

आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वार्षिक प्रतिवेदन

नेपाल राष्ट्र बैंक

कात्तिक २०७९

आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को
वार्षिक प्रतिवेदन

नेपाल राष्ट्र बैंक

प्रकाशक

नेपाल राष्ट्र बैंक

आर्थिक अनुसन्धान विभाग

विषय सूची

कार्यकारी सारांश

i

भाग १

समष्टिगत आर्थिक स्थिति तथा वित्तीय अवस्था

विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य	१
नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति	१
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	१
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना	२
कृषि	२
उद्योग	२
सेवा	३
बचत तथा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय	३
मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	४
उपभोक्ता मुद्रास्फीति	४
थोक मुद्रास्फीति	४
राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	४
वाह्य क्षेत्र	५
वैदेशिक व्यापार	५
चालु खाता तथा समग्र शोधनान्तर स्थिति	६
विदेशी विनिमय संचिति	७
सञ्चित पर्याप्तता सूचक	७
वैदेशिक सम्पत्ति तथा दायित्व स्थिति	७
विनिमय दर प्रवृत्ति	७
निर्यात-आयात मूल्य सूचकाङ्क	८
सरकारी वित्त स्थिति	८
सरकारी राजस्व	८
सरकारी खर्च	९
प्रदेश वित्त स्थिति	१०
राजस्व सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था	१०
करका दरहरू	१३
सार्वजनिक संस्थानहरूको स्थिति	१४
मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति	१५
मौद्रिक स्थिति	१५
अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोगको स्थिति	१५
तरलता व्यवस्थापन	१६
विदेशी विनिमय कारोबार	१६
अल्पकालीन ब्याजदर	१६
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको स्थिति	१७
वाणिज्य बैंक	१७
विकास बैंक	१७
वित्त कम्पनी	१८
लघुवित्त वित्तीय संस्था	१८

बीमा कम्पनी	१८
कर्मचारी सञ्चय कोष	१८
नागरिक लगानी कोष	१८
सामाजिक सुरक्षा कोष	१९
हुलाक बचत बैंक	१९
निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	१९
कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेड	१९
वित्तीय संरचना	१९
वित्तीय विस्तार	२०
धितोपत्र बजार	२१

तालिका सूची

तालिका १.१	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीय र तृतीय क्षेत्रको अंश (प्रचलित मूल्यमा)	२
तालिका १.२	कुल खर्चयोग्य आय (प्रचलित मूल्यमा)	३
तालिका १.३	सञ्चित पर्याप्तता परिसूचकहरू	७
तालिका १.४	विनिमय दर प्रवृत्ति	७
तालिका १.५	सरकारी वित्त परिसूचकहरू	९
तालिका १.६	सरकारी ऋणको स्थिति	१०
तालिका १.७	करका दरहरू	१३
तालिका १.८	सार्वजनिक संस्थानहरूको अवस्था	१४
तालिका १.९	अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोग	१५
तालिका १.१०	विदेशी विनिमय कारोबार स्थिति	१६
तालिका १.११	वाणिज्य बैंकहरूको व्याजदर	१६
तालिका १.१२	हुलाक बचत बैंकको कारोबार विवरण	१९
तालिका १.१३	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषको कारोबार विवरण	१९
तालिका १.१४	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या	२०

चार्ट सूची

चार्ट १.१	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर (आधारभूत मूल्यमा)	१
चार्ट १.२	क्षेत्रगत आर्थिक वृद्धिदर	२
चार्ट १.३	वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति	४
चार्ट १.४	वार्षिक औसत थोक मुद्रास्फीति	४
चार्ट १.५	निर्यात आयात मूल्य सूचकाङ्क	८
चार्ट १.६	आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को राजस्व परिचालनको संरचना	८
चार्ट १.७	सरकारी खर्चको संरचना (आर्थिक वर्ष २०७८/७९)	९
चार्ट १.८	नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना २०७९ असार मसान्त	२०
चार्ट १.९	शेयर बजार परिसूचक-नेप्सेको प्रवृत्ति	२१

भाग १ तालिकाहरू

तालिका १	विश्वको आर्थिक वृद्धि, मूल्य तथा व्यापार	२२
तालिका २	समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरू	२३
तालिका ३	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत वृद्धिदर (२०६७/६८ को मूल्यमा)	२४
तालिका ४	प्रादेशिक वृद्धि दर तथा अंश	२४
तालिका ५	राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क	२५
तालिका ६	राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क	२६
तालिका ७	राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	२७

तालिका ८	नेपाल र भारतको उपभोक्ता मुद्रास्फीति	२८
तालिका ९	वैदेशिक व्यापार स्थिति	२९
तालिका १०	भारततर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३०
तालिका ११	भारतबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३१
तालिका १२	चीनतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३२
तालिका १३	चीनबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३३
तालिका १४	अन्य मुलुकतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३४
तालिका १५	अन्य मुलुकबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३४
तालिका १६	शोधनान्तर स्थिति	३६
तालिका १७	विदेशी विनिमय संचिति	३७
तालिका १८	वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	३८
तालिका १९	सरकारको वित्त स्थिति	३९
तालिका २०	नेपाल सरकारको राजस्व संकलन	४०
तालिका २१	नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण	४१
तालिका २२	मौद्रिक सर्वेक्षण	४२
तालिका २३	केन्द्रीय बैंक सर्वेक्षण	४३
तालिका २४	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४४
तालिका २५	वाणिज्य बैंकहरूको सम्पत्ति तथा दायित्वको विवरण	४५
तालिका २६	विकास बैंकहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४६
तालिका २७	वित्त कम्पनीहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४७
तालिका २८	वाणिज्य बैंकहरूको लगानीमा रहेको कर्जाको क्षेत्रगत विवरण	४८
तालिका २९	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई नेपाल राष्ट्र बैंकबाट उपलब्ध गराइएको पुनरकर्जाको बक्यौता विवरण	४८
तालिका ३०	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४९
तालिका ३१	बीमा कम्पनीहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४९
तालिका ३२	कर्मचारी संचयकोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	५०
तालिका ३३	नागरिक लगानी कोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	५०
तालिका ३४	नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना	५१
तालिका ३५	शेयर बजार परिसूचक	५१
तालिका ३६	नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडमा सूचीकृत भएका धितोपत्रहरू	५२
तालिका ३७	सूचीकृत कम्पनीहरू र बजार पूँजीकरणको स्थिति	५२

भाग १ अनुसूची

अनुसूची १.१ : वित्तीय कारोबार गर्न स्वीकृत प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको नामावली	५३
---	----

भाग २
नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को मौद्रिक नीति	५८
उद्देश्य तथा लक्ष्यहरू	५८
मौद्रिक नीतिको अन्तरिम तथा संचालन लक्ष्य	५९
मौद्रिक नीतिका उपकरणहरू	५९
अर्थतन्त्रका पुनरुत्थानका लागि गरिएका व्यवस्थाहरू	६०
मौद्रिक व्यवस्थापन	६०
निष्कासन तथा व्यवस्थापन	६०
ट्रेजरी बिल्लस	६०
विकास ऋणपत्र	६१
नागरिक बचतपत्र/वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	६१
खुद आन्तरिक ऋण परिचालन	६२
भुक्तानी गर्न बाँकी नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व	६२
नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेको सरकारी ऋणपत्र	६३
वित्तीय क्षेत्र सुधार, वित्तीय पहुँच विस्तार तथा नियमन	६४
वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि	६४
ऋणपत्र निष्काशको स्वीकृति	६५
गाभने/गाभिने तथा प्राप्ति	६५
पुनरकर्जा, सहूलियतपूर्ण कर्जा तथा विपन्न वर्ग कर्जा	६६
गुनासो व्यवस्थापन	६६
वित्तीय स्थायित्व प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क	६६
बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	६६
बैंक सुपरिवेक्षण	६६
वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	६८
लघुवित्त वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	७०
गैरबैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	७१
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन	७१
विदेशी विनिमय नियमन	७१
वैदेशिक लगानी तथा ऋण	७४
वस्तु तथा सेवा आयात/निर्यात	७४
विदेशी विनिमय सञ्चित तथा लगानी	७४
भुक्तानी प्रणाली	७५
सूचना प्रविधि	७६
मुद्रा व्यवस्थापन	७७
जनशक्ति व्यवस्थापन	७९
विविध	८१
बजेट व्यवस्थापन, संस्थागत जोखिम न्यूनीकरण तथा रणनीतिक योजना	८१
वित्तीय जानकारी इकाई	८२
कानून तथा बहस/पैरवी	८३

आन्तरिक लेखापरीक्षण	८४
सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन	८५
बैंकिङ कारोबार	८५
सञ्चालक समितिको बैठक	८६
वैदेशिक सहायता समन्वय	८६
वित्तीय साक्षरता सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	८६
तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, भ्रमण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम	८७
अध्ययन अनुसन्धान सम्बन्धी कार्यहरू	८७
प्रदेशस्थित कार्यालयहरूका प्रमुख गतिविधिहरू	८८

तालिका सूची

तालिका २.१	मुद्रास्फीति तथा शोधनान्तर बचत	५८
तालिका २.२	मुद्राप्रदाय तथा आन्तरिक कर्जा	५९
तालिका २.३	बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात र वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशतमा)	५९
तालिका २.४	ट्रेजरी बिलको नयाँ निष्काशन	६१
तालिका २.५	विकास ऋणपत्र निष्काशन	६१
तालिका २.६	कुल तिर्न बाँकी नागरिक बचतपत्र तथा वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	६२
तालिका २.७	खुद आन्तरिक ऋण परिचालन	६२
तालिका २.८	नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व	६३
तालिका २.९	नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रको विवरण	६३
तालिका २.१०	तरलता प्रशोचन	६४
तालिका २.११	तरलता प्रवाह	६४
तालिका २.१२	स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकका शाखा	६५
तालिका २.१३	वाणिज्य बैंकहरूका प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)	६८
तालिका २.१४	विकास बैंकहरूका प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)	६९
तालिका २.१५	वित्त कम्पनीहरूका प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)	६९
तालिका २.१६	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूका प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)	७०
तालिका २.१७	भुक्तानी प्रणालीसम्बन्धी सूचकहरू	७५
तालिका २.१८	आरटिजिएस प्रणालीमार्फत् भएको कारोबारको विवरण	७६
तालिका २.१९	नोट स्टक मौज्जात विवरण	७७
तालिका २.२०	आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा नोट स्टकबाट चलनचल्लीमा निष्काशित नोटको विवरण	७७
तालिका २.२१	चलनचल्लीमा रहेको नोटको विवरण (२०७९ असार मसान्तसम्म)	७८
तालिका २.२२	आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा चलनचल्लीमा पठाउन अयोग्य नोटहरू जलान गरेको विवरण	७८
तालिका २.२३	पाँच वर्षको जनशक्ति तथा कार्यरत जनशक्ति सम्बन्धी विवरण	८०
तालिका २.२४	आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा भएको पदपूर्ति सम्बन्धी विवरण	८०
तालिका २.२५	पाँच वर्षको पदपूर्ति सम्बन्धी विवरण	८१
तालिका २.२६	आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा प्राप्त शंकास्पद कारोबार सम्बन्धी विवरण	८३
तालिका २.२७	मुद्दाको विवरण	८४
तालिका २.२८	भा. रु. कोषहरूको विमा	८६
तालिका २.२९	पदअनुसार अन्तर्राष्ट्रिय तालिम तथा कार्यक्रमहरूमा मनोनयनको विवरण	८७

चार्ट सूची

चार्ट २.१	कुल कर्जाको संरचना	६५
-----------	--------------------	----

उभाग २ तालिकाहरू

तालिका १	चलनचलितमा रहेका विभिन्न दरका नोटहरू	९१
तालिका २	नोटको सुरक्षण	९१
तालिका ३	बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रबाट संचालित तालिमहरू	९२
तालिका ४	वैदेशिक तालिम, सेमिनार, बैठक तथा गोष्ठीहरू	९४
तालिका ५	पदअनुसार अन्तर्राष्ट्रिय तालिम तथा कार्यक्रमहरूमा मनोनयनको विवरण	९६
तालिका ६	काठमाडौं उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरूबाट आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा भएको तोडा चलान एवम् विदेशी मुद्रा खरिद-बिक्री कारोबारको विवरण	९७

भाग २ अनुसूची

अनुसूची २.१	“क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएका निर्देशनहरू	९८
अनुसूची २.२	समष्टिगत निरीक्षण गरिएका वाणिज्य बैंकहरू	१०१
अनुसूची २.३	समष्टिगत निरीक्षण गरिएका विकास बैंकहरू	१०२
अनुसूची २.४	समष्टिगत निरीक्षण गरिएका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू	१०३
अनुसूची २.५	बजार निर्माताको इजाजतप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू	१०५
अनुसूची २.६	वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको बिक्री एजेण्टको कार्य गर्न इजाजतप्राप्त संस्थाहरू	१०६
अनुसूची २.७	संचालक समिति	१०६
अनुसूची २.८	विशिष्ट श्रेणी र प्रथम श्रेणी अधिकृतहरूको नामावली	१०७

भाग ३

नेपाल राष्ट्र बैंकको वित्तीय अवस्थाको विवरण

सम्पत्ति तथा दायित्व	१०९
आय विवरण	११०
वित्तीय अवस्थाको विवरण	१११

कार्यकारी सारांश

१. अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष (IMF) द्वारा २०२२ अक्टोबरमा प्रकाशित World Economic Outlook अनुसार सन् २०२० मा विश्वको आर्थिक वृद्धिदर ३.१ प्रतिशतले सङ्कुचन भएकोमा सन् २०२१ मा ६.० प्रतिशतले विस्तार भएको छ। सन् २०२२ मा यस्तो वृद्धिदर ३.२ प्रतिशत र सन् २०२३ मा २.७ प्रतिशत रहने मुद्राकोषको प्रक्षेपण रहेको छ।
२. अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोषका अनुसार सन् २०२२ मा विकसित देशहरूको आर्थिक वृद्धिदर २.४ प्रतिशतले, उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूको ३.७ प्रतिशतले र उदीयमान तथा विकासोन्मुख एशियाली देशहरूको आर्थिक वृद्धिदर ४.४ प्रतिशतले धनात्मक हुने प्रक्षेपण छ। सन् २०२२ मा छिमेकी राष्ट्र भारत र चीनको अर्थतन्त्र क्रमशः ६.८ प्रतिशत तथा ३.२ प्रतिशतले विस्तार हुने कोषको प्रक्षेपण छ।
३. सन् २०२२ मा विकसित देशहरूमा उपभोक्ता मुद्रास्फीति ७.२ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ९.९ प्रतिशत रहने अनुमान छ। सन् २०२१ मा उपभोक्ता मुद्रास्फीति विकसित देशहरूमा ३.१ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ५.९ प्रतिशत रहेको थियो।
४. केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा नेपालको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन ५.८४ प्रतिशतले बढेको प्रारम्भिक अनुमान छ। समीक्षा वर्षमा कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.३० प्रतिशतले र गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन ६.८८ प्रतिशतले बढेको अनुमान गरिएको छ।
५. आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ६.३२ प्रतिशत रहेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति ३.६ प्रतिशत रहेको थियो। समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूह र गैर-खाद्य तथा सेवा समूहको औसत मुद्रास्फीति क्रमशः ५.६९ प्रतिशत र ६.८३ प्रतिशत रहेको छ।
६. आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कुल वस्तु निर्यात ४१.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२ खर्ब ३ करोड र कुल वस्तु आयात २४.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१९ खर्ब २० अर्ब ४५ करोड पुगेको छ। समीक्षा वर्षमा कुल वस्तु व्यापार घाटा रु.१७ खर्ब २० अर्ब ४२ करोड कायम भएको छ, जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ३५.५ प्रतिशत हो।
७. आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा चालु खाता रु.६ खर्ब २३ अर्ब ३३ करोडले र शोधनान्तर स्थिति रु.२ खर्ब ५५ अर्ब २६ करोडले घाटामा रहेको छ। २०७९ असार मसान्तमा कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति रु.१२ खर्ब १५ अर्ब ८० करोड कायम भएको छ। विदेशी विनिमय सञ्चिति अमेरिकी डलरमा कुल ९ अर्ब ५४ करोड रहेको छ। २०७९ असार मसान्तमा कायम रहेको विदेशी विनिमय सञ्चितिले ७.८ महिनाको वस्तु आयात र ६.९ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्ने देखिन्छ।
८. आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा नेपाल सरकारको अन्य प्राप्ति समेत गरी रु.११ खर्ब १६ अर्ब ४२ करोड राजस्व संकलन भएको छ। कुल सरकारी खर्च रु.१२ खर्ब ९६ अर्ब २४ करोड रहेको छ भने बैकिङ कारोबारमा आधारित कुल सरकारी खर्च रु. १२ खर्ब ५५ अर्ब ८४ करोड रहेको छ।
९. आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा विस्तृत मुद्राप्रदाय ६.८ प्रतिशतले बढेको र संकुचित मुद्राप्रदाय ९.७ प्रतिशतले घटेको छ। त्यसैगरी, कुल आन्तरिक कर्जा १४.५ प्रतिशतले तथा मौद्रिक क्षेत्रको निजी क्षेत्रमाथिको दावी १३.३ प्रतिशतले बढेको छ। साथै, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप ९.० प्रतिशतले र ती संस्थाहरूबाट निजीक्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा १३.१ प्रतिशतले बढेको छ।
१०. आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा खुलाबजार कारोबारका विभिन्न उपकरणहरूमार्फत कुल रु.६० अर्ब तरलता प्रशोचन गरिएको छ भने कुल रु.९७ खर्ब २ अर्ब ४१ करोड तरलता प्रवाह गरिएको छ। समीक्षा वर्षमा रु.९१ खर्ब ७० अर्ब ११ करोडको स्थायी तरलता सुविधा उपयोग भएको छ।
११. २०७९ असारमा वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूको भारित औसत अन्तर-बैंक दर ७.०१ प्रतिशत रहेको छ।
१२. आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा वाणिज्य बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व १०.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.५९ खर्ब ५६ अर्ब ८ करोड, विकास बैंकहरूको १५.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.४ खर्ब ९५ अर्ब ९७ करोड र वित्त कम्पनीहरूको २०.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१ खर्ब ५१ अर्ब ७९ करोड कायम भएको छ। त्यसैगरी, लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व १६.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.५ खर्ब १९ अर्ब ६५ करोड कायम भएको छ।

१३. यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या २०७९ असार मसान्तमा १ सय २६ रहेको छ। यसमध्ये २६ वाणिज्य बैंक, १७ विकास बैंक, १७ वित्त कम्पनी, ६५ लघुवित्त संस्था र १ पूर्वाधार विकास बैंक रहेका छन्।
१४. निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषले २०७९ असार मसान्तसम्ममा रु.१ खर्ब ९७ अर्ब ६४ करोड कर्जा र रु.८ खर्ब ७९ अर्ब २१ करोड निक्षेप सुरक्षण गरेको छ।
१५. कर्जा सूचना केन्द्रबाट आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा २६ वाणिज्य बैंक, १७ विकास बैंक, १७ वित्त कम्पनी र ६५ लघुवित्त वित्तीय संस्थाले जम्मा ६९ लाख ७ हजार ३ सय ९७ कर्जाको सूचना माग गरेका थिए। उक्त केन्द्रमा कालो सूचीमा सूचीकृत ऋणीहरूको संख्या २९ हजार ८ सय १० पुगेको छ।
१६. २०७९ असार मसान्तमा नेप्से सूचकाङ्क २००९.५ विन्दुमा पुगेको छ भने बजार पुँजीकरण रु.२८ खर्ब ६९ अर्ब ३४ करोड कायम भएको छ। बजार पुँजीकरणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ५९.१ प्रतिशत रहेको छ।
१७. समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गर्दै सरकारको लक्षित आर्थिक वृद्धिलाई सहयोग पुर्याउन नेपाल सरकारको बजेटमा उल्लिखित नीति तथा कार्यक्रमहरूसँग तादात्म्यता हुने गरी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को मौद्रिक नीति २०७८ साउन २९ गते सार्वजनिक गरिएको थियो।
१८. आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ६.५ प्रतिशतभित्र कायम राख्ने मौद्रिक नीतिको लक्ष्य रहेको थियो। यसका अतिरिक्त कमिमा ७ महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न पर्याप्त हुने विदेशी विनिमय सञ्चित कायम गर्ने तथा नेपाल सरकारले राखेको ७ प्रतिशतको आर्थिक वृद्धिको लक्ष्य हासिल गर्न सहयोग पुर्याउन आवश्यक मौद्रिक एवम् तरलता व्यवस्थापन गर्नु मौद्रिक नीतिको लक्ष्य रहेको थियो।
१९. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपातलाई ३ प्रतिशतमा यथावत राखियो। त्यसैगरी, वैधानिक तरलता अनुपात वाणिज्य बैंकहरूका लागि १० प्रतिशत, विकास बैंकका लागि ८ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूका लागि ७ प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइएको थियो। अन्तिम ऋणदाता सुविधा तथा सुरक्षणपत्रहरूको डिफ्फाउण्ट गर्ने प्रयोजनको लागि प्रयोग गरिने बैंकदरलाई ५ प्रतिशतमा यथावत कायम गरिएको थियो।
२०. बैकिङ क्षेत्रको तरलतामा हुने उतार चढावलाई न्यूनीकरण गर्दै ब्याजदर स्थायित्व कायम गर्ने र मौद्रिक व्यवस्थापनलाई आधुनिकीकरण गर्ने उद्देश्यले ब्याजदर करिडोरका विद्यमान दरहरूलाई परिवर्तन गरी तल्लो सीमा १.० प्रतिशतबाट २.० प्रतिशत र माथिल्लो सीमा ५.० प्रतिशतलाई यथावत कायम गरिएको थियो। साथै, नीतिगत दरको रूपमा रहेको दुई हप्ता अवधिको रिपो दरलाई ओभर नाइट बनाई ३ प्रतिशतबाट ३.५ प्रतिशत कायम गरिएको थियो।
२१. मौद्रिक नीतिको अर्द्धवार्षिक समीक्षामार्फत बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले स्थायी तरलता सुविधा समेत प्राप्त गर्ने बैंकदरलाई ५.० प्रतिशतबाट वृद्धि गरी ७.० प्रतिशत कायम गरियो। त्यसैगरी, नीतिगत दरको रूपमा लिइने रिपो दरलाई ३.५ प्रतिशतबाट वृद्धि गरी ५.५ प्रतिशत कायम गरियो थियो भने निक्षेप संकलन दरलाई २ प्रतिशतबाट ४ प्रतिशत बनाइएको थियो। उपर्युक्त नीतिगत व्यवस्था अनुरूप पुनरकर्जा दरहरूमा समेत वृद्धि गरिनुको साथै यस्तो सुविधा कोभिडबाट अति प्रभावित क्षेत्रमा मात्र केन्द्रित गर्दै लैजाने नीति लिइएको थियो।
२२. आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रु.७ अर्बको २८ दिने, रु.२७ अर्बको ९१ दिने, रु.३१ अर्बको १८२ दिने र रु.३८ अर्ब ९२ करोडको ३६४ दिने गरी कुल रु.१ खर्ब ३ अर्ब ९२ करोडको ट्रेजरी बिल जारी गरिएको छ। त्यसैगरी, रु.१ खर्ब २४ अर्ब ५० करोड बराबरको विकास ऋणपत्र, रु.२ अर्ब ८२ करोड ९८ लाखको नागरिक बचतपत्र र रु.५ करोड ६६ लाख ८० हजारको वैदेशिक रोजगार बचतपत्र जारी गरिएको छ।
२३. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको विद्यमान कर्जा-स्रोत परिचालन अनुपात अनुपात (CCD Ratio) खारेज गरी कर्जा-निक्षेप अनुपात (CD Ratio) को सीमा २०७९ असार मसान्तसम्ममा अधिकतम ९० प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको थियो।
२४. २०७९ असार मसान्तसम्म कुल २ सय ४७ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू एक आपसमा गाभिएर ६८ वटा संस्थाहरू कायम भएका छन्। उक्त अवधिमा भएका गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्तिका कुल ८ वटा कार्यमध्ये गाभ्ने/गाभिने (मर्जर) तर्फ ३ र प्राप्ति (एक्विजिशन) तर्फ ५ वटा कार्य सम्पन्न भएका छन्।
२५. २०७९ असार मसान्तमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या १ सय २६ पुगेको छ। त्यसैगरी, २०७९ असार मसान्तमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको शाखा संख्या ११ हजार ५ सय २८ र शाखारहित बैंकिङ सेवा प्रदान गर्ने

- केन्द्रहरूको संख्या १ हजार ५ सय ४८ पुगेको छ। यसरी हेर्दा प्रति शाखामा निर्भर रहेको जनसंख्या अघिल्लो वर्षको तुलनामा २ हजार ८ सय ४४ बाट १०.९७ प्रतिशतले घटेर २ हजार ५ सय ३२ कायम भएको छ। ७ सय ५३ स्थानीय तहमध्ये २०७९ असार मसान्तसम्ममा वाणिज्य बैंकको पुहँच भएका स्थानीय तहको संख्या ७ सय ५२ पुगेको छ। सुदूरपश्चिम प्रदेशको बझाङ्ग जिल्ला, सैपाल गाउँपालिकामा मात्र वाणिज्य बैंकको शाखा पुग्न बाँकी रहेको छ।
२६. आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रु.५२ अर्ब ६५ करोड ६० लाख बराबरका विभिन्न दरका ६३ करोड ६० लाख थान नयाँ नोटहरू चलनचल्तीको लागि निष्काशन गरिएको छ। २०७९ असार मसान्तसम्ममा कुल रु.६ खर्ब ३२ अर्ब ४७ करोड बराबरका विभिन्न दरका नोटहरू चलनचल्तीमा रहेका छन्।
२७. २०७९ असार मसान्तमा बैंकमा प्रशासनतर्फ १ हजार १६ र प्राविधिकतर्फ ६६ गरी कुल १ हजार ८२ जना कर्मचारीहरू कार्यरत रहेका छन्। कार्यरत कुल जनशक्तिमध्ये तहगत रूपमा अधिकृततर्फ ५ सय ६१, सहायकतर्फ ४ सय ३८ र श्रेणी विहीन कार्यालय सहयोगीतर्फ ८३ जना रहेका छन्।
२८. २०७२ वैशाख १२ को विनाशकारी भूकम्पले क्षतिग्रस्त बालुवाटार र थापाथलीस्थित भवनहरू पुनर्निर्माण गर्न बैंक र नेपाल सरकार, शहरी विकास मन्त्रालय, केन्द्रिय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन) बीच MOU भएअनुसार थापाथलीस्थित भवन निर्माणको करिब ८६ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको छ भने बालुवाटारस्थित केन्द्रीय कार्यालयको भवन निर्माण ७८ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको छ।
२९. कर्णाली प्रदेशको राजधानी सुर्खेत जिल्लाको वीरेन्द्रनगरमा यस बैंकको प्रादेशिक कार्यालय सञ्चालनको लागि बैंकको भवन निर्माण गर्न सुर्खेत जिल्ला, साविक कटकुवा गा.वि.स. वडा नं. ९ स्थित ९.५२५ कठ्ठा जग्गा खरिद गरिएको छ।
३०. आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को अवधिमा RTGS System मार्फत रु.४२० खर्ब ४ अर्ब ५५ करोड बराबर नेपाली मुद्राको कारोबार भएको छ।
३१. २०७९ असार मसान्तको वित्तीय अवस्थाको विवरण अनुसार यस बैंकको सम्पत्ति तथा दायित्व २०७८ असार मसान्तको तुलनामा ०.७२ प्रतिशतले हास भई रु.१५ खर्ब २७ अर्ब २० करोड ६१ लाख ४० हजार कायम भएको छ।
३२. आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को विदेशी विनिमय तथा अन्य सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन लाभ/हानि समायोजनअधिको खुद आय अघिल्लो वर्षको तुलनामा ४७.४४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२८ अर्ब ४२ करोड ७ लाख ६८ हजार कायम भएको छ।

भाग

१

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य	१
नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति	१
• कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	१
• मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	४
• बाह्य क्षेत्र	५
• सरकारी वित्त स्थिति	८
• मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति	१५
• धितोपत्र बजार	२०
तालिकाहरू	२२
अनुसूचीहरू	५३

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

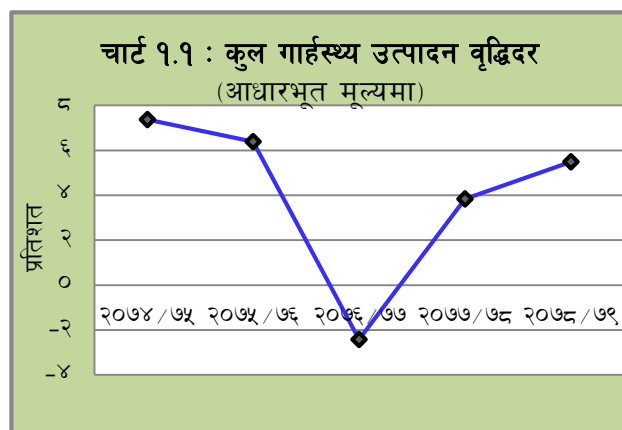
विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य

- १.१ सन् २०२१ मा विश्व अर्थतन्त्रको वृद्धिदर सन्तोषप्रद रहेकोमा सन् २०२२ मा उच्च मुद्रास्फीति, चीनको आर्थिक वृद्धिदरमा गिरावट तथा रसिया-युक्रेन युद्धका कारण विश्व अर्थतन्त्रको विस्तारमा संकुचन आएको छ। अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष (IMF) द्वारा २०२२ अक्टोबरमा प्रकाशित World Economic Outlook अनुसार सन् २०२० मा विश्वको आर्थिक वृद्धिदर ३.१ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेकोमा सन् २०२१ मा विश्वको आर्थिक वृद्धिदर ६.० प्रतिशतले धनात्मक रहेको छ। सन् २०२२ मा यस्तो वृद्धिदर ३.२ प्रतिशत र सन् २०२३ मा २.७ प्रतिशत रहने मुद्राकोषको प्रक्षेपण रहेको छ।
- १.२ विकसित देशहरूको समग्र आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२१ मा ५.२ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२२ मा घटेर २.४ प्रतिशत हुने मुद्राकोषको प्रक्षेपण छ। उदीयमान र विकासोन्मुख देशहरूको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२१ मा ६.६ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२२ मा उक्त वृद्धिदर ३.७ प्रतिशत मात्र हुने प्रक्षेपण छ। उदीयमान तथा विकासोन्मुख एशियाली देशहरूको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२१ मा ७.२ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२२ मा ४.४ प्रतिशत हुने प्रक्षेपण छ। सन् २०२१ मा भारतको आर्थिक वृद्धिदर ८.७ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२२ मा ६.८ प्रतिशत पुग्ने प्रक्षेपण छ। त्यसैगरी, चीनको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२१ मा ८.१ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२२ मा ३.२ प्रतिशत हुने मुद्राकोषको प्रक्षेपण छ।
- १.३ सन् २०२१ मा उपभोक्ता मुद्रास्फीति दर विकसित देशहरूमा ३.१ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ५.९ प्रतिशत कायम रहेको छ। सन् २०२२ मा मुद्रास्फीति दर विकसित देशहरूमा ७.२ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ९.९ प्रतिशत रहने मुद्राकोषको प्रक्षेपण छ। सन् २०२१ मा १०.१ प्रतिशतले विस्तार भएको वस्तु तथा सेवाको विश्व व्यापार सन् २०२२ मा ४.३ प्रतिशतले मात्र बढ्ने अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोषको प्रक्षेपण छ।

नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति

कुल गार्हस्थ्य उत्पादन

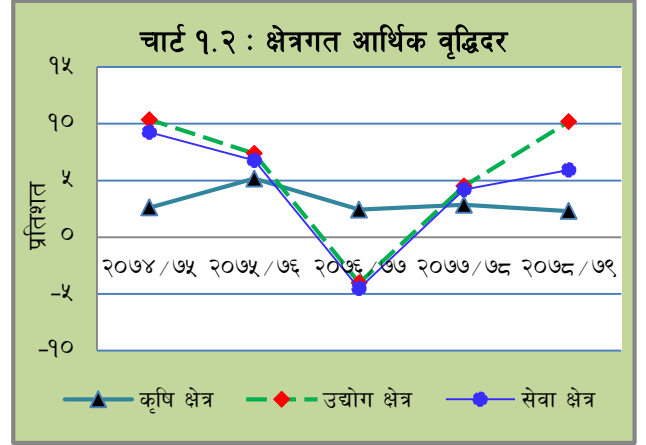
- १.४ केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा देशको यथार्थ कुल गार्हस्थ्य उत्पादन आधारभूत मूल्यमा ५.४९ प्रतिशत र उत्पादकको मूल्यमा ५.८४ प्रतिशतले वृद्धि हुने प्रारम्भिक अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष त्यस्तो वृद्धिदर क्रमशः ३.८३ प्रतिशत र ४.२५ प्रतिशत रहेको थियो। केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको प्रारम्भिक अनुमान आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को ९ महिनाको तथ्याङ्कमा आधारित भएको र गत आर्थिक वर्षको अन्तिम चौमासमा कोभिड-१९ संक्रमणमा कमी आएसँगै आर्थिक गतिविधिले गति लिएकोले आर्थिक वृद्धिमा सुधार आउने देखिएको छ।

- १.५ समीक्षा वर्षमा कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.३० प्रतिशतले वृद्धि भएको र गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन ६.८८ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान गरिएको छ। अघिल्लो वर्ष कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.८५ प्रतिशत तथा गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन ४.२६ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। समीक्षा वर्षमा गैर-कृषि क्षेत्र अन्तर्गत उद्योग क्षेत्रको उत्पादन १०.१९ प्रतिशत र सेवा क्षेत्रको उत्पादन ५.९३ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष उद्योग क्षेत्र ४.५१ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो भने सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर ४.१९ प्रतिशत रहेको थियो।

कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना

- १.६ समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि, उद्योग तथा सेवा क्षेत्रको अंश क्रमशः २३.९५ प्रतिशत, १४.२९ प्रतिशत र ६१.७६ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यी क्षेत्रहरूको अंश क्रमशः २४.९० प्रतिशत, १३.६९ प्रतिशत र ६१.४१ प्रतिशत रहेको थियो ।
- १.७ प्रदेशगत आर्थिक वृद्धि तुलना गर्दा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा मुलुकको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सबैभन्दा धेरै हिस्सा बागमती प्रदेशको ३६.९ प्रतिशत र सबैभन्दा थोरै कर्णाली प्रदेशको ४.१ प्रतिशत रहेको अनुमान छ ।
- १.८ वृहत औद्योगिक वर्गीकरणको आधारमा समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक क्षेत्र (कृषि तथा वन, मत्स्यपालन र खानी तथा उत्खनन), द्वितीय क्षेत्र (उत्पादनमूलक उद्योग, विद्युत् ग्याँस तथा पानी र निर्माण) तथा तृतीय (सेवा) क्षेत्रको अंश क्रमशः २४.५ प्रतिशत, १३.७ प्रतिशत र ६१.८ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यी क्षेत्रहरूको अंश क्रमशः २५.५ प्रतिशत, १३.९ प्रतिशत र ६१.४ प्रतिशत रहेको थियो ।

तालिका १.१ : कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीय र तृतीय क्षेत्रको अंश
(प्रचलित मूल्यमा)

क्षेत्र	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा अंश (प्रतिशतमा)				
	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८ ^{सं.}	२०७८/७९ ^{प्रा.}
प्राथमिक क्षेत्र*	२६.२५	२५.५८	२५.७५	२५.४९	२४.५३
द्वितीय क्षेत्र**	१४.५४	१४.३६	१३.०७	१३.९०	१३.७०
तृतीय क्षेत्र***	५९.२१	६०.०६	६१.१८	६१.४१	६१.७६

* कृषि, वन, तथा मत्स्यपालन र खानी तथा उत्खनन
 ** उत्पादनमूलक उद्योग, विद्युत्, ग्याँस तथा पानी र निर्माण
 *** सेवा क्षेत्र
 प्रा. प्रारम्भिक अनुमान
 सं. संशोधित अनुमान
 स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

कृषि

१.९ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कृषि उत्पादन २.३० प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ । अघिल्लो वर्ष कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.८५ प्रतिशतले बढेको थियो । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा बेमौसमी वर्षाका कारण धान उत्पादनमा कमी आएकोले कृषि क्षेत्रको उत्पादनको वृद्धिदरमा केही कमी आएको हो ।

उद्योग

- १.१० समीक्षा वर्षमा उद्योग क्षेत्रको वृद्धिदर १०.१९ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो वृद्धिदर ४.५१ प्रतिशत रहेको थियो । कोभिड-१९ महामारीको असर कम भएसँगै औद्योगिक क्षेत्रमा गत वर्षभन्दा केही सुधार हुने अनुमान रहेको छ ।
- १.११ समीक्षा वर्षमा उद्योग क्षेत्रअन्तर्गत खानी तथा उत्खनन क्षेत्र ८.१५ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ । अघिल्लो वर्ष यस क्षेत्रको उत्पादन ७.५० प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो । उत्पादनमूलक उद्योगको उत्पादन ६.१४ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो उत्पादन ४.१४ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो । अघिल्लो वर्ष २.५७ प्रतिशतले वृद्धि भएको विद्युत्, ग्याँस स्टीम तथा एयर कण्डिसनिङको उत्पादन समीक्षा वर्षमा ३६.६७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष १.४९ प्रतिशतले वृद्धि भएको पानी आपूर्ति, ढल निकास, फोहोर व्यवस्थापन तथा

उपचार गतिविधिहरूको उत्पादन समीक्षा वर्षमा ०.७२ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ । त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा निर्माण क्षेत्र ९.५१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष निर्माण क्षेत्र ५.१९ प्रतिशतले बढेको थियो ।

सेवा

- १.१२ समीक्षा वर्षमा सेवा क्षेत्र ५.९३ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस क्षेत्रको वृद्धिदर ४.१९ प्रतिशत रहेको थियो । कोरोना सङ्क्रमण दर नियन्त्रणमा आएसँगै थोक तथा खुद्रा व्यापार, यातायात तथा भण्डारण, आवास तथा खाद्य सेवा लगायतका क्षेत्रमा आएको सुधार एवम् विस्तारले गर्दा चालु आर्थिक वर्षमा सेवा क्षेत्रको उत्पादन वृद्धि हुने प्रारम्भिक अनुमान रहेको हो ।
- १.१३ समीक्षा वर्षमा सेवा क्षेत्र अन्तर्गत थोक तथा खुद्रा व्यापार र मोटर तथा मोटरसाइकलको मर्मत क्षेत्र ९.१२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष यो क्षेत्र ५.७४ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो । अघिल्लो वर्ष आवास तथा खाद्य सेवा गतिविधि क्षेत्र १०.७३ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा समीक्षा वर्षमा ११.४२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । त्यसैगरी, अघिल्लो वर्ष ४.४३ प्रतिशतले वृद्धि भएको यातायात तथा भण्डारण क्षेत्र समीक्षा वर्षमा ४.५४ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ । समीक्षा वर्षमा सूचना तथा सञ्चार क्षेत्र ३.५८ प्रतिशतले, वितीय तथा बीमा क्षेत्र ६.०६ प्रतिशतले, रियल स्टेट क्षेत्र ३.८२ प्रतिशतले, व्यवसायिक, वैज्ञानिक र प्राविधिक क्षेत्र ३.७८ प्रतिशतले, प्रशासनिक र समर्थन सेवा क्षेत्र ४.४० प्रतिशतले, सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा; अनिवार्य सामाजिक सुरक्षा क्षेत्र ४.०५ प्रतिशतले, शिक्षा क्षेत्र ४.०८ प्रतिशतले एवम् मानव स्वास्थ्य र सामाजिक कार्य क्षेत्र ६.९१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष उक्त क्षेत्रहरूको वृद्धिदर क्रमशः १.७७ प्रतिशत, ४.०५ प्रतिशत, २.२५ प्रतिशत, २.३७ प्रतिशत, २.३० प्रतिशत, ३.३८ प्रतिशत, ३.९२ प्रतिशत र ६.६० प्रतिशत रहेको थियो । कला तथा मनोरञ्जन; अन्य सेवा गतिविधिको उत्पादन ३.७९ प्रतिशतले बढेको छ । अघिल्लो वर्ष यस क्षेत्रको वृद्धिदर ३.३८ प्रतिशत रहेको थियो ।

बचत तथा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय

- १.१४ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल उपभोगको अंश ९२.२९ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ९०.७३ प्रतिशत रहेको अनुमान छ ।
- १.१५ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय (Gross National Disposable Income at Current Prices) १०.७९ प्रतिशतले बढेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो आय ९.२५ प्रतिशतले बढेको थियो । समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आयको अनुपात १२२.६७ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात १२५.५९ प्रतिशत रहेको थियो ।

तालिका १.२ : कुल खर्चयोग्य आय

(प्रचलित मूल्यमा)

विवरण	रु.अर्बमा			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७६/७७	२०७७/७८*	२०७८/७९**	२०७७/७८	२०७८/७९
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादकको मूल्यमा)@	३,८८८.७	४,२७७.३	४,८५१.६	९.९९	१३.४३
खुद प्राथमिक आय#	४६.१	२३.३	३१.०	-४९.४९	३३.०१
खुद चालु हस्तान्तरण#	९८२.२	१०७१.४	१०६९.२	९.०७	-०.२०
कुल खर्चयोग्य आय	४,९१७.०	५,३७२.०	५,९५१.८	९.२५	१०.७९

* संशोधित अनुमान

** प्रारम्भिक अनुमान

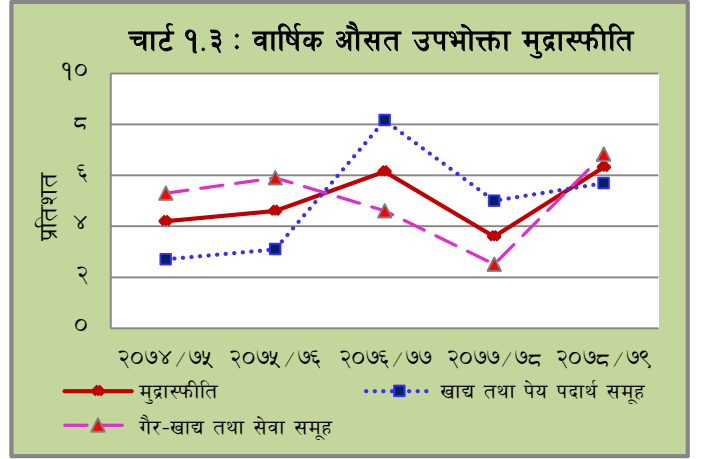
स्रोत : @ केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

नेपाल राष्ट्र बैंक

मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क

उपभोक्ता मुद्रास्फीति

१.१६ विश्वव्यापी रुपमा भएको इन्धन तथा खाद्य वस्तुको मूल्यवृद्धि, आपूर्ति प्रणालीमा आएको व्यवधान तथा नेपाली मुद्रा अमेरिकी डलरसँग अवमूल्यन भएको कारणले आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को पछिल्ला महिनाहरूमा मुद्रास्फीतिमा चाप रियो । यद्यपि आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को शुरुवाती महिनाहरूमा न्यून मुद्रास्फीति रहेको कारण वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ६.३२ प्रतिशतमा सीमित रहन पुग्यो । अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति ३.६० प्रतिशत रहेको थियो ।

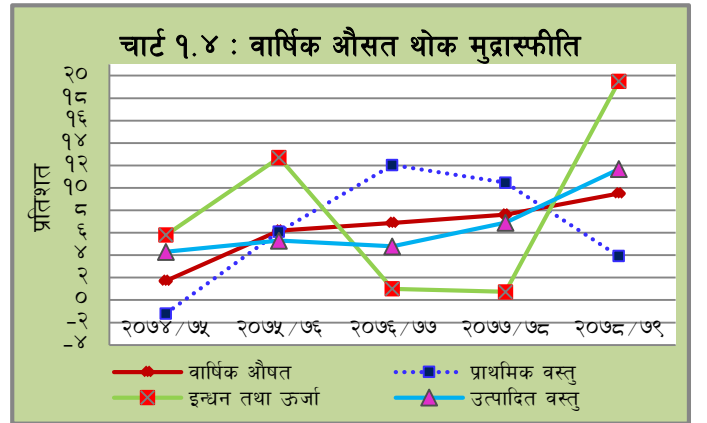
१.१७ समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूह र गैर-खाद्य तथा सेवा समूहको वार्षिक औसत मुद्रास्फीति क्रमशः ५.६९ प्रतिशत र ६.८३ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्षमा यी समूहहरूको वार्षिक औसत मुद्रास्फीति क्रमशः ५.०० प्रतिशत र २.५१ प्रतिशत रहेको थियो ।

१.१८ समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूह अन्तर्गत घ्यू तथा तेल र दाल तथा गेडागुडी र गैर-खाद्य तथा सेवा समूह अन्तर्गत यातायात र शिक्षा उपसमूहको मुद्रास्फीति अघिल्लो वर्षको तुलनामा उल्लेख्य रुपमा बढ्न गएको छ ।

१.१९ समीक्षा वर्षमा वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति काठमाडौं उपत्यकामा ५.७३ प्रतिशत, तराईमा ६.४१ प्रतिशत, पहाडमा ६.८७ प्रतिशत र हिमालमा ६.०७ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति काठमाडौं उपत्यकामा ३.३३ प्रतिशत, तराईमा ३.६८ प्रतिशत, पहाडमा ३.८७ प्रतिशत र हिमालमा २.८७ प्रतिशत रहेको थियो ।

थोक मुद्रास्फीति

१.२० समीक्षा वर्षमा वार्षिक औसत थोक मुद्रास्फीति ९.५१ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति ७.६१ प्रतिशत रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा थोक मूल्यअन्तर्गत प्राथमिक वस्तुहरूको वार्षिक औसत मुद्रास्फीति ३.९२ प्रतिशत, इन्धन तथा ऊर्जाको १९.४९ प्रतिशत र उत्पादित वस्तुहरूको ११.६७ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यी समूहहरूको वार्षिक औसत मुद्रास्फीति क्रमशः १०.४६ प्रतिशत, ०.७३ प्रतिशत र ६.९० प्रतिशत रहेको थियो ।

१.२१ वृहत आर्थिक वर्गीकरणको आधारमा हेर्दा समीक्षा वर्षमा उपभोग्य वस्तु, मध्यवर्ती वस्तु तथा पुँजीगत वस्तुको वार्षिक औसत थोक मुद्रास्फीति क्रमशः ९.९२ प्रतिशत, ९.६८ प्रतिशत र ७.११ प्रतिशत रहेको छ ।

राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क

१.२२ समीक्षा वर्षमा राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क ६.६५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष उक्त सूचकाङ्क १.६० प्रतिशतले बढेको थियो । समीक्षा वर्षमा तलब सूचकाङ्क र ज्यालादर सूचकाङ्कको वार्षिक औसत वृद्धिदर क्रमशः ९.४४ प्रतिशत र ५.८७ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष उक्त सूचकाङ्कहरूको औसत वृद्धिदर क्रमशः ०.०९ प्रतिशत र २.०४ प्रतिशत रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा ज्यालादर सूचकाङ्कअन्तर्गत कृषि मजदूर, औद्योगिक मजदूर र निर्माण मजदूरको ज्यालादर सूचकाङ्कको वार्षिक औसत वृद्धिदर क्रमशः ४.३१ प्रतिशत, ९.७१ प्रतिशत र ४.७० प्रतिशत रहेको छ ।

बाह्य क्षेत्र

१.२३ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा वैदेशिक व्यापारअन्तर्गत वस्तु आयातमा आएको उच्च वृद्धिका कारण व्यापार घाटा फराकिलो भएको छ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा समग्र शोधनान्तर स्थिति सीमान्त रुपले बचतमा रहेको थियो। समीक्षा वर्षमा उच्च आयात एवम् अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा भएको मूल्य वृद्धि लगायतका कारण समग्र शोधनान्तर स्थिति घाटामा रह्यो।

वैदेशिक व्यापार

- १.२४ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कुल वस्तु निर्यात ४१.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२ खर्व ३ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो निर्यात ४४.४ प्रतिशतले बढेको थियो। कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल वस्तु निर्यातको अनुपात अघिल्लो वर्ष ३.३ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ४.१ प्रतिशत रहेको छ।
- १.२५ कुल वस्तु निर्यातमध्ये भारत तर्फको निर्यात अघिल्लो वर्ष ५१.७ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा ४५.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१ खर्व ५५ अर्ब २२ करोड पुगेको छ। वस्तुगत आधारमा समीक्षा वर्षमा भारततर्फ मुख्यतया: पाम तेल, जिंक शिट, जुस, पोलिष्टर धागो, पिना लगायतका वस्तुहरूको निर्यात बढेको छ।
- १.२६ चीनतर्फको निर्यात अघिल्लो वर्ष १४.७ प्रतिशतले घटेकोमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा २०.४ प्रतिशतले घटेर रु.८१ करोड कायम भएको छ। समीक्षा वर्षमा चीनतर्फ मुख्यतया: तयारी पोशाक, ऊनी गलैचा, चाउचाउ, पशिमना, प्रशोधित छाला लगायतका वस्तुहरूको निर्यात बढेको छ।
- १.२७ अन्य मुलुकतर्फको निर्यात अघिल्लो वर्ष २७.७ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा ३०.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.४४ अर्ब पुगेको छ। समीक्षा वर्षमा अन्य मुलुकतर्फ मुख्यतया: ऊनी गलैचा, तयारी पोशाक, सुन चाँदीका सामान तथा गरगहना, पशिमना, जडीबुटी लगायतका वस्तुहरूको निर्यात बढेको छ।
- १.२८ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कुल वस्तु आयात २४.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१९ खर्व २० अर्ब ४५ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आयात २८.७ प्रतिशतले बढेको थियो। कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल वस्तु आयातको अनुपात अघिल्लो वर्ष ३६.० प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ३९.६ प्रतिशत रहेको छ।
- १.२९ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा भारतबाट भएको वस्तु आयात २३.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१२ खर्व १५ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो आयात ३२.१ प्रतिशतले बढेको थियो। समीक्षा वर्षमा भारतबाट पेट्रोलियम पदार्थ, स्पंज आइरन, हट रोलड शिट इन क्वाइल, कोइला, अन्य मेशिनरी तथा पार्टपुर्जा लगायतका वस्तुको आयात बढेको छ।
- १.३० चीनबाट भएको वस्तु आयात अघिल्लो वर्ष २८.६ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा १३.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२ खर्व ६४ अर्ब ७८ करोड पुगेको छ। समीक्षा वर्षमा चीनबाट अन्य मेशिनरी तथा पार्टस, दूरसञ्चारका उपकरण तथा पार्टस, कम्प्युटर तथा पार्टपुर्जा, औषधी, लक्ताकपडा लगायतका वस्तुहरूको आयात बढेको छ।
- १.३१ अन्य मुलुकबाट भएको वस्तु आयात अघिल्लो वर्ष १९.६ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा ३६.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.४ खर्व ५५ अर्ब ५१ करोड पुगेको छ। समीक्षा वर्षमा अन्य मुलुकबाट कच्चा पाम तेल, औषधी, सुन, चाँदी, यातायात उपकरण तथा पार्टपुर्जा लगायतका वस्तुहरूको आयात बढेको छ।
- १.३२ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कुल वस्तु व्यापार घाटा २३.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१७ खर्व २० अर्ब ४२ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो व्यापार घाटा २७.३ प्रतिशतले बढेको थियो। अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादन र कुल व्यापार घाटाको अनुपात ३२.७ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ३५.५ प्रतिशत रहेको छ। समीक्षा वर्षमा कुल वस्तु व्यापार घाटामध्ये भारतसँगको व्यापार घाटा २०.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१० खर्व ४४ अर्ब ९३ करोड, चीनसँगको व्यापार घाटा १३.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२ खर्व ६३ अर्ब ९८ करोड र अन्य मुलुकसँगको व्यापार घाटा ३६.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.४ खर्व ११ अर्ब ५१ करोड पुगेको छ।
- १.३३ कुल वस्तु व्यापार अघिल्लो वर्ष २९.९ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा २६.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२१ खर्व २० अर्ब ४८ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल व्यापारको अनुपात ३९.३ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ४३.७ प्रतिशत रहेको छ। कुल व्यापारमा भारतसँगको व्यापार अघिल्लो वर्ष ३३.८ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा २५.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१३ खर्व ५५ अर्ब ३८ करोड पुगेको छ। चीनसँगको कुल व्यापार अघिल्लो वर्ष २८.३ प्रतिशतले बढेकोमा समीक्षा वर्षमा १३.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२ खर्व ६५ अर्ब ५९ करोड पुगेको छ। त्यसैगरी, अन्य मुलुकसँगको

कुल व्यापार अघिल्लो वर्ष २०.३ प्रतिशतले बढेकोमा समीक्षा वर्षमा ३५.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.४ खर्व ९९ अर्ब ५१ करोड पुगेको छ ।

१.३४ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा निर्यात-आयात अनुपात १०.४ प्रतिशतमा रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात ९.२ प्रतिशत रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा कुल निर्यात, कुल आयात, कुल वस्तु व्यापार घाटा र कुल व्यापारमा भारतसँगको अंश क्रमशः ७७.६ प्रतिशत, ६२.५ प्रतिशत, ६०.७ प्रतिशत र ६३.९ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष भारतसँगको यी अंशहरू क्रमशः ७५.४ प्रतिशत, ६३.९ प्रतिशत, ६१.९ प्रतिशत र ६४.९ प्रतिशत रहेका थिए ।

सेवा खाता

१.३५ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा सेवा खाता रु.१ खर्व ८ अर्ब १२ करोडले ऋणात्मक रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो खाता रु.७२ अर्ब ८५ करोड ऋणात्मक रहेको थियो ।

१.३६ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा सेवा क्षेत्रतर्फको आय ५४.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१ खर्व २२ अर्ब ८ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष सेवा आय ४९.४ प्रतिशतले घटेको थियो । समीक्षा वर्षमा सेवा खाता अन्तर्गत भ्रमण आय ३४६.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.३२ अर्ब ४५ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो आय ८८.१ प्रतिशतले घटेको थियो ।

१.३७ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कुल सेवा भुक्तानी ५१.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२ खर्व ३० अर्ब २० करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो भुक्तानी ३.४ प्रतिशतले घटेको थियो । सेवा भुक्तानीतर्फ भ्रमण खर्च १९६.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.९७ अर्ब ३२ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो खर्च ३८.३ प्रतिशतले घटेको थियो ।

ट्रान्सफर

१.३८ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा खुद ट्रान्सफर आय ४.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.११ खर्व १७ अर्ब ८८ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो आय ९.१ प्रतिशतले बढेको थियो ।

१.३९ समीक्षा वर्षमा ट्रान्सफर आय ४.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.११ खर्व २५ अर्ब ६० करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो आय ९.१ प्रतिशतले बढेको थियो । त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा ट्रान्सफर भुक्तानी २७.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.७ अर्ब ७२ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो भुक्तानी ११.२ प्रतिशतले बढेको थियो ।

१.४० समीक्षा वर्षमा विप्रेषण आप्रवाह ४.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१० खर्व ७ अर्ब ३१ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो आप्रवाह ९.८ प्रतिशतले बढेको थियो । अघिल्लो वर्षमा विप्रेषण आप्रवाहको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात २२.५ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा २०.८ प्रतिशत रहेको छ ।

१.४१ समीक्षा वर्षमा पेन्सन आय ५.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.६१ अर्ब ९६ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो आय १.३ प्रतिशतले बढेको थियो ।

चालु खाता तथा समग्र शोधनान्तर स्थिति

१.४२ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा चालु खाता रु.६ खर्व २३ अर्ब ३३ करोडले घाटामा रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो घाटा रु.३ खर्व ३३ अर्ब ६७ करोड रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा चालु खाता घाटाको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात १२.८ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात ७.८ प्रतिशत रहेको थियो । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा व्यापार घाटा उच्च रहेको कारण चालु खाता घाटामा विस्तार भएको हो ।

१.४३ समीक्षा वर्षमा शोधनान्तर स्थिति रु.२ खर्व ५५ अर्ब २६ करोडले ऋणात्मक रहेको छ । अघिल्लो वर्ष शोधनान्तर स्थिति रु.१ अर्ब २३ करोडले बचतमा रहेको थियो ।

१.४४ समीक्षा वर्षमा पुँजी खातातर्फको ट्रान्सफर ३४.५ प्रतिशतले कमी आई रु.१० अर्ब मात्र प्राप्त भएको छ । वित्तीय खाता अन्तर्गत खुद प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी अघिल्लो वर्ष ०.२ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा समीक्षा वर्षमा ४.९ प्रतिशतले कमी आई रु.१८ अर्ब ५६ करोड मात्र आएको छ ।

१.४५ अघिल्लो वर्ष सरकारी क्षेत्रको वैदेशिक ऋण प्राप्ति २१.८ प्रतिशतले कमी भएकोमा समीक्षा वर्षमा ४.१ प्रतिशतले कमी आई रु.१ खर्व २२ अर्ब २ करोड प्राप्त भएको छ । त्यसैगरी, सरकारी सावाँ भुक्तानी अघिल्लो वर्ष १.२ प्रतिशतले कमी आएकोमा समीक्षा वर्षमा २६.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२९ अर्ब ४२ करोड भुक्तानी भएको छ ।

विदेशी विनिमय सञ्चिति

१.४६ २०७९ असार मसान्तमा कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति २०७८ असार मसान्तको तुलनामा १३.१ प्रतिशतले कमी आई रु.१२ खर्ब १५ अर्ब ८० करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो सञ्चिति ०.२ प्रतिशतले कमी आई रु.१३ खर्ब ९९ अर्ब ३ करोड कायम भएको थियो । अमेरिकी डलरमा कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति १८.९ प्रतिशतले कमी आई रु.९ अर्ब ५४ करोड डलर कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो सञ्चिति ०.९ प्रतिशतले घटेको थियो ।

१.४७ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको विदेशी विनिमय सञ्चिति २०७८ असार मसान्तको रु.१२ खर्ब ४४ अर्ब ६३ करोडको तुलनामा २०७९ असार मसान्तमा १५.१ प्रतिशतले कमी आई रु.१० खर्ब ५६ अर्ब ३९ करोड कायम भएको छ । कुल विदेशी विनिमय सञ्चितिमा नेपाल राष्ट्र बैंकसँग रहेको सञ्चितिको अंश ८६.९ प्रतिशत रहेको छ । त्यसैगरी, कुल विदेशी विनिमय सञ्चितिमा भारतीय मुद्रा सञ्चितिको अंश २३.६ प्रतिशत रहेको छ ।

सञ्चिति पर्याप्तता सूचक

१.४८ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को कुल आयातलाई आधार मान्दा २०७९ असार मसान्तमा कायम रहेको विदेशी विनिमय सञ्चितिले ७.८ महिनाको वस्तु आयात र ६.९ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्ने देखिन्छ ।

१.४९ समीक्षा वर्षमा विदेशी विनिमय सञ्चितिको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन, कुल आयात, विस्तृत मुद्राप्रदाय र सञ्चित मुद्रासँगको अनुपात क्रमशः २५.१ प्रतिशत, ५७.८ प्रतिशत, २२.१ प्रतिशत र १४७.२ प्रतिशत रहेका छन् । अघिल्लो वर्ष यस्ता अनुपातहरू क्रमशः ३२.७ प्रतिशत, ८४.७ प्रतिशत, २७.१ प्रतिशत र १५०.२ प्रतिशत रहेका थिए (तालिका १.३) ।

तालिका १.३ : सञ्चिति पर्याप्तता परिसूचकहरू

विवरण	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९
१) विदेशी विनिमय सञ्चितिले आयात खाम्ने स्थिति (महिनामा)			
क) वस्तु	१४.४	११.२	७.८
ख) वस्तु तथा सेवा	१२.७	१०.२	६.९
२) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रतिशतमा)	३६.०	३२.७	२५.१
३) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / आयात * (प्रतिशतमा)	१०५.७	८४.७	५७.८
४) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / विस्तृत मुद्रा प्रदाय (प्रतिशतमा)	३३.१	२७.१	२२.१
५) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / सञ्चित मुद्रा (प्रतिशतमा)	१५८.२	१५०.२	१४७.२

* वस्तु तथा सेवा आयात

वैदेशिक सम्पत्ति तथा दायित्व स्थिति

१.५० २०७९ असार मसान्तमा मुलुकको वैदेशिक सम्पत्ति रु.१३ खर्ब ३० अर्ब ६५ करोड तथा दायित्व रु.१५ खर्ब ८८ अर्ब २७ करोड रहेको छ । फलस्वरूप, २०७९ असार मसान्तमा खुद वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको स्थिति (IIP) रु.२ खर्ब ५७ अर्ब ६२ करोडले ऋणात्मक रहेको छ । २०७८ असार मसान्तमा खुद वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको स्थिति रु.८० अर्ब १२ करोडले धनात्मक थियो ।

विनिमय दर प्रवृत्ति

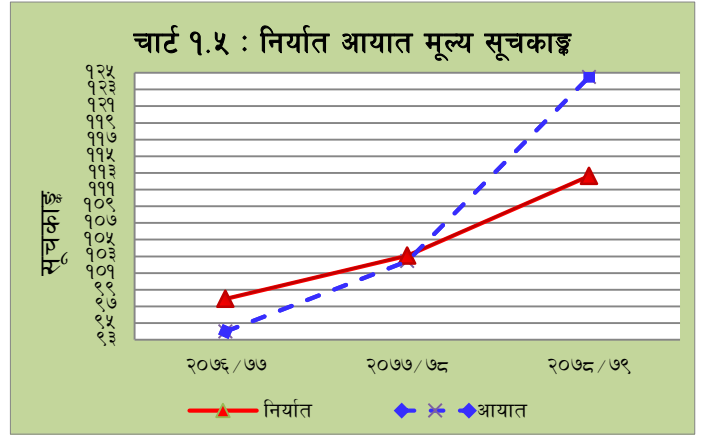
१.५१ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा पनि नेपाली रुपैयाँको भारतीय रुपैयाँसँगको विनिमय दर स्थिर राखिएको छ । २०७८ असार मसान्तको तुलनामा २०७९ असार मसान्तमा नेपाली रुपैयाँ अमेरिकी डलरसँग ६.६४ प्रतिशत अवमूल्यन भएको छ भने पाउण्ड स्टर्लिंगसँग ९.२६ प्रतिशत, यूरोसँग ९.५२ प्रतिशत तथा जापानी येनसँग १७.१९ प्रतिशतले अधिमूल्यन भएको छ (तालिका १.४) ।

तालिका १.४ : विनिमय दर प्रवृत्ति

विदेशी मुद्रा	खरिद दर (नेपाली रुपैयाँमा)			अधिमूल्यन(+)/ अवमूल्यन(-) (प्रतिशतमा)	
	असार मसान्त			२०७८	२०७९
	२०७७	२०७८	२०७९		
१ अमेरिकी डलर	१२०.३७	११९.०४	१२७.५१	+१.१२	-६.६४
१ पाउण्ड स्टर्लिंग	१५०.६९	१६४.८३	१५०.८६	-८.५८	+९.२६
१ यूरो	१३६.८१	१४०.३९	१२८.१९	-२.५५	+९.५२
१० जापानी येन	११.२१	१०.७७	९.९९	+४.०९	+१७.१९

निर्यात आयात मूल्य सूचकाङ्क

१.५२ वार्षिक बिन्दुगत आधारमा २०७९ असार महिनामा भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित निर्यात र आयातको एकाइ मूल्य सूचकाङ्क (Unit Value Index) क्रमशः ९.३ प्रतिशत र २१.६ प्रतिशतले बढेको छ। २०७८ असार महिनामा वार्षिक बिन्दुगत आधारमा ३.४ प्रतिशतले घटेको व्यापारको शर्त (Terms of Trade) २०७९ असार महिनामा १०.१ प्रतिशतले घटेको छ।

सरकारी वित्त स्थिति

सरकारी राजस्व

१.५३ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा नेपाल सरकारको राजस्व (अन्य प्राप्त समेत) १४.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.११ खर्ब १६ अर्ब ४२ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष सरकारको राजस्व १६.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.९ खर्ब ७८ अर्ब ७५ करोड पुगेको थियो। समीक्षा वर्षमा राजस्व/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात २३.० प्रतिशत पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा यस्तो अनुपात २२.९ प्रतिशत रहेको थियो।

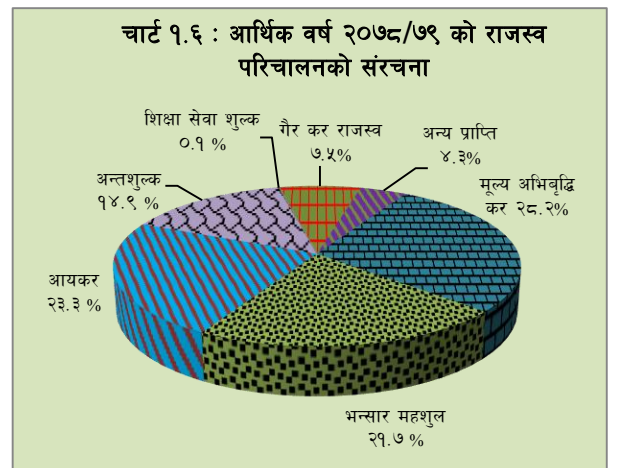
१.५४ समीक्षा वर्षमा मूल्य अभिवृद्धि कर राजस्व ११.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.३ खर्ब १४ अर्ब २८ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष सो राजस्व २५.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२ खर्ब ८२ अर्ब २ करोड पुगेको थियो।

१.५५ समीक्षा वर्षमा आयकर राजस्व १३.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२ खर्ब ६० अर्ब ९ करोड संकलन भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो राजस्व ४.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२ खर्ब ३० अर्ब ८ करोड पुगेको थियो।

१.५६ समीक्षा वर्षमा भन्सार महसूलबाट प्राप्त हुने राजस्व ८.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२ खर्ब ४१ अर्ब ७८ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो राजस्व ६२.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२ खर्ब २३ अर्ब ८६ करोड पुगेको थियो।

१.५७ समीक्षा वर्षमा अन्तःशुल्कबाट प्राप्त राजस्व २४.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१ खर्ब ६६ अर्ब ७८ करोड प्राप्त भएको छ। अघिल्लो वर्ष अन्तःशुल्क राजस्व ३२.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१ खर्ब ३३ अर्ब ७८ करोड पुगेको थियो।

१.५८ समीक्षा वर्षमा कुल राजस्व परिचालन (अन्य प्राप्त समेत) मा मूल्य अभिवृद्धि करको अंश सबैभन्दा बढी अर्थात् २८.२ प्रतिशत रहेको छ। त्यसपछि क्रमशः आयकर (२३.३ प्रतिशत), भन्सार महसूल (२१.७ प्रतिशत) र अन्तःशुल्क (१४.९ प्रतिशत) रहेको छ (चार्ट १.६)। अघिल्लो वर्ष यी अनुपातहरू क्रमशः २८.८ प्रतिशत, २३.५ प्रतिशत, २२.९ प्रतिशत र १३.७ प्रतिशत रहेका थिए।

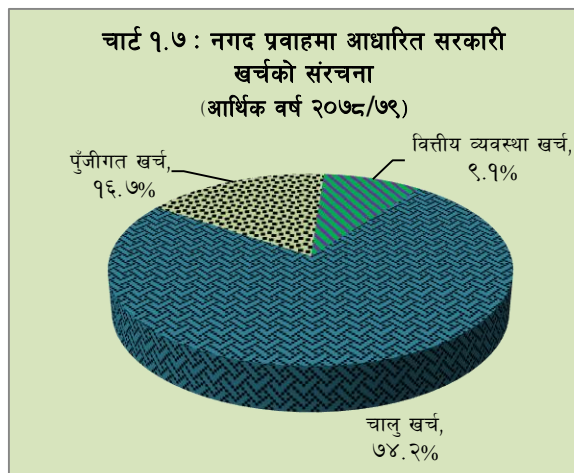

१.५९ समीक्षा वर्षमा गैर-कर राजस्व परिचालन २२.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.८३ अर्ब ७९ करोड भएको छ। अघिल्लो वर्ष गैर-कर राजस्व २७.२ प्रतिशतले घटी रु.६८ अर्ब २१ करोड प्राप्त भएको थियो।

१.६० समीक्षा वर्षमा कुल राजस्वमा कर राजस्वको अंश ८८.२ प्रतिशत, गैर-कर राजस्वको अंश ७.५ प्रतिशत र अन्य प्राप्तको अंश ४.३ रहेको छ। त्यसैगरी, कर राजस्वमा प्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश २६.६ प्रतिशत र अप्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ७३.४ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष कुल राजस्वमा कर राजस्वको अंश ८८.९ प्रतिशत, गैर-कर राजस्वको अंश ७.० प्रतिशत, र अन्य प्राप्तको अंश ४.१ प्रतिशत रहेको थियो भने कर राजस्वमा प्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश २६.५ प्रतिशत र अप्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ७३.५ प्रतिशत रहेको थियो।

सरकारी खर्च

- १.६१ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कुल सरकारी खर्च ८.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१२ खर्ब ९६ अर्ब २४ करोड भएको छ। अघिल्लो वर्ष कुल सरकारी खर्च ९.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.११ खर्ब ९६ अर्ब ६८ करोड भएको थियो।
- १.६२ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा चालु खर्च १३.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.९ खर्ब ६१ अर्ब ४७ करोड भएको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्ष चालु खर्च ७.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.८४ खर्ब ६ अर्ब २२ करोड भएको थियो।
- १.६३ समीक्षा वर्षमा पुँजीगत खर्च ५.४ प्रतिशतले घटी रु.२ खर्ब १६ अर्ब ३७ करोड भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो पुँजीगत खर्च २१.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२ खर्ब २८ अर्ब ८४ करोड भएको थियो।
- १.६४ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गतको खर्च २.७ प्रतिशतले घटी रु.१ खर्ब १८ अर्ब ४० करोड भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो खर्च ३.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१ खर्ब २१ अर्ब ६२ करोड भएको थियो।
- १.६५ सरकारी खर्चमा पुँजीगत खर्चको अंश १६.७ प्रतिशत, चालु खर्चको अंश ७४.२ प्रतिशत र वित्तीय व्यवस्था खर्चको अंश ९.१ प्रतिशत रहेको छ (चार्ट १.७)।
- १.६६ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा बैकिङ कारोबारमा आधारित कुल सरकारी खर्च ८.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१२ खर्ब ५५ अर्ब ८४ करोड भएको छ। अघिल्लो वर्ष कुल सरकारी खर्च १०.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.११ खर्ब ६० अर्ब २७ करोड भएको थियो।

- १.६७ समीक्षा वर्षमा कुल खर्चमा चालु, पुँजीगत तथा वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गतको खर्चको अंश क्रमशः ७४.२ प्रतिशत, १६.७ प्रतिशत र ९.१ प्रतिशत रह्यो। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा भएको चालु, पुँजीगत र वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गतका खर्चहरूको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात क्रमशः १९.८ प्रतिशत, ४.५ प्रतिशत र २.४ प्रतिशत रहेको छ (तालिका १.५)। अघिल्लो वर्ष यी अनुपातहरू क्रमशः १९.८ प्रतिशत, ५.४ प्रतिशत र २.८ प्रतिशत रहेका थिए।

तालिका १.५ : सरकारी वित्तका परिसूचकहरू
(कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात प्रतिशतमा)

विवरण	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९
कुल खर्च	२८.१	२८.०	२६.७
चालु खर्च	२०.२	१९.८	१९.८
पुँजीगत खर्च	४.९	५.४	४.५
वित्तीय व्यवस्था	३.०	२.८	२.४
राजस्व	२१.६	२२.९	२३.०
कर राजस्व	१८.०	२०.३	२०.३
वित्त घाटा	-७.१	-६.१	-५.४

बजेट घाटा

- १.६८ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा बैकिङ कारोबारमा आधारित बजेट घाटा रु.२ खर्ब ६० अर्ब १६ करोड रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा यस्तो बजेट घाटा रु.२ खर्ब ६२ अर्ब ६९ करोड रहेको थियो।

बजेट घाटा पूर्तिको स्रोतहरू

- १.६९ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रु.२ खर्ब ३१ अर्ब ३० करोड कुल आन्तरिक ऋण परिचालन भएको छ। उक्त ऋणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ४.८ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष रु.२ खर्ब २४ अर्ब बराबरको आन्तरिक ऋण परिचालन भएको थियो। समीक्षा वर्षमा रु.४७ अर्ब ३४ करोड आन्तरिक ऋणको भुक्तानी भएको छ।
- १.७० आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को अन्त्यमा नेपाल सरकारको नेपाल राष्ट्र बैकसँग रु.२ खर्ब २७ अर्ब ६९ करोड (प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहको खातामा रहेको रकम समेत) नगद मौज्जात रहेको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्षको अन्त्यमा यस्तो मौज्जात रु.१ खर्ब ९८ अर्ब ७६ करोड रहेको थियो।

सरकारी ऋण

१.७१ २०७९ असार मसान्तमा नेपाल सरकारको कुल तिर्न बाँकी बाध्य ऋण रु.१० खर्ब २७ अर्ब ३० करोड र आन्तरिक ऋण रु.९ खर्ब ८४ अर्ब २८ करोड गरी कुल तिर्न बाँकी सरकारी ऋण रु.२० खर्ब ११ अर्ब ५८ करोड रहेको छ । अधिल्लो वर्षको असार मसान्तमा कुल तिर्न बाँकी सरकारी ऋण रु.१७ खर्ब ३४ अर्ब ४७ करोड रहेको थियो । सरकारी कुल ऋणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ४१.५ प्रतिशत रहेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात ४०.६ प्रतिशत रहेको थियो । सरकारी ऋणसम्बन्धी अन्य परिसूचकहरू तालिका १.६ मा दिइएको छ ।

तालिका १.६ : सरकारी ऋणको स्थिति (प्रतिशतमा)

	सरकारी ऋण परिसूचकहरू	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९
१.	कुल ऋण/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	३६.७	४०.६	४१.५
२.	बाध्य ऋण/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	२०.९	२१.८	२१.२
३.	आन्तरिक ऋण/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	१५.८	१८.७	२०.३
४.	बाध्य ऋण/निर्यात	८३३.१	६६१.९	५१३.६
५.	बाध्य ऋण भुक्तानी/निर्यात	२४.१	१६.५	१४.७
६.	कुल ऋण भुक्तानी/राजस्व	४.१	३.८	४.२
७.	आन्तरिक ऋण भुक्तानी/राजस्व	६.९	६.२	६.९
८.	बाध्य ऋण भुक्तानी/राजस्व	२.८	२.४	२.६

स्रोत : महालेखानियन्त्रकको कार्यालय र नेपाल राष्ट्र बैंक ।

प्रदेश वित्त स्थिति

१.७२ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा प्रदेश सरकारको बैकिङ कारोबारमा आधारित कुल खर्च रु.१ खर्ब ८५ अर्ब ६३ करोड रहेको छ । समीक्षा अवधिमा प्रदेश सरकारको स्रोत प्राप्त रु.२ खर्ब १ अर्ब २० करोड रहेको छ । यसमध्ये संघीय सरकारले प्रदेश सरकारलाई अनुदान र विभाज्य कोषबाट बाँडफाँड हुने राजस्व समेत गरी रु.१ खर्ब ५३ अर्ब २४ करोड हस्तान्तरण गरेको छ । यसैगरी, यस अवधिमा प्रदेश सरकारहरूले राजस्व र अन्य स्रोतबाट रु.४७ अर्ब ९६ करोड परिचालन गरेका छन् ।

राजस्व सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था

१.७३ नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को बजेटमा मानव स्वास्थ्य र आर्थिक संकटबाट सिर्जित प्रतिकूल अवस्थामा करदातालाई राहत एवम् सहूलियत प्रदान गरी आर्थिक पुनरुत्थानलाई प्राथमिकता दिने उद्देश्यले राजस्व परिचालनको सन्दर्भमा बजेटमा तपसिलका व्यवस्था गरिएका छन् ।

- कोभिड-१९ महामारीबाट प्रभावित उद्योग, व्यवसायलाई कर छुट तथा सहूलियत उपलब्ध गराउने ।
- राजस्व नीतिको माध्यमबाट आन्तरिक तथा बाह्य लगानी प्रवर्द्धन र स्वदेशी उद्योगको संरक्षण एवम् व्यापार सहजीकरण गर्ने ।
- करको दायरा विस्तार, कराधार संरक्षण र राजस्व चुहावट नियन्त्रणको माध्यमबाट थप राजस्व परिचालन गर्ने ।
- राजस्व प्रणालीलाई थप प्रगतिशील, स्वच्छ, पारदर्शी, स्वचालित र अनुमानयोग्य बनाउने ।
- राजस्व प्रशासनको दक्षता वृद्धि, पूर्वाधार विकास एवम् सूचना प्रविधिको अधिकतम उपयोगबाट स्वेच्छिक कर सहभागिता अभिवृद्धि गर्ने ।

१.७४ उल्लिखित राजस्व नीतिलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन र कर प्रणालीमा सुधार ल्याउन बजेटले अंगिकार गरेका प्रमुख नीति तथा कार्यक्रमहरू :

कर छुट तथा सहूलियत

- आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को आयमा वार्षिक रु.२० लाखसम्मको कारोबार भएका करदातालाई ९० प्रतिशत, वार्षिक रु.२० लाखदेखि रु.५० लाखसम्मको कारोबार भएका करदातालाई ७५ प्रतिशत र वार्षिक रु.५० लाखदेखि रु.१ करोडसम्मको कारोबार भएका करदातालाई ५० प्रतिशतले आयकर छुट दिने व्यवस्था मिलाइएको ।
- कोभिड-१९ बाट अति प्रभावित क्षेत्रहरू : होटल, ट्राभल, ट्रेकिङ, यातायात तथा हवाई सेवा, चलचित्र उद्योग र सञ्चार गृहको करयोग्य आयमा १ प्रतिशत मात्र आयकर लाग्ने व्यवस्था गरी ती व्यवसायको नोक्सानी सार्न मिल्ने अवधि बढाएर १० वर्ष पुऱ्याइएको ।

- आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्मको वार्षिक विवरण नबुझाएका तथा नवीकरण नगरेका कम्पनी तथा फर्मले २०७८ साल असोज मसान्तभित्र विवरण र शुल्क तथा जरिवानाको १० प्रतिशत रकम बुझाएमा बाँकी शुल्क तथा जरिवाना मिनाहा दिइने ।
- आयकर ऐन २०५८, मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ र अन्तः शुल्क ऐन, २०५८ बमोजिम २०७७ साल असार मसान्तभित्र भएको कर निर्धारणउपर चित्त नबुझाई आन्तरिक राजस्व विभाग वा राजस्व न्यायधिकरण वा अदालतमा विचारधीन मुद्दामध्ये भुटा तथा नक्कली बिजक बाहेकका मुद्दा सम्बन्धित करदाताले फिर्ता लिई निर्धारित कर र सोमा लागेको व्याजको ५० प्रतिशत रकम २०७८ मंसीर मसान्तसम्म बुझाएमा बाँकी व्याज, शुल्क, थप दस्तुर र जरिवाना मिनाहा हुने व्यवस्था मिलाइएको ।
- आयकर ऐन २०५८, मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ र अन्तः शुल्क ऐन २०५८ बमोजिम बक्यौता रहेको २०७६ असार मसान्तसम्मको कर रकम र सोमा लागेको व्याज २०७८ पुस मसान्तभित्र दाखिला गरेमा शुल्क, जरिवाना तथा थप दस्तुर मिनाहा हुने व्यवस्था मिलाइएको ।
- आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहले स्थापना गरेको कोभिड-१९ संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार कोषमा योगदान गरेको रकम उक्त वर्षको करयोग्य आय गणना गर्दा खर्च कट्टी गर्न पाउने व्यवस्था मिलाइएको ।
- स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले तोकेको विशिष्टीकृत अस्पताल निर्माण वा तोकिएको स्वास्थ्य संस्थालाई उपलब्ध गराएको कोभिड-१९ को उपचारसँग सम्बन्धित स्वास्थ्य उपकरण तथा सामग्रीमा भएको खर्च आयकर गणना प्रयोजनका लागि कट्टी गर्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
- निवृत्तिभरण वापतको करयोग्य आय गणना गर्दा थप २५ प्रतिशत रकम छुट दिइने ।
- करदाताको करयोग्य कारोबारमा प्रयोग भएको डिजेल र एलपी ग्याँसको तिरेको र ढुवानी सेवा, ढुवानी साधनको भाडा, कार्गो सेवा, ई-लाइब्रेरी सेवा, निक्षेप सुरक्षण शुल्क, ट्रेकिङ तथा टुर प्याकेज, साइलो प्रयोगको सेवा शुल्क र उत्पत्तिको प्रमाण-पत्र जारी गर्दा लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर छुट दिइएको ।
- वण्डेड वेयरहाउसको सुविधा अन्तर्गत निर्यातमूलक उद्योगले बैंक ग्यारेन्टीमा आयात गरेको कच्चा पदार्थबाट उत्पादित वस्तु समयमै निर्यात गर्न नसकेका उद्योगको लागि निर्यात गरी बैंक ग्यारेन्टी फुकुवा गर्ने म्याद २०७८ चैत्र मसान्तसम्म बढाइएको ।
- २०७८ पुस मसान्तसम्म अक्सिजन ग्याँस, लिक्विड अक्सिजन, अक्सिजन सिलिण्डर, अक्सिजन कन्सन्ट्रेटर लगायतका अन्य जीवनदायक सामग्री र औषधी आयात, उत्पादन तथा विक्री वितरणमा लाग्ने भन्सार महसूल, मूल्य अभिवृद्धि कर र अन्तः शुल्कमा छुट दिइएको ।
- विद्युतीय सवारी साधनको आयातमा अन्तःशुल्क पूरै खारेज गरी भन्सार घटाइएको ।
- इन्डक्सन चुल्होको भन्सार महसूल दर १ प्रतिशत कायम गरिएको ।
- रेफ्रिजेरेटर, ग्राइन्डर, राइसकुकर, पङ्खा लगायतका विद्युतीय उपकरणको अन्तः शुल्क खारेज गरी भन्सार महसूल घटाइएको ।
- बच्चाले खाने दुधको भन्सार महसूल ५० प्रतिशत घटाइएको ।

करको दायरा विस्तार

- मूल्य अभिवृद्धि करको दर यथावत राखिएको । भन्सार महसूलका दरहरूमा सामान्य समायोजन गरिएको । मदिरा, वियर, वाइन, चुरोट, सुर्तीजन्य तथा हल्का पेय पदार्थमा अन्तः शुल्क वृद्धि गरिएको ।
- छुटको सीमाभन्दा बढी करयोग्य वस्तु तथा सेवाको कारोबार गर्ने करदातालाई मूल्य अभिवृद्धि करको दायरामा ल्याइने र यस्ता करमा दर्ता भएका सबै करदाताले अनिवार्य रूपमा विद्युतीय प्रणालीबाट बिजक जारी गर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाइने ।
- साना करदातालाई करको दर यथावत नै राखी पूर्वानुमानित आय विवरण बुझाउने कारोबारको सीमा रू.२० लाखबाट रू.३० लाख पुऱ्याइएको । कारोबारमा आधारित कर बुझाउने करदाताको कारोबारको सीमा रू.५० लाखबाट रू.१ करोड पुऱ्याइएको । सामूहिक लगानी कोषको आयमा कर नलाग्ने व्यवस्था गरिएको ।
- विद्युतीय माध्यमबाट भुक्तानी गरी वस्तु तथा सेवा खरिद गर्दा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि करको १० प्रतिशतले हुने रकम उपभोक्ताले तत्काल फिर्ता पाउने व्यवस्था गरिएको ।

औद्योगिक संरक्षण तथा लगानी प्रवर्द्धन

- औद्योगिक कच्चा पदार्थको भन्सार दर तयारी वस्तुको भन्दा कम्तीमा १ तह कम हुने व्यवस्था मिलाइएको छ । अन्तरिक उत्पादनका केही वस्तुमा लाग्दै आएको अन्तःशुल्क हटाइएको ।
- चिया, जुट, चलचित्र, पश्मिना, ह्याचरी उद्योग र कृषि तथा नर्सरी फर्ममा प्रयोग हुने यन्त्र उपकरण र पार्टपुर्जाको भन्सार महसूल छुट दिइएको । नेपालमा दर्ता भएका सिपिङ्ग कम्पनीले कन्टेनर आयात गर्दा लाग्ने भन्सार महसूल घटाइएको ।
- व्यवसायिक कृषि आयमा लाग्ने करमा ५० प्रतिशत छुट दिइएको । सामूहिक व्यावसायिक खेती गर्ने कृषि सहकारी संस्थाले आयात गर्ने एउटा ढुवानीको साधनमा लाग्ने भन्सार महसूलमा ५० प्रतिशत छुट दिइएको ।
- उत्पादनमूलक उद्योगमा संस्थागत आयकरको दर पुनरावलोकन गरी प्रतिस्पर्धी बनाइएको ।
- स्टार्टअप व्यवसायलाई कारोबार शुरु गरेको मितिले ५ वर्षसम्म लाग्ने आयकरमा शत प्रतिशत छुट दिइएको । निजी क्षेत्रका उद्योग प्रतिष्ठानले बढीमा ५ वटा स्टार्टअप व्यवसायलाई प्रति व्यवसाय रू.१ लाखसम्मको वीउ पुँजी उपलब्ध गराएमा सो रकम करयोग्य आय गणना गर्दा कट्टी गर्न पाउने व्यवस्था मिलाइने ।
- स्वदेशमा उत्पादन गरेको कच्चा पदार्थ तथा सहायक कच्चा पदार्थ विशेष उद्योगलाई विक्री गरी प्राप्त गरेको आयमा १० प्रतिशत मात्र कर लाग्ने व्यवस्था मिलाइने ।
- बैंकरूले विदेशी वित्तीय संस्थाबाट लिएको ऋणको ब्याज भुक्तानीमा लाग्ने अग्रिम करको दर घटाइएको । सहकारी बैंक तथा सहकारी संघ संस्थाले एक आपसमा ऋण लगानी बापत तिरेको ब्याजमा अग्रिम कर कट्टी गर्न नपर्ने व्यवस्था गरिने ।
- वातावरणमा प्रत्यक्ष असर पार्ने प्रयोग भइसकेका वस्तु मात्र कच्चा पदार्थका रूपमा प्रयोग गरी नयाँ वस्तु उत्पादन गर्ने उद्योगलाई कारोबार शुरु गरेको मितिले पहिलो ३ वर्षसम्म लाग्ने आयकरको ५० प्रतिशत र थप २ वर्षसम्म २५ प्रतिशत छुट हुने व्यवस्था गरिने ।
- औद्योगिक क्षेत्र बाहिर सञ्चालनमा रहेका उद्योगहरू औद्योगिक क्षेत्रमा स्थानान्तरण भएमा उत्पादन शुरु भएको ३ वर्षसम्म आयकरमा ५० प्रतिशत र त्यसपछिको ५ वर्षसम्म २५ प्रतिशत छुट दिइने ।

राजस्व चुहावट नियन्त्रण

- राजस्व चुहावटलाई कडाइका साथ नियन्त्रण गरिने । बजार अनुगमन, कर परीक्षण तथा अनुसन्धानलाई तीव्रता दिइने ।
- केन्द्रीय विजक अनुगमन प्रणाली, आशिकुडा प्रणाली, भिसिटिएस सूचना प्रणाली, भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख र बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सूचना प्रणालीबीच अन्तर-आवद्धता कायम गरी एकीकृत करदाता सूचना प्रणालीको विकास गरिने ।
- आयात हुने मालवस्तुको मुल्याङ्कनलाई कारोबार मूल्यमा आधारित बनाइने । नियमित बजार सर्वेक्षण गरी संकलन गरिएको सूचनाका आधारमा सुदृढ, तथ्यपरक र वास्तविक भन्सार मुल्याङ्कन प्रणाली विकास गरिने । न्यून विजकीकरण भई आएका सामग्री भन्सार विन्दुमा खरिद गर्ने व्यवस्थालाई कडाइका साथ कार्यान्वयन गरिने ।

कर प्रणाली तथा प्रशासनमा सुधार

- राजस्वको दायरा विस्तार एवम् कराधारको संरक्षण, कर चुहावट नियन्त्रण र लगानीमैत्री वातावरण निर्माण गर्न मूल्य अभिवृद्धि कर, आयकर, भन्सार, अन्तः शुल्क र गैर कर लगायतका प्रत्यक्ष एवम् अप्रत्यक्ष कर प्रणालीमा गर्नुपर्ने सुधारका लागि सुझाव दिन कर प्रणाली पुनरावलोकन उच्चस्तरीय आयोग गठन गरिने ।
- कर बक्यौता नभएका र चालु वर्षमा स्वयं कर निर्धारण अनुसारको कर भुक्तानी गरेका सबै करदाताले स्वचालित प्रणालीबाट कर चुक्ता प्रमाणपत्र पाउने व्यवस्था मिलाइने । मूल्य अभिवृद्धि करको खरिद-विक्री खाता प्रत्येक वर्ष कर अधिकृतबाट प्रमाणित गर्नुपर्ने हालको व्यवस्था हटाइने ।
- राष्ट्रिय एकद्वार प्रणालीलाई पूर्ण रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइने ।

- भन्सार विन्दूमा भुक्तानी गर्नुपर्ने सम्पूर्ण कर तथा महसूल विद्युतीय प्रणालीमार्फत गर्न सक्ने व्यवस्था मिलाइने । उद्योगले निकासी पैठारी सङ्केत नम्बर ५ वर्षका लागि एकै पटक नवीकरण गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइने ।
- मेची, विराटनगर, वीरगञ्ज, भैरहवा, नेपालगञ्ज, रसुवा र तातोपानी गरी सात ठूला भन्सार कार्यालयमा कन्टेनर सक्ष्यानर मेशिन, मालवस्तु तौलिनै वडङ्ग मेशिन लगायतका आधुनिक उपकरण जडान गरिने । गौतम बुद्ध र पोखरा अनतर्राष्ट्रिय विमानस्थल एवम् जनकपुर रेलवे स्टेशनमा भन्सार कार्यालय स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याइने ।
- राष्ट्रिय सुरक्षा, मानव स्वास्थ्य र वातावरणमा प्रतिकूल असर गर्ने मालवस्तुको आयात नियन्त्रण गर्न भन्सार कार्यालयहरूमा प्राथमिकताका आधारमा एकीकृत प्रयोगशालाको स्थापना र स्तरोन्नति गरिने ।
- अन्तःशुल्क स्टिकर प्रयोग गर्दा क्यूआरकोड सक्ष्यान गरी सोको तथ्याङ्क आन्तरिक राजस्व विभागको स्वचालित प्रणालीमा अभिलेख गर्ने प्रबन्ध मिलाइने । वियर उत्पादन गर्ने प्रतिष्ठानहरूमा फ्लो मिटर राख्ने व्यवस्था गरिने ।

करका दरहरू

- १.७५ विदेशबाट नेपालभित्र पैठारी हुने मालवस्तुमा (आयात महसूलतर्फ) आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा १, ५, १०, १५, २०, ३०, ४० र ८० प्रतिशत गरी आठ वटा दरहरू कायम रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा पनि सोही दरहरू कायम रहेको । त्यस्तै, नेपालबाट विदेशमा निकासी हुने महसूलमा कुनै पनि परिवर्तन नगरिएको । अन्तःशुल्कतर्फ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा २.५, ५, ७, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५, ६०, ६५, ७०, ८०, ८५, ९० र १०० प्रतिशत गरी १७ वटा दरहरू रहेकोमा सो दरहरूलाई आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा पनि कायम राखिएको । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा प्राकृतिक व्यक्तिको आय कर नलाग्ने सीमा तथा भुक्तानी गर्नुपर्ने दरमा कुनै परिवर्तन नगरिएको, संस्थागत करका सीमा र दरहरू, आयकर नलाग्ने सीमा, अन्य करका सीमा र दरहरू यथावत राखिएको ।

तालिका १.७ : करका दरहरू

शीर्षक	२०७७/७८	२०७८/७९
१. पैठारी महसूल (प्रतिशतमा)	१, ५, १०, १५, २०, ३०, ४०, ८०	१, ५, १०, १५, २०, ३०, ४०, ८०
२. निकासी महसूल (प्रतिशतमा)	२००	२००
३. अन्तःशुल्क (प्रतिशतमा)	२.५, ५, ७, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५, ६०, ६५, ७०, ८०, ८५, ९०, १००	२.५, ५, ७, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५, ६०, ६५, ७०, ८०, ८५, ९०, १००
४. मूल्य अभिवृद्धि कर (प्रतिशतमा)	१३	१३
५. आयकर		
प्राकृतिक व्यक्तिको हकमा		
(क) आयकर नलाग्ने हद		
(१) व्यक्तिको लागि	रु.४,००,०००।-	रु.४,००,०००।-
(२) दम्पति वा परिवारको लागि	रु.४,५०,०००।-	रु.४,५०,०००।-
(ख) आयकरको दर (प्रतिशतमा)		
आयकर नलाग्ने हदभन्दा माथिको	-पहिलो रु.१००,०००।- मा १० प्रतिशत -थप रु.२००,०००।- मा २० प्रतिशत -त्यसपछि बाँकी रकममा ३० प्रतिशत, र -रु.२० लाखभन्दा बढी करयोग्य आयमा ३३ प्रतिशत	-पहिलो रु.१००,०००।- मा १० प्रतिशत -थप रु.२००,०००।- मा २० प्रतिशत -त्यसपछि बाँकी रकममा ३० प्रतिशत, र -रु.२० लाखभन्दा बढी करयोग्य आयमा ३६ प्रतिशत
संस्थागत कर		
(क) कर्पोरेट खुदआयमा समदरले		
(१) बैंक, वित्त कम्पनील गायत वित्तीय संस्थाहरू	३० प्रतिशत	३० प्रतिशत
(२) दूरसंचार तथा इन्टरनेट सेवाप्रदायक, रेमिट्यान्स सेवाप्रदायक, धितोपत्र व्यवसाय, मर्चेन्ट बैंकिङ व्यवसाय र कमोडिटी दलाल व्यवसाय	३० प्रतिशत	३० प्रतिशत
(३) चुरोट, विडी, सिगार, खाने सूति, खैनी, मदिरा र वियरको कारोवार गर्ने	३० प्रतिशत	३० प्रतिशत
(३) अन्य	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
(ख) साभेदारी फर्म	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत

घरजग्गाबहाल कर	१० प्रतिशत	१० प्रतिशत
मिटिङ्ग भत्ता	१५ प्रतिशत	१५ प्रतिशत
कमिसन	१५ प्रतिशत	१५ प्रतिशत
चिट्ठा, उपहार, पुरस्कार	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
ब्याज कर	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
संचयकोष तथा पेन्सन	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
सरकारी ऋणपत्र	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
लाभांश कर	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
सुनको हकमा		
पहिलो ५० ग्रामसम्म प्रति १० ग्राम	रु.९,५००।	रु.९,५००।
५०-१०० ग्रामको हकमा प्रति १० ग्राम	रु.१०,५००।	रु.१०,५००।
१०० ग्राम भन्दा माथिको हकमा प्रति १० ग्राम	जफत गरिने।	जफत गरिने।

स्रोत : आर्थिक विधेयक, २०७८, आन्तरिक राजस्व विभाग।

सार्वजनिक संस्थानहरूको स्थिति

१.७६ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा पनि कोभिड-१९ को संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारका लागि चालिएका कदमबाट समग्र अर्थतन्त्र निकै प्रभावित हुनगएको अवस्थामा सार्वजनिक संस्थानहरूको कार्यसम्पादनमा केही संकुचन आएको छ। सार्वजनिक संस्थानहरूको वित्तीय परिसूचकहरू तालिका १.८ मा दिइएको छ।

तालिका १.८ : सार्वजनिक संस्थानहरूको अवस्था

	रु. करोडमा			वृद्धिदर (प्रतिशत)	
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७६/७७	२०७७/७८
सरकारको लगानी	४६४६४	५१९५५	५६७२८.९	११.८	९.२
शेयर लगानी	२७९८९	२८८६६	३१४६५.१	६.२	९.०
ऋण लगानी	१९२७५	२३०९०	२५२६३.८	१९.८	९.४
शेयर धनी कोष	६२२३४	७०३९०	७५५७३	१३.१	७.४
कोषमा व्यवस्था नभएको दायित्व	४८६९	५७७१	५९३९	१८.७	२.९
संचालन आय	४७९२४	४२८७१	४३५१७	-९.०	१.५
खुद नाफा/नोक्सान	४८८९	४८३०	२६३६	-१.२	-४५.४
सञ्चित नाफा/नोक्सान	५८३०	७५६४	९१७८	२९.८	२१.३

स्रोत : सार्वजनिक संस्थानहरूको वार्षिक स्थिति समीक्षा (२०७६, २०७७ र २०७८), अर्थमन्त्रालय, नेपाल सरकार।

१.७७ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ सम्ममा नेपाल सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा ४४ वटा सार्वजनिक संस्थानहरू अस्तित्वमा रहेका छन्। जसमध्ये १० वटा औद्योगिक क्षेत्र, ५ वटा जनपयोगी क्षेत्र, ४ वटा व्यापारिक क्षेत्र, ९ वटा वित्तीय क्षेत्र, ५ वटा सामाजिक क्षेत्र र ११ वटा सेवा क्षेत्रतर्फ रहेका छन्। अस्तित्वमा रहेका सार्वजनिक संस्थानमध्ये ३५ संस्थानहरू सञ्चालनमा छन्। अधिल्लो वर्ष ३८ सार्वजनिक संस्थानहरू सञ्चालनमा रहेका थिए। अस्तित्वमा रहेका संस्थानहरूको वित्तीय स्थिति विश्लेषण गर्दा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ सम्ममा २२ वटा संस्थानहरू नाफामा छन्, ३ संस्थानहरूको कारोवार शून्य रहेको र १९ संस्थानहरू नोक्सानीमा रहेका छन्। नाफामा सञ्चालित २२ संस्थानहरूको खुद नाफा ४०.३० प्रतिशत घटेको छ भने नोक्सानीमा सञ्चालित १८ संस्थानको खुद नोक्सानी ३.६१ प्रतिशतले बढेको छ।

१.७८ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा संस्थानहरूको खुद नाफा रु.४८ अर्ब ३० करोड रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा उक्त नाफा ४५.४३ प्रतिशतले घटेर रु.२६ अर्ब ३६ करोड कायम भएको छ (तालिका १.८)। साथै नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. (रु.७ अर्ब १३ करोड), नेपाल विद्युत प्राधिकरण (रु.६ अर्ब १० करोड), कृषि विकास बैंक लि. (रु.३ अर्ब ५३ करोड), राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि. (रु.३ अर्ब ४२ करोड), नेपाल बैंक लि. (रु.२ अर्ब ९६ करोड), नागरिक लगानी कोष (रु.२ अर्ब २५ करोड), जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनी (रु.८० करोड), नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण (रु.७३ करोड) लगायत अन्य केही संस्थानहरू खुद नाफामा रहेका छन्।

१.७९ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सार्वजनिक संस्थानहरूको कुल शेयरधनी कोष वृद्धि हुनुका साथै नेपाल सरकारको शेयर तथा ऋण लगानी समेत वृद्धि भएको छ। सरकारको शेयर तथा ऋण लगानी अधिल्लो वर्षको तुलनामा ९.२ प्रतिशतले बढेको छ।

१.८० सार्वजनिक संस्थानहरूबाट आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सरकारलाई रु.१४ अर्ब १० करोड लाभांश प्राप्त भएकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु.६ अर्ब ७२ करोड लाभांश प्राप्त भएको छ। यो सरकारी शेयर लगानीको २.१४ प्रतिशत हुन आउँछ। समीक्षा वर्षमा नेपाल आयल निगम, नेपाल दूर सञ्चार कम्पनी लि., कृषि विकास बैंक, राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक, नेपाल बैंक लि., नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लि. बाट नेपाल सरकारलाई लाभांश प्राप्त भएको छ।

- १.८१ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सार्वजनिक संस्थानहरूको खुद सञ्चित नाफा २१.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.९१ अर्ब ७८ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो नाफा रु.७५ अर्ब ६४ करोड रहेको थियो।
- १.८२ सार्वजनिक संस्थानमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई सेवा निवृत्त भएपछि उपदान, निवृत्तभरण, औषधी उपचार, बीमा, विदाको रकम जस्ता विभिन्न शीर्षकहरूबाट दिइने सुविधाको कारण हरेक संस्थानको कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्वको अंश उल्लेख्य रहने गरेको छ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा उक्त दायित्व २.९ प्रतिशतले बढेर रु.५९ अर्ब ३९ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो दायित्व रु.५७ अर्ब ७१ करोड रहेको थियो।

मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति

मौद्रिक स्थिति

- १.८३ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा विस्तृत मुद्राप्रदाय ६.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्राप्रदाय २१.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। समीक्षा वर्षमा संकुचित मुद्राप्रदाय ९.७ प्रतिशतले घटेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्राप्रदाय २२.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।
- १.८४ समीक्षा वर्षमा चलनचल्तीमा रहेको मुद्रा ११.६ प्रतिशतले घटेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रा १६.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। अघिल्लो वर्ष ३०.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको चल्ती निक्षेप समीक्षा वर्षमा ७.४ प्रतिशतले घटेको छ।
- १.८५ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा खुद वैदेशिक सम्पत्ति (विदेशी विनिमय मूल्याङ्कन नाफा/नोक्सान समायोजित समेत) रु.२५५ अर्ब २६ करोड (१९.१ प्रतिशत) ले घटेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति रु.१ अर्ब २३ करोड (०.१ प्रतिशत) ले बढेको थियो।
- १.८६ समीक्षा वर्षमा कुल आन्तरिक कर्जा १४.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा २७.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।
- १.८७ समीक्षा वर्षमा मौद्रिक क्षेत्रको नेपाल सरकारमाथिको खुद दावी २६.३ प्रतिशत (रु.१ खर्ब ५५ अर्ब ३ करोड) ले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो दावी २७.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। समीक्षा वर्षको अन्त्यमा नेपाल राष्ट्र बैंकमा नेपाल सरकारको रु.२ खर्ब २७ अर्ब ६९ करोड नगद मौज्जात रहेको थियो।
- १.८८ समीक्षा वर्षमा मौद्रिक क्षेत्रको निजी क्षेत्रमाथिको दावी १३.३ प्रतिशत (रु.५ खर्ब ४९ अर्ब ४४ करोड) ले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो दावी २६.३ प्रतिशतले बढेको थियो।
- १.८९ समीक्षा वर्षमा सञ्चित मुद्रा ११.४ प्रतिशतले घटेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रा ५.२ प्रतिशतले बढेको थियो।
- १.९० समीक्षा वर्षमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप ९ प्रतिशतले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो निक्षेप २१.४ प्रतिशतले बढेको थियो। त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा १३.१ प्रतिशतले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा २७.३ प्रतिशतले बढेको थियो।

अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोगको स्थिति

- १.९१ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा वाणिज्य बैंकहरूबीच रु.२७ खर्ब ८४ अर्ब १० करोड र वाणिज्य बैंक बाहेकका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबीच रु.३ खर्ब १६ अर्ब २५ करोडको अन्तर-बैंक कारोबार भएको छ (तालिका १.९)। अघिल्लो वर्ष यस्तो कारोबार क्रमशः रु.१७ खर्ब ८२ अर्ब ९६ करोड र रु.२ खर्ब १३ अर्ब ६२ करोड भएको थियो।

तालिका १.९ : अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोग

विवरण	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९
वाणिज्य बैंकहरूको अन्तर-बैंक कारोबार (रु.अर्बमा)	१५०१.४५	१७८२.९६	२७८४.१०
वाणिज्य बैंकहरूको अन्तर-बैंक कारोबारको ब्याजदर (प्रतिशतमा)*	०.३५	४.१२	६.९९
अन्य वित्तीय संस्थाहरू (वाणिज्य बैंकहरूबीच बाहेक) को अन्तर-बैंक कारोबार (रु.अर्बमा)	१२९.४०	२१३.६२	३१६.२५
अन्य वित्तीय संस्थाहरूको अन्तर-बैंक कारोबारको ब्याजदर (प्रतिशतमा)*	१.०१	४.३०	७.२०
स्थायी तरलता सुविधा उपयोग (रु.अर्बमा)	१०३.२८	३७०.३४	९१७०.११

* असार महिनाको भारित औसत ब्याजदर।

तरलता व्यवस्थापन

- १.९२ नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७८ को अधिनमा रही बैंकिङ प्रणालीमा विद्यमान तरलताको बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबीचको भारत औसत अन्तरबैंक ब्याजदरको स्थितिका आधारमा खुला बजार कारोबार सञ्चालन समितिको निर्णयबमोजिम आवश्यकता अनुसारका उपकरणहरू (रिपो, रिभर्स रिपो, आउटराइट सेल, आउटराइट पर्चेज, निक्षेप संकलन तथा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र) र स्थायी तरलता सुविधा प्रयोग गरी बैंकिङ प्रणालीको तरलताको व्यवस्थापन गर्ने गरिएको छ ।
- १.९३ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रिभर्स रिपोमार्फत रु.२८ अर्ब ३५ करोड र निक्षेप संकलनमार्फत रु.३१ अर्ब ६५ करोड गरी कुल रु.६० अर्ब तरलता प्रशोचन गरिएको छ । सो अवधिमा नियमित प्रकारको रिपोमार्फत रु.२ खर्ब ७० अर्ब, ब्याजदर करिडोर अन्तर्गतको रिपोमार्फत रु.२ खर्ब ६ अर्ब ३९ करोड, सोभै खरिद मार्फत रु.५५ अर्ब ९२ करोड तथा स्थायी तरलता सुविधामार्फत रु.९१ खर्ब ७० अर्ब ११ करोड गरी कुल रु.९७ खर्ब २ अर्ब ४१ करोड बराबरको तरलता प्रवाह गरिएको छ ।
- १.९४ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा छोटो अवधिको तरलता व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले सरकारी ऋणपत्र (ट्रेजरी बिल र विकास ऋणपत्र) को धितोमा मागकर्ता बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई अधिकतम ७ कार्यदिनको लागि बैंक दरमा रु.९१ खर्ब ७० अर्ब ११ करोड स्थायी तरलता सुविधा प्रदान भएको छ ।

विदेशी विनिमय कारोबार

- १.९५ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा यस बैंकले विदेशी विनिमय बजार (वाणिज्य बैंकहरू) बाट अमेरिकी डलर २ अर्ब ९१ करोड खुद खरिद गरी रु.३ खर्ब ५५ अर्ब ५७ करोड बराबरको खुद तरलता प्रवाह गरेको छ । अघिल्लो वर्ष विदेशी विनिमय बजारबाट अमेरिकी डलर ३ अर्ब ६० करोड खुद खरिद गरी रु.४ खर्ब २५ अर्ब ९४ करोड बराबरको खुद तरलता प्रवाह भएको थियो (तालिका १.१०) । समीक्षा वर्षमा अमेरिकी डलर ४ अर्ब ९२ करोड बिक्री गरी रु.५ खर्ब ९५ अर्ब २३ करोड बराबरको भारतीय रुपैयाँ खरिद भएको छ । अघिल्लो वर्ष अमेरिकी डलर ४ अर्ब ५४ करोड बिक्री गरी रु.५ खर्ब ३५ अर्ब २३ करोड बराबरको भारतीय रुपैयाँ खरिद भएको थियो ।

तालिका १.१० : विदेशी विनिमय कारोबारको स्थिति

(रु.करोडमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष		
	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९
१. अमेरिकी डलर खरिद	४९२६५.०	४३१४७.०७	३६९९४.४५
२. अमेरिकी डलर बिक्री	४०.९	५५३.३	१४३७.६६
३. खुद तरलता प्रवाह	४९२२४.१	४२५९३.७९	३५५५६.७९
४. अमेरिकी डलर बिक्री गरी भा.रु.खरिद	४४२१३.२	५३५२२.५२	५९५२२.६७

अल्पकालीन ब्याजदर

- १.९६ २०७८ असारको तुलनामा २०७९ असारमा ९१-दिने ट्रेजरी बिल एवम् अन्तर-बैंक कारोबार दुवैको भारत औसत ब्याजदर बढेको छ । २०७८ असारमा ९१-दिने ट्रेजरी बिलको भारत औसत ब्याजदर ४.५५ प्रतिशत रहेकोमा २०७९ असारमा १०.६६ प्रतिशत कायम भएको छ । त्यसैगरी, वाणिज्य बैंकहरूबीचको अन्तर-बैंक कारोबारको भारत औसत ब्याजदर २०७८ असारमा ४.१२ प्रतिशत रहेकोमा २०७९ असारमा ६.९९ प्रतिशत कायम रहेको छ । वाणिज्य बैंक बाहेकका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको अन्तर-बैंक कारोबारको भारत औसत ब्याजदर २०७८ असारमा ४.३० प्रतिशत रहेकोमा २०७९ असारमा ७.२० प्रतिशत रहेको छ । २०७९ असारमा मौद्रिक नीतिको सञ्चालन लक्ष्यको रूपमा रहेको वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूको भारत औसत अन्तर-बैंक दर ७.०१ प्रतिशत रहेको छ ।

- १.९७ २०७९ असारमा वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा तथा निक्षेपको भारत औसत ब्याजदर क्रमशः ११.६२ प्रतिशत र ७.४१ प्रतिशत रह्यो (तालिका १.११) । अघिल्लो वर्षको असारमा यस्तो ब्याजदर क्रमशः ८.४३ प्रतिशत र ४.६५ प्रतिशत रहेको थियो । त्यसैगरी,

तालिका १.११ : वाणिज्य बैंकहरूको ब्याजदर

विवरण	२०७७ असार	२०७८ असार	२०७९ असार
कर्जाको भारत औसत ब्याजदर	१०.११	८.४३	११.६२
निक्षेपको भारत औसत ब्याजदर	६.०१	४.६५	७.४१
औसत आधार ब्याजदर	८.५०	६.८६	९.५४

वाणिज्य बैंकहरूको औसत आधार दर २०७८ असारको ६.८६ प्रतिशतको तुलनामा २०७९ असारमा ९.५४ प्रतिशत कायम भएको छ ।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको स्थिति

वाणिज्य बैंक

- १.९८ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा वाणिज्य बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व १०.५ प्रतिशत (रु.५ खर्ब ६३ अर्ब ५५ करोड) ले वृद्धि भई रु.५९ खर्ब ५६ अर्ब ८ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व २३.४ प्रतिशत (रु.१० खर्ब २२ अर्ब ९४ करोड) ले बढेको थियो ।
- १.९९ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा वाणिज्य बैंकहरूको कुल निक्षेप परिचालन ८.६ प्रतिशत (रु.३ खर्ब ५८ अर्ब १६ करोड) ले वृद्धि भई २०७९ असार मसान्तमा रु.४५ खर्ब २५ अर्ब ६२ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष वाणिज्य बैंकहरूको कुल निक्षेप परिचालन २०.३ प्रतिशत (रु.७ खर्ब २ अर्ब ३१ करोड) ले बढेको थियो । समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूको चल्ती र बचत निक्षेप दायित्व क्रमशः ६.८ प्रतिशत र ११.५ प्रतिशतले घटेको छ भने मुद्दती निक्षेप २८.६ प्रतिशतले बढेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो निक्षेप क्रमशः २२.२ प्रतिशत, ३१.२ प्रतिशत र १६.१ प्रतिशतले बढेको थियो ।
- १.१०० वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी समीक्षा वर्षमा १४.४ प्रतिशत (रु.६ खर्ब ५४ अर्ब ८७ करोड) ले वृद्धि भई २०७९ असार मसान्तमा रु.५१ खर्ब ९१ अर्ब ७४ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी २८.१ प्रतिशत (रु.९ खर्ब ९६ अर्ब ३५ करोड) ले वृद्धि भएको थियो । समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा १२.७ प्रतिशत (रु.४ खर्ब ६४ अर्ब ७ करोड) ले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा २७.८ प्रतिशत (रु.७ खर्ब ९२ अर्ब २२ करोड) ले वृद्धि भएको थियो । २०७९ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूबाट निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा र कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपात ८४.६४ प्रतिशत कायम भएको छ ।
- १.१०१ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा वाणिज्य बैंकहरूबाट प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा कुल कर्जाको २७.४४ प्रतिशत (रु.११ खर्ब ३६ अर्ब ९१ करोड) पुगेको छ । यस अन्तर्गत कृषि क्षेत्रतर्फ १२.३४ प्रतिशत र गैर-कृषि क्षेत्रमा १५.१० प्रतिशत कर्जा प्रवाहित भएको छ ।
- १.१०२ समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूले सरकारी ऋणपत्रमा गरेको लगानी २७.२ प्रतिशत (रु.१ खर्ब ७७ अर्ब १९ करोड) ले बढेर २०७९ असार मसान्तमा रु.८ खर्ब २८ अर्ब ८३ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष उक्त लगानी रु.१ खर्ब ६० अर्ब २६ करोडले बढेको थियो ।
- १.१०३ २०७९ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूको तरल सम्पत्ति (सरकारी ऋणपत्रमा गरिएको लगानी सहित) रु.१२ खर्ब ६८ अर्ब १० करोड रहेको छ । यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको २८ प्रतिशत हुन आउँछ । अघिल्लो वर्ष उक्त अनुपात २७ प्रतिशत रहेको थियो । यद्यपि, तरल सम्पत्तिका अंशहरूमध्ये समीक्षा अवधिमा तरल कोष ७.३ प्रतिशतले घटेको छ । वाणिज्य बैंकहरूको विदेशी बैंक मौज्जात २.९ प्रतिशत (रु.४ अर्ब ४२ करोड) ले घटेर २०७९ असार मसान्तमा रु.१ खर्ब ५५ अर्ब ९९ करोड कायम भएको छ भने नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात २१.३ प्रतिशत (रु.४८ अर्ब ९६ करोड) ले घटेर रु.१ खर्ब ८० अर्ब ७२ करोड कायम भएको छ ।

विकास बैंक

- १.१०४ समीक्षा वर्षमा विकास बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व १५.७ प्रतिशत (रु.८१ अर्ब १८ करोड) ले वृद्धि भई २०७९ असार मसान्तमा रु.५ खर्ब ९९ अर्ब ५२ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्वमा २५.८ प्रतिशत (रु.१ खर्ब ६ अर्ब २० करोड) ले कमी आएको थियो ।
- १.१०५ साधन परिचालनको प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको कुल निक्षेप समीक्षा वर्षमा १२.३ प्रतिशत (रु.५४ अर्ब ५१ करोड) ले वृद्धि भई रु.४ खर्ब ९५ अर्ब ९७ करोड कायम भएको छ । २०७९ असार मसान्तमा विकास बैंकहरूको तरल सम्पत्ति (सरकारी ऋणपत्रमा गरिएको लगानी सहित) रु.९० अर्ब ६ करोड रहेको छ । यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको १८.२ प्रतिशत हुन आउँछ । अघिल्लो वर्ष उक्त अनुपात १७.९ प्रतिशत रहेको थियो । यद्यपि, तरल सम्पत्तिमध्ये समीक्षा वर्षमा तरल कोष ४.८ प्रतिशतले घटेर रु.२१ अर्ब ७ करोड कायम भएको छ ।
- १.१०६ समीक्षा वर्षमा विकास बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी १६.७ प्रतिशत (रु.८० अर्ब ४७ करोड) ले वृद्धि भई २०७९ असार मसान्तमा रु.५ खर्ब ६१ अर्ब ७० करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा तथा लगानीमा २७ प्रतिशत (रु.१ खर्ब २ अर्ब २६ करोड) ले कमी आएको थियो । कर्जा तथा लगानीका अंशहरूमध्ये निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा १३.९ प्रतिशतले वृद्धि आई २०७९ असार मसान्तमा रु.४ खर्ब २६ अर्ब ७ करोड कायम भएको छ, जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ८.८ प्रतिशत हुन आउँछ ।

वित्त कम्पनी

- १.१०७ समीक्षा वर्षमा वित्त कम्पनीहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व २०.४ प्रतिशत (रु.२५ अर्ब ७७ करोड) ले बढेर २०७९ असार मसान्तमा रु.१ खर्ब ५१ अर्ब ७९ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व १.३ प्रतिशतले बढेर रु.१ खर्ब २६ अर्ब २ करोड कायम भएको थियो। साधन परिचालनको प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको निक्षेप परिचालन १७.८ प्रतिशत (रु.१५ अर्ब ५८ करोड) ले वृद्धि भई २०७९ असार मसान्तमा रु.१ खर्ब २ अर्ब ८४ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो निक्षेप परिचालनमा ०.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।
- १.१०८ २०७९ असार मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको तरल सम्पत्ति (सरकारी ऋणपत्रमा गरिएको लगानी सहित) रु.२७ अर्ब २० करोड रहेको छ। यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको २६.५ प्रतिशत हुन आउँछ। अघिल्लो वर्ष उक्त अनुपात ३२.४ प्रतिशत रहेको थियो। तरल सम्पत्तिमध्ये तरल कोष १४.३ प्रतिशतले घटेर २०७९ असार मसान्तमा रु.५ अर्ब २ करोड कायम भएको छ।
- १.१०९ समीक्षा वर्षमा वित्त कम्पनीहरूको कर्जा तथा लगानी २०.३ प्रतिशत (रु.२३ अर्ब ५३ करोड) ले ह्रास आई २०७९ असार मसान्तमा रु.१ खर्ब ३९ अर्ब ५५ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यी कम्पनीहरूको कर्जा तथा लगानी ०.७ प्रतिशतले कमी आएको थियो। कर्जा तथा लगानीका अंशहरूमध्ये निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जामा २९.८ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७९ असार मसान्तमा रु.८८ अर्ब ६१ करोड पुगेको छ, जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको १.८ प्रतिशत हुन आउँछ।

लघुवित्त वित्तीय संस्था

- १.११० २०७९ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको संख्या ६५ रहेको छ। यी मध्ये ४ वटा संस्थाले लघुवित्त सम्बन्धी थोक कर्जा कारोबार गर्दै आएका छन्।
- १.१११ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व १६.६ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७९ असार मसान्तमा रु.५ खर्ब १९ अर्ब ६५ करोड पुगेको छ। त्यसैगरी, यी संस्थाहरूको कुल निक्षेप र सापटी क्रमशः रु.१ खर्ब ५९ अर्ब २ करोड र रु.२ खर्ब ३३ अर्ब ५८ करोड पुगेको छ भने कुल कर्जा र लगानी क्रमशः रु.४ खर्ब ४९ अर्ब ६९ करोड र रु.६ अर्ब १० करोड पुगेको छ।

पूर्वाधार विकास बैंक

- १.११२ पूर्वाधार क्षेत्रमा लगानी गर्ने उद्देश्यले स्थापित नेपाल पूर्वाधार बैंक लि. को सम्पत्ति/दायित्व ५.७ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७९ असार मसान्तमा रु.२५ अर्ब ८२ करोड पुगेको छ। २०७९ असार मसान्तमा संस्थाको चुक्ता पुँजी रु.२१ अर्ब ६० करोड कायम भएको छ भने कर्जा र लगानी क्रमशः रु.१५ अर्ब ५४ करोड र रु.६ अर्ब ५४ करोड रहेको छ।

बीमा कम्पनी

- १.११३ २०७९ असार मसान्तमा १९ जीवन, १९ निर्जीवन र २ पुनरबीमा कम्पनी गरी कुल ४० बीमा कम्पनी संचालनमा रहेका छन्। बीमा समितिबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार बीमा कम्पनीहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व २०७८ असार मसान्तमा रु.५ खर्ब ४२ अर्ब ६५ करोड रहेकोमा १५ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७९ असार मसान्तमा रु.६ खर्ब २४ अर्ब १३ करोड पुगेको छ।

कर्मचारी सञ्चय कोष

- १.११४ कर्मचारी सञ्चय कोषबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार उक्त कोषको सम्पत्ति/दायित्व समीक्षा वर्षमा ३.७ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७९ असार मसान्तमा रु.४ खर्ब ५९ अर्ब ४२ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष उक्त रकम १५.३ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७८ असार मसान्तमा रु.४ खर्ब ४२ अर्ब ८४ करोड रहेको थियो। संचयकर्ताहरूको सञ्चित रकम २०७८ असार मसान्तमा रु.३ खर्ब ९६ अर्ब ६३ रहेकोमा २०७९ असार मसान्तमा ५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.४ खर्ब १६ अर्ब ३६ करोड पुगेको छ।

नागरिक लगानी कोष

- १.११५ नागरिक लगानी कोषबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार उक्त कोषको सम्पत्ति/दायित्व २६ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७९ असार मसान्तमा रु.२ खर्ब ४७ अर्ब ५२ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व रु.१ खर्ब ९६ अर्ब ४० करोड रहेको थियो। यस कोषको दायित्वतर्फ उल्लेख्य अंश ओगट्ने कोष संकलन अघिल्लो वर्ष रु.१ खर्ब ६० अर्ब ६६ करोड रहेकोमा २०७९ असार मसान्तमा १६.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१ खर्ब ८७ अर्ब ४५ करोड पुगेको छ।

छ। कर्जा तथा सापटी अधिल्लो वर्ष रु.५३ अर्ब १२ करोड रहेकोमा २०७९ असार मसान्तमा २१.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.६४ अर्ब ६४ करोड कायम भएको छ।

सामाजिक सुरक्षा कोष

१.११६ सामाजिक सुरक्षा कोषको तथ्याङ्क अनुसार कोषको सम्पत्ति/दायित्व समीक्षा वर्षमा ४१.४ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७९ असार मसान्तमा रु.५४ अर्ब ७० करोड कायम भएको छ। अधिल्लो वर्ष उक्त रकम ३३.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.३८ अर्ब ६८ करोड रहेको थियो। २०७९ असार मसान्तसम्म कोषमा १७ हजार १ सय ९२ वटा रोजगारदाता फर्म/कम्पनीका ३ लाख ४६ हजार ७ सय ४४ जना श्रमिक दर्ता भएका छन्। जसमध्ये ३ हजार ७ सय ८५ वटा रोजगारदाता कम्पनीमा आवद्ध २ लाख ४४ हजार १ सय ६१ योगदानकर्ताबाट रु.२१ अर्ब ८ करोड योगदान रकम संकलन भएको छ। सो अवधिमासम्म योगदान रकम संकलन गरिरहेका ३३ हजार ८ सय १९ जना योगदानकर्ताहरूबाट प्राप्त ४७ हजार ५० वटा बीमा दावीमार्फत रु.१ अर्ब ६५ करोड ९९ लाख बराबरको रकम भुक्तानी भएको छ भने २० हजार ८५ जना योगदानकर्ताबाट प्राप्त २१ हजार १ सय ५२ वटा वृद्धावस्था सुरक्षा योजना दावीमार्फत रु.१ अर्ब ३६ करोड ८७ लाख रकम भुक्तानी भएको छ।

हुलाक बचत बैंक

१.११७ नेपाल सरकार, हुलाक सेवा विभागद्वारा संचालित हुलाक बचत बैंकबाट निक्षेप संकलन गर्ने स्वीकृति पाएका ११७ कार्यालयहरूमध्ये ६५ वटा कार्यालयहरूले निक्षेप संकलन गरेका छन्। २०७९ असार मसान्तमा हुलाक बचत बैंकको कुल निक्षेप रु.२ अर्ब २९ करोड र रु.२८ करोड कर्जा लगानीमा रहेको छ (तालिका १.१२)।

तालिका १.१२ : हुलाक बचत बैंकको कारोबार विवरण

विवरण	२०७७ असार	२०७८ असार	२०७९ असार
निक्षेप संकलन गर्न स्वीकृति पाएका कार्यालयहरूको संख्या	११७	११७	११७
निक्षेप संकलन गरेका कार्यालयहरूको संख्या	६६	६५	६५
लगानी गरेका कार्यालयहरूको संख्या	५७	५७	५७
कुल खाता संख्या	६२,४७५	५९,४२८	५७,५३२
कुल निक्षेप (रु.करोडमा)	१७५.६५	१६५.३४	२२९.८
लगानीमा रहिरहेको रकम (रु.करोडमा)	४०.३३	४७.३२	२८.७०

स्रोत : नेपाल सरकार, केन्द्रीय धनादेश कार्यालय।

निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष

१.११८ निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषले प्राथमिकता-प्राप्त क्षेत्र लगायत पशुधन तथा तरकारी वाली सुरक्षण, सहूलियतपूर्ण कर्जा, वैदेशिक रोजगार कर्जा, लघु तथा विपन्न वर्ग कर्जा र साना तथा मझौला उद्यम कर्जाको सुरक्षण गर्दै आएको छ। यस कोषले २०७९ असार मसान्तसम्ममा रु.१ खर्ब ९७ अर्ब ६४ करोड कर्जा र रु.८ खर्ब ७९ अर्ब २१ करोड निक्षेप सुरक्षण गरेको छ (तालिका १.१३)।

तालिका १.१३ : निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषको कारोबार विवरण

(रु.करोडमा)

विवरण	२०७७ असार	२०७८ असार	२०७९ असार	प्रतिशत परिवर्तन	
				२०७७/७८	२०७८/७९
कुल निक्षेप सुरक्षण रकम	६८९४९	८११६२	८७९२१	१७.७	८.३
कर्जा सुरक्षण रकम	६२१५	१४१००	१९७६४	१२६.९	४०.२

स्रोत : निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष।

कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेड

१.११९ कर्जा सूचना केन्द्रबाट आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा २६ वाणिज्य बैंक, १७ विकास बैंक, १७ वित्त कम्पनी र ६५ लघुवित्त वित्तीय संस्थाले जम्मा ६९ लाख ७ हजार ३ सय ९७ कर्जाको सूचना माग गरेका थिए। उक्त केन्द्रमा २०७८ असार मसान्तसम्ममा कालोसूचीमा सूचीकृत ऋणीहरूको संख्या १६ हजार ९ सय ८७ रहेकोमा २०७९ असार मसान्तसम्ममा यस्तो संख्या २९ हजार ८ सय १० पुगेको छ।

वित्तीय संरचना

१.१२० २०७९ असार मसान्तमा १ सय ४१ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू (नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त १ सय २६ र १५ वटा अन्य), ४० बीमा कम्पनीहरू, कर्मचारी संचयकोष, नागरिक लगानी कोष र हुलाक बचत बैंक

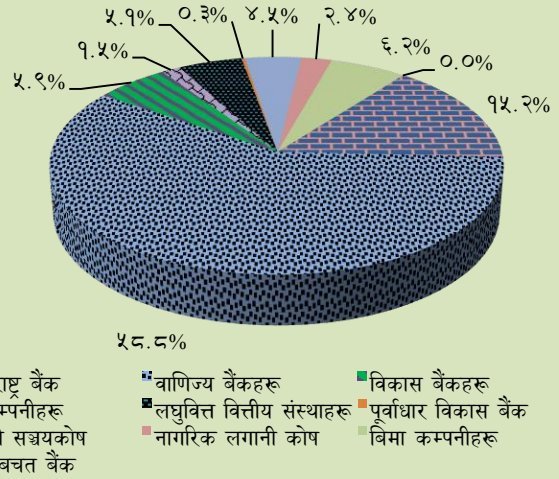
समेत गरी कुल १ सय ८४ बैंक तथा गैर-बैंकिङ वित्तीय संस्थाहरू संचालनमा रहेका छन् (तालिका १.१४)। अघिल्लो वर्ष १९२ वटा यस्ता संस्थाहरू संचालनमा रहेका थिए ।

तालिका १.१४ : बैंक तथा गैर-बैंकिङ वित्तीय संस्थाहरूको संख्या

बैंक तथा गैर-बैंकिङ वित्तीय संस्थाहरू	२०७७ असार मसान्त	२०७८ असार मसान्त	२०७९ असार मसान्त
वाणिज्य बैंक	२७	२७	२६
विकास बैंक	२०	१८	१७
वित्त कम्पनी	२२	१७	१७
लघुवित्त वित्तीय संस्था	८५	७०	६५
पूर्वाधार विकास बैंक	१	१	१
नेपाल राष्ट्र बैंकबाट बैकिङ कारोबार गर्न इजाजतपत्र-प्राप्त संस्थाहरू	१५५	१३३	१२६
अन्य संस्थाहरू	१४	१५	१५
बीमा कम्पनी	४०	४१	४०
कर्मचारी सञ्चय कोष	१	१	१
नागरिक लगानी कोष	१	१	१
हुलाक बचत बैंक	१	१	१
जम्मा	२९२	१९२	१८४

१.१२१ २०७९ असार मसान्तमा वित्तीय प्रणालीको कुल सम्पत्ति/दायित्व संरचनामा नेपाल राष्ट्र बैंकको अंश १५.२ प्रतिशत रहेको छ । त्यसैगरी, कुल सम्पत्ति/दायित्वमा वाणिज्य बैंकहरूको अंश ५८.८ प्रतिशत, विकास बैंकहरूको ५.९ प्रतिशत, वित्त कम्पनीहरूको १.५ प्रतिशत, लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको ५.१ प्रतिशत, पूर्वाधार विकास बैंकको ०.३ प्रतिशत, कर्मचारी सञ्चय कोषको ४.५ प्रतिशत, नागरिक लगानी कोषको २.४ प्रतिशत, बीमा कम्पनीहरूको अंश ६.२ प्रतिशत र हुलाक बचत बैंकको अंश ०.०३ प्रतिशत रहेको छ (चार्ट १.८) । २०७९ असार मसान्तमा बैंकिङ क्षेत्रको कुल सम्पत्ति/ दायित्वको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात १८१ प्रतिशत रहेको छ ।

चार्ट १.८ : नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना (२०७९ असार मसान्त)

वित्तीय विस्तार

१.१२२ नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या २०७८ असार मसान्तमा १३३ रहेकोमा २०७९ असार मसान्तमा १२६ कायम भएको छ । २०७९ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूको संख्या २६, विकास बैंकहरूको १७, वित्त कम्पनीहरूको १७, लघुवित्त वित्तीय संस्था ६५ र पूर्वाधार विकास बैंकको संख्या १ रहेको छ ।

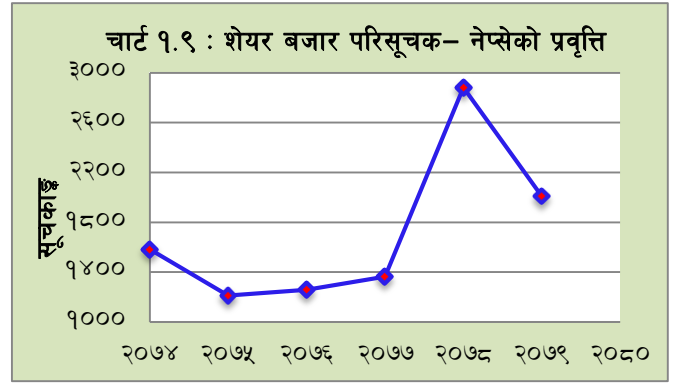
१.१२३ कुल ७५३ स्थानीय तहमध्ये २०७८ असार मसान्तमा ७५० तहमा वाणिज्य बैंकहरूका शाखा रहेकोमा २०७९ असार मसान्तमा ७५२ तहमा शाखा विस्तार भएको छ ।

१.१२४ २०७८ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंक, विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीहरूको निक्षेप खाता संख्या करीब ३ करोड ७७ लाख ७१ हजार र ऋण खाता संख्या करीब १७ लाख २ हजार रहेकोमा २०७९ असार मसान्तमा कुल निक्षेप खाता संख्या करीब ४ करोड ४९ लाख ७२ हजार र ऋण खाता संख्या करीब १८ लाख २९ हजार पुगेको छ । त्यसैगरी, २०७९ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूमा करीब ५८ लाख ५९ हजार सदस्य र ३३ लाख ३ हजार ऋण खाता संख्या पुगेका छन् । यी लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले देशका ७७ वटै जिल्लामा सेवा पुऱ्याएका छन् ।

१.१२५ २०७९ असार मसान्तमा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त सीमित बैंकिङ कारोबार गर्न इजाजत प्राप्त संस्थाको संख्या यथावत १५ रहेको छ ।

धितोपत्र बजार

१.१२६ नेप्से सूचकाङ्क वार्षिक विन्दुगत आधारमा ३०.३ प्रतिशतले घटेर २०७९ असार मसान्तमा २००९.५ कायम भएको छ । उक्त सूचकाङ्क २०७८ असार मसान्तमा १११.६ प्रतिशतले वृद्धि भई २८८३.४ पुगेको थियो ।

१.१२७ २०७८ असार मसान्तमा ५४१.४ रहेको नेप्से सेन्सेटिभ सूचकाङ्क २८.७ प्रतिशतले घटेर २०७९ असार मसान्तमा ३८५.९ रहेको छ । त्यसैगरी, नेप्से फ्लोट सूचकाङ्क उक्त अवधिमा २००.३ बाट ३०.४ प्रतिशतले घटेर १३९.४ कायम भएको छ ।

१.१२८ अधिल्लो वर्षको तुलनामा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा धितोपत्र बजार कारोबार रकममा ह्रास आएको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो कारोबार रकम रु.१४ खर्व ५४ अर्ब ४४ करोड रहेकोमा समीक्षा वर्षमा १७.३५ प्रतिशतले कमी भई रु.१२ खर्व २ अर्ब १० करोड रहेको छ ।

१.१२९ धितोपत्रबजार पुँजीकरण वार्षिक विन्दुगत आधारमा २८.५ प्रतिशतले कमी भई २०७९ असार मसान्तमा रु.२८ खर्व ६९ अर्ब ३४ करोड कायम भएको छ । यस अनुसार २०७९ असार मसान्तमा बजार पुँजीकरणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ५९.१ प्रतिशत रहेको छ । २०७८ असार मसान्तमा यस्तो अनुपात ९३.८ प्रतिशत रहेको थियो । बजार पुँजीकरणमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू (बीमा कम्पनी समेत) को अंश ६७.३ प्रतिशत, जलविद्युत क्षेत्रको ११ प्रतिशत, लगानी कम्पनीको ६.९ प्रतिशत, उत्पादन तथा प्रशोधन क्षेत्रको ४.३ प्रतिशत, होटलको १.६ प्रतिशत, व्यापारिक संस्थाको ०.४ प्रतिशत र अन्यको ८.५ प्रतिशत रहेको छ ।

१.१३० नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडमा सूचीकृत शेयरको चुक्ता मूल्य आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा १६.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.६ खर्व ६७ अर्ब ७५ करोड पुगेको छ । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रु.८९ अर्ब ५० करोड बराबरको विकास ऋणपत्र, रु.५५ अर्ब ८९ करोड बराबरको बोनस शेयर, रु.५३ अर्ब २२ करोड बराबरको डिवेन्चर, रु.२३ अर्ब २८ करोड बराबरको साधारण शेयर, रु.११ अर्ब ९७ करोड बराबरको हकप्रद शेयर र रु.३ अर्ब ७५ करोड बराबरको म्युचुअल फण्ड गरी कुल रु.२३७ अर्ब ६१ करोड बराबरको थप धितोपत्र सूचीकृत भएका छन् ।

१.१३१ नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडमा सूचीकृत कम्पनीहरूको संख्या २०७९ असार मसान्तसम्ममा २ सय ३४ पुगेको छ । २०७८ असार मसान्तमा यस्तो संख्या २ सय १९ रहेको थियो । सूचीकृत कम्पनीहरूमध्ये १ सय ४६ बैंक तथा वित्तीय संस्था (बीमा कम्पनी समेत) रहेका छन् भने ५१ जलविद्युत् कम्पनी, १९ उत्पादन तथा प्रशोधन उद्योग, ६ लगानी कम्पनी, ५ होटल, ४ व्यापारिक संस्था र ३ अन्य समूहका रहेका छन् ।

तालिका १ : विश्वको आर्थिक वृद्धि, मूल्य तथा व्यापार
(वार्षिक प्रतिशत परिवर्तन)

	२०२१	प्रक्षेपण	
		२०२२	२०२३
विश्व उत्पादन	६.०	३.२	२.७
विकसित अर्थतन्त्र	५.२	२.४	१.१
अमेरिका	५.७	१.६	१.०
यूरो क्षेत्र	५.२	३.१	०.५
जापान	१.७	१.७	१.६
उदीयमान तथा विकासोन्मुख अर्थतन्त्र	६.६	३.७	३.७
उदीयमान तथा विकासोन्मुख एशिया	७.२	४.४	४.९
चीन	८.१	३.२	४.४
भारत	८.७	६.८	६.१
वस्तुको मूल्य			
इन्धन (Fuel)	६५.९	४१.४	-१२.९
गैर-इन्धन (Non-fuel)	२६.३	७.३	-६.२
विश्व उपभोक्ता मूल्य	४.७	८.८	६.५
विकसित देश	३.१	७.२	४.४
उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरू	५.९	९.९	८.१
विश्व व्यापार (वस्तु तथा सेवा)	१०.१	४.३	२.५

स्रोत : अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष, अक्टोबर, २०२२

तालिका २ : समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरू

सि.नं.	विवरण	परिवर्तन (प्रतिशतमा)		
		२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९
१.	उत्पादक मूल्यमा			
	(क) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (२०६७/६८ को मूल्यमा)	-२.३७	४.२५	५.८४
	(ख) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	०.७७	९.९९	१३.४३
२.	आधारभूत मूल्यमा			
	(क) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (२०६७/६८ को मूल्यमा)	-२.४२	३.८३	५.४९
	(ख) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	२.५७	६.८२	१२.१०
●	कुल राष्ट्रिय उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	०.९२	९.३०	१३.५३
●	कुल उपभोग (प्रचलित मूल्यमा)	१२.१७	७.६७	११.५०
●	कुल गार्हस्थ्य बचत (प्रचलित मूल्यमा)	-६२.३४	४८.२४	३६.४७
●	कुल राष्ट्रिय बचत (प्रचलित मूल्यमा)	-२३.०४	१३.८८	८.८३
●	कुल लगानी (प्रचलित मूल्यमा)	-२५.८७	२९.३०	१८.०८
●	कुल स्थिर पुँजी निर्माण (प्रचलित मूल्यमा)	-९.२०	७.७६	११.६१
३.	कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय (प्रचलित मूल्यमा)	०.४८	९.२५	१०.७९
४.	मुद्रा प्रदाय (M1)	१७.८	२२.६	-९.७
५.	विस्तृत मुद्रा प्रदाय (M2)	१८.१	२१.८	६.८
६.	कुल आन्तरिक कर्जा	१४.०	२७.१	१४.५
७.	आवधिक निक्षेप	२५.१	१७.६	३०.२
८.	कुल निर्यात	०.६	४४.४	४१.७
९.	कुल आयात	-१५.६	२८.७	२४.७
१०.	कुल विदेशी विनिमय संचिति	३४.९	-०.२	-१३.१
११.	सरकारी राजस्व	०.२	१६.३	१४.१
१२.	सरकारी खर्च	-१.७	९.७	८.३
१३.	वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति	६.१५	३.६०	६.३२
१४.	वार्षिक औसत थोक मुद्रास्फीति	६.८७	७.६१	९.५१
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादक मूल्यमा) सँगको अनुपात (प्रतिशतमा)				
१.	कुल उपभोग	९४.२८	९२.२९	९०.७३
२.	कुल गार्हस्थ्य बचत	५.७२	७.७१	९.२७
३.	कुल राष्ट्रिय बचत	३२.१६	३३.३०	३१.९५
४.	कुल लगानी (प्रचलित मूल्यमा)	३०.४४	३५.७८	३७.२५
५.	कुल स्थिर पुँजी निर्माण	३०.४४	३५.७८	३७.२५
६.	कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय	१२६.४४	१२५.५९	१२२.६८
७.	मुद्रा प्रदाय (M1)	२२.०	२४.५	१९.५
८.	विस्तृत मुद्रा प्रदाय (M2)	१०८.८	१२०.५	११३.५
९.	कुल आन्तरिक कर्जा	१००.२	११५.९	११६.९
१०.	आवधिक निक्षेप	४७.९	५१.२	५८.८
११.	कुल निर्यात	२.५	३.३	४.१
१२.	कुल आयात	३०.८	३६.०	३९.६
१३.	विदेशी विनिमय संचिति	३६.०	३२.७	२५.१
१४.	सरकारी राजस्व	२१.६	२२.९	२३.०
१५.	सरकारी खर्च	२८.१	२८.०	२६.७
१६.	सरकारी बजेट बचत/घाटा*	-७.१	-६.१	-५.४
१७.	व्यापार सन्तुलन (-घाटा)	-२८.३	-३२.७	-३५.५
१८.	चाल खाता सन्तुलन (-घाटा)	-०.९	-७.८	-१२.८
१९.	भुक्तानी गर्न बाँकी कुल बाह्य ऋण	१५.४	२०.८	२१.८
२०.	भुक्तानी गर्न बाँकी कुल आन्तरिक ऋण	११.७	१५.७	१८.८

*वैकिकड कारोबारमा आधारित

स्रोत : आर्थिक सर्वेक्षण, २०७८/७९ तथा महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय

तालिका ३ : कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत वृद्धिदर

(२०६७/६८ को मूल्यमा)

शीर्षक	वृद्धिदर (प्रतिशतमा)		
	२०७६/७७	२०७७/७८ ^{सं.}	२०७८/७९ ^{प्रा.}
१. कृषि क्षेत्र	२.४३	२.८५	२.३०
कृषि वन तथा मत्स्यपालन	२.४३	२.८५	२.३०
२. गैर-कृषि क्षेत्र	-४.४२	४.२६	६.८८
क. उद्योग क्षेत्र	-४.०२	४.५१	१०.१९
खानी तथा उत्खनन्	-२.२३	७.५०	८.१५
उत्पादनमूलक उद्योग	-९.०३	४.१४	६.१४
विद्युत्, ग्याँस स्टीम तथा एयर कन्डिस्निडको उत्पादन	१९.५१	२.५७	३६.६७
पानी आपूर्ति, ढल निकास, फोहोर व्यवस्थापन तथा उपचार गतिविधिहरूको उत्पादन	२.१५	१.४९	०.७२
निर्माण	-४.३९	५.१९	९.५१
ख. सेवा क्षेत्र	-४.५३	४.१९	५.९३
थोक तथा खुद्रा व्यापार र मोटर तथा मोटरसाइकलको मर्मत	-११.३९	५.७४	९.१२
यातायात तथा भण्डारण	-११.७९	४.४३	४.५४
आवास तथा खाद्य सेवा गतिविधि	-३६.७८	१०.७३	११.४२
सूचना तथा सञ्चार	२.०२	१.७७	३.५८
वित्तिय तथा बीमा	-०.३५	४.०५	६.०६
रियल स्टेट	२.०८	२.२५	३.८२
व्यावसायिक, वैज्ञानिक र प्राविधिक	१.५२	२.३७	३.७८
प्रशासनिक र समर्थन सेवा	२.१९	२.३०	४.४०
सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा; अनिवार्य सामाजिक सुरक्षा	६.१६	३.३८	४.०५
शिक्षा	३.२०	३.९२	४.०८
मानव स्वास्थ्य र सामाजिक कार्य	५.२०	६.६०	६.९१
कला तथा मनोरन्जन; अन्य सेवा गतिविधि र रोजगारदाताका रूपमा घरेलु गतिविधि; अविकसित वस्तु तथा आफ्नै प्रयोगको लागि घरेलु सेवा उत्पादन गतिविधि	१.७७	३.३८	३.७९

सं : संशोधित अनुमान

प्रा : प्रारम्भिक अनुमान

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

तालिका ४ : प्रदेशगत आर्थिक वृद्धि दर र अंश

प्रदेश	२०७७/७८*		२०७८/७९**	
	वृद्धि दर	अंश	वृद्धि दर	अंश
प्रदेश १	४.३	१५.८	५.४	१५.७
मधेस	३.८	१३.४	४.८	१३.३
बागमती	४.६	३६.७	६.७	३६.९
गण्डकी	३.७	८.९	६.२	८.९
लुम्बिनी	४.१	१४.१	५.४	१४.१
कर्णाली	४.३	४.१	५.५	४.१
सुदूर-पश्चिम	४.२	७.०	४.९	७.०
राष्ट्रिय	४.२	१००.००	५.८	१००.००

*संशोधित अनुमान ** प्रारम्भिक अनुमान

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

तालिका ५ : राष्ट्रीय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क

वार्षिक औसत

(आधार वर्ष २०७१/७२ = १००)

उपभोग्य वस्तुहरू	भार %	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७७/७८	२०७८/७९
कुल सूचकाङ्क	१००.००	१३२.८४	१३७.६२	१४६.३२	३.६०	६.३२
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४३.९१	१२९.४९	१३५.९७	१४३.७०	५.००	५.६९
खाद्य तथा खाद्यजन्य पदार्थ	११.३३	१२४.६९	१२८.२९	१३१.३५	२.८९	२.३९
दलहन तथा गोडागुडी	१.८४	९८.१२	१०८.५७	११९.३४	१०.६५	९.९२
तरकारी	५.५२	१४३.०३	१४९.२९	१४७.८४	४.३८	-०.९७
मासु तथा माछा	६.७५	१२९.५३	१३७.२३	१४६.२९	५.९४	६.६०
दुग्धजन्य पदार्थ तथा अन्डा	५.२४	१३१.९२	१३४.३३	१४३.४६	१.८३	६.८०
ध्यू तथा तेल	२.९५	१२७.५१	१४९.८७	१८९.०३	१७.५४	२६.१३
फलफूल	२.०८	१३५.९०	१४५.१७	१५६.०७	६.८२	७.५१
चिनी तथा चिनीजन्य पदार्थ	१.७४	१२४.१३	१३०.३८	१३७.९७	५.०४	५.८२
मसला	१.२१	१३७.२२	१३१.६१	१२९.६४	-४.०९	-१.५०
अल्कोहलरहित हल्का पेय पदार्थ	१.२४	१२०.९१	१२९.१८	१३९.४०	६.८४	७.९१
मदिराजन्य पेय पदार्थ	०.६८	१६५.६०	१७३.७१	१८८.५९	४.९०	८.५७
सूर्तिजन्य पदार्थ	०.४१	१४२.९९	१५७.०५	१७२.५०	९.८३	९.८४
रेष्टुरा तथा होटल	२.९२	१३४.८३	१३९.९१	१४८.०७	३.७७	५.८३
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	५६.०९	१३५.५२	१३८.९२	१४८.४१	२.५१	६.८३
लत्ताकपडा तथा जुत्ता	७.१९	१४८.६९	१५२.७५	१६१.२९	२.७३	५.५९
घरायसी सामान तथा सेवा	२०.३०	१४६.९८	१४८.४१	१५६.६४	०.९७	५.५५
फर्निचिङ्ग तथा घरायसी उपकरण	४.३०	१२९.४७	१३४.२२	१४३.७४	३.६७	७.०९
स्वास्थ्य	३.४७	११४.८८	११९.२४	१२५.६६	३.८०	५.३८
यातायात	५.३४	१११.००	११८.१२	१३६.८१	६.४१	१५.८२
संचार	२.८२	१०५.६४	१०९.४९	१११.८०	३.६४	२.११
मनोरञ्जन तथा संस्कृति	२.४६	११९.४१	१२३.७३	१३२.००	३.६२	६.६८
शिक्षा	७.४१	१४४.३६	१४३.६०	१५६.२१	-०.५३	८.७८
विविध वस्तु तथा सेवाहरू	२.८१	१३८.५४	१५०.८०	१५७.०४	८.८५	४.१४
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - काठमाडौं उपत्यका						
कुल सूचकाङ्क	१००.००	१३३.१९	१३७.६२	१४५.५०	३.३३	५.७३
खाद्य तथा पेय पदार्थ	३९.७७	१३२.४९	१४०.१४	१४७.१४	५.७७	५.००
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	६०.२३	१३३.६५	१३५.९८	१४४.४३	१.७४	६.२१
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - तराई						
कुल सूचकाङ्क	१००.००	१३३.१९	१३५.९८	१४४.६९	३.६८	६.४१
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४४.१४	१३२.४९	१३३.३५	१४०.९२	४.९८	५.६८
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	५५.८६	१३३.६५	१३८.०८	१४७.७४	२.६७	७.००
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - पहाड						
कुल सूचकाङ्क	१००.००	१३५.५७	१४०.८१	१५०.४८	३.८७	६.८७
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४६.८८	१३०.९६	१३६.९८	१४५.३६	४.६०	६.१२
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	५३.१२	१३९.७८	१४४.२५	१५५.१४	३.२०	७.५५
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - हिमाल						
कुल सूचकाङ्क	१००.००	१३१.८८	१३५.६७	१४३.९१	२.८७	६.०७
खाद्य तथा पेय पदार्थ	५९.५३	१२७.४२	१३१.७१	१४०.८३	३.३७	६.९२
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	४०.४७	१३८.७३	१४१.७१	१४८.५५	२.१५	४.८३

तालिका ६ : राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क
वार्षिक औसत
(२०७४/७५ = १००)

समूह/उप-समूहहरू	भार %	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७७/७८	२०७८/७९
१. कुल सूचकाङ्क	१००.००	११३.५२	१२२.१६	१३३.७८	७.६१	९.५१
१.१ प्राथमिक वस्तुहरू	३३.५९	११८.८९	१३१.३२	१३६.४७	१०.४६	३.९२
खाद्य वस्तुहरू	८.७६	११९.६१	१३१.९१	१३६.५४	१०.२८	३.५१
गैर खाद्य वस्तुहरू	५७.६५	१०९.१०	१२३.४१	१३५.५६	१३.११	९.८५
१.२ इन्धन तथा उर्जा	३१.२७	११३.७८	११४.६२	१३६.९६	०.७३	१९.४९
पेट्रोलियम पदार्थ	२.३१	१२१.३४	१२२.६३	१५७.२१	१.०६	२८.२१
विद्युत	५.६६	१००.००	१००.००	१००.००	०.००	०.००
१.३ औद्योगिक उत्पादन	३५.१०	११०.३६	११७.९८	१३१.७४	६.९०	११.६७
खाद्य, पेयपदार्थ तथा सुतीजन्य पदार्थ	१५.१६	११८.७७	१२७.०९	१४२.७०	७.०१	१२.२८
टेक्सटाइल	१.०१	१२०.१५	१२७.३६	१४०.९८	६.००	१०.६९
छाला तथा छालाजन्य पदार्थ	०.२९	११२.९८	११३.१२	११७.७६	०.१३	४.१०
काठ तथा काठबाट बनेका सामान	२.०७	११३.६२	११७.६१	१३८.९०	३.४०	१८.११
कागज तथा कागजजन्य उत्पादन	१.०८	१०३.२६	११४.०९	१२४.४९	१०.४९	९.११
रसायन तथा रासायनिक पदार्थ	६.५५	१०५.८८	१२१.३२	१३६.०४	१४.५७	१२.१४
रबर तथा प्लाष्टिकजन्य पदार्थ	१.९२	१०८.४५	१०८.७२	११६.१४	०.२४	६.८३
ननू मेटालिक मिनरल प्रडक्ट	४.५०	९९.८८	१००.०४	१०५.०५	०.१६	५.०१
बेसिक मेटल्स	१२.५५	१०८.४६	११९.५३	१४०.४०	१०.२१	१७.४६
विद्युत तथा विद्युतीय पदार्थ	४.४५	९८.३३	९७.७१	१००.२७	-०.६२	२.६२
मेशिनरी तथा सामान	३.१७	१०७.४८	११३.०४	१२२.६८	५.१७	८.५३
यातायात, इक्वीपमेण्ट तथा पार्ट्स	३.८०	११८.३०	१२३.७२	१३५.०७	४.५८	९.१७
अन्य वस्तुहरू	१.०८	१०९.६४	११७.८४	१२३.२०	७.४८	४.५५
वृहत आर्थिक वर्गीकरण	१००.००	११३.५२	१२२.१६	१३३.७८	७.६१	९.५१
उपभोग्य वस्तुहरू	३२.९०	११४.४६	१२३.३०	१३५.५३	७.७३	९.९२
मध्यवर्ती वस्तुहरू	५६.३०	११४.४५	१२३.९७	१३५.९७	८.३२	९.६८
पूँजीगत वस्तुहरू	१०.८०	१०५.८१	१०९.२७	११७.०४	३.२७	७.११
निर्माण सामग्री	१४.०३	१०३.८२	१०७.७०	१२८.६३	३.७४	१९.४३

तालिका ७ : राष्ट्रीय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क
(२०६१/६२ = १००)

समूह तथा उप-समूह	भार %	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७७/७८	२०७८/७९
कुल सूचकाङ्क	१००.००	५३७.३८	५४५.९९	५८२.३२	१.६०	६.६५
१. तलब सूचकाङ्क	२६.९७	४४६.०४	४४६.४२	४८८.५७	०.०९	९.४४
अधिकृतस्तर	९.८०	४२५.१८	४२५.३९	४५३.७८	०.०५	६.६७
सहायकस्तर	१७.१७	४५७.९१	४५८.४०	५०८.४०	०.११	१०.९१
१.१ निजामती सेवा	२.८२	५४१.८०	५४१.८०	५८०.०७	०.००	७.०६
अधिकृतस्तर	०.३१	४२१.४५	४२१.४५	४३७.६५	०.००	३.८४
सहायकस्तर	२.५१	५५६.४१	५५६.४१	५९७.३६	०.००	७.३६
१.२ सार्वजनिक संस्थानहरू	१.१४	४४१.९८	४४२.०९	४८६.७०	०.०२	१०.०९
अधिकृतस्तर	०.१९	३९३.४०	३९३.६५	४२८.५३	०.०६	८.८६
सहायकस्तर	०.९५	४५१.७०	४५१.७८	४९८.३४	०.०२	१०.३१
१.३ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू	०.५५	६५३.५०	६६३.८५	८५१.३५	१.५८	२८.२४
अधिकृतस्तर	०.१०	४७६.९८	४८१.५५	६०४.६३	०.९६	२५.५६
सहायकस्तर	०.४५	६९३.९०	७०५.५८	९०७.८३	१.६८	२८.६६
१.४ सैनिक तथा प्रहरी सेवाहरू	४.०१	४८३.७६	४८३.७६	५६१.७२	०.००	१६.१२
अधिकृतस्तर	०.१७	३८२.६१	३८२.६१	४२०.०८	०.००	९.७९
सहायकस्तर	३.८४	४८८.३०	४८८.३०	५६८.०८	०.००	१६.३४
१.५ शिक्षा	१०.५५	४६६.९२	४६७.३४	५०९.९५	०.०९	९.१२
अधिकृतस्तर	६.८०	४५२.३२	४५२.५४	४८६.८१	०.०५	७.५७
सहायकस्तर	३.७५	४९३.३७	४९४.१७	५५१.८९	०.१६	११.६८
१.६ निजी संगठनहरू	७.९०	३५०.९७	३५०.९७	३६५.२२	०.००	४.०६
अधिकृतस्तर	२.२४	३४६.३५	३४६.३५	३५२.९०	०.००	१.८९
सहायकस्तर	५.६६	३५२.७९	३५२.७९	३७०.०८	०.००	४.९०
२. ज्यालादर सूचकाङ्क	७३.०३	५७१.१२	५८२.७६	६१६.९४	२.०४	५.८७
२.१ कृषि मजदुर	३९.४९	६५४.२६	६६८.६७	६९७.५२	२.२०	४.३१
पुरुष	२०.४९	६३३.०६	६४९.५२	६६१.०७	२.६०	१.७८
महिला	१९.००	६७७.१४	६८९.३४	७३६.८५	१.८०	६.८९
२.२ औद्योगिक मजदुर	२५.२५	४६४.८८	४७२.८२	५१८.७३	१.७१	९.७१
उच्च दक्ष	६.३१	४४४.३९	४५०.७०	४९०.८०	१.४२	८.९०
दक्ष	६.३१	४४२.९४	४५१.६४	४९३.९२	१.९६	९.३६
अर्धदक्ष	६.३१	४४६.४०	४५४.५९	५०५.१२	१.८३	११.१२
अदक्ष	६.३२	५२५.७३	५३४.२७	५८५.०१	१.६२	९.५०
२.३ निर्माण मजदुर	८.२९	४९८.५३	५०८.२४	५३२.१३	१.९५	४.७०
डकमी	२.७६	४६४.१९	४६८.२०	४८९.४८	०.८६	४.५५
दक्ष	१.३८	४५२.००	४५८.३९	४७७.८८	१.४१	४.२५
अदक्ष	१.३८	४७६.३७	४७८.०१	५०१.०७	०.३४	४.८२
सिकमी	२.७६	४५३.५४	४६०.११	४७४.५३	१.४५	३.१३
दक्ष	१.३८	४३६.४६	४४३.७६	४५४.७१	१.६७	२.४७
अदक्ष	१.३८	४७०.६१	४७६.४५	४९४.३५	१.२४	३.७६
ज्यामी	२.७७	५७७.६७	५९६.१९	६३२.११	३.२१	६.०२
पुरुष	१.३८	५८१.४७	५९५.८५	६२५.६२	२.४७	५.००
महिला	१.३९	५७३.८९	५९६.५३	६३८.५७	३.९५	७.०५

तालिका ८ : नेपाल र भारतको उपभोक्ता मुद्रास्फीतिदर
(वार्षिक प्रतिशत परिवर्तन)

आर्थिक वर्ष	२०७६/७७			२०७७/७८			२०७८/७९		
	नेपाल	भारत	फरक	नेपाल	भारत	फरक	नेपाल	भारत	फरक
साउन	६.९५	३.२८	३.६७	३.४९	६.६९	-३.२०	४.३५	५.३०	-०.९५
भदौ	६.९६	३.९९	२.९७	४.५२	७.३४	-२.८२	३.४९	४.३५	-०.८६
असोज	६.२९	४.६२	१.६९	३.७९	७.६९	-३.९०	४.२४	४.४८	-०.२४
कात्तिक	५.७६	५.५४	०.२२	४.०५	६.९३	-२.८८	६.०४	४.९९	१.०५
मंसिर	६.५५	७.३५	-०.८०	२.९३	४.५९	-१.६६	७.९९	५.६६	१.३३
पुस	६.८२	७.५९	-०.७७	३.५६	४.०६	-०.५०	५.६५	६.०९	-०.४४
माघ	६.८७	६.५८	०.२९	२.७०	५.०३	-२.३३	६.२४	६.०७	०.१७
फागुन	६.७०	५.९९	०.७१	३.०३	५.५२	-२.४९	७.९४	६.९५	०.९९
चैत	६.७४	-	-	३.९०	४.२९	-०.३९	७.२८	७.७९	-०.५१
वैशाख	५.८३	-	-	३.६५	६.३०	-२.६५	७.८७	७.०४	०.८३
जेठ	४.५४	६.२३	-१.६९	४.९९	६.२६	-१.२७	८.५६	७.०९	१.४७
असार	४.७८	६.९३	-२.१५	४.९९	५.५९	-०.६०	८.०८	६.७९	१.२९
वार्षिक औसत	६.९५	५.८०	०.३३	३.६०	५.८५	-२.२५	६.३२	६.०२	०.३०

तालिका ९ : वैदेशिक व्यापार स्थिति*

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९ ^अ	प्रतिशत परिवर्तन	
				२०७७/७८	२०७८/७९
कुल निर्यात	९७७०.९	१४११२.४	२०००३.१	४४.४	४१.७
भारत	७०१०.९	१०६३७.२	१५५२२.२	५१.७	४५.९
चीन	११९.१	१०१.६	८०.९	-१४.७	-२०.४
अन्य मुलुक	२६४०.९	३३७३.६	४४००.०	२७.७	३०.४
कुल आयात	११९६७९.९	१५३९८३.७	१९२०४४.८	२८.७	२४.७
भारत	७३५२९.५	९७१६०.४	१२००१५.३	३२.१	२३.५
चीन	१८१९२.०	२३३९२.३	२६४७८.४	२८.६	१३.२
अन्य मुलुक	२७९५८.४	३३४३१.०	४५५५१.२	१९.६	३६.३
व्यापार सन्तुलन	-१०९९०९.०	-१३९८७१.३	-१७२०४१.७	२७.३	२३.०
भारत	-६६५१८.६	-८६५२३.२	-१०४४९३.०	३०.१	२०.८
चीन	-१८०७२.९	-२३२९०.७	-२६३९७.५	२८.९	१३.३
अन्य मुलुक	-२५३१७.५	-३००५७.४	-४११५१.२	१८.७	३६.९
कुल व्यापार	१२९४५०.८	१६८०९६.१	२१२०४७.९	२९.९	२६.१
भारत	८०५४०.४	१०७७९७.६	१३५५३७.५	३३.८	२५.७
चीन	१८३११.१	२३४९३.९	२६५५९.२	२८.३	१३.०
अन्य मुलुक	३०५९९.३	३६८०४.६	४९९५१.२	२०.३	३५.७

(प्रतिशतमा)

१. निर्यात/ आयातको अनुपात	८.२	९.२	१०.४
भारत	९.५	१०.९	१२.९
चीन	०.७	०.४	०.३
अन्य मुलुक	९.४	१०.१	९.७
२. कुल निर्यातमा अंश			
भारत	७१.८	७५.४	७७.६
चीन	१.२	०.७	०.४
अन्य मुलुक	२७.०	२३.९	२२.०
३. कुल आयातमा अंश			
भारत	६१.४	६३.१	६२.५
चीन	१५.२	१५.२	१३.८
अन्य मुलुक	२३.४	२१.७	२३.७
४. व्यापार सन्तुलनमा अंश			
भारत	६०.५	६१.९	६०.७
चीन	१६.४	१६.७	१५.३
अन्य मुलुक	२३.०	२१.५	२३.९
५. कुल व्यापारमा अंश			
भारत	६२.२	६४.१	६३.९
चीन	१४.१	१४.०	१२.५
अन्य मुलुक	२३.६	२१.९	२३.६
६. निर्यात तथा आयातको कुल व्यापारमा अंश			
निर्यात	७.५	८.४	९.४
आयात	९२.५	९१.६	९०.६

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १० : भारततर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

क)	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९ ^भ	२०७७/७८	२०७८/७९
	प्रमुख वस्तुहरू	६४९५.९	९८१६.२	१४०६९.८	५१.१	४३.३
१	ब्रान्स	२०.५	४७.५	६१.०	१३२.२	२८.५
२	अलैची	४००.७	६९३.६	४७७.९	७३.१	-३१.१
३	चोकर	१९.५	३.१	२५.१	-८४.२	-
४	दालचिनी	६.२	१४.३	१५.२	१३१.०	६.४
५	तामाको तार	४८.८	४४.३	४३.६	-९.२	-१.५
६	फलफूल	०.४	१.२	१.३	१७९.४	४.०
७	जी.आई. पाइप	९.४	४.९	६.६	-४८.३	३५.३
८	अदुवा	४०.०	३७.५	४६.५	-६.२	२४.०
९	हस्तकलाका सामान	५.४	१.७	३.२	-६८.१	८७.८
१०	जडीबुटी	९२.७	१२४.९	९७.२	३४.७	-२२.२
११	जुस	३४३.०	४२१.६	६०७.५	२२.९	४४.१
१२	जुटका सामान	५२६.२	६७०.५	७४९.७	२७.४	११.८
	जुटको बट्टा	३१.३	४०.७	३८.३	३०.३	-६.१
	जुटको बोरा	४९४.९	६२९.८	७११.४	२७.२	१३.०
१३	मार्बल स्ल्याब	४.०	१.५	१.०	-६२.३	-३१.६
१४	औषधी (आयुर्वेदिक)	९७.६	१५९.२	१२७.९	६३.२	-१९.७
१५	तोरी तथा सस्यु	२.६	१.५	०.७	-४२.८	-५२.९
१६	चाउचाउ	७८.९	१४०.१	१३४.८	७७.६	-३.८
१७	पिना	१५६.६	२२६.६	३४९.२	४४.७	५४.१
१८	पाम तेल	१८३१.८	०.१	४१०६.५	-१००.०	-
१९	कागज	०.४	१.७	६.०	२८९.७	२५०.३
२०	पार्टिकल बोर्ड	१.२	१.५	३५.२	२१.८	-
२१	पश्मिना	८.८	१६.१	३.८	८२.९	-७६.५
२२	प्लाष्टिकका सामान	२.३	६.१	४.३	१६७.७	-३०.३
२३	पोलिष्टर धागो	४४२.६	५७७.४	७५२.४	३०.५	३०.३
२४	तयारी पोशाक	१७.१	८.७	१७.२	-४९.३	९७.७
२५	खोटो	८१.२	११२.५	१८५.४	३८.५	६४.८
२६	जुत्ता तथा चप्पल	७५.५	७६.९	१०५.५	१.८	३७.३
२७	छाला	७.१	६.७	३५.१	-४.९	-
२८	सोयाबिन तेल	१२६९.१	५३६५.२	४८१२.०	३२२.७	-१०.३
२९	चिया	२४९.२	३३८.३	३००.६	३५.७	-११.२
३०	लत्ताकपडा**	२८७.४	३२९.६	३२७.८	१४.७	-०.६
३१	धागो	१०१.५	१५७.१	१९९.२	५४.७	२६.८
३२	मञ्जन	७३.३	९२.७	८४.५	२६.५	-८.९
३३	टर्पेन्टाइन	१८.७	१९.७	२५.५	५.५	२९.५
३४	तरकारी	११.६	१०.६	१५.१	-९.१	४३.२
३५	तार	६१.८	३२.२	२१.०	-४७.८	-३५.०
३६	जिक शिट	१०२.६	६९.०	२८४.२	-३२.७	३११.८
ख)	अन्य	५१४.९	८२१.०	१४५२.४	५९.४	७६.९
	कुल जम्मा	७०१०.९	१०६३७.२	१५५२२.२	५१.७	४५.९

*भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

** पी.पी. फेब्रिक सहित

अ : अपरिष्कृत

तालिका ११ : भारतबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

क)	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९ ^अ	२०७७/७८	२०७८/७९
क)	प्रमुख वस्तुहरू	५८२४२.२	७५२१३.०	९७२७०.४	२९.१	२९.३
१	कृषि उपकरण तथा पार्टपुर्जा	४४३.१	६५९.३	६८५.६	४८.८	४.०
२	अलुमिनियम लाप्सा, डण्डी, प्रोफाइल, पातलो	४०५.१	५२४.७	७५५.८	२९.५	३६.४
३	शिशु आहार तथा दुग्ध उत्पादन	६०७.०	७०९.४	७३५.६	१६.९	३.७
४	अलकत्रा	५४६.३	६५६.४	६२५.२	२०.२	-४.८
५	किताब तथा पत्रिका	७९.२	५४.५	९८.५	-३१.१	८०.६
६	सिमेन्ट	४८६.६	३९८.२	६८.९	-१८.२	-८२.७
७	रासायनिक मल	८९.७	१०८.९	१८२.६	२१.५	६७.७
८	रासायनिक पदार्थ	६३६.८	९१७.७	११९७.९	४४.१	३०.५
९	कोइला	७५१.४	५७४.०	१६५१.२	-२३.६	१८७.७
१०	कोल्ड रोल्ड शिट इन क्वाइल	६५१.४	३४४.४	३८५.३	-४७.१	११.९
११	खाना पकाउने चूलो	५२.५	८२.५	९०.३	५७.०	९.५
१२	सौन्दर्यका सामान	२६४.६	२८७.२	३५१.३	८.५	२२.३
१३	जिरा तथा मरिच	२२७.६	२४७.३	२१०.४	८.७	-१४.९
१४	डाइ सेल ब्याट्री	२६१.८	३६२.८	३७८.१	३८.६	४.२
१५	विद्युत्तीय उपकरण	१८९१.०	२६५८.८	३३६७.१	४०.६	२६.६
१६	इनामेल तथा अन्य पेन्ट्स	३५७.०	५९८.०	७०४.८	६७.५	१७.९
१७	स्पंज आइरन	४७४.९	७८८.०	२३९८.२	६५.९	२०४.३
१८	फलफूल	८६२.८	१०३५.७	१०९३.३	२०.०	५.६
१९	ग्लास सिट तथा ग्लास वेयर्स	३६३.४	६१०.२	७५२.१	६७.९	२३.३
२०	हट रोल्ड शिट इन क्वाइल	२३९०.६	२५६१.५	३६५८.५	७.१	४२.८
२१	अगरबत्ती	९३.४	१२३.९	१२४.८	३२.७	०.७
२२	इन्सेक्टीसाइड्स	३८३.९	४९३.७	४४१.८	२८.६	-१०.५
२३	जीवित जनावर	१२.०	१२.२	४५.५	१.५	२७२.८
२४	एम एस विलेट	४२२३.७	७५५२.८	५१३३.०	६९.४	-२८.२
२५	एम.एस. तार, छड, बार, क्वाइल	१११४.३	१७४७.८	१८४३.१	५६.८	५.५
२६	औषधी	२६१९.८	२९४८.५	३५६८.४	१२.५	२१.०
२७	मोलासिस सुगर	१४.५	९१.४	२१.९	-	-७६.०
२८	अन्य मेशिनरी तथा पार्टपुर्जा	३९८५.९	४५५४.५	५५४५.२	१४.३	२१.८
२९	अन्य स्टेशनरी सामान	८९.१	८७.८	१२५.२	-१.५	४२.६
३०	कागज	६३०.८	६६६.८	८६९.७	५.७	३०.४
३१	पेट्रोलियम पदार्थ	१६१६१.५	१७२६८.६	३३०७०.५	६.८	९१.५
३२	पाइप तथा पाइप फिटिंग	३२२.३	३९२.७	७३६.९	२१.८	८७.७
३३	प्लाष्टिकका भाँडाकुडा	२९१.५	३६४.८	५८३.५	२५.१	६०.०
३४	पोलिप्रोपाईलिन ग्रान्युअल्स	३९३.७	६०२.८	७२०.२	५३.१	१९.५
३५	रेडियो, टिभी, डेक तथा पार्टपुर्जा	१७१.२	१४४.४	१७२.८	-१५.७	१९.६
३६	कच्चा कपास	२३.९	२१.०	१८.२	-१२.१	-१३.१
३७	तयारी पोशाक	६७७.३	९२७.५	९५७.५	३६.९	३.२
३८	धान तथा चामल	३३३५.०	५०४७.८	४७३५.६	५१.४	-६.२
३९	नून	१५२.७	१९६.९	१८३.६	२८.९	-६.८
४०	सेनीटरी वेयर्स	२१५.८	३०९.४	३७१.३	४३.४	२०.०
४१	जूता तथा चप्पल	६१.०	८९.२	११३.६	४६.४	२७.३
४२	स्टिल शिट	१६३.८	८५५.४	१०९९.६	-	२८.५
४३	चिया	७.०	१२.३	६.५	७६.७	-४७.१
४४	दूरसंचार उपकरण तथा पार्ट्स	६९९.३	१२६६.६	१४१८.८	८१.१	१२.०
४५	लत्ताकपडा	६७८.५	१०७९.५	११८८.५	५९.१	१०.१
४६	घागो	७५३.९	१२६३.६	१७५२.१	६७.६	३८.७
४७	सुती	२६८.८	२५८.३	२९८.४	-३.९	१५.५
४८	टायर, टयुब्स तथा फ्लेप्स	७५६.३	१०२३.१	११०४.४	३५.३	७.९
४९	तरकारी	१३५.८	१५२.७	१६९.९	१२.५	११.०
५०	सवारी साधन तथा स्पेयर पार्टपुर्जा	६३८१.४	१००५५.२	९४२९.९	५७.६	-६.२
५१	तारका सामान	३५९.०	४४७.२	५४३.५	२४.६	२१.५
ख)	अन्य	१५२८७.३	२१९४७.४	२२७४४.९	४३.६	३.६
	कुल जम्मा	७३५२९.५	९७६०.४	१२००१५.३	३२.१	२३.५

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित, अ : अपरिष्कृत

तालिका १२ : चीनतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू

(रु. करोडमा)

	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९ ^अ	२०७७/७८	२०७८/७९
क)	प्रमुख वस्तुहरू	४६.६	६६.२	५७.९	४२.०	-१२.५
१	अगरबत्ती	०.६	०.३	०.४	-४०.७	१४.५
२	हस्तकलाका सामान (धातु तथा काठ)	८.८	१४.२	९.०	६१.७	-३६.७
३	चाउचाउ	०.३	०.०	०.८	-	-
४	अन्य हस्तकलाका सामानहरू	१५.२	१६.६	८.८	९.२	-४७.१
५	पशिमना	१.३	१.६	२.४	१९.६	४६.५
६	तयारी पोशाक	१.९	५.०	९.२	१५९.६	८३.२
७	तयारी छालाका सामानहरू	०.१	०.१	०.०	५२.८	-९९.१
८	रुद्राक्षका दानाहरू	३.९	३.८	१.२	-२.५	-६७.६
९	प्रशोधित छाला	०.१	२.२	२.७	-	१९.४
१०	चिया	०.४	०.०	०.०	-	-
११	गहुँको पिठो	०.३	०.०	०.०	-	-
१२	ऊनी गलैचा	१३.७	२२.३	२३.५	६२.२	५.५
	अन्य	७२.५	३५.४	२३.०	-५१.२	-३५.२
	कुल जम्मा	११९.१	१०१.६	८०.९	-१४.७	-२०.४

*भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १३ : चीनबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

क)	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९ ^अ	२०७७/७८	२०७८/७९
	प्रमुख वस्तुहरू	१४४९२.१	१८४५७.५	२१३१३.४	२७.४	१५.५
१	अलुमिनियम स्क्राफ, फ्लेक, फोइल, बार्स र रड	२१२.९	१८५.३	१२६.१	-१३.०	-३१.९
२	स्याऊ	३२२.७	५८२.४	५९९.०	८०.५	२.८
३	भोला	९१.१	६६.५	१२५.७	-२७.०	८९.१
४	क्यामेरा	७६.४	१६२.७	२३३.०	११३.०	४३.२
५	सेरामिक प्रोडक्ट्स	१४१.३	१३७.२	१२३.५	-२.९	-१०.०
६	रासायनिक पदार्थ	१५१.१	२३१.६	३५८.२	५३.३	५४.७
७	रासायनिक मल	९२९.१	९०२.५	७०१.०	-२.९	-२२.३
८	कम्प्युटर तथा पार्टपुर्जा	६४४.७	१२०३.९	१६०६.०	८६.७	३३.४
९	सौन्दर्यका सामान	७२.२	१०४.६	९८.०	४४.९	-६.३
१०	डाइ सेल ब्याट्री	५४.३	१९.५	१४.२	-६४.१	-२७.१
११	विद्युतीय उपकरण	१६४२.६	१६७०.९	१८३५.३	१.७	९.८
१२	फस्नर	२५.९	२७.८	३७.५	७.३	३५.०
१३	लसुन	२९.५	१०४.९	१०४.३	२५५.९	-०.६
१४	ग्लासवेयर्स	१६९.०	१६२.१	१८८.०	-४.१	१६.०
१५	मेडिकलका सामान तथा पार्टपुर्जा	३३५.२	७८२.१	५१८.६	१३३.३	-३३.७
१६	औषधी	११३.४	४५०.३	८४७.०	२९६.९	८८.१
१७	धातु तथा काठका सामान	१६५.७	८१.०	१४२.४	-५१.१	७५.७
१८	अफिसका सामान तथा स्टेशनरी	११३.८	७८.५	१७६.२	-३१.०	१२४.५
१९	अन्य मेशिनरी तथा पार्ट्स	१९०१.४	२११८.७	२५७०.९	११.४	२१.३
२०	अन्य स्टेशनरी सामान	९६.०	७७.५	९४.१	-१९.३	२१.४
२१	पि.भि.सि.कम्पाउण्ड	१९.५	१२१.८	७४.४	-	-३८.९
२२	प्याराफिन वाक्स	०.६	०.५	०.०	-२०.६	-९३.०
२३	पाइप तथा पाइप फिटिंग	८४.८	५७.३	८०.९	-३२.४	४१.२
२४	प्लाईवुड तथा पार्टिकल बोर्ड	३५.५	३७.४	४९.५	५.४	३२.३
२५	पोलिइथाइलिन टेरिफथालेट	५७.१	५८.५	८९.६	२.४	५३.२
२६	पोलिथिन ग्रान्युअल्स	५.०	१२१.२	४६.३	-	-६१.८
२७	कच्चा रेसम	१५२.८	१९१.३	२७४.६	२५.२	४३.६
२८	कच्चा ऊन	१८.८	१७.१	४०.७	-९.१	१३८.२
२९	तयारी पोशाक	१४६८.३	१७९६.८	२०३३.७	२२.४	१३.२
३०	चाउचाउका लागि पाउडर	९.३	१०.५	२५.६	१३.४	१४३.६
३१	जुता तथा चप्पल	४६६.९	५५५.५	७०७.८	१९.०	२७.४
३२	चाँदी	०.०	१२८.५	२०२.७	-	५७.७
३३	स्मार्ट कार्ड	१६.९	७.३	३८.०	-५७.०	-
३४	सोलार प्यानल	१६६.३	१२०.४	१५०.१	-२७.६	२४.७
३५	स्टिल रड तथा सिट	६४.४	५६.६	४९.८	-१२.०	-१२.०
३६	स्टोरेज ब्याट्री	१०८.७	४६.४	४०.३	-५७.३	-१३.२
३७	दूरसञ्चारका उपकरण तथा पार्ट्स	१९३३.२	३१५५.२	३६०२.७	६३.२	१४.२
३८	लत्ताकपडा	९५७.१	१३५३.७	१५९१.३	४१.४	१७.५
३९	धागो	५१.७	३०.०	४७.३	-४२.१	५७.८
४०	खेलौना	१२१.१	१७५.९	१५१.२	४५.३	-१४.०
४१	यातायातका साधन तथा पार्टपुर्जा	४९३.४	५६०.७	६९२.५	१३.६	२३.५
४२	टायर, टयुब तथा फ्लेप	३३.२	६३.०	३९.२	८९.७	-३७.७
४३	भिडियो टेलिभिजन तथा पार्ट्स	७८८.८	५२०.१	५६३.३	-३४.१	८.३
४४	वेल्डिङ रड	५८.१	६५.७	१०२.१	१३.१	५५.३
४५	गहुँको पिठो	२३.६	३१.६	३५.३	३४.२	११.७
४६	लेख्ने तथा छापने कागज	६८.९	२४.५	८५.१	-६४.५	२४७.६
ख)	अन्य	३६९९.९	४९३४.८	५१६५.०	३३.४	४.७
	कुल जम्मा	१८१९२.०	२३३९२.३	२६४७८.४	२८.६	१३.२

* भन्सार तथाडुमा आधारित, अ : अपरिष्कृत

तालिका १४ : अन्य मुलुकतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

	वस्तुको नाम	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९ ^अ	प्रतिशत परिवर्तन	
					२०७७/७८	२०७८/७९
क)	प्रमुख वस्तुहरू	१४२१.५	१७२२.५	२२७६.३	२१.२	३२.२
१	हस्तकलाका सामान (काष्ठ तथा धातु)	११.५	२०.५	३८.३	७७.९	८६.७
२	जडीबुटी	५८.३	३७.२	६५.७	-३६.३	७६.८
३	संगीत बाद्ययन्त्रहरू वा तिनका पाटर्स वा एक्सेसरीज	३८.४	७७.५	९३.९	१०१.५	२१.२
४	नेपाली कागज तथा त्यसबाट निर्मित वस्तु	३१.३	४१.७	५६.२	३३.४	३४.६
५	चाउचाउ	३०.३	३९.४	४७.७	३०.०	२१.१
६	अन्य हस्तकलाका सामानहरू	३६.८	३७.२	५२.८	१.२	४१.९
७	पश्मिना	१६६.२	२३६.८	२६९.७	४२.४	१३.९
८	दाल	९४.९	५६.८	५६.९	-४०.२	०.३
९	तयारी पोशाक	२६१.१	३३१.९	४६१.९	२७.१	३९.२
१०	छालाका तयारी वस्तु	१३.८	१७.६	२८.८	२८.२	६३.०
११	सुन चाँदीका सामान तथा गरगहना	३८.६	७६.२	११५.७	९७.५	५१.८
१२	प्रशोधित छाला	९.९	६.५	१३.५	-३५.१	१०९.२
१३	चिया	२८.५	४१.१	४२.१	४४.४	२.५
१४	ऊनी गलैचा	६०१.८	७०२.१	९३३.०	१६.७	३२.९
ख)	अन्य	१२१९.४	१६५१.१	२१२३.७	३५.४	२८.६
	कुल जम्मा	२६४०.९	३३७३.६	४४००.०	२७.७	३०.४

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १५ : अन्य मुलुकबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू *

(रु. करोडमा)

	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९ ^अ	२०७७/७८	२०७८/७९
क)	प्रमुख वस्तुहरू	२१७९२.१	२७१४९.३	३७२९३.९	२४.६	३७.४
१	हवाइजहाजका स्पेयर पार्टपुर्जा	२१३६.९	३७५.९	६०२.९	-८२.४	६०.४
२	भोला	३.६	२.८	४.१	-२१.३	४८.१
३	सुपारी	२८२.९	१००.२	३९४.८	-६४.६	२९४.१
४	क्यामेरा	७७.८	५५.१	७९.७	-२९.२	४४.७
५	रासायनिक पदार्थ	१८६.५	२०६.४	२३४.२	१०.७	१३.५
६	रासायनिक मल	८७१.६	१२७०.७	१२५२.७	४५.८	-१.४
७	चुरोट कागज	५.२	६.२	५.७	१८.१	-६.६
८	क्लोभ	१४.०	२९.०	६.१	१०६.९	-७९.१
९	कोइला	१३८७.२	२१३८.४	२३०४.७	५४.२	७.८
१०	नरिवलको तेल	२.३	०.७	१.८	-७१.०	१७६.३
११	कम्प्युटर तथा पार्टपुर्जा	४२२.२	४१२.१	२८६.८	-२.४	-३०.४
१२	तामाको तार, रड, स्क्र्याप्स तथा शिट	४५१.४	५१६.९	६७०.४	१४.५	२९.७
१३	सौन्दर्यका सामान	१४३.७	१५७.५	१९९.६	९.६	२६.८
१४	कच्चा पाम तेल	१७९९.१	७२३.५	३९३१.१	-५९.८	-
१५	कच्चा भटमासको तेल	१८७४.१	५३३६.४	५६२५.७	१८४.७	५.४
१६	ढोकाको ताल्चा	१.८	०.९	०.४	-५१.३	-५८.७
१७	ड्राइसेल बेट्री	३.७	३.०	१.४	-१७.५	-५२.२
१८	खाने तेल	१०४२.५	१७०१.३	१८८८.२	६३.२	११.०
१९	विद्युतीय सामानहरू	१५६.७	२४८.३	२६१.७	५८.५	५.४
२०	फ्यास लाइट	२.१	२.७	२.६	२९.०	-३.७
२१	ग्लासवेयर्स	५९.७	७९.३	१११.७	३२.८	४०.९
२२	सुन	१३६३.७	२७४८.६	४२६९.१	१०१.५	५५.३
२३	इन्सेक्टिसाइड	१९.६	१९.४	२३.०	-०.९	१८.७

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

२४	औषधि उपकरण तथा औजार	५६४.०	१००३.१	१०५४.५	७७.९	५.१
२५	औषधी	३८९.५	५९८.८	३१९३.६	५३.८	-
२६	कार्यालय उपकरण तथा स्टेशनरी	१०८.८	९६.१	१३३.४	-११.६	३८.८
२७	तेलहन	५८९.५	९९९.६	१२१५.८	६९.६	२१.६
२८	अन्य मेशिनरी तथा पार्ट्स	८२२.२	१३९९.४	१०४१.०	७०.२	-२५.६
२९	अन्य स्टेशनरी	६८.८	८५.३	२११.०	२३.९	१४७.५
३०	पि.भि.सि.कम्पाउण्ड	२७५.६	४१८.९	५२८.१	५२.०	२६.१
३१	पाम आयल	१०९.९	१४२.०	१७५.२	२९.२	२३.४
३२	केराउ	११२७.९	६४७.२	७०९.८	-४२.६	९.७
३३	पेट्रोलियम पदार्थ	२५४.२	२९३.२	३६४.१	१५.३	२४.२
३४	पाइप तथा पाइप फिटिंग्स	१९.३	१७.६	१२.९	-९.१	-२६.७
३५	पोलिथिन ग्रान्युअल्स	१००५.८	१०७९.६	११९६.६	७.३	१०.८
३६	पाउडर दूध	४७.२	२२.५	१६.९	-५२.३	-२५.०
३७	जीवजन्तुको आहारको रुपमा प्रयोग हुने तयारी वस्तु	१६५.५	७९.५	१०६.९	-५२.०	३४.५
३८	दाल	३४८.७	८९३.२	६०५.०	१५६.२	-३२.३
३९	कच्चा ऊन	७७.१	८९.२	१३७.४	१५.६	५४.१
४०	तयारी पोशाक	९१.७	८६.०	९९.८	-६.२	१६.०
४१	जूता तथा चप्पल	२८.०	३१.०	४२.६	१०.७	३७.७
४२	चाँदी	९४९.२	८५९.५	१३९२.१	-९.४	६२.०
४३	साना अलैची	९१.८	८१.५	४६.४	-११.३	-४३.०
४४	स्टिल रड तथा शिट	२०.९	४.७	२.८	-७७.८	-४०.३
४५	स्टोरेज बेट्टी	४२.९	५४.१	५५.०	२६.१	१.७
४६	सिन्थेटिक तथा प्राकृतिक रबर	३४.१	२८.६	२९.९	-१६.२	४.६
४७	सिन्थेटिक कार्पेट	४२.७	३४.६	३३.६	-१८.९	-३.०
४८	दूरसंचार उपकरण तथा पार्ट्स	२५०.८	२९७.८	३५०.३	१८.७	१७.६
४९	बोसो	६.९	९.८	११.७	४२.४	१९.५
५०	लताकपडा डाइ	२२.१	१५.३	१७.६	-३१.०	१५.१
५१	लताकपडा	५३.८	७९.५	९३.३	४७.८	१७.३
५२	धागो	३६२.२	३५७.०	५१५.९	-१.५	४४.५
५३	खेलौना	१९.८	२२.९	२४.०	१५.४	५.०
५४	यातायात उपकरण तथा पार्टपुर्जा	६८७.३	६२४.४	१०६२.१	-९.२	७०.१
५५	टायर, ट्युब तथा फ्लेप्स	४२.८	४३.२	६३.५	०.९	४७.१
५६	भिडियो, टेलिभिजन तथा पार्टपुर्जा	४०२.५	२५५.६	२७७.४	-३६.५	८.५
५७	घडी तथा ब्याण्डस्	४७.३	३५.१	६४.७	-२५.७	८४.१
५८	लेख्ने तथा छापने कागज	२२२.७	१२१.२	१६५.१	-४५.६	३६.२
५९	एक्सरे फिल्म	५०.१	४६.३	६१.७	-७.५	३३.४
६०	जिक इन्ट	४०.३	६१.२	२३.४	५१.९	-६१.७
घ)	अन्य	६१६६.३	६२८१.७	८२५७.३	१.९	३१.५
	कुल जम्मा	२७९५८.४	३३४३१.०	४५५५१.२	१९.६	३६.३

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १६ : शोधनान्तर स्थिति

(रु. करोडमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९*	२०७७/७८	२०७८/७९
(क) चालु खाता	-३३७६.३	-३३३६७.२	-६२३३२.५	-	८६.८
निर्यात, एफ.ओ.बी.	१०८२८.८	१४३७४.५	२११४६.५	३२.७	४७.१
तेल	९५९.०	२२२.७	८०६.९	-७६.८	२६२.३
अन्य	९८६९.८	१४१५१.७	२०३३९.६	४३.४	४३.७
आयात, एफ.ओ.बी.	-११६९२६.१	-१४९९२०.२	-१८७३४४.४	२८.२	२५.०
तेल	-१६६९२.९	-१७६३२.०	-३२७०७.४	५.६	८५.५
अन्य	-१००२३३.३	-१३२२८८.१	-१५४६३६.७	३२.०	१६.९
व्यापार सन्तुलन	-१०६०९७.३	-१३५५४५.७	-१६६१९७.५	२७.८	२२.६
खुद सेवा आय	-९६.५	-७२८५.३	-१०८११.७	-	४८.५
सेवा आय	१५६३५.०	७९०७.०	१२२०८.४	-४९.४	५४.४
भ्रमण	६०८८.५	७२६.६	३२४४.७	-८८.१	३४६.५
अन्यत्र नपरेको सरकारी आय	१२३३३.८	६३३३.२	९५२.६	-४८.७	५०.५
अन्य	८३१२.६	६५४७.२	८०११.०	-२१.२	२२.४
सेवा भुक्तानी	-१५७३१.४	-१५१९२.२	-२३०२०.१	-३.४	५१.५
यातायात	-६८३४.०	-८०९७.४	-९२२३.०	१.५	१३.९
भ्रमण	-५३१३.७	-३२८०.०	-९७३२.२	-३.३	१९६.७
जसमध्ये शिक्षा	-२५८१.३	-२४९५.९	-६७७०.३	-३.३	१७९.२
सरकारी सेवा खर्च	-२४०.८	-३६७.४	-१७५.५	५२.५	-५२.२
अन्य	-३३४२.८	-३४४७.५	-३८८९.३	३.१	१२.८
व्यापार तथा सेवा क्षेत्रको सन्तुलन	-१०६१९३.८	-१४२८३०.९	-१७७००९.३	३४.५	२३.९
खुद आय	४५९५.४	२३२८.६	२८८९.१	-४९.३	२४.१
आय प्राप्ती	६८०५.५	६८०७.९	५७४९.४	-१०.५	-५.६
आय भुक्तानी	-२२१०.२	-३७५९.३	-२८६०.३	७०.१	-२३.९
व्यापार, सेवा तथा आय सन्तुलन	-१०१५९८.४	-१४०५०२.४	-१७४४१२०.२	३८.३	२३.९
खुद ट्रान्सफर	९८२२२.१	१०७३५.२	१११७८७.७	९.१	४.३
ट्रान्सफर आय	९८७७.४	१०७४४.४	११२५५९.५	९.१	४.५
अनुदान	५१९२.६	५७३४.१	५४७०.७	१०.४	-४.६
निजी क्षेत्रको विप्रेषण	८७५०२.७	९६१०५.५	१००७३०.७	९.८	४.८
पेन्सन	५७८१.८	५८५९.५	६१९६.२	१.३	५.७
अन्य	२९०.३	४२.४	१६१.९	-८५.४	२८२.२
ट्रान्सफर भुक्तानी	-५४५.२	-६०६.२	-७७९.९	११.२	२७.३
(ख) पुँजी खाता (पुँजी ट्रान्सफर)	१४२१.३	१५२६.५	९९९.२	७.४	-३४.५
जम्मा (क+ख)	-१९५५.०	-३१८४०.८	-६१३३३.३	-	९२.६
(ग) वित्तीय खाता (समूह ड बाहेक)	२७८७४.८	२३०६७.२	३१३०१.९	-११.२	३५.७
प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी आप्रवाह	१९५७.९	१९५१.३	१८५६.०	०.२	-४.९
प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी	१९६७.८	१९९०.९	१९२१.९	१.२	-३.५
वैदेशिक लगानी फिर्ता (रिप्याट्रिएशन)	-२०.०	-३९.७	-६५.९	९.८	६६.१
पोर्टफोलियो लगानी	०.०	०.०	०.०	-	-
अन्य लगानी सम्पत्ति	-६३०.४	-१५८३.८	-१४०६.३	१५१.२	-११.२
व्यापारिक साख	-६०८.३	-१५८८.२	-१४२५.६	१६१.१	-१०.२
अन्य	-२२.१	४.४	१९.३	-	३४२.७
अन्य लगानी दायित्व	२६५५७.४	२२६९९.७	३०८५२.१	-१४.५	३५.९
व्यापारिक साख	८२२३.८	११६८५.३	११८४८.३	४२.१	१.४
ऋण	१४९५९.९	११४०५.४	११५९९.०	-२३.८	१.७
सरकार	१३९०१.६	१०३९०.८	९२६०.२	-२५.३	-१०.९
ऋण प्राप्ती	१६२५७.६	१२७१७.६	१२२०१.८	-२१.८	-४.१
साँवा भुक्तानी	-२३५६.०	-२३२६.९	-२९४१.६	-१.२	२६.४
अन्य क्षेत्र	१०५८.३	१०१४.७	२३३८.८	-४.१	१३०.५
मुद्रा तथा निक्षेप	३३७०.६	-३९०.४	३७४८.७	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंक	२.६	२.३	-४.४	-१३.०	-
वाणिज्य बैंकहरू	३३६८.०	-३९२.६	३७५३.१	-	-
अन्य दायित्व	३.०	-०.७	३६५६.१	-	-
जम्मा (क+ख+ग)	२५९१९.९	-८७७३.६	-३००३१.४	-	२४२.३
(घ) विविध पुँजी तथा भुलचुक	५६९१.७	८५०५.९	११९१०.३	४९.४	४०.०
जम्मा (क+ख+ग+घ)	३१६११.६	-२६७७.७	-१८१२१.१	-	-
(ङ) जगेडा तथा सम्बन्धित शिर्षक	३१६११.६	२६७७.७	१८१२१.१	-	-
जगेडा सम्पत्ति	-३१५२४.५	२६७७.७	१८१२१.१	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंक	-२७६२२.१	-१८८८.९	१८६०४.३	-९३.२	-
वाणिज्य बैंकहरू	-३९०२.४	२१५६.६	-४८३.२	-	-
आई.एम.एफ. कर्जा उपयोग	-८७.१	०.०	०.०	-	-
खुद वैदेशिक सम्पत्तिमा परिवर्तन (-वृद्धि)	-२८२४१.०	-१२२.७	२५५२५.९	-	-

अ : अपरिष्कृत

तालिका १७ : विदेशी विनिमय सञ्चिति
(असार मसान्त)

	रु. करोडमा			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७७	२०७८	२०७९ *	२०७७/७८	२०७८/७९
नेपाल राष्ट्र बैंक	१२२६१२.२	१२४४६३.४	१०५६३९.५	१.५	-१५.१
परिवर्त्य	९२१००.१	९२५९१.९	७८३८२.०	०.५	-१५.३
अपरिवर्त्य	३०५१२.२	३१८७१.४	२७२५७.५	४.५	-१४.५
वाणिज्य बैंक	१७५७१.४	१५४३९.२	१५९४०.८	-१२.१	३.२
परिवर्त्य	१६१२८.६	१३७९३.९	१४४५६.४	-१४.५	४.८
अपरिवर्त्य	१४४२.८	१६४५.३	१४८४.४	१४.०	-९.८
कुल सञ्चिति	१४०१८३.६	१३९९०२.५	१२१५८०.२	-०.२	-१३.१
परिवर्त्य	१०८२२८.६	१०६३८५.८	९२८३८.४	-१.७	-१२.७
अपरिवर्त्य	३१९५५.०	३३५१६.७	२८७४१.९	४.९	-१४.२
	करोड अमेरिकी डलरमा			प्रतिशत परिवर्तन	
नेपाल राष्ट्र बैंक	१०१८.६	१०४५.६	८२८.५	२.६	-२०.८
परिवर्त्य	७६५.१	७७७.८	६१४.७	१.७	-२१.०
अपरिवर्त्य	२५३.५	२६७.७	२१३.८	५.६	-२०.२
वाणिज्य बैंक	१४६.०	१२९.७	१२५.०	-११.२	-३.६
परिवर्त्य	१३४.०	११५.९	११३.४	-१३.५	-२.२
अपरिवर्त्य	१२.०	१३.८	११.६	१५.३	-१५.८
कुल सञ्चिति	११६४.६	११७५.३	९५३.५	०.९	-१८.९
परिवर्त्य	८९९.१	८९३.७	७२८.१	-०.६	-१८.५
अपरिवर्त्य	२६५.५	२८१.६	२२५.४	६.१	-१९.९

अ : अपरिष्कृत

तालिका १८ : वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

क्र.सं.	विवरण	असार मसान्त (रु.करोडमा)		
		२०७७	२०७८	२०७९*
(क)	सम्पत्ति	१४६,७७८.६	१४८,११२.४	१३३,०६५.४
१	प्रत्यक्ष लगानी	-	-	-
२	पोर्टफोलियो लगानी	-	-	-
३	अन्य लगानी	१९,३५७.२	१८,२२२.१	१८,५९७.५
	अन्य इक्विटी	१,१५३.०	१,३१९.४	१,२८०.९
	मुद्रा तथा सञ्चिति	८,७६२.८	७,५३९.२	८,६१३.२
	ऋण	८६.९	८६.२	१०२.४
	व्यापारिक साख र अग्रिम भुक्तानी	६०८.३	१,५८८.२	१,४२५.६
	अन्य खाता प्राप्ति	८,७४६.१	७,६८९.२	७,१७५.४
४	अन्य अफिसियल रिजर्व	१२७,४२१.४	१२९,८९०.३	११४,४६७.९
(ख)	दायित्व	१२१,४२८.६	१४०,१००.३	१५८,८२७.३
१	प्रत्यक्ष लगानी	१९,८५२.१	२२,७९४.७	२४,६५०.७
२	पोर्टफोलियो लगानी	-	-	-
३	अन्य लगानी	१०१,५७६.५	११७,३०५.७	१३४,१७६.५
	अन्य इक्विटी	-	-	-
	मुद्रा तथा निक्षेप	६,९७६.५	५,५८५.१	५,८२१.७
	ऋण	८५,२५१.८	९८,८७५.४	११२,८४५.१
	व्यापारिक साख र अग्रिम भुक्तानी	८,२२३.८	११,६८५.३	११,८४८.३
	अन्य खाता दायित्व	४.५	३.५	५.४
	स्पेसल ड्रइड राइट्स	१,११९.९	१,१५६.३	३,६५६.१
	खुद वैदेशिक सम्पत्ति तथा दायित्व	२५,३५०.०	८,०१२.०	-२५,७६१.८

अ : अपरिष्कृत

तालिका १९ : सरकारको वित्त स्थिति⁺

(बैंकिङ कारोबारमा आधारित)

(असार मसान्तको तथ्याङ्कमा आधारित)

(रु. करोडमा)

शीर्षक	रकम			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९ ^१	२०७७/७८	२०७८/७९
कुल खर्च	१०४८८९.०	११६०२७.१	१२५५८३.९	१०.६	८.२
चालु खर्च	७,७८७.८०	८,४१३.७८	-	८.०४	-
क. आन्तरिक साधन	७३,२६१.८२	७४,६६८.४६	-	१.९२	-
ख. वैदेशिक ऋण	३,७३७.९८	७,३२६.५६	-	९६.००	-
ग. वैदेशिक अनुदान	८७८.१७	२,१४२.८०	-	१४४.०१	-
पूँजीगत खर्च	१७,८७२.७०	२१,७७६.६८	-	२१.८४	-
क. आन्तरिक साधन	१३,५८६.१९	१५,२१०.७२	-	११.९६	-
ख. वैदेशिक ऋण	३,९३२.६४	५,९२६.२३	-	५०.६९	-
ग. वैदेशिक अनुदान	३५३.८७	६३९.७३	-	८०.७८	-
वित्तीय व्यवस्था	९,१३८.३१	१०,११२.६१	-	१०.६६	-
क. आन्तरिक साधन	९,१३८.३१	८,५८०.४६	-	(६.१०)	-
ख. वैदेशिक ऋण	-	१,५३२.१५	-	-	-
ग. वैदेशिक अनुदान	-	-	-	-	-
कुल साधन र स्रोत	७७२४०.५	८९७५८.२	९९५६७.६	१६.२	१०.९
राजस्व तथा वैदेशिक अनुदान	७२४८३.९	८५७१४.९	९४७२१.७	१८.३	१०.५
राजस्व	७९४८५.१	९३५८८.७	१०६७९५.९	१७.७	१४.१
संघीय सरकार	७०५४९.८	८२४३७.६	९४०११.९	१६.९	१४.०
प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई हस्तान्तरण	८९३५.३	१११५१.१	१२७८४.०	२४.८	१४.६
वैदेशिक अनुदान	१९३४.१	३२७७.३	७०९.९	६९.५	-७८.३
अन्य प्राप्त	४७५६.६	४०४३.३	४८४५.९	-१५.०	१९.९
घाटा (-), बचत (+)	-२७६४८.५	-२६२६९.०	-२६०१६.३	-५.०	-१.०
घाटा व्यहोरिने स्रोतहरू	३४२४५.७	३२१३४.३	३१८४८.९	-६.२	-०.९
आन्तरिक ऋण	१९३४८.६	२२२७७.९	२१९६२.१	१५.१	-१.४
आन्तरिक ऋण (अधिविकर्ष र अन्य वाहेक)	१९४६४.२	२२४००.९	२३१३०.३	१५.१	३.३
क. ट्रेजरी बिल	९३००.०	९०००.०	१०३९१.७	-३.२	१५.५
ख. विकास ऋणपत्र	१००००.०	१३०००.०	१२४५०.०	३०.०	-४.२
ग. राष्ट्रिय बचतपत्र	०.०	०.०	०.०	-	-
घ. नागरिक बचतपत्र	१६०.५	३९५.४	२८३.०	१४६.३	-२८.४
ङ. वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	३.७	५.५	५.७	४८.८	२.६
अधिविकर्ष	-	-	-	-	-
अन्य [@]	-११५.७	-१२३.०	-११६८.३	६.४	८४९.५
वित्तीय व्यवस्था	१७८.८	३२२.४	२९३.९	८०.३	-८.८
वैदेशिक ऋण	१४७१८.३	९५३४.१	९५९३.०	-३५.२	०.६
संघीय सरकारसँग उपलब्ध स्रोत	६५९७.२	५८६५.३	५८३२.६	-११.१	-०.६
प्रदेश सरकारको खर्च	१५३८७.१	१८८७५.०	१८५६२.९	२२.७	-१.७
प्रदेश सरकारको राजस्व	१४८८२.६	१६००४.९	२०१२०.५	७.५	२५.७
संघीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान र राजस्व हस्तान्तरण	१०९३३.२	११८६८.९	१५३२४.५	८.६	२९.१
राजस्व र बेरुजु	३९४९.३	४१३६.०	४७९५.९	४.७	१६.०
प्रदेश सरकारको घाटा (-), बचत (+)	-५०४.५	-२८७०.२	१५५७.५	-	-१५४.३
स्थानीय निकायको मौजदात परिवर्तन	१६१६.६	१५४४.७	-५१८३.२	-४.४	-४३५.६
सरकारी कोष खाता मौजदात परिवर्तन	-१९३.४	१२५५.१	६८६.४	-७४९.०	-४५.३
मू. अ.क. कोष खाता	-६.५	-८.९	-१४.१	३८.१	५८.४
भन्सार कोष खाता	(७९.३३)	३३.१७	२६२.४३	४०६.२५	६९१.१७
पुनर्निर्माण कोष खाता	०.०	०.०	०.०	-	-
अन्य आय	-१०७.६	१२३०.८	४३८.१	-१२४३.९	-६४.४
चालु मौजदात	७५१५.८	५७९४.९	२८९३.३	-२२.९	-५०.१
गत वर्षको सरकारी कोषमा रहेको नगद मौजदात समायोजन	६५६५.४	१४०८१.२	१९८७६.१	११४.५	४१.२
	०.०	०.०	०.०	-	-
सरकारी कोषमा रहेको नगद मौजदात	१४०८१.२	१९८७६.१३	२२७६९.४३	४१.२	१४.६

* आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि सरकारी वित्त स्थितिमा संघीय सरकारको तथ्याङ्क मात्र उल्लेख भएको तथा राजस्व परिचालनमा संघीय सरकारको राजस्व र प्रदेश तथा स्थानीय तहमा बाँडफाँड हुने रकम समेत समावेश भएको ।

+ नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंकिङ विभाग, सरकारी कारोबार संचालन गर्ने बाणिज्य बैंकहरू तथा ८१ वटा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय र भुक्तानी केन्द्रहरूबाट प्राप्त तथ्याङ्कमा आधारित ।

@ नेपाल सरकारको ऋणपत्र कारोबारबाट अर्जित अन्य रकम ।

++ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको स्थानीय निकायको ("ग" खाता) २० प्रतिशत बाँकी रकम रु.२७ अर्ब ८३ करोड समेत ।

अ अपरिष्कृत

तालिका २० : नेपाल सरकारको राजश्व सङ्कलन

(रु.करोडमा)

शीर्षक	रकम			प्रतिशत परिवर्तन		संरचना	
	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९ ^अ	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७७/७८	२०७८/७९
मूल्य अभिवृद्धि कर	२२४०१.६	२८२०१.९	३१४२७.९	२५.९	११.४	२८.८	२८.२
भन्सार	१३७९९.०	२२३८६.२	२४१७८.१	६२.२	८.०	२२.९	२१.७
आयकर	२१९७४.१	२३००७.७	२६००८.५	४.७	१३.०	२३.५	२३.३
अन्तःशुल्क	१००६२.७	१३३७८.०	१६६७७.८	३२.९	२४.७	१३.७	१४.९
शिक्षा सेवा शुल्क	५८.४	३६.८	१२४.१	-३७.०	२३७.५	०.०	०.१
अन्य कर	१७०९.७	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
गैर कर राजस्व	९३६९.१	६८२१.४	८३७९.४	-२७.२	२२.८	७.०	७.५
कुल राजस्व	७९३७४.७	९३८३२.१	१०६७९५.९	१८.२	१३.८	९५.९	९५.७
अन्य प्राप्ति	४७५६.६	४०४३.३	४८४५.९	-१५.०	१९.९	४.१	४.३
कुल राजस्व/प्राप्ति	८४१३१.२	९७८७५.४	१११६४१.८	१६.३	१४.१	१००.०	१००.०

* अन्य करमा सडक मर्मत र सुधार शुल्क, सडक निर्माण तथा मर्मत शुल्क, फर्म र एजन्सी दर्ता शुल्क र स्वामित्व प्रमाणपत्र शुल्क समावेश गरिएको छ ।

अ: अपरिष्कृत

स्रोत :अर्थ मन्त्रालय

तालिका २१ : नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	ऋणपत्रहरू तथा स्वामित्व	रकम			रकम परिवर्तन		प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९ ^अ	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७७/७८	२०७८/७९
१	ट्रेजरी बिल्ल	२१५२१.८	२७९५९.२	३५४५०.८	६४३७.३	७४९१.७	२९.९	२६.८
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	२१३२.०	१५४७.३	१५१२.८	-५८४.७	-३४.५	-२७.४	-२.२
	आ. वाणिज्य बैंकहरू	१८३३२.७	२३५२८.२	३२३९८.८	५१९५.५	८८७०.६	२८.३	३७.७
	इ. विकास बैंकहरू	९५७.२	१९०६.४	१०७६.०	९४९.१	-८३०.४	९९.२	-४३.६
	ई. वित्त कम्पनीहरू	७१.९	९४०.३	४१३.२	८६८.३	-५२७.१	१२०७.४	-५६.१
	उ. अन्य	२८.०	३७.०	५०.०	९.०	१३.०	३२.१	३५.१
२	विकास ऋणपत्र	३८९९४.७	५१३९४.७	६२०४४.७	१२४००.०	१०६५०.०	३१.८	२०.७
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	४३५५.७	४११२.९	३३४५.७	-२४२.७	-७६७.२	-५.६	-१८.७
	आ. वाणिज्य बैंकहरू	३०८०५.५	४१६३६.०	५०४८४.२	१०८३०.४	८८४८.३	३५.२	२१.३
	इ. विकास बैंकहरू	२१८१.६	३७६९.५	५८२२.५	१५८७.९	२०५३.१	७२.८	५४.५
	ई. वित्त कम्पनीहरू	११९०.४	१३०३.९	१८०५.०	११३.४	५०१.२	९.५	३८.४
	उ. अन्य	४६१.५	५७२.५	५८७.२	१११.०	१४.७	२४.१	२.६
३	नागरिक बचतपत्र	७६४.२	६५९.६	९१४.०	-१०४.६	२५४.४	-१३.७	३८.६
	अ. ने.रा.बैंक (दोस्रो बजार)	१९४.६	१८.१	३००.१	-१७६.४	२८२.०	-९०.७	१५५६.७
	आ. वाणिज्य बैंकहरू	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
	इ. विकास बैंकहरू	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
	ई. वित्त कम्पनीहरू	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
	उ. अन्य	५६९.६	६४१.५	६१३.९	७.८	-२७.६	१२.६	-४.३
४	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	४०.५	१८.६	१९.०	-२१.९	०.५	-५४.२	२.४
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	१.१	०.३	०.३	-०.८	०.०	-७२.०	०.०
	आ. अन्य	३९.४	१८.३	१८.७	-२१.२	०.५	-५३.७	२.४
५	कुल आन्तरिक ऋण	६१३२१.२	८००३२.०	९८४२८.५	१८७१०.८	१८३९६.५	३०.५	२३.०
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	६६८३.३	५६७८.७	५१५९.०	-१००४.६	-५१९.७	-१५.०	-९.२
	आ. वाणिज्य बैंकहरू	४९१३८.२	६५१६४.२	८२८८३.०	१६०२५.९	१७७१८.९	३२.६	२७.२
	इ. विकास बैंकहरू	३१३८.८	५६७५.८	६८९८.५	२५३७.१	१२२२.७	८०.८	२१.५
	ई. वित्त कम्पनीहरू	१२६२.४	२२४४.१	२२१८.२	९८१.८	-२५.९	७७.८	-१.२
	उ. अन्य	१०९८.६	१२६९.३	१२६९.७	१७०.७	०.५	१५.५	०.०
६	नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	-१४०८१.२	-१९८७६.१	-२२७६९.४	-५७९४.९	-२८९३.३	४१.२	१४.६

नोट :

(क) आईएमएफ प्रमिसरी नोट	४८.६	३६७.४	५३७७.१
(ख) वैदेशिक ऋण	८१३९७.४	९३४१४.७	१०२७२९.७
(ग) कुल सार्वजनिक ऋण (आईएमएफ प्रमिसरी नोट बाहेक)	१४२७९८.६	१७३४४६.७	२०९१५८.२

तालिका २२ : मौद्रिक सर्वेक्षण

(रु. करोडमा)

	२०७७ असार	२०७८ असार	२०७९ असार ^{प्र}	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७७/७८		२०७८/७९	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. खुद वैदेशिक सम्पत्ति	१३२८३४.९०	१३३५६२.०१	१११२३६.३६	१२२.६७	०.१	-२५,५२५.९१	-१९.१
१.१. वैदेशिक सम्पत्ति	१४४९९२.७६	१४५३२९.४९	१३०४०८.६८	३३६.७३	०.२	-१४,९२०.८१	-१०.३
१.२. वैदेशिक दायित्व	१२१५७.८६	११७६७.४८	१९१७२.३२	-३९०.३८	-३.२	७,४०४.८४	६२.९
(क) विदेशी मुद्रा निक्षेप	१०६६९.३२	९१७९.४६	९७०.०७	-१४८९.८७	-१४.०	५३०.६१	५.८
(ख) अन्य वैदेशिक दायित्व	१४८८.५३	२५८८.०२	९४६२.२६	१०९९.४९	७३.९	६,८७४.२३	२६५.६
२. खुद आन्तरिक सम्पत्ति	२९०२६२.०७	३८१९२३.३१	४३९३०३.७२	९२२६५.६७	३१.८	६०,५८०.६७	१५.९
२.१. कुल आन्तरिक कर्जा	३८९७६२.७९	४९५५४७.६५	५६७६७.७१	१०५७८.८६	२७.१	७१,६२०.०५	१४.५
क. सरकारलाई गएको खुद कर्जा	४६१४०.४१	५८८८६.६२	७४३८९.३४	१२७४६.२१	२७.६	१५,५०२.७२	२६.३
अ. सरकारमाथिको दावी	६०२२१.६१	७८७६२.७५	९७५८.७८	१८५४१.१४	३०.८	१८,३९६.०२	२३.४
आ. सरकारी निक्षेप	१४०८१.२०	१९८७६.१३	२२७६९.४३	५७९४.९३	४१.२	२,८९३.३०	१४.६
ख. गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानहरूलाई गएको कर्जा	८७०.२६	७५१.२६	३७८.३९	-११९.००	-१३.७	-३७२.८७	-४९.६
ग. वित्तीय संस्थाहरूलाई गएको कर्जा	१५०६२.९२	२१९५४.२३	२३५००.०७	६८९१.३१	४५.८	१,५४५.८५	७.०
अ. सरकारी	१५६.०४	१६१.५७	१५६.४५	५.५३	३.५	-५.१२	-३.२
आ. गैर-सरकारी	१४९०६.८७	२१७९२.६६	२३३४३.६३	६८८५.७९	४६.२	१,५५०.९७	७.१
घ. निजी क्षेत्रलाई गएको कर्जा	३२७६८९.२०	४१३९५५.५४	४६८८९९.८९	८६२६६.३४	२६.३	५४,९४४.३५	१३.३
२.२. खुद अमौद्रिक दायित्व	९९५००.७१	११३६२४.३४	१२७८६३.९९	१३५१९.२०	१३.६	११,०३९.३८	९.७
३. विस्तृत मुद्राप्रदाय (एम२)	४२३०९६.९८	५१५४८५.३२	५५०५४०.०८	९२३८८.३४	२१.८	३५,०५४.७६	६.८
३.१. मुद्राप्रदाय (एम _१ ⁺)	२३६८३०.४५	२९६४२६.५४	२६५२२६.६१	५९५९६.०८	२५.२	-३११९९.९३	-१०.५
क. मुद्राप्रदाय (एम _१)	८५६२६.०८	१०४९४१.०२	९४८११.३४	१९३१४.९३	२२.६	-१०१२९.६८	-९.७
अ. मुद्रा	४९०३९.६४	५७९१७.१८	५०५९०.२९	८१५७.५४	१६.६	-६६०६.८९	-११.६
आ. चल्ती निक्षेप	३६५८६.४४	४७७४३.८४	४४२२१.०५	१११५७.४०	३०.५	-३५२२.७९	-७.४
ख. बचत तथा कल निक्षेप	१५१२०४.३७	१९१४८५.५२	१७०४१५.२७	४०२८१.१५	२६.६	-२१०७०.२५	-११.०
३.२. आवधिक निक्षेप	१८६२६६.५२	२१९०५८.७८	२८५३१३.४७	३२७९२.२५	१७.६	६६२५४.६९	३०.२
४. विस्तृत मौद्रिक तरलता (एम३)	४३३७६६.३०	५२४६६४.७७	५६०२५०.१५	९०८९८.४७	२१.०	३५५८५.३८	६.८

प्रा : प्रारम्भिक

१. विदेशी विनिमय दर मूल्याङ्कन नोक्सान रु.६०४.४३ करोड समायोजन गरिएको ।

२. विदेशी विनिमय दर मूल्याङ्कन नाफा रु.३२००.२६ करोड समायोजन गरिएको ।

तालिका २३ : केन्द्रीय बैंक सर्वेक्षण

(रु. करोडमा)

	२०७७ असार	२०७८ असार	२०७९ असार ^{भा}	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७७/७८		२०७८/७९	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. वैदेशिक सम्पत्ति	१२७४२१.३७	१२९८९०.३२	११४४६७.९३	२४६८.९५	१.९	-१५,४२२.३९	-११.९
१.१. सुन लगानी	४४९९.६९	५११३.२९	६००४.२२	६१३.६०	१३.६	८९०.९३	१७.४
१.२. एस.डि.आर.होल्डिङ	४२.०१	४१.९९	२५५६.८३	-०.०२	०.०	२,५१४.८४	-
१.३. आई. एम. एफ. रिजर्भ पोर्जिसन	२६७.४४	२७१.६७	२६७.४१	४.२३	१.६	-४.२६	-१.६
१.४. विदेशी विनिमय	१२२६१२.२३	१२४४६३.३६	१०५६३९.४६	१८५१.१३	१.५	-१८,८२३.९०	-१५.१
२. सरकारमाथिको दावी	६६८२.२५	५६७८.६५	५१५८.९७	-१००३.६०	-१५.०	-५१९.६८	-९.२
२.१. ट्रेजरी बिल	२१३१.९९	१५४७.३३	१५१२.८३	-५८४.६६	-२७.४	-३४.५०	-२.२
२.२. विकास ऋणपत्र	४३५५.६५	४११२.९०	३३४५.७०	-२४२.७५	-५.६	-७६७.२०	-१८.७
२.३. अन्य सरकारी ऋणपत्र	१९.४६	१८.४२	३००.४४	-१७६.१९	-९०.५	२८२.०२	-
२.४. कर्जा तथा लगानी	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
३. गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानहरूलाई गएको कर्जा	३.१०	३.३६	३.३६	०.२६	८.५	०.००	०.०
४. गैर-वित्तीय संस्थाहरूलाई गएको कर्जा	५७.७७	६४.३७	६४.३७	६.६०	११.४	०.००	०.०
४.१. सरकारी	५७.७७	६४.३७	६४.३७	६.६०	११.४	०.००	०.०
४.२. गैर-सरकारी	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
५. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई गएको कर्जा	७४८.७५	१२२७०.३९	२७००६.३७	११५२१.६५	१,५३८.८	१४७३५.९८	१२०.१
५.१. पुनर्कर्जा	७४८.७५	१२२७०.३९	१११९६.१२	११५२१.६५	१,५३८.८	-१०७४.२७	-८.८
५.२. रिपो लगानी तथा स्थायी तरलता सुविधा	०.००	०.००	१५८१०.२५	०.००		१५८१०.२५	
६. निजी क्षेत्रलाई गएको कर्जा	३५१.५७	३३९.५०	६५५.८१	-१२.०७	-३.४	३१६.३१	९३.२
७. अन्य सम्पत्ति	६०४५.८०	७३५४.६७	६९६०.०२	१३०८.८७	२१.६	-११९४.६६	-१६.२
सम्पत्ति = दायित्व	१४१३१०.६१	१५५६०१.२८	१५३५१६.८४	१४२९०.६७	१०.१	-२०८४.४३	-१.३
८. कुल सञ्चित मुद्रा	८८५८६.५९	९३१५९.१४	८२५६९.५९	४५७२.५५	५.२	-१०५८९.५५	-११.४
८.१. सर्वसाधारणसंग रहेको मुद्रा	४९०३९.६४	५७१७७.१८	५०५९०.२९	८१५७.५४	१६.६	-६६०६.८९	-११.६
८.२. बैंक तथा वित्तीय संस्थासंग रहेको मुद्रा	९१३९.४	९९६२.९२	१०८२५.०२	८२३.५५	९.०	८६२.१०	८.७
८.३. बाणिज्य बैंकहरूको निक्षेप	२७४९०.७३	२२९६८.१९	१८०७२.०७	-४५२२.५५	-१६.५	-४,८९६.११	-२१.३
८.४. विकास बैंकहरूको निक्षेप	१७४६.६२	१४००.३०	१३५६.४९	-३४६.३२	-१९.८	-४३.८०	-३.१
८.५. वित्त कम्पनीहरूको निक्षेप	४१६.३१	४३५.८९	३४२.७९	१९.५८	४.७	-९३.१०	-२१.४
८.६. अन्य निक्षेप	७५३.९२	११९४.६७	१३८२.९३	४४०.७५	५८.५	१८८.२६	१५.८
९. सरकारी निक्षेप	१४०८१.२०	१९८७६.१३	२२७६९.४३	५७९४.९३	४१.२	२,८९३.३	१४.६
१०. निक्षेप बोलकबोल	०.००	०.००	०.००	०.००	-	०.०	-
११. रिभर्स रिपो	०.००	०.००	०.००	०.००	-	०.०	-
१२. नेपाल राष्ट्र बैंक बोण्ड	०.००	०.००	०.००	०.००	-	०.०	-
१३. विदेशी दायित्व	१०.९६	१३.२२	३६६४.९६	२.२६	-२०.६	३,६५१.७	-
१४. पुँजी तथा कोष	२९५३५.७३	३४८२९.५५	३९०६५.६९	५२९३.८२	१७.९	४,२३६.१	१२.२
१५. अन्य दायित्व	९०९६.१२	७७२३.२३	५४४७.१८	-१३७२.८९	-१५.१	-२,२७६.१	-२९.५

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २४ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७७ असार	२०७८ असार	२०७९ असार प्रा	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७७/७८		२०७८/७९	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	३८३९७२.७४	४६६२७२.९३	५०८२७६.९३	८२३००.१९	२१.४	४२००४.००	९.०
१.१ चल्ती निक्षेप	३८५८३.७९	४८६१९.२६	४५११५.१३	१००३५.४७	२६.०	-३५०४.१३	-७.२
(क) स्वदेशी	३५८३२.५२	४६५४९.१७	४२८३८.१२	१०७६.६५	२९.९	-३७१.०६	-८.०
(ख) विदेशी	२७५१.२६	२०७७.०८	२२७७.०१	-६८१.१८	-२४.८	२०६.९३	१०.०
१.२ बचत निक्षेप	१२२४४५.४९	१५९३००.८३	१४०२१७.५९	३६८५५.३३	३०.१	-१९०८३.२४	-१२.०
(क) स्वदेशी	१२१२०५.०४	१५७८४७.९१	१३८९४१.५६	३६६४२.८७	३०.२	-१८९०६.३५	-१२.०
(ख) विदेशी	१२४०.४५	१४५२.९२	१२७६.०३	२१२.४६	१७.१	-१७६.८९	-१२.२
१.३ मुद्राति निक्षेप	१८६७८३.८८	२८९९९१.४५	२८३७४२.९९	३२२०७.५७	१७.२	६४७५१.५४	२९.६
(क) स्वदेशी	१८३८७७.०८	२९५७७६.०३	२८००२७.१३	३१८९८.९६	१७.३	६४२५१.१०	२९.८
(ख) विदेशी	२९०६.८०	३४१४.४२	३३५६.८६	३०८.६१	१०.६	५००.४३	१५.६
१.४ कल निक्षेप	३३७७०.१३	३६०७८.६५	३३९१४.८९	२३०८.५२	६.८	-२१६३.७६	-६.०
(क) स्वदेशी	२९९९९.३३	३३६३७.६१	३१४७३.७२	३६३८.२८	१२.१	-२१६३.८९	-६.४
(ख) विदेशी	३७७०.८०	२४४४१.०४	२४४४१.१८	-१३२९.७६	-३५.३	०.१४	०.०
१.५ मार्जिन निक्षेप	२३८९.४५	३२८२.७५	५२८६.३३	८९३.३०	३७.४	२००३.५९	६१.०
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	७४८.७५	१२२७०.३९	२७००६.३७	११५२१.६५	१५३८.८	१४७३५.९८	१२०.१
३. वैदेशिक दायित्व	१४७७.५७	२५७४.८०	५७९७.३०	१०९७.२३	७४.३	३२२२.५०	१२५.२
४. अन्य दायित्व	९७३३.०६	११८५०.०६	१२४४१६.९९	२०९६६.९९	२१.५	५९१६.९४	५.०
४.१ पूँजी कोष	३३१६०.२८	३६५७६.३५	४०७८३.७६	३४१६.०८	१०.३	४२०७.४०	११.५
४.२ जगडा कोषहरू	२४६२२.२३	२८७७९.०८	३१५५४.०८	४१५६.८५	१६.९	२७७५.००	९.६
४.३ डिभेन्चर	५३६७.६०	१००३८.०३	१३६८३.९१	४६७०.४३	८७.०	३६४५.८९	३६.३
४.४ अन्य दायित्व	३४३८२.९६	४३१०६.५९	३८३९५.२४	८७२३.६४	२५.४	-४७११.३५	-१०.९
सम्पत्ति = दायित्व	४८३७३२.१२	५९९६१८.१८	६६५४९७.५९	११५८८६.०६	२४.०	६५८७९.४२	११.०
५. तरल कोषहरू	५६३६४.३९	५०२०५.५९	४६५३६.१०	-६१५८.७९	-१०.९	-३६६९.४९	-७.३
५.१ नगद मौज्जात	९१३९.३७	९९६२.९२	१०८२५.०२	८२३.५५	९.०	८६२.१०	८.७
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	२९६५३.६६	२४८०४.३८	१९७७१.३६	-४८४९.२८	-१६.४	-५०३३.०२	-२०.३
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	४६८.६७	२७३.६१	३३९.०२	-१२९.०६	-४१.६	६५.४१	२३.९
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	१७०१.१४	१५१६३.१३	१५५९९.५२	-१९३८.००	-११.३	४३६.३९	२.९
५.५ मार्गस्थ रकम	१.५५	१.५५	१.१९	०.००	०.०	-०.३६	-२३.३
६. कर्जा तथा लगानी	३९६७५०.८९	५०९३४०.३२	५८४०५६.८३	११२५८९.४३	२८.४	७४७६६.५१	१४.७
६.१ सरकारमाथिको दावी	५३५३९.३६	७३०८४.१०	९९९९९.८०	१९५४४.७४	३६.५	१८९१५.७०	२५.९
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	८६७.१६	७४७.९०	३७५.०३	-११९.२६	-१३.८	-३७२.८७	-४९.९
६.३ वित्तीय संस्थामाथिको दावी	१५००५.१४	२१८८९.८६	२३४३५.७०	६८८४.७१	४५.९	१५४५.८५	७.१
(क) सरकारी	९.२७	९७.२०	९२.०८	-१.०७	-१.१	-५.१२	-५.३
(ख) गैर-सरकारी	१४९०६.८७	२१७९२.६६	२३३४३.६३	६८८५.७९	४६.२	१५५०.९७	७.१
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	३२७३३७.६३	४९३६१६.०४	४६८२४४.०८	८६२७८.४१	२६.४	५४६२८.०४	१३.२
(क) साँवा	३२०९७९.१०	४०८४८१.०२	४६२१०९.५७	८७५०१.९२	२७.३	५३६२८.५५	१३.१
गैर-वित्तीय संस्थाहरु	२००७५.२.६८	२५९७२१.५९	२९२६८०.२२	५८९६८.९१	२९.४	३२९५८.६३	१२.७
ग्राहस्थ	१२०२२६.४३	१४८७५९.४३	१६९४२९.३५	२०९२३३.००	२३.७	२०६६९.९२	१३.९
(ख) ब्याज	६३५८.५३	५१३५.०२	६१३४.५१	-१२२३.५१	-१९.२	९९९.४९	१९.५
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी बिल	१.६	२.४	२.२	०.८३	५२.३	-०.२१	-८.७
७. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र	०.०	०.०	०.०	०		०.००	
८. अन्य सम्पत्ति	३०६१६.८	४००७२.३	३४९०४.७	९४५५.४२	३०.९	-५१६७.६१	-१२.९

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २५ : वाणिज्य बैंकहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७७ असार	२०७८ असार	२०७९ असार ^{भा}	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७७/७८		२०७८/७९	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	३४६५१५.१०	४१६७४६.३३	४५२५६१.९६	७०२३१.२२	२०.३	३५८१५.६३	८.६
१.१ चल्ती निक्षेप	३८८४४.५९	४७४६४.१४	४४२५०.१५	८६१९.५५	२२.२	-३२१३.९८	-६.८
(क) स्वदेशी	३६०९३.५१	४५३९२.६९	४१९७१.७४	९२९९.१८	२५.८	-३४२०.९५	-७.५
(ख) विदेशी	२२७१.०८	२०७५.४५	२२७८.४१	-६७९.६३	-२४.७	२०६.९६	१०.०
१.२ बचत निक्षेप	१०८७५१.६८	१४२६३५.४१	१२६१७१.४२	३३८८३.७२	३१.२	-१६४६३.९९	-११.५
(क) स्वदेशी	१०७५११.५७	१४११८२.८१	१२४८९५.८७	३३६७१.२५	३१.३	-१६२८६.९५	-११.५
(ख) विदेशी	१२४०.१२	१४४३.६०	१२७७५.५६	२१२.४८	१७.१	-१७७.०४	-१२.२
१.३ मुद्राति निक्षेप	१६३३३७.४२	१८९६१५.८५	२४३९०३.९७	२६२७८.४३	१६.१	५४२८८.१२	२८.६
(क) स्वदेशी	१६०४३०.६१	१८६४००.१८	२४०१८८.१२	२५९६९.५७	१६.२	५३७८७.९४	२८.९
(ख) विदेशी	२९०६.८१	३२१५.६७	३७०५.८५	३०८.८६	१०.६	५००.१८	१५.६
१.४ कल निक्षेप	३३२०८.६९	३३७६८.४२	३२९७२.७९	५५९.७४	१.७	-७९५.६३	-२.४
(क) स्वदेशी	२९४३७.८८	३१३२७.३२	३०५३१.५४	१८८९.४३	६.४	-७९५.७८	-२.५
(ख) विदेशी	३७७०.८०	२४४१.१०	२४४४१.२५	-१३२९.६९	-३५.३	०.१५	०.०
१.५ मार्जिन निक्षेप	२३७२.७३	३२६२.५०	५२६३.६२	८९१.८९	३७.५	२००१.११	६१.३
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	७३०.५८	११३६६.५५	२४००१.१५	१०६०५.९७	१४५१.७	१२६६४.६१	१११.७
३. वैदेशिक दायित्व	१४७७.५७	२५७४.८०	५७९७.३०	१०९७.२३		३२२२.५०	
४. अन्य दायित्व	८८२३५.६४	१०८५९४.९९	११३२४७.३२	२०३५९.३५	२३.१	४६५२.३३	४.३
४.१ पूँजी कोष	२८५२९.३४	३२०६२.९१	३५६०९.५४	३५३३.५६	१२.४	३५४६.६४	११.१
४.२ जगेडा कोषहरू	२२३३७.९८	२६३१२.३०	२६७०२.५३	३९७४.३३	१७.८	२३९०.२२	९.१
४.३ डिबेन्चर	५३२२.६०	९८४३.३५	१३०३९.२२	४५२०.७६	८४.९	३१९५.८७	३२.५
४.४ अन्य दायित्व	३२०४५.७२	४०३७६.४२	३५८९६.०३	८३३०.७०	२६.०	-४४८०.४०	-११.१
सम्पत्ति = दायित्व	४३६९५८.८९	५३९२५२.६६	५९५६०७.७३	१०२२९३.७७	२३.४	५६३५५.०७	१०.५
५. तरल कोषहरू	५३२१९.४२	४७४०५.८६	४३९२६.९५	-५८१३.५६	-१०.९	-३४७८.९१	-७.३
५.१ नगद मौज्जात	८१७३.१८	९०१३.२९	९९२७.९४	८४०.११	१०.३	९१४.६५	१०.१
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	२७४९०.७३	२२९६८.१९	१८०७२.०७	-४५२२.५५	-१६.५	-४८९६.११	-२१.३
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	४५३.४०	२६६.०२	३२६.७२	-१८७.३८	-४१.३	६०.७०	२२.८
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	१७१००.६१	१५१५६.८६	१५५९९.०८	-१९४३.७५	-११.४	४४२.२२	२.९
५.५ मार्गस्थ रकम	१.५०	१.५०	१.१४	०.००	०.०	-०.३६	-२४.०
६. कर्जा तथा लगानी	३५४०५२.००	४५३६८६.८९	५१९१७३.६४	९९६३४.८९	२८.१	६५४८६.७५	१४.४
६.१ सरकारमाथिको दावी	४९१३८.२३	६५१६४.१६	८२८८३.०२	१६०२५.९३	३२.६	१७७१८.८६	२७.२
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	७९१.९३	७३३.३०	३६३.६६	-५८.६३	-७.४	-३६९.६४	-५०.४
६.३ वित्तीय संस्थामाथिको दावी	१४०५४.०१	१९५३१.३१	२०४०४.४४	५४७७.२९	३९.०	८७३.९३	४.५
(क) सरकारी	९८.२७	९७.२०	९२.०८	-१.०७	-१.१	-५.१२	-५.३
(ख) गैर-सरकारी	१३९५५.७४	१९४३४.११	२०३१२.३६	५४७८.३६	३९.३	८७८.२५	४.५
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	२९००६६.२४	३६८२५५.७०	४१५५२०.३१	७८१८९.४६	२७.०	४७२६४.६०	१२.८
(क) सावाँ	२८५०१२.८२	३६४२३४.६०	४१०६४१.४५	७९२२१.७९	२७.८	४६४०६.८४	१२.७
गैर-वित्तीय संस्थाहरु	१९१९६८.२४	२४९४३०.९०	२७८४८५.०४	५७४६२.६६	२९.९	२९०५४.१४	११.६
ग्राहस्थ	९३०४४.५७	११४८०३.७०	१३७९७५.४०	२१७५९.१३	२३.४	१७३५२.७०	१५.१
(ख) ब्याज	५०५३.४२	४०२१.१०	४८७८.८६	-१०३२.३२	-२०.४	८५७.७६	२१.३
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी बिल	१.५९	२.४२	२.२१	०.८३	५२.३२	-०.२१०८६७	-८.७०
७. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००		०	
८. अन्य सम्पत्ति	२९६८७.४७	३८१५९.९१	३२५०७.१४	८४७२.४४	२८.५४	-५६५२.७७	-१४.८१

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २६ : विकास बैंकहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७७ असार	२०७८ असार	२०७९ असार ^{भा}	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७७/७८		२०७८/७९	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	३५१९६.०२	४४१४६.०५	४९५९७.३०	८९५०.०३	२५.४	५४५१.२५	१२.३
१.१ चलती निक्षेप	९१७.८६	१३५८.९८	९४५.६१	४४१.१२	४८.१	-४१३.३७	-३०.४
(क) स्वदेशी	९१७.६७	१३५८.८०	९४५.४०	४४१.१३	४८.१	-४१३.४०	-३०.४
(ख) विदेशी	०.१९	०.१८	०.२२	०.००	-०.३	०.०३	१७.७
१.२ वचत निक्षेप	११३१२.३०	१४०७२.०२	१२०६०.८५	२७५९.७२	२४.४	-२०११.१७	-१४.३
(क) स्वदेशी	११३११.९७	१४०७१.७०	१२०६०.३८	२७५९.७३	२४.४	-२०११.३२	-१४.३
(ख) विदेशी	०.३४	०.३२	०.४७	-०.०१	-४.४	०.१५	४७.३
१.३ मुद्रात निक्षेप	१८७४१.५९	२४३४०.९०	३२७२.४९	५५९९.३२	२९.९	८३७.५८	३४.४
(क) स्वदेशी	१८७४१.५९	२४३४०.९०	३२७२.४९	५५९९.३२	२९.९	८३७.५८	३४.४
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१.४ कल निक्षेप	४२०७.७५	४३५५.१७	३८५७.७२	१४७.४३	३.५	-४९७.४६	-११.४
(क) स्वदेशी	४२०७.७५	४३५५.१७	३८५७.७२	१४७.४३	३.५	-४९७.४६	-११.४
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१.५ मार्जिन निक्षेप	१६.५२	१८.९७	२०.६३	२.४५	१४.८	१.६६	८.७
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	१३.५९	७५.२५	२००९.११	७४४.६६	५४७९.४	१२५.०८	१६५.०
३. वैदेशिक दायित्व	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
४. अन्य दायित्व	६००४.७७	६९२९.८३	८३४५.९१	९२५.०६	१५.४	१४१६.०८	२०.४
४.१ पूँजी कोष	३१९६.४१	३२१०.१८	३६९९.३६	१३.७७	०.४	४८९.१८	१५.२
४.२ जगेडा कोषहरू	१४५६.९९	१७०७.०३	१९७९.४३	२५०.०५	१७.२	२७२.३९	१६.०
४.३ डिबेन्चर	०.००	१००.००	५५०.००	१००.००		४५०.००	४५०.०
४.४ अन्य दायित्व	१३५१.३७	१९१२.६२	२११७.१३	५६१.२५	४१.५	२०४.५१	१०.७
सम्पत्ति = दायित्व	४१२१४.३८	५१८३४.१३	५९९५२.३२	१०६१९.७५	२५.८	८११८.१९	१५.७
५. तरल कोषहरू	२५३८.९०	२२१४.५०	२१०७.४९	-३२४.४०	-१२.८	-१०७.०१	-४.८
५.१ नगद मौज्जात	७७६.५०	८०५.८७	७३८.२५	२९.३७	३.८	-६७.६१	-८.४
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	१७४६.६२	१४००.३०	१३५६.४९	-३४६.३२	-१९.८	-४३.८०	-३.१
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	१५.२५	७.५८	१२.२९	-७.६७	-५०.३	४.७१	६२.१
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	०.५३	०.७५	०.४५	०.२२	४२.६	-०.३१	-४०.७
५.५ मार्गस्थ रकम	०.००	०.००	०.००	०.००	०.०	०.००	०.०
६. कर्जा तथा लगानी	३७८९७.०८	४८१२२.९८	५६९६९.९९	१०२२५.८९	२७.०	८०४७.०१	१६.७
६.१ सरकारमाथिको दावी	३१३८.७७	५६७५.८३	६८९८.५४	२५३७.०६	८०.८	१२२२.७२	२१.५
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	३६.६६	०.०६	०.०६	-३६.६०	-९९.८	०.००	४.२
६.३ वित्तीय संस्थामाथिको दावी	५६७१.९७	४७६५.०५	६३१७.०६	-९०६.९१	-१६.०	१५५२.००	३२.६
(क) सरकारी	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
(ख) गैर-सरकारी	५६७१.९७	४७६५.०५	६३१७.०६	-९०६.९१	-१६.०	१५५२.००	३२.६
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	२९०४९.६९	३७६८२.०४	४२९५४.३३	८६३२.३५	२९.७	५२७२.२९	१४.०
(क) साँवा	२८६८०.१५	३७४१८.४२	४२६०७.४८	८७३८.२७	३०.५	५१८९.०६	१३.९
गैर-वित्तीय संस्थाहरू	६७९३.५५	८४८०.४७	११८६८.३७	१६८६.९२	२४.८	३३८७.९०	३९.९
ग्राहस्थ	२१८६६.६०	२८९३७.९५	३०७३९.११	७०५१.३५	३२.२	१८०१.१६	६.२
(ख) व्याज	३६९.५४	२६३.६२	३४६.८४	-१०५.९२	-२८.७	८३.२३	३१.६
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी विल	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
७. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
८. अन्य सम्पत्ति	७७८.३९	१४९६.६५	१६७४.८४	७८.४६	९२.३	१७८.१९	११.९

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २७ : वित्त कम्पनीहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७७ असार	२०७८ असार	२०७९ असार ^{भा}	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७७/७८		२०७८/७९	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	८६८३.७०	८७२६.१३	१०२८३.७४	४२.४३	०.५	१५५७.६१	१७.८
१.१ चल्ती निक्षेप	४२५.३२	२८६.७१	३१७.९४	-१३८.६१	-३२.६	३१.२३	१०.९
(क) स्वदेशी	४२५.३२	२८६.७१	३१७.९४	-१३८.६१	-३२.६	३१.२३	१०.९
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१.२ बचत निक्षेप	२३८१.६१	२५९३.४५	१९८५.३३	२११.८५	८.९	-६०८.१३	-२३.४
(क) स्वदेशी	२३८१.६१	२५९३.४५	१९८५.३३	२११.८५	८.९	-६०८.१३	-२३.४
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१.३ मुद्रति निक्षेप	४९७६.६४	५०५२.८९	७९७४.५३	७६.२५	१.५	२९२१.६३	४२.०
(क) स्वदेशी	४९७६.६४	५०५२.८९	७९७४.५३	७६.२५	१.५	२९२१.६३	४२.०
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१.४ कल निक्षेप	८९९.९३	७९१.८०	८०३.८६	-१०८.१२	-१२.०	१२.०६	१.५
(क) स्वदेशी	८९९.९३	७९१.८०	८०३.८६	-१०८.१२	-१२.०	१२.०६	१.५
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१.५ मार्जिन निक्षेप	०.२०	१.२७	२.०९	१.०७	५२५.५	०.८२	६४.४
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	४.५८	१७५.६०	९९६.११	१७१.०२	३७३६.९	८२०.५१	४६७.३
३. वैदेशिक दायित्व	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
४. अन्य दायित्व	३७५०.३५	३७००.५९	३८९९.१२	-४९.७६	-१.३	१९८.५३	५.४
४.१ पूँजी कोष	१४३४.५२	१३०३.२७	१४७४.८६	-१३१.२५	-९.१	१७१.५९	१३.२
४.२ जगेडा कोषहरू	८२७.२७	७५९.७४	८७२.१३	-६७.५२	-८.२	११२.३९	१४.८
४.३ डिबेन्चर	४५.००	९४.६७	९४.६९	४९.६७	११०.४	०.०२	०.०
४.४ अन्य दायित्व	१४४३.५६	१५४२.९१	१४५७.४५	९९.३४	६.९	-८५.४६	-५.५
सम्पत्ति = दायित्व	१२४३८.६३	१२६०२.३२	१५१७८.९७	१६३.६९	१.३	२५७६.६५	२०.४
५. तरल कोषहरू	६०६.०६	५८५.२४	५०१.६७	-२०.८३	-३.४	-८३.५६	-१४.३
५.१ नगद मौज्जात	१८९.६९	१४३.७६	१५८.८३	-४५.९३	-२४.२	१५.०७	१०.५
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	४१६.३१	४३५.८९	३४२.७९	१९.५८	४.७	-९३.१०	-२१.४
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	०.०२	०.०१	०.०१	-०.०१	-३७.५	०.००	-४१.६
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	०.००	५.५३	०.००	५.५३		-५.५३	-१००.०
५.५ मार्गस्थ रकम	०.०४	०.०४	०.०४	०.००	०.०	०.००	०.०
६. कर्जा तथा लगानी	११६८१.५८	११६०१.३८	१३९५४.६२	-८०.२०	-०.७	२३५३.२४	२०.३
६.१ सरकारमाथिको दाबी	१२६२.३६	२२४४.१२	२२१८.२४	९८१.७६	७७.८	-२५.८७	-१.२
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दाबी	३८.५७	१४.५४	११.३१	-२४.०३	-६२.३	-३.२३	-२२.२
६.३ वित्तीय संस्थामाथिको दाबी	२१५८.९४	१६६४.४३	१९५५.६३	-४९४.५१	-२२.९	२९१.२०	१३.५
(क) सरकारी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
(ख) गैर-सरकारी	२१५८.९४	१६६४.४३	१९५५.६३	-४९४.५१	-२२.९	२९१.२०	१३.५
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दाबी	८२२१.७१	७६७८.३०	९७६९.४५	-५४३.४१	-६.६	२०९१.१५	२७.२
(क) साँवा	७२८६.१४	६८२७.९९	८८६०.६४	-४५८.१५	-६.३	२०३२.६५	२९.८
गैर-वित्तीय संस्थाहरु	१९९०.८८	१८५०.२२	२३२६.८०	-१८०.६७	-९.१	५१६.५८	२८.५
ग्राहस्थ	५२९५.२६	५०१७.७८	६५३३.८४	-२७७.४८	-५.२	१५१६.०६	३०.२
(ख) ब्याज	९३५.५७	८५०.३१	९०८.८१	-८५.२६	-९.१	५८.५०	६.९
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी बिल	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
७. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
८. अन्य सम्पत्ति	१५०.९९	४१५.७१	७२२.६८	२६४.७२	१७५.३	३०६.९७	७३.८

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २८ : वाणिज्य बैंकहरूको लगानीमा रहेको कर्जाको क्षेत्रगत विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७७ असार	२०७८ असार	२०७९ असार प्रा	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७७/७८		२०७८/७९	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कृषि	२२५७७.२	३२४२०.१	३८८२२.७	९८४२.९	४३.६	६४०२.६	१९.७
२. खानी	६४५.४	८६५.५	८७८.९	२२०.१	३४.१	१३.४	१.६
३. उत्पादन क्षेत्र	५३३६६.८	६४३५४.०	६९५०९.४	१०९८७.२	२०.६	५१५५.४	८.०
४. निर्माण	३४७४२.०	४११३२.८	१९०१९.६	६३९०.९	१८.४	-२२११३.२	-५३.८
५. धातु उत्पादन, मेसिनरी र विद्युतीय उपकरण तथा जडान	४६०७.३	६१९९.०	७२४७.२	१५९१.६	३४.५	१०४८.२	१६.९
६. यातायात, उपकरण उत्पादन तथा जडान	४९८२.२	५२९५.१	५५५९.८	३१२.९	६.३	२६४.७	५.०
७. संचार र सार्वजनिक सेवा	२०९७५.३	२५२४६.३	२९२१४.९	४२७१.०	२०.४	३९६८.६	१५.७
८. थोक तथा खुद्रा विक्रेता	६६२८२.८	८३६७४.२	९४७६३.८	१७३९१.४	२६.२	११०८९.५	१३.३
९. वित्त, बीमा र स्थिर सम्पत्ति	२५२६३.३	३३७९९.८	३७५२४.३	८४५६.०	३३.५	३८०४.५	११.३
१०. सेवा उद्योग	२९९२७.७	३६१८६.३	३९३४०.७	६२५८.६	२०.९	३१५४.५	८.७
११. उपभोग्य कर्जा	९१३४.८	१५२३६.७	८६७४८.५	६१०२.०	६६.८	७१५११.७	४६९.३
१२. स्थानीय सरकार	१५८.३	१५४.०	११२.५	-४.३	-२.७	-४१.५	-२६.९
१३. अन्य	५३९३७.५	७२७९४.५	४२१७०.६	१८८५७.०	३५.०	-३०६२३.९	-४२.१
जम्मा	३२६६०१.२	४१७२७८.५	४७०९१३.०	९०६७७.३	२७.८	५३६३४.५	१२.९

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २९ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई नेपाल राष्ट्र बैंकबाट उपलब्ध गराइएको पुनरकर्जाको बक्यौता (Outstanding) विवरण

(रु. करोडमा)

क्र.सं	संस्था	आर्थिक वर्ष		
		२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९
१.	वाणिज्य बैंकहरू	७३०.२९	१०,८८६.७९	९,६५४.१६
२.	विकास बैंकहरू	१३.८८	७७४.४५	९०५.११
३.	वित्त कम्पनीहरू	४.५८	१२५.३६	९९.८६
४.	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू	-	४८३.७९	५३६.९९
	जम्मा	७४८.७५	१२,२७०.३९	११,१९६.१२

तालिका ३० : लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७७	२०७८ ^अ	२०७९ ^अ	२०७७/७८	२०७८/७९
साधन					
पूँजी कोष	३३४१.२२	३९०९.२३	५०३३.४०	१७.०	२८.८
निक्षेप	१०६१९.१२	१३०४२.५४	१५९०२.२८	२२.८	२१.९
सापटी	१४२०९.२३	२०७३४.९१	२३३५८.१५	४५.९	१२.७
अन्य	३८०२.१३	५६७९.१८	६४३३.५०	४९.४	१३.३
नाफा नोक्सान हिसाब	५४३.७०	११८३.८६	१२३७.७८	११७.७	४.६
साधन = उपयोग	३२५१५.४०	४४५४९.७२	५१९६५.११	३७.०	१६.६
उपयोग					
तरल कोष	३०३७.९८	२८२८.८४	२०३१.९६	-६.९	-२८.२
लगानी	१०१९.९४	१४७१.२५	६०९.५५	४४.२	-५८.६
कर्जा तथा सापटी	२६२७३.२३	३६५५५.४०	४४९६८.५८	३९.१	२३.०
अन्य	२१७५.४९	३६९२.९७	४३३९.०३	६९.८	१७.५
नाफा नोक्सान हिसाब	८.७७	१.२५	१६.००	-८५.७	११७८.३

अ : अपरिष्कृत

तालिका ३१ : बीमा कम्पनीहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			परिवर्तन			
	२०७७	२०७८	२०७९ ^अ	२०७७/७८		२०७८/७९	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
साधन							
चुक्तापूँजी	५०४१.०	५८७५.१	६६६९.५	८३४.१	१६.५	७९४.५	१३.५
जगेडा कोष	३६३६७.६	४५६३२.९	४८५४३.३	९२६५.३	२५.५	२९१०.४	६.४
अन्य दायित्व	२३१७.६	२७५७.३	७१९९.७	४३९.८	१९.०	४४४२.४	१६१.१
साधन = उपयोग	४३७२६.१	५४२६५.३	६२४१२.६	१०५३९.२	२४.१	८१४७.३	१५.०
उपयोग							
बैंक तथा नगद मौज्जात	११०१.९	१०७९.३	७९७.५	-२२.६	-२.०	-२८१.८	-२६.१
लगानी	३८००३.६	४६८५२.३	५५१३१.०	८८४८.७	२३.३	८२७८.८	१७.७
स्थिर सम्पत्ति	४३७.२	४८५.५	५५२.४	४८.३	११.०	६७.०	१३.८
अन्य सम्पत्ति	४१८३.४	५८४८.३	५९३१.६	१६६४.८	३९.८	८३.४	१.४
जम्मा उपयोग	४३७२६.१	५४२६५.३	६२४१२.६	१०५३९.२	२४.१	८१४७.३	१५.०

अ : अपरिष्कृत

स्रोत : बीमा समिति

तालिका ३२ : कर्मचारी संचयकोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			परिवर्तन			
	२०७७	२०७८ ^अ	२०७९ ^अ	२०७७/७८		२०७८/७९	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
साधन							
संचयकोष	३४९६३.१	३९६६३.३	४९६३६.९	४७००.२	१३.४	१९७२.८	५.०
जगेडाकोष	२९७०.३	३९९०.०	३४९९.७	१०१९.६	३४.३	-५७०.२	-१४.३
अन्य दायित्व तथा व्यवस्था	४६७.४	६३०.३	८८६.६	१६२.९	३४.८	२५६.३	४०.७
साधन = उपयोग	३८४००.९	४४२८३.६	४५९४२.५	५८८२.६	१५.३	१६५८.९	३.७
उपयोग							
बैंक तथा नगद मौज्जात लगानी	२९७.४	३२३.५	६४८.८	२६.१	८.८	३२५.२	१००.५
बैंक मुद्धती निक्षेप	१२४७३.५	१६६६४.३	१४९६०.९	४१९०.७	३३.६	-१७०३.३	-१०.२
सरकारी ऋणपत्र	१०१८९.८	१३०७७.१	१२९४९.९	२८८७.३	२८.३	-९३५.९	-७.२
आवास योजना	७७.६	३२.०	३२.०	-४५.६	-५८.८	०.०	०.०
शेयर लगानी	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
शेयर लगानी	२२०६.२	३४४३.९	२५६६.८	१२३७.७	५६.१	-८७७.९	-२५.५
अन्य लगानी	०.०	१११.३	२२१.०	१११.३	१०९.७	१०९.७	९८.६
कर्जा तथा सापटी	२५२३२.९	२७००६.७	३००६०.२	१७७३.७	७.०	३०५३.५	११.३
परियोजना कर्जा	६९४९.३	६८४४.४	७५९८.०	७०३.९	११.४	७५३.५	११.०
संचयकर्ता सापटी	१९०९९.६	२०१६२.३	२२४६२.२	१०७०.६	५.६	२२९९.९	११.४
स्थिर सम्पत्ति	१२५.०	१४४.९	१४७.८	१९.८	१५.९	२.९	२.०
अन्य सम्पत्ति	२७२.०	१४४.२	१२४.९	-१२७.७	-४७.०	-१९.३	-१३.४

सं : संशोधित

अ : अपरिष्कृत

स्रोत : कर्मचारी संचयकोष

तालिका ३३ : नागरिक लगानी कोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			परिवर्तन			
	२०७७	२०७८	२०७९	२०७७/७८		२०७८/७९	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
साधन							
१. चुक्ता पूँजी	१६४.९	३२७.०	३२७.०	१६२.९	९९.३	०.०	०.०
२. जगेडा कोष	७६८.५	१६०८.५	२९८७.७	८४०.०	१०९.३	१३७९.२	८५.७
३. कोष संकलन	१४९२९.९	१६०६५.७	१८७४४.६	१९३५.८	१३.७	२६७८.९	१६.७
४. अन्य दायित्व	१०४५.०	१६३८.८	२६९२.२	५९३.८	५६.८	१०५३.४	६४.३
साधन = उपयोग	१६९०७.६	१९६४०.०	२४७५१.५	३५३२.५	२१.९	५१११.५	२६.०
उपयोग							
१. तरल सम्पत्ति	११५.४	२२४.०	४३०.२	१०८.७	९४.२	२०६.२	९२.०
२. लगानी	१०१०८.९	१२२६५.७	१३०२८.७	२१५७.६	२१.३	७६३.०	६.२
३. कर्जा तथा सापटी	४५५६.५	५३९९.९	६४६३.७	७५५.४	१६.६	११५९.८	२९.७
४. अन्य सम्पत्ति	१३२७.७	१८३८.४	४८२९.०	५१०.८	३८.५	२९९०.५	१६२.७

अ : अपरिष्कृत

स्रोत : नागरिक लगानी कोष

तालिका ३४ : नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७६/७७			२०७७/७८			२०७८/७९		
	रकम	प्रतिशत		रकम	प्रतिशत		रकम	प्रतिशत	
	कुल सम्पत्ति / दायित्व	अंश	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसंगको अनुपात	कुल सम्पत्ति / दायित्व	अंश	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसंगको अनुपात	कुल सम्पत्ति / दायित्व	अंश	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसंगको अनुपात
वित्तीय संस्थाहरू	६६५८३४.७	८७.१	१७१.२	८०६२८२.५	८७.२	१८८.५	८७८८०३.४	८६.८	१८१.१
नेपाल राष्ट्र बैंक	१४१३१०.६	१८.५	३६.३	१५५६०१.३	१६.८	३६.४	१५३५१६.८	१५.२	३१.६
वाणिज्य बैंकहरू	४३६९५८.९	५७.२	११२.४	५३९२५२.७	५८.३	१२६.१	५९५६०७.७	५८.८	१२२.८
विकास बैंकहरू	४१२१४.४	५.४	१०.६	५१८३४.१	५.६	१२.१	५९९५२.३	५.९	१२.४
वित्त कम्पनीहरू	१२४३८.६	१.६	३.२	१२६०२.३	१.४	२.९	१५१७९.०	१.५	३.१
लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू	३२५१५.४	४.३	८.४	४४५४९.७	४.८	१०.४	५९९६५.१	५.१	१०.७
नेपाल पूर्वाधार बैंक	१३९६.८	०.२	०.४	२४४२.४	०.३	०.६	२५८२.४	०.३	०.५
सम्भौतीत									
बचत संस्थाहरू	९८२३४.६	१२.९	२५.३	११८१८८.९	१२.८	२७.६	१३३१०६.६	१३.२	२७.४
कर्मचारी संचयकोष	३८४००.९	५.०	९.९	४४२८३.६	४.८	१०.४	४५९४२.५	४.५	९.५
नागरिक लगानी कोष	१६१०७.६	२.१	४.१	१९६४०.०	२.१	४.६	२४७५१.५	२.४	५.१
वीमा कम्पनी	४३७२६.१	५.७	११.२	५४२६५.३	५.९	१२.७	६२४१२.६	६.२	१२.९
हलाक बचत बैंक	१८५.७	०.०	०.०	२०२.७	०.०	०.०	२८१.०	०.०	०.१
जम्मा	७६४२५५.०	१००.०	१९६.५	९२४६७४.१	१००.०	२१६.२	१०१२१९१.०	१००.०	२०८.६
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (रु. करोडमा)			३८८८७०.४			४२७७३०.२			४८५१६२.५
धितोपत्र बजार पूँजीकरण (रु. करोडमा)			१७९२७६.३			४०१०९५.८			२८६९३४.४
बजार पूँजीकरणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसंगको अनुपात (प्रतिशतमा)			४६.१			९३.८			५९.१

अ : अपरिष्कृत

* नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त ।

तालिका ३५ : शेयर बजार परिसूचक

विवरण	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७७	२०७८	२०७९	२०७७/७८	२०७८/७९
१ सूचीकृत कम्पनीको संख्या	२१२	२१९	२३४	३.३	६.८
२ सूचीकृत कम्पनीको चुक्ता मूल्य (रु. करोडमा)	४७३३९.०	५७३२३.६	६६७७५.४	२१.१	१६.५
३ कुल बजार पूँजीकरण (रु. करोडमा)	१७९२७६.३	४०१०९५.८	२८६९३४.४	१२३.७	-२८.५
४ वार्षिक कारोबार रकम (रु. करोडमा)	१५००३.९	१४५४४४.४	१२०२१०.१४	८६९.४	-१७.३
५ कारोबार भएको दिन	१८२	२४६	२३९	३५.२	-२.८
६ कारोबार भएको कम्पनी संख्या	२६८	३३२	३६२	२३.९	९.०
७ कारोबार संख्या	१८४८७७३	१५४१७६६८	१४७२४८३	७३३.९	-४.६
८ सूचीकृत शेयर संख्या (हजारमा)	४८२७५८१.५८	५८२६०४८.२६	६७७२२६.५४	२०.७	१६.२
९ कारोबार भएको शेयरसंख्या (हजारमा)	४२८५२२	३४०४५१३	२४९२०११	६९४.५	-२६.८
१० चुक्ता पूँजी/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात (प्रतिशत)	१२.२	१३.४	१३.८	१०.१	२.७
११ कारोबार रकम / चुक्ता पूँजी अनुपात (प्रतिशत)	३१.७	२५३.७	१८०.०	७००.५	-२९.०
१२ कारोबार रकम / बजार पूँजीकरण अनुपात (प्रतिशत)	८.४	३६.३	४१.९	३३३.३	१५.५
१३ बजार पूँजीकरण/गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात (प्रतिशत)	४६.१	९३.८	५९.१	१०३.४	-३६.९
१४ नेप्से परिसूचक (कारोबार बन्द हुँदा)	१३६२.४	२८८३.४	२००९.५	१११.६	-३०.३
१५ नेप्से सेन्सेटिभ परिसूचक (कारोबार बन्द हुँदा)	२८८.३	५४१.४	३८५.९	८७.८	-२८.७
१६ नेप्से फ्लोट परिसूचक (कारोबार बन्द हुँदा)	९५.५	२००.३	१३९.४	१०९.८	-३०.४

स्रोत: नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड ।

तालिका ३६ : नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडमा सूचीकृत भएका धितोपत्रहरू

विवरण	२०७७/७८			२०७८/७९		
	शेयर संख्या (हजारमा)	रकम (रु. करोडमा)	अंश (प्रतिशतमा)	शेयर संख्या (हजारमा)	रकम (रु. करोडमा)	अंश (प्रतिशतमा)
संस्थागत आधारमा						
वाणिज्य बैंक	६१९८९६.७	५२५८.७	१३.०	५१२४६८.८	८३८४.१	३५.३
विकास बैंक	३८४५२.६	४७४.५	१.२	४७९८६.९	८८४.९	३.७
बीमा कम्पनी	१४९८७५.३	१४९८.८	३.७	१०२९४६.२	१०२९.५	४.३
वित्त कम्पनी	११००७.९	१५५.१	०.४	१७८३२.१	१७८.३	०.८
लघुवित्त वित्तीय संस्था	३९९५३.८	३९९.५	१.०	६६६६६.१	६५३.१	२.७
उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी	२८९२.३	२८.९	०.१	६६२६.९	६६.३	०.३
होटल	१०९९०.४	१०९.९	०.३	०.०	०.०	०.०
व्यापारिक संस्थाहरू	३८४.५	३.८	०.०	६१५.१	६.२	०.०
जलविद्युत्	१२०७६९.२	१२०७.७	३.०	३१६५४५.२	३१६५.५	१३.३
अन्य	६७८५३२७४.२	३१३४०.४	७७.४	३५८७८२.५	९३९२.८	३९.५
कुल	६८८४७४९७.०	४०४७७.३	१००.०	१४३०४६९.८	२३७६०.६	१००.०
धितोपत्रको आधारमा						
साधारण शेयर	४२१६६१.०	४२१६.६	१०.४	२३२८२१.७	२३२८.२	९.८
हकप्रद शेयर	५५१७७.५	५५१.८	१.४	११९६९३.६	११९६.९	५.०
बोनस शेयर	४६७३७३.८	४६७३.७	११.५	५६०२३८.३	५५८८.८	२३.५
सरकारी ऋणपत्र	६७९९४७०.०	२८४९४.७	७०.४	८९५००.०	८९५०.०	३७.७
कनभर्टिबल प्रेफरेन्स शेयर	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
बैंकहरूले जारी गरेको ऋणपत्र	१८५५२.४	१८५५.२	४.६	५३२९६.२	५३२९.६	२२.४
म्युचुअल फण्ड	६८५२६२.४	६८५.३	१.७	३७५०००.०	३७५.०	१.६
अन्य	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
कुल	६८८४७४९७.०	४०४७७.३	१००.०	१४३०४६९.८	२३७६०.६	१००.०

स्रोत : नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

तालिका ३७ : सूचीकृत कम्पनीहरू र बजार पुँजीकरणको स्थिति

विवरण	सूचीकृत कम्पनीको संख्या			बजार पुँजीकरण (रकम रु.करोडमा)						बजार पुँजीकरणको प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७७ असार	२०७८ असार	२०७९ असार	२०७७ असार		२०७८ असार		२०७९ असार		२०७७/७८	२०७८/७९
				रकम	शेयर अंश	रकम	शेयर अंश	रकम	शेयर अंश		
वित्तीय संस्थाहरू	१४७	१४३	१४६	१४०२३३.१	७८.२	२७६२८८.२	६८.९	१९३२२४.०	६७.३	९७.०	-३०.१
वाणिज्य बैंक	२६	२६	२६	८६८९९.८	४८.५	१५१३०५.०	३७.७	१०५३९५.६	३६.७	७४.१	-३०.३
विकास बैंक	२४	१७	१६	७५५७.१	४.२	१६८३७.७	४.२	१२८४२.०	४.५	१२२.८	-२३.७
वित्त कम्पनी	२४	२३	२०	२१४८.७	१.२	८४४१.३	२.१	४०८२.५	१.८	२९२.९	-३९.८
लघु वित्त वित्तीय संस्था	५१	४९	५४	१६६७६.९	९.३	३८२३०.८	९.५	३३२४७.४	११.६	१२९.२	-१३.०
बीमा कम्पनी	२२	२८	३०	२६१५०.६	१५.०	६१४७३.४	१५.३	३६६५६.५	१२.८	१२८.१	-४०.४
उत्पादन तथा प्रशोधन	१९	१९	१९	६५५३.७	३.७	१४७६७.२	३.७	१२३५०.३	४.३	१२५.३	-१६.४
होटल	४	५	५	१९४०.६	१.१	६१४१.४	१.५	४५८८.६	१.६	२१६.५	-२५.३
व्यापार	४	४	४	५०९.६	०.३	२१६७.१	०.५	११७९.०	०.४	३२५.३	-४५.६
लगानी कम्पनी		५	६			३२३७७.८	८.१	१९७८४.६	६.९		-३८.९
जलविद्युत्	३३	४०	५१	९७२६.०	५.४	३३७०२.५	८.४	३१४२३.२	११.०	२४६.५	-६.८
अन्य	५	३	३	२०३१३.४	११.३	३५६५१.७	८.९	२४३८४.६	८.५	७५.५	-३१.६
कुल	२१२	२१९	२३४	१७९२७६.३	१००.०	४०१०९५.८	१००.०	२८६९३४.४	१००.०	१२३.७	-२८.५

स्रोत : नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

अनुसूची १.१ : वित्तीय कारोबार गर्न स्वीकृति प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको नामावली

(२०७८ असार मसान्त)

(१) वाणिज्य बैंकहरू

क्र.सं.	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापुँजी# (रु. करोडमा)	कार्यक्षेत्र
१	नेपाल बैंक लि.	धर्मपथ, काठमाडौं	१९९४-०७-३०	१४४०.५९	राष्ट्रियस्तर
२	कृषि विकास बैंक लि.	रामशाहपथ, काठमाडौं	२०२४-१०-०७	१८६२.०६	राष्ट्रियस्तर
३	नविल बैंक लि.	तीनधारा, काठमाडौं	२०४१-०३-२९	२२८३.२९	राष्ट्रियस्तर
४	नेपाल इन्भेष्टमेण्ट बैंक लि.	दरबारमार्ग, काठमाडौं	२०४२-११-२६	१८३०.७५	राष्ट्रियस्तर
५	स्टण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि.	नयाँबानेश्वर, काठमाडौं	२०४३-१०-१६	९४२.९५	राष्ट्रियस्तर
६	हिमालयन बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०४९-१०-०५	१२९६.६७	राष्ट्रियस्तर
७	नेपाल एस.वि.आई. बैंक लि.	केशरमहल, काठमाडौं	२०५०-०३-२३	९८२.५९	राष्ट्रियस्तर
८	एभरेष्ट बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	२०५१-०७-०१	९४६.७३	राष्ट्रियस्तर
९	कुमारी बैंक लि.	टंगाल, काठमाडौं	२०५७-१२-२१	१४७१.१२	राष्ट्रियस्तर
१०	लक्ष्मी बैंक लि.	हात्तीसार, काठमाडौं	२०५८-१२-२१	११५५.१३	राष्ट्रियस्तर
११	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लि.	नारायाहिटीपथ, काठमाडौं	२०६४-०१-०७	१४२०.१०	राष्ट्रियस्तर
१२	प्राइम कमर्सियल बैंक लि.	कमलपोखरी, काठमाडौं	२०६४-०६-०७	१८६५.६३	राष्ट्रियस्तर
१३	सनराइज बैंक लि.	गैरीधारा, काठमाडौं	२०६४-०६-२५	१०११.८९	राष्ट्रियस्तर
१४	सेन्चुरी कमर्सियल बैंक लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	२०६७-११-२६	९५५.३९	राष्ट्रियस्तर
१५	सानिमा बैंक लि.	अल्कापुरी, नक्साल, काठमाडौं	२०६८-११-०३	११३२.७४	राष्ट्रियस्तर
१६	माछापुच्छ्रे बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	२०६९-०३-२५*	१०२५.७२	राष्ट्रियस्तर
१७	एन आई सी एशिया बैंक लि.	थापाथली, काठमाडौं	२०७०-०३-१६*	११५६.४०	राष्ट्रियस्तर
१८	ग्लोबल आइएमई बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७६-०५-१८*	२३७९.५८	राष्ट्रियस्तर
१९	एनएमबी बैंक लि.	बबरमहल, काठमाडौं	२०७६-०६-११*	१८३६.६७	राष्ट्रियस्तर
२०	प्रभु बैंक लि.	बबरमहल, काठमाडौं	२०७२-१०-२९*	१२७०.८७	राष्ट्रियस्तर
२१	सिद्धार्थ बैंक लि.	हात्तीसार, काठमाडौं	२०७३-०३-०७*	१२५२.४४	राष्ट्रियस्तर
२२	बैंक अफ काठमाडौं लि.	कमलपोखरी, काठमाडौं	२०७३-०३-३०*	१०६२.४०	राष्ट्रियस्तर
२३	सिभिल बैंक लि.	सुनधारा, काठमाडौं	२०७३-०७-०१*	९०७.५८	राष्ट्रियस्तर
२४	नेपाल क्रेडिट एण्ड कमर्स बैंक लि.	थापाथली, काठमाडौं	२०७३-०९-१७*	१११३.९७	राष्ट्रियस्तर
२५	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.	सिंहदरबारप्लाजा, काठमाडौं	२०७५-०१-१९*	१३९४.०४	राष्ट्रियस्तर
२६	मेगा बैंक नेपाल लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७५-०१-३०*	१६१२.०५	राष्ट्रियस्तर

*मर्जर पश्चात् प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको सञ्चालन मिति ।

(२) विकास बैंकहरू

क्र.सं.	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापुँजी# (रु. करोडमा)	कार्य क्षेत्र
१.	नारायणी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	रत्ननगर, चितवन	२०५८-०७-०१	२६.२५	१-३ जिल्ला (नवलपरासी, चितवन, मकवानपुर)
२.	कर्णाली डेभलपमेन्ट बैंक लि.	नेपालगञ्ज, बाँके	२०६०-११-०६	५०.२८	१-५ जिल्ला (बाँके, बर्दिया, दाङ्ग, रोल्पा, प्युठान)
३.	एक्सेल डेभलपमेन्ट बैंक लि.	वितार्तामोड, भ्वापा	२०६२-०४-०६	११५.१८	१-५ जिल्ला (इलाम, भ्वापा, मोरङ्ग, सुनसरी र पाँचथर)

आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वार्षिक प्रतिवेदन

४.	मितेरी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	धरान, सुनसरी	२०६३-०६-२७	९०.३४	१-५ जिल्ला (भापा, मोरङ, सुनसरी, धनकुटा, उदयपुर)
५.	मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०६३-०९-१९	५६५.७२	राष्ट्रियस्तर
६.	कर्पोरेट डेभलपमेन्ट बैंक लि.	वीरगञ्ज, पर्सा	२०६४-०७-२१	५०.००	१-३ जिल्ला (पर्सा, मकवानपुर, काभ्रे)
७.	सिन्धु विकास बैंक लि.	बाह्रविसे, सिन्धुपाल्चोक	२०६७-०५-२४	५५.७५	१-५ जिल्ला (सिन्धुपाल्चोक, दोलखा, काभ्रेपलाञ्चोक, मकवानपुर, चितवन)
८.	सालपा विकास बैंक लि.	दिक्तेल, खोटाङ	२०६९-०४-०१	२.८०	१ जिल्ला (खोटाङ)
९.	ग्रीन डेभलपमेन्ट बैंक लि.	पोखरा, कास्की	२०७०-०५-०९	५१.९०	१-५ जिल्ला (म्याग्दी, बागलुङ र कास्की, तनहुँ, नवलपरासी पूर्व)
१०.	सांग्रिला डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बालुवाटार, काठमाडौं	२०७१-०३-२९*	३०१.०७	राष्ट्रियस्तर
११.	साइन रेसुङ्गा डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०७३-०२-२९*	३७८.१०	राष्ट्रियस्तर
१२.	ज्योति विकास बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७३-०४-०९*	४२६.७८	राष्ट्रियस्तर
१३.	गरिमा विकास बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	२०७३-०६-०४*	४५७.९९	राष्ट्रियस्तर
१४.	महालक्ष्मी विकास बैंक लि.	दरबारमार्ग, काठमाडौं	२०७४-०३-१८*	४०१.०९	राष्ट्रियस्तर
१५.	लुम्बिनी विकास बैंक लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	२०७४-०३-२५*	३२८.४३	राष्ट्रियस्तर
१६.	कामना सेवा विकास बैंक लि.	ज्ञानेश्वर, काठमाडौं	२०७४-०४-२०*	३१४.२६	राष्ट्रियस्तर
१७.	सप्तकोशी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	धनकुटाबजार, धनकुटा	२०७६-०३-२२*	८३.४३	१-७ जिल्ला (मोरङ, ईलाम, पाँचथर, भापा, सुनसरी, धनकुटा, तेह्रथुम)

*मर्जर पश्चात् प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको सञ्चालन मिति ।

(३) वित्त कम्पनीहरू

क्र.सं.	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	सञ्चालन मिति	चुक्तापुँजी# (रु. करोडमा)	कार्य क्षेत्र
१	नेपाल फाइनेन्स लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०४९-०९-२२	७२.५५	राष्ट्रिय स्तर
२	नेपाल शेयर मार्केट्स एण्ड फाइनेन्स लि.	रामशाहपथ, काठमाडौं	२०५०-०७-०३	२३.३३	राष्ट्रिय स्तर
३	गुडविल फाइनेन्स लि.	हात्तीसार, काठमाडौं	२०५२-०२-०१	९४.६१	राष्ट्रिय स्तर
४	प्रोग्रेसिभ फाइनेन्स लि.	तिनकुने, काठमाडौं	२०५२-११-१४	८४.८१	राष्ट्रिय स्तर
५	जानकी फाइनेन्स कम्पनी लि.	जनकपुरधाम, धनुषा	२०५३-११-२४	६९.०५	प्रदेशस्तर (मधेश प्रदेश)
६	पोखरा फाइनेन्स लि.	पोखरा, कास्की	२०५३-१२-०३	१०४.०९	राष्ट्रिय स्तर
७	मल्टीपर्पस फाइनेन्स कम्पनी लि.	राजविराज, सप्तरी	२०५५-०१-०२	४५.२०	१-५ जिल्ला (सप्तरी, सिरहा, धनुषा, महोत्तरी, सर्लाही)
८	समृद्धि फाइनेन्स कम्पनी लि.	हेटौंडा, मकवानपुर	२०५८-०४-२६	७४.२२	राष्ट्रिय स्तर
९	क्यापिटल मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लि.	बत्तिसपुतली, काठमाडौं	२०५८-१०-१९	९३.५१	राष्ट्रिय स्तर
१०	गुहेश्वरी मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लि.	पुल्चोक, ललितपुर	२०५९-०२-३०	९५.०४	राष्ट्रिय स्तर
११	आइ.सि.एफ.सि. फाइनेन्स लि.	टंगाल, काठमाडौं	२०६१-०३-३१	११२.७१	राष्ट्रिय स्तर
१२	मञ्जुश्री फाइनेन्स लि.	नयाँबानेश्वर, काठमाडौं	२०६४-०६-३०	१३५.१६	राष्ट्रिय स्तर
१३	रिलायन्स फाइनेन्स लि.	प्रदर्शनीमार्ग, काठमाडौं	२०७१-०१-२५*	१०५.३०	राष्ट्रिय स्तर
१४	गोर्खाज फाइनेन्स लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	२०७२-१२-२८*	८६.८०	राष्ट्रिय स्तर
१५	श्री इन्भेष्टमेण्ट एण्ड फाइनेन्स कम्पनी लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	२०७३-१०-१९*	९५.८७	राष्ट्रिय स्तर
१६	सेन्ट्रल फाइनेन्स लि.	कुपण्डोल, ललितपुर	२०७३-१२-१०*	९४.८९	राष्ट्रिय स्तर
१७	बेष्ट फाइनेन्स लि.	चाबहिल, काठमाडौं	२०७५-०४-१७*	८२.८९	राष्ट्रिय स्तर

* मर्जर पश्चात् प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको सञ्चालन मिति ।

(४) लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू

क्र.सं	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	सञ्चालन मिति	चुक्ता पुँजी (रु.करोडमा)	कार्य क्षेत्र
सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू :-					
१.	निर्धन उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	नक्साल, काठमाडौं	२०५६-०४-०१	२१९.५०	राष्ट्रियस्तर
२.	छिमेक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पुरानो बानेश्वर, काठमाडौं	२०५८-०८-१२	२३२.४१	राष्ट्रियस्तर
थोक कर्जाको मात्र कारोबार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू :-					
३.	आरएमडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	पुतलीसडक, काठमाडौं	२०५६-०८-२०	१२४.११	राष्ट्रियस्तर
४.	साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बबरमहल, काठमाडौं	२०५८-११-०२	१५६.४४	राष्ट्रियस्तर
५.	फर्स्ट माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	ज्ञानेश्वर, काठमाडौं	२०६६-०९-१३	९६.४५	राष्ट्रियस्तर
६.	आरएसडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०७०-०५-२६	८०.५२	राष्ट्रियस्तर
खुद्रा कर्जाको कारोबार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू :-					
७.	डिप्रोक्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	भरतपुर, चितवन	२०५८-०३-१९	१३८.७५	राष्ट्रियस्तर
८.	स्वावलम्बन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	कमलपोखरी, काठमाडौं	२०५८-१०-०१	११२.२२	राष्ट्रियस्तर
९.	नेरुडे लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	विराटनगर, मोरङ	२०६४-०३-०१	६०.००	राष्ट्रियस्तर
१०.	मिथिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	ढल्केवर, धनुषा	२०६६-०१-१६	१७.०४	प्रदेशस्तर (मधेश प्रदेश)
११.	स्वरोजगार लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	वनेपा, काभ्रे	२०६६-०९-०१	५१.४१	राष्ट्रियस्तर
१२.	कालिका लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा, कास्की	२०७६-०९-२३*	३१.२९	राष्ट्रियस्तर
१३.	मिर्मिरे लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	वनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०६७-०६-०७	५२.२१	राष्ट्रियस्तर
१४.	जनउत्थान सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	बुटवल, रुपन्देही	२०६७-०७-२३	१४.७९	१९ जिल्ला (कैलाली, कञ्चनपुर, बाँके, बर्दिया, दाङ, कपिलवस्तु, रुपन्देही, नवलपरासी पूर्व, नवलपरासी पश्चिम, चितवन, पर्सा, सुर्खेत, डडेल्धुरा, गुमी, पाल्पा, तनहुँ, अर्घाखाँची, प्युठान र सल्यान)
१५.	सूर्योदय बोमी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	वनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७८-१२-२९*	७९.१९	राष्ट्रियस्तर
१६.	लक्ष्मी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	महाराजगंज, काठमाडौं	२०६९-०२-२२	३८.४१	राष्ट्रियस्तर
१७.	सिभिल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	चूच्चेपाटी, काठमाडौं	२०६९-०३-२१	२८.८१	राष्ट्रियस्तर
१८.	विजय लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गैडाकोट, नवलपरासी	२०६९-१२-१५	३२.००	राष्ट्रियस्तर
१९.	एनएमवि लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा-हेम्जा, कास्की	२०६९-१२-१८	६५.५९	राष्ट्रियस्तर
२०.	फरवाड माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	दुहवी-भलुवा, सुनसरी	२०७०-०२-०३	८४.४५	राष्ट्रियस्तर
२१.	ग्लोबल आइ.एम.ई. लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा, कास्की	२०७०-०२-०५	५५.२६	राष्ट्रियस्तर
२२.	महली लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बगधुवा, सप्तरी	२०७७-०८-०८*	२८.२२	राष्ट्रियस्तर
२३.	मेरो माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बट्टार, नुवाकोट	२०७०-०४-०३	१२०.००	राष्ट्रियस्तर
२४.	समता घरेलु लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	वनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७८-०१-०२*	३४.२७	राष्ट्रियस्तर
२५.	सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	वनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७१-०३-०१	१३.२०	४-१० जिल्ला (सिन्धुपाल्चोक, काभ्रेपलाञ्चोक, दोलखा, रामेछाप, सोलुखुम्बु, ओखलढुङ्गा, नुवाकोट, खोटाङ्ग, भोजपुर र संखुवासभा)
२६.	नेशनल माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	निलकण्ठ, धादिङ	२०७१-०३-१८	५८.६७	राष्ट्रियस्तर
२७.	ग्रामीण विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०७१-०४-३०*	९८.२५	राष्ट्रियस्तर
२८.	वीन नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	फटकासला, सिन्धुपाल्चोक	२०७८-०७-१५*	७.९२	प्रदेशस्तर (बागमती प्रदेश)
२९.	उन्नती सहकार्य लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०७७-०३-२६*	२२.९०	राष्ट्रियस्तर

क्र.सं	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	सञ्चालन मिति	चुक्ता पुँजी (रु.करोडमा)	कार्य क्षेत्र
३०.	नाडेप लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गजुरी, धादिङ	२०७२-०२-०१	४८.५८	राष्ट्रियस्तर
३१.	सपोर्ट लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	हाँसपोसा, इटहरी	२०७२-०३-२७	८.५८	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. १)
३२.	आरम्भ चौतारी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७२-०९-१९	३६.७१	राष्ट्रियस्तर
३३.	आशा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	मदनपुर, नुवाकोट	२०७३-०५-१३	३३.३९	राष्ट्रियस्तर
३४.	गुराँस लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	धनकुटाबजार, धनकुटा	२०७३-०८-०१	९.७५	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. १)
३५.	गणपति लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	दुलेगौडा (शुक्लगाण्डकी), तनहुँ	२०७३-०८-२४	१५.१६	राष्ट्रियस्तर
३६.	इन्फिनिटी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	गैडाकोट, नवलपरासी	२०७३-१०-०७	४१.४५	राष्ट्रियस्तर
३७.	आधिखोला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	भीरकोट, स्याङ्जा	२०७३-११-०१	१०.००	४-१० जिल्ला (स्याङ्जा, कास्की, लमजुङ, तनहुँ, नवलपरासी, रुपन्देही, पाल्पा, अर्घाखाँची, गुल्मी र कपिलवस्तु)
३८.	स्वामिमान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	तिलोत्तमा, रुपन्देही	२०७४-०२-०८	१२.१८	प्रदेशस्तर (लुम्बिनी प्रदेश)
३९.	सवैको लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बन्दीपुर, तनहुँ	२०७४-०३-३०	२७.००	राष्ट्रियस्तर
४०.	साघना लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गोर्खा, गोर्खा	२०७४-०७-१३	३२.१२	राष्ट्रियस्तर
४१.	एनआईसी एसिया लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७७-१२-०८*	१७३.९४	राष्ट्रियस्तर
४२.	नयाँ सारथी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	धुलिखेल काभ्रेपलाञ्चोक	२०७७-०६-०५*	३०.३४	राष्ट्रियस्तर
४३.	मनकामना स्मार्ट लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०७७-०४-१०*	१४.१७	प्रदेशस्तर (लुम्बिनी प्रदेश)
४४.	समित लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गोर्खा, गोर्खा	२०७७-०६-०६*	४९.४०	राष्ट्रियस्तर
४५.	बुद्धज्योति लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	लुम्बिनी सांस्कृतिक, रुपन्देही	२०७५-०३-०६	१.२०	४-१० जिल्ला (पाल्पा, गुल्मी, अर्घाखाँची, बागलुङ, रुपन्देही, नवलपरासी, कपिलवस्तु, मुस्ताङ, म्याग्दी र रुकुम)
४६.	समाज लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	मलंगवा, सर्लाही	२०७५-०१-०२	२.००	१-३ जिल्ला (धनुषा, सर्लाही र महोत्तरी)
४७.	महिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-०७-०१	१४.७५	राष्ट्रियस्तर
४८.	मानुषि लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-०८-०१	१०.९४	राष्ट्रियस्तर
४९.	आदर्श लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-०९-०१	२.०७	प्रदेशस्तर (बागमती प्रदेश)
५०.	युनिक नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	कोहलपुर, बाँके	२०७८-०९-३०*	११.०६	४-१० जिल्ला (बाँके, बर्दिया, कैलाली, कञ्चनपुर, दाङ, कपिलवस्तु, रुपन्देही, नवलपरासी, सुर्खेत र डडेलधुरा)
५१.	जात्या सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	बुटवल, रुपन्देही	२०७७-०८-१६*	१६.००	राष्ट्रियस्तर
५२.	राष्ट्र उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-११-०८	२६.००	राष्ट्रियस्तर
५३.	उपकार लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	कोहलपुर, बाँके	२०७५-१२-११	६.५६	प्रदेशस्तर (लुम्बिनी प्रदेश)
५४.	धौलागिरी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	बागलुङ-२, बागलुङ	२०७५-११-०७	७.००	राष्ट्रियस्तर
५५.	सिवाइसि नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	पोखरा, कास्की	२०७५-१२-०१	१२.१६	राष्ट्रियस्तर
५६.	नेप्डो समृद्ध लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	कुस्मा, पर्वत	२०७५-११-२१	२५.५०	राष्ट्रियस्तर
५७.	स्वस्तिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	लाहान, सिराहा	२०७५-१२-१२	१.२०	प्रदेशस्तर (मधेश प्रदेश)
५८.	श्रृजनशिल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	गोलबजार, सिराहा	२०७५-१२-०१	७.००	राष्ट्रियस्तर
५९.	किसान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	धनगढी, कैलाली (कपौरैट मण्डिकाटार)	२०७७-०३-२९*	३९.२८	राष्ट्रियस्तर
६०.	जीवन विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	कटहरी, मोरङ	२०७७-०५-२२*	१०३.४३	राष्ट्रियस्तर
६१.	विपिडब्लु लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७६-०१-०२	२.०३	प्रदेशस्तर (बागमती प्रदेश)
६२.	आत्मनिर्भर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	घोराही, दाङ	२०७६-०१-०२	४.२०	प्रदेशस्तर (लुम्बिनी प्रदेश)
६३.	सुपर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	तुलसीपुर, दाङ	२०७६-१०-०१	१.९५	प्रदेशस्तर (लुम्बिनी प्रदेश)
६४.	अभियान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि	पनौती, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७६-०९-०१	१५.२५	राष्ट्रियस्तर
६५.	खप्तड लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गोदावरी, कैलाली	२०७७-०४-१६	२.६८	प्रदेशस्तर (सुदूरपश्चिम प्रदेश)

* मर्जर पश्चात्को संचालन मिति ।

(५) अन्य संस्था

क्र.सं.	संस्थाको नाम	कार्यालय	सम्पर्क कार्यालय	स्वीकृति प्रदान भएको मिति
१	राष्ट्रिय सहकारी बैंक लि.	कुपण्डोल, ललितपुर	वानेश्वर, काठमाडौं	२०६७-०४-०४
२	श्री मशरेक बैंक पी एस सी	दुबई युएई	थापाथली, काठमाडौं	२०६७-०६-२६
३	जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनी लि.	बबरमहल, काठमाडौं	बबरमहल, काठमाडौं	२०६९-०३-२६
४	ओम्नी प्रा.लि. ^{\$}	आदर्शनगर, वीरगंज	आदर्शनगर, वीरगंज	२०७१-०१-२४
५	हुलास इन्भेष्टमेण्ट प्रा.लि. ^{\$}	गणबहाल, काठमाडौं	गणबहाल, काठमाडौं	२०७१-०४-१८
६	सिप्रदी हायर पर्चेज प्रा.लि. ^{\$}	थापाथली, काठमाडौं	थापाथली, काठमाडौं	२०७१-०७-२०
७	एम.ए.डब्लू. इन्भेष्टमेण्ट प्रा.लि. ^{\$}	विराटनगर, मोरङ	टेकु, काठमाडौं	२०७१-०९-३०
८	बतास इन्भेष्टमेण्ट कम्पनी प्रा.लि. ^{\$}	पोखरा, कास्की	गैरीधारा, काठमाडौं	२०७१-१०-२१
९	स्याकार इन्भेष्टमेण्ट कम्पनी प्रा.लि. ^{\$}	कान्तिपथ, काठमाडौं	कान्तिपथ, काठमाडौं	२०७३-०३-१०
१०	जगदम्बा क्रेडिट एण्ड इन्भेष्टमेण्ट प्रा.लि. ^{\$}	नक्साल, काठमाडौं	नक्साल, काठमाडौं	२०७३-०९-१७
११	दोहा बैंक	दोहा, कतार	थापाथली काठमाडौं	२०७४-०१-११
१२	भेन्चर हायर पर्चेज प्रा.लि. ^{\$}	पानीपोखरी, काठमाडौं	पानीपोखरी, काठमाडौं	२०७६-०८-०३
१३	आईसीआईसीआई बैंक लि.	मुम्बई, भारत	थापाथली, काठमाडौं	२०७६-१०-२१
१४	मनोकामना हायर पर्चेज प्रा.लि. ^{\$}	पानीपोखरी, काठमाडौं	पानीपोखरी, काठमाडौं	२०७६-०९-२७
१५	अग्नि हायर पर्चेज प्रा.लि.	पानीपोखरी, काठमाडौं	पानीपोखरी, काठमाडौं	२०७७-०७-१३

\$हायर पर्चेज कारोबार गर्ने प्रयोजनको लागि ।

(६) पूर्वाधार विकास बैंक

क्र.सं.	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्ता पुँजी * (रु. करोडमा)	कार्यक्षेत्र
१	नेपाल पूर्वाधार बैंक लि.	नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं	२०७५-११-२२	२०००.००	राष्ट्रियस्तर

*२०७६ असारको आधारमा

भाग

२

नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को मौद्रिक नीति	५८
मौद्रिक व्यवस्थापन	६०
वित्तीय क्षेत्र सुधार, वित्तीय पहुँच विस्तार तथा नियमन	६४
बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	६६
गैरबैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	७१
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन	७१
भुक्तानी प्रणाली	७५
सूचना प्रविधि	७६
मुद्रा व्यवस्थापन	७७
जनशक्ति व्यवस्थापन	७९
विविध	८१
प्रदेशस्थित कार्यालयहरूका प्रमुख गतिविधिहरू	८८
तालिकाहरू	९१
अनुसूचीहरू	९८

नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को मौद्रिक नीति

- २.१ नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ मा भएको व्यवस्था बमोजिम राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक स्थिति एवम् परिदृश्यलाई दृष्टिगत गर्दै कोभिड-१९ संक्रमणको दोस्रो लहर कायम रहेको अवस्थामा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को मौद्रिक नीति तर्जुमा गरिएको थियो ।
- २.२ समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गर्दै सरकारको लक्षित आर्थिक वृद्धिलाई सहयोग पुऱ्याउन नेपाल सरकारको बजेटमा उल्लिखित नीति तथा कार्यक्रमहरूसँग तादात्म्यता हुने गरी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को मौद्रिक नीति २०७८ साउन २९ गते सार्वजनिक गरिएको थियो ।
- २.३ मौद्रिक नीति २०७८/७९ को प्रथम त्रैमासिक समीक्षा २०७८ मंसिर १० गते, अर्द्धवार्षिक समीक्षा २०७८ फागुन ५ गते र तेस्रो त्रैमासिक समीक्षा २०७९ जेठ १३ गते सार्वजनिक गरिएको थियो ।

उद्देश्य तथा लक्ष्यहरू

- २.४ कोभिड-१९ महामारीबाट प्रभावित क्षेत्रहरूको पुनरुत्थान गर्न आर्थिक तथा वित्तीय विस्तारमा सहयोग गर्दै समष्टिगत आर्थिक स्थायित्वका लागि सन्तुलितरूपमा मौद्रिक तथा तरलता व्यवस्था गर्ने, वित्तीय साधनलाई उत्पादन अभिवृद्धि, रोजगारी सिर्जना, उद्यमशीलता विकास र दिगो तथा समावेशी आर्थिक विकासलाई सहजीकरण गर्नेतर्फ परिचालन गर्ने, विद्युतीय माध्यमको प्रयोगलाई प्रवर्द्धन गर्ने, वित्तीय पूर्वाधारको विकास र वित्तीय साक्षरतामार्फत वित्तीय पहुँच तथा वित्तीय समावेशीकरण प्रवर्द्धन गर्ने मौद्रिक नीतिका प्रमुख उद्देश्यहरू रहेका थिए ।
- २.५ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ६.५ प्रतिशतभित्र कायम राख्ने मौद्रिक नीतिको लक्ष्य रहेको थियो । यसका अतिरिक्त कम्तिमा ७ महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न पर्याप्त हुने विदेशी विनिमय सञ्चिति कायम गर्ने तथा नेपाल सरकारले राखेको ७ प्रतिशतको आर्थिक वृद्धिको लक्ष्य हासिल गर्न सहयोग पुऱ्याउन आवश्यक मौद्रिक एवम् तरलता व्यवस्थापन गर्ने मौद्रिक नीतिको लक्ष्य रहेको थियो ।
- २.६ केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा अर्थतन्त्र ५.८४ प्रतिशतले विस्तार भएको अनुमान रहेको छ । आर्थिक वृद्धिमा मुख्य रूपमा विद्युत उत्पादन, निर्माण गतिविधिमा भएको विस्तार र पर्यटन क्षेत्रको पुनरुत्थानले सहयोग पुगेको देखिन्छ । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा मुलुकको कमजोर उत्पादन क्षमता र बढ्दो उपभोग प्रवृत्ति, इन्धन तथा खाद्य वस्तुको मूल्य वृद्धि, छिमेकी मुलुकलगायत विश्वव्यापी रूपमा भएको उच्च मुद्रास्फीति, आपूर्ति प्रणालीमा भएको व्यवधान र नेपाली मुद्रा अमेरिकी डलरसँग थप कमजोर भएको कारण औसत मुद्रास्फीतिदर ६.३२ प्रतिशत कायम भएको छ । समीक्षा वर्षमा उच्च आयातका कारण शोधनान्तर स्थिति रु.२ खर्ब ५५ अर्ब २६ करोडले घाटामा रहेको छ (तालिका २.१) । २०७९ असार मसान्तमा बैंकिङ्ग क्षेत्रसँग रहेको विदेशी विनिमय सञ्चिति ६.९ महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न पर्याप्त रहेको छ ।

तालिका २.१ : मुद्रास्फीति तथा शोधनान्तर बचत

	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	
			लक्ष्य	यथार्थ
वार्षिक औसत मुद्रास्फीति (प्रतिशतमा)	६.१५	३.६०	६.५०	६.३२
शोधनान्तर स्थिति (रु. अर्बमा) (+बचत/-घाटा)	२८२.४१	१.२३	१.००	-२५५.२६

मौद्रिक नीतिको अन्तरिम तथा सञ्चालन लक्ष्य

- २.७ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को मौद्रिक नीतिले मूल्य स्थिरतालाई प्राथमिक लक्ष्यको रूपमा निरन्तरता दिएको थियो । आन्तरिक र अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक परिदृश्यलाई मध्यनजर गरी मौद्रिक नीतिको उद्देश्य तथा लक्ष्यहरू निर्धारण गरिएको थियो । उक्त लक्ष्यहरू प्राप्तिका लागि विस्तृत मुद्राप्रदायको वृद्धिदरलाई अन्तरिम लक्ष्य एवम् बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबीचको भारित औसत अन्तरबैंक दरलाई सञ्चालन लक्ष्यको रूपमा लिइएको थियो ।
- २.८ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा विस्तृत मुद्राप्रदायको वार्षिक वृद्धिदर १८.० प्रतिशत हुने प्रक्षेपण रहेकोमा ६.८ प्रतिशत कायम भएको छ । त्यसैगरी, मौद्रिक क्षेत्रबाट प्रवाह हुने निजी क्षेत्रतर्फको कर्जाको वृद्धिदर १९.० प्रतिशत हुने प्रक्षेपण रहेकोमा १३.३ प्रतिशत कायम भएको छ (तालिका २.२) ।

तालिका २.२ : मुद्राप्रदाय तथा आन्तरिक कर्जा

	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	
			लक्ष्य	यथार्थ
विस्तृत मुद्राप्रदायको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	१८.१	२१.८	१८.०	६.८
संकुचित मुद्राप्रदायको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	१७.८	२२.६	१७.०	-९.७
आन्तरिक कर्जाको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	१२.६	२७.१	२४.४	१४.५
निजी क्षेत्रतर्फको कर्जाको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	१२.६	२६.३	१९.०	१३.३

मौद्रिक नीतिका उपकरणहरू

- २.९ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को मौद्रिक नीतिको कार्यदिशा र सो अनुरूपको आर्थिक तथा मौद्रिक लक्ष्य हासिल गर्न सहज हुने गरी मौद्रिक नीतिका सञ्चालन लक्ष्य तथा उपकरणहरू चयन गरिएका थिए । बैंकिङ्ग क्षेत्रको तरलतामा हुने उतार चढावलाई न्यूनीकरण गर्दै ब्याजदर स्थायित्व कायम गर्ने र मौद्रिक व्यवस्थापनलाई आधुनिकीकरण गर्ने उद्देश्यले ब्याजदर करिडोरका विद्यमान दरहरूलाई परिवर्तन गरी तल्लो सीमा १.० प्रतिशतबाट २.० प्रतिशत र माथिल्लो सीमा ५.० प्रतिशतलाई यथावत कायम गरिएको थियो । साथै, नीतिगत दरको रूपमा रहेको दुई हप्ता अवधिको रिपो दरलाई ओभर नाइट बनाई ३ प्रतिशतबाट ३.५ प्रतिशत कायम गरिएको थियो ।
- २.१० बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीको लागि समान ३.० प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई यथावत राखिएको थियो । त्यसैगरी, वैधानिक तरलता अनुपात वाणिज्य बैंकहरूका लागि १०.० प्रतिशत, विकास बैंकका लागि ८.० प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूका लागि ७.० प्रतिशत यथावत कायम गरिएको थियो । अन्तिम ऋणदाता सुविधा तथा सुरक्षणपत्रहरूको डिष्काउण्ट गर्ने प्रयोजनको लागि प्रयोग गरिने बैंकदरलाई ५.० प्रतिशतमा यथावत कायम गरिएको थियो ।

तालिका २.३ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात र वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशतमा)

शीर्षक	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९
अनिवार्य नगद अनुपात			
वाणिज्य बैंक	३.०	३.०	३.०
विकास बैंक	३.०	३.०	३.०
वित्त कम्पनी	३.०	३.०	३.०
वैधानिक तरलता अनुपात			
वाणिज्य बैंक	१०.०	१०.०	१०.०
विकास बैंक	८.०	८.०	८.०
वित्त कम्पनी	७.०	७.०	७.०

- २.११ शोधनान्तर घाटा बढ्दै गई विनिमय संचित घट्टै गएको सन्दर्भमा मौद्रिक नीतिको अर्द्धवार्षिक समीक्षामार्फत बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले स्थायी तरलता सुविधा समेत प्राप्त गर्ने बैंकदरलाई ५.० प्रतिशतबाट वृद्धि गरी ७ प्रतिशत कायम गरियो । त्यसैगरी, नीतिगत दरको रूपमा लिइने रिपो दरलाई ३.५ प्रतिशतबाट वृद्धि गरी ५.५ प्रतिशत कायम गरियो थियो भने निक्षेप संकलन दरलाई २ प्रतिशतबाट ४ प्रतिशत कायम गरिएको थियो । उपर्युक्त नीतिगत व्यवस्था अनुरूप पुनरकर्जा दरहरूमा समेत वृद्धि गरिनुको साथै यस्तो सुविधा कोभिडबाट अतिप्रभावित क्षेत्रमा मात्र केन्द्रित गर्दै लैजाने नीति लिइएको छ ।

अर्थतन्त्रको पुनरुत्थानका लागि गरिएका व्यवस्थाहरू

- २.१२ नेपाल राष्ट्र बैंक पुनरकर्जा कार्यविधि, २०७७ संशोधन गरी कोभिड-१९ महामारीबाट प्रभावित लघु, घरेलु, साना तथा मझौला उद्यम/व्यवसाय र उत्पादनशील क्षेत्रलाई प्राथमिकता दिइने/दिने व्यवस्था गरिएको थियो। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा २४ हजार ३ सय ५ ऋणीको रु.१ खर्ब १५ अर्ब ६८ करोड पुनरकर्जा स्वीकृत भएको छ। २०७९ असार मसान्तमा रु.१ खर्ब ११ अर्ब ९६ करोड पुनरकर्जा लगानीमा रहेको छ।
- २.१३ कोभिड-१९ संक्रमणबाट प्रभावित पर्यटन र घरेलु, साना तथा मझौला उद्यम क्षेत्रको व्यवसाय निरन्तरतामा सहयोग पुऱ्याउन ती क्षेत्रका श्रमिक तथा कर्मचारीको पारिश्रमिक भुक्तानीका लागि व्यवस्था गरिएको व्यवसाय निरन्तरता कर्जा २०७९ असार मसान्तसम्म रु.९७ करोड ४० लाख स्वीकृत भएको छ भने रु.७९ करोड ८२ लाख बक्यौता रहेको छ।
- २.१४ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले २०७९ असार मसान्तसम्म कर्जा-निक्षेप अनुपात अधिकतम ९० प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने नीतिगत व्यवस्था गरिएकोमा यस्तो अनुपात औसतमा ८६.२२ प्रतिशत रहेको छ।
- २.१५ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कृषि, हस्तकला र सीपमूलक व्यवसाय सञ्चालनका लागि रु.१ करोडसम्मको कर्जा प्रवाह गर्दा आधार दरमा अधिकतम २ प्रतिशत बिन्दुले मात्र प्रिमियम थप गर्न सक्ने व्यवस्था कार्यान्वयनमा आएको थियो।
- २.१६ वास्तविक कृषि व्यवसायीलाई रु.२० लाखसम्म कृषि व्यवसाय सञ्चालन गर्न परियोजनाको धितोमा प्रवाह हुने कर्जा, महिला उद्यमीद्वारा लघु उद्यम तथा स्वरोजगारमूलक व्यवसाय सञ्चालन गर्न परियोजनाको धितोमा प्रवाह हुने रु.२० लाखसम्मको कर्जा र ऋणी स्वयम् रोजगार हुने उद्देश्यले सवारी साधन खरिद गर्न प्रवाह हुने रु.२५ लाखसम्मको कर्जालाई विपन्न वर्ग कर्जामा गणना गर्न सक्ने व्यवस्था कार्यान्वयनमा आएको छ। २०७९ असार मसान्तमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको कुल कर्जासापटको १०.१३ प्रतिशत कर्जा विपन्न वर्गमा लगानीमा रहेको छ।

मौद्रिक व्यवस्थापन

निष्काशन तथा व्यवस्थापन

- २.१७ नेपाल राष्ट्र बैंकले नेपाल सरकारको तर्फबाट आन्तरिक ऋण उठाउने र सोको व्यवस्थापन गर्ने कार्य गर्दै आएको छ। त्यसै गरी, बैकिङ्ग क्षेत्रको तरलता व्यवस्थापनका लागि आवश्यकता अनुसार तरलता प्रवाह तथा प्रशोचन गर्ने कार्य हुँदै आएको छ। राष्ट्र ऋण ऐन, २०५९; राष्ट्र ऋण नियमावली, २०५९; ऋणपत्रको प्राथमिक तथा दोस्रो बजार व्यवस्थापन नियमावली, २०६१; नेपाल राष्ट्र बैंक राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन मार्गदर्शन, २०७४ तथा नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७८ मातहतको कार्यविधि अनुसार आन्तरिक ऋण तथा तरलता व्यवस्थापनको कार्य हुँदै आएको छ।
- २.१८ प्रत्येक आर्थिक वर्षको बजेटमा व्यवस्था भएबमोजिम आन्तरिक ऋण निष्काशन तालिका र बोलकबोल तालिकाबमोजिम यस बैंकले आन्तरिक ऋण परिचालन गर्दै आएको छ। बैंकबाट हाल ट्रेजरी बिल, विकास ऋणपत्र, नागरिक बचतपत्र तथा वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको निष्काशन हुँदै आएको छ।

ट्रेजरी बिल

- २.१९ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रु.७ अर्बको २८ दिने, रु.२७ अर्बको ९१ दिने, रु.३१ अर्बको १८२ दिने र रु.३८ अर्ब ९२ करोडको ३६४ दिने गरी कुल रु.१ खर्ब ३ अर्ब ९२ करोडको ट्रेजरी बिल जारी गरिएको छ (तालिका २.४)। त्यसैगरी, विगतमा निष्काशन भई २०७८ साउन देखि २०७९ असार मसान्तसम्ममा भुक्तानी हुन बाँकी रु.५ खर्ब ७७ अर्ब ७३ करोड २८ लाखको ट्रेजरी बिलको भुक्तानी टर्नओभरको आधारमा पटक-पटक गरी नवीकरण गर्ने कार्य समेत सम्पन्न भएको छ। सो वर्षको अन्त्यमा भुक्तानी हुन बाँकी ट्रेजरी बिल रु.३ खर्ब ५४ अर्ब ५० करोड ८० लाख ४७ हजार रहेको छ। समीक्षा वर्षमा रु.२९ अर्बको ट्रेजरी बिल नेपाल सरकारबाट भुक्तानी भएको छ।

तालिका २.४ : ट्रेजरी बिलको नयाँ निष्काशन (२०७८/७९)

(रु. करोडमा)

क्र.स.	ट्रेजरी बिलको किसिम	सिरिज नं	निष्काशित रकम	डिस्काउन्ट दर
१	२८ दिने	२९८	२००.००	५.०४५३
२	२८ दिने	३००	५००.००	५.४७६५
३	९१ दिने	१६०५	५००.००	५.१२०३
४	९१ दिने	१६०७	७००.००	५.५६६०
५	९१ दिने	१६१७	५००.००	८.०४५४
६	९१ दिने	१६१८	५००.००	८.१५९५
७	९१ दिने	१६१९	५००.००	८.२७७४
८	१८२ दिने	३४० क	४००.००	५.०७४६
९	१८२ दिने	३४५ क	६००.००	५.७२४९
१०	१८२ दिने	३४६ क	६००.००	७.०४८३
११	१८२ दिने	३५२ क	१०००.००	८.५७९१
१२	१८२ दिने	३५७ क	५००.००	१०.४५१४
१३	३६४ दिने	१६१२ क	५००.००	७.०४८८
१४	३६४ दिने	१६१४ क	५००.००	७.१५५६
१५	३६४ दिने	१६१६ क	५००.००	७.८१००
१६	३६४ दिने	१६२५ क	५००.००	१०.५६२५
१७	३६४ दिने	१६२६ क	५००.००	१०.४६१४
१८	३६४ दिने	१६२७ क	५००.००	१०.४७०६
१९	३६४ दिने	१६२८ क	८९१.६६	१०.२९२३
कुल रकम			१०३९१.६६	

विकास ऋणपत्र

२.२० आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रु.१ खर्ब २४ अर्ब ५० करोड बराबरको विकास ऋणपत्र जारी गरिएको छ (तालिका २.५) । समीक्षा अवधिको अन्त्यमा भुक्तानी हुन बाँकी विकास ऋणपत्र रु.६ खर्ब २० अर्ब ४४ करोड ७० लाख पुगेको छ । भुक्तानी हुन बाँकी विकास ऋणपत्रको भुक्तानी अवधि २ वर्ष देखि १५ वर्ष सम्म रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रु.१८ अर्बको विकास ऋणपत्र भुक्तानी भएको छ ।

तालिका २.५ : विकास ऋणपत्र निष्कासन (२०७८/७९)

(रु. करोडमा)

क्र.स.	विकास ऋणपत्र	अवधि (वर्ष)	निष्काशित रकम	ब्याजदर
१	२०८० ड	२	१०००.००	५.७४
२	२०८२ ड	४	१०००.००	५.७२
३	२०८० च	२	९५०.००	५.६५
४	२०८२ च	४	१५००.००	५.९६
५	२०८३ च	५	१०००.००	६.९३
६	२०८१ ड	२	१०००.००	९.१४
७	२०८१ च	२	१०००.००	९.१३
८	२०८३ छ	४	१५००.००	९.२०
९	२०८४ छ	५	१५००.००	९.१९
१०	२०८४ ज	५	१५००.००	९.०२
११	२०८५ च	६	५००.००	८.४९
कुल रकम			१२४५०.००	

नागरिक बचतपत्र/वैदेशिक रोजगार बचतपत्र

२.२१ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रु.२ अर्ब ८२ करोड ९८ लाखको नागरिक बचतपत्र निष्काशन गरिएको छ । २०७८ असार मसान्तसम्म रु.६ अर्ब ५९ करोड ५९ लाख बराबरको नागरिक बचतपत्र भुक्तानी हुन बाँकी रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रु.२८ करोड ५७ लाख बराबरको नागरिक बचतपत्र भुक्तानी भएको छ । यसरी २०७९ असार मसान्तसम्म कुल रु.९ अर्ब १४ करोड बराबरको नागरिक बचतपत्र भुक्तानी हुन बाँकी रहेको छ (तालिका २.६)।

२.२२ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रु.५ करोड ६६ लाख ८० हजारको वैदेशिक रोजगार बचतपत्र निष्काशन गरिएको छ । २०७८ असार मसान्तसम्म कुल रु.१८ करोड ५७ लाख बराबरको वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको भुक्तानी हुन बाँकी रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रु.५ करोड २१ लाख भुक्तानी भएको छ । यसरी २०७९ असार मसान्तसम्म कुल रु.१९ करोड २ लाखको वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको भुक्तानी हुन बाँकी रहेको छ (तालिका २.६) ।

तालिका २.६ : कुल तिर्न बाँकी नागरिक बचतपत्र तथा वैदेशिक रोजगार बचतपत्र

(रु. करोडमा)

विवरण	नागरिक बचतपत्र	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र
२०७८ असार मसान्तसम्म कुल भुक्तानी हुन बाँकी रकम	६५९.५९	१८.५७
२०७८/७९ को नयाँ निष्काशन रकम	२८२.९८	५.६७
२०७८/७९ को कुल भुक्तानी रकम	२८.५७	५.२१
२०७९ असार मसान्तसम्म कुल भुक्तानी हुन बाँकी रकम	९१४.००	१९.०२

खुद आन्तरिक ऋण परिचालन

२.२३ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा विविध उपकरणमार्फत रु.२ खर्ब ३१ अर्ब ३० करोड ३० लाख बराबरको कुल आन्तरिक ऋण निष्काशन गरिएकोमा रु.४७ अर्ब ३३ करोड ७८ लाख बराबरको आन्तरिक ऋण भुक्तानी भएकोले खुद आन्तरिक ऋण निष्काशन रु.१ खर्ब ८३ अर्ब ९६ करोड ५२ लाख रहेको छ (तालिका २.७)।

तालिका २.७ : खुद आन्तरिक ऋण परिचालन

ऋणपत्रको किसिम	ऋण परिचालन (रु. करोडमा)			कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात (प्रतिशत)		
	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९
(क) कुल निष्कासन	१९४६४.२	२२४००.९	२३१३०.३०	५.०	५.३	४.७७
ट्रेजरी बिल	९३००.०	९०००.०	१०३९१.६६	२.४	२.१	२.१४
विकास ऋणपत्र	१००००.०	१३०००.०	१२४५०.०	२.६	३.०	२.५७
नागरिक बचतपत्र	१६०.५	३९५.४	२८२.९८	०.०	०.१	०.०६
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	३.७	५.५	५.६७	०.०	०.०	०.०
(ख) कुल भुक्तानी	३४३९.८	३६९०.१	४७३३.७८	०.९	०.९	०.९८
ट्रेजरी बिल	२४५७.५	२५६२.७	२९००.०	०.६	०.६	०.६०
विकास ऋणपत्र	७४०.०	६००.०	१८००.०	०.२	०.१	०.३७
नागरिक बचतपत्र	२३३.९	५००.०	२८.५७	०.१	०.१	०.०१
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	८.४	२७.५	५.२१	०.०	०.०	०.०
(ग) खुद निष्काशन	१६०२४.४	१८७१०.८	१८३९६.५२	४.१	४.४	३.७९
ट्रेजरी बिल	६८४२.५	६४३७.३	७४९४.६६	१.७	१.५	१.५४
विकास ऋणपत्र	९२६०.०	१२४००.०	१०६५०.०	२.४	२.९	२.२०
नागरिक बचतपत्र	-७३.४	-१०४.६	२५४.४१	०.०	०.०	०.०५
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	-४.७	-२१.९	०.४६	०.०	०.०	०.०
(घ) तिर्न बाँकी कुल आन्तरिक ऋण	६१३२१.२	८००३२.०	९८४२८.५२	१५.७	१८.८	२०.२८
(ङ) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन*	३६८८७०.०	४२७७३०.०	४८५१६०.०			

* स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

भुक्तानी गर्न बाँकी नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व

२.२४ नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु.८ खर्ब ३२ करोड १ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रु.९ खर्ब ८४ अर्ब २८ करोड ५२ लाख ४७ हजार रहेको छ (तालिका २.८) । नेपाल सरकारले समीक्षा अवधिमा ट्रेजरी बिल र विकास ऋणपत्रमार्फत उठाएको रकम सोही अवधिमा भुक्तानी गरेको रकमभन्दा बढी रहेकोले यी बचतपत्रको परिमाण गत वर्षको तुलनामा बढेको छ ।

तालिका २.८ : नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व

(रु. करोडमा)

सि.नं	ऋणपत्रको किसिम	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७७/७८	२०७८/७९
१.	ट्रेजरी बिल	२१५२९.८	२७९५९.२	३५४५०.८	२९.९१	२६.७९
२.	विकास ऋणपत्र	३८९९४.७	५१३९४.७	६२०४४.७	३१.८०	२०.७२
३.	राष्ट्रिय बचतपत्र	०.००	०.००	०.००	-	-
४.	नागरिक बचतपत्र	७६४.२	६५९.६	९१४.०	-१३.६९	३८.५७
५.	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	४०.५	१८.६	१९.०२	-५४.०७	२.२६
जम्मा		६१३२९.२	८००३२.०	९८४२८.५	३०.५१	२२.९९

नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्र

२.२५ अधिविकर्ष रकमको सेक्युरिटाइजेशन गर्दा, खुला बजार कारोबारअन्तर्गत सोभै खरिद बोलकबोल गर्दा वा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले लिएको स्थायी तरलता सुविधाको भुक्तानी गर्न नसक्ने अवस्थामा नेपाल राष्ट्र बैंकले दोस्रो बजारबाट धितो राखिएको ऋणपत्र खरीद गरेमा र बजार निर्माताले आफ्नो स्वामित्वमा रहेको ऋणपत्र नेपाल राष्ट्र बैंकलाई बिक्री गरेमा वा खरिद गर्न अनुरोध गरेमा त्यस्ता बचतपत्र नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा आउने गर्दछ । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रमध्ये विकास ऋणपत्रको अंश अन्य बचतपत्रको भन्दा उच्च रहेको छ (तालिका २.९) ।

तालिका २.९ : नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रको विवरण

(रु. करोडमा)

सि.नं	ऋणपत्रको किसिम	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७७/७८	२०७८/७९
१.	ट्रेजरी बिल	२१३२.०	१५४७.३	१५१२.८३	-२७.४	-२.२३
२.	विकास ऋणपत्र	४३५५.७	४११२.९	३३४५.७०	-५.६	-१८.६५
३.	नागरिक बचतपत्र	१९४.६	१८.१	३००.१४	-९०.७	१५५.८२
४.	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	१.१	०.३	०.३	-७२.७	०
जम्मा		६६८३.३	५६७८.७	५१५८.९७	-१५.०	-९.१५

सरकारी ऋणपत्रको बिक्री प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम

२.२६ सरकारी ऋणपत्रको कारोबारलाई थप प्रभावकारी बनाई राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन तथा मौद्रिक व्यवस्थापनको अन्तर्निहित विषयमा वाणिज्य बैंकहरूको ट्रेजरी विभागमा कार्यरत कर्मचारीहरू, बजार निर्माता तथा बिक्री एजेन्टका कर्मचारीहरूको सहभागितामा एक दिने अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।

२.२७ वैदेशिक रोजगार बचतपत्र एवम् नागरिक बचतपत्रको बिक्री प्रवर्द्धन गर्न प्रचारात्मक सामग्री तयार गरी छपाइ गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ । वैदेशिक रोजगार बचतपत्र एवम् नागरिक बचतपत्रका आवेदकहरूलाई सहजता प्रदान गर्न वेबसाईटमा राखिएका परिमार्जित बचतपत्रहरूको आवेदन विद्युतीय माध्यमबाट समेत बजार निर्माता र बिक्री एजेन्ट समक्ष पेश गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ । यस बैंकले भर्चुअल तथा भौतिक माध्यमबाट सञ्चालन गरेको अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रममा बजार निर्माता तथा बिक्री एजेन्टहरूलाई वैदेशिक रोजगार बचतपत्र एवम् नागरिक बचतपत्रको बिक्री वितरण प्रभावकारी बनाउन राय/सुझाव तथा निर्देशनहरू प्रदान गरिएको छ । यस बैंकको प्रदेशस्थित कार्यालयहरूले आयोजना गरेका सरकारी ऋणपत्र सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न सञ्चालन गरेको कार्यक्रममा समेत उल्लिखित प्रचारात्मक सामग्रीहरू वितरण गरिएको छ ।

२.२८ मौद्रिक नीतिमा उल्लेख भएअनुसार नागरिक बचतपत्र तथा वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको आवेदन विद्युतीय माध्यममार्फत गर्न सकिने व्यवस्था कार्यान्वयनमा आएको छ ।

तरलता व्यवस्थापन

२.२९ नेपाल राष्ट्र बैंकले सञ्चालन गर्दै आएको खुला बजार कारोबारलाई व्यवस्थित गर्न “नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७१” खारेज भई “नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली,

२०७८” कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । साथै, खुला बजार कारोबारलाई व्यवस्थित गर्नका लागि “नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७१” “निक्षेप संकलन उपकरणसम्बन्धी कार्यविधि, २०७७”, “ब्याजदर करिडोरसम्बन्धी कार्यविधि, २०७६” र “स्थायी तरलता सुविधासम्बन्धी कार्यविधि, २०७३” लाई संशोधन सहित एकिकृत गरी “नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार कार्यविधि, २०७८” कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।

- २.३० आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रिभर्स रिपोमार्फत रु.२८ अर्ब ३५ करोड, नियमित प्रकारको निक्षेप संकलनमार्फत रु.३१ अर्ब ६५ करोड गरी कुल रु.६० अर्ब (टर्नओभरको आधारमा) तरलता प्रशोचन गरिएको छ (तालिका २.१०)।

तालिका २.१० : तरलता प्रशोचन

क्र.सं.	उपकरण	पटक	रकम (रु.करोडमा)
१	रिभर्स रिपो	१	२,८३५.००
२	निक्षेप संकलन	२	३,१६५.००
जम्मा			६,०००.००

- २.३१ त्यसैगरी, समीक्षा अवधिमा ब्याजदर करिडोर अन्तर्गतको ओभरनाईट रिपोमार्फत रु.२ खर्ब ६ अर्ब ३८ करोड ७९ लाख तथा नियमित प्रकारको रिपोमार्फत रु.२ खर्ब ७० अर्ब गरी कुल रु.४ खर्ब ७६ अर्ब ३८ करोड ७९ लाखको तरलता प्रवाह गरिएको छ । साथै, स्थायी तरलता सुविधामार्फत ४ हजार ९ सय ८ पटकमा रु.९१ खर्ब ७० अर्ब १० करोड ६१ लाख (टर्नओभरको आधारमा) तरलता प्रवाह भएको छ (तालिका २.११)।

तालिका २.११: तरलता प्रवाह

क्र.सं.	उपकरण	पटक	रकम(रु.करोडमा)
१	ओभरनाईट रिपो	४९१	२०,६३८.७९
२	रिपो नियमित	१३	२७,०००.००
३	स्थायी तरलता सुविधा	४९०८	९,१७,०१०.६१
४	सोभै खरीद	३	५,५९१.५९
जम्मा			९७०,२४०.९९

वित्तीय क्षेत्र सुधार, वित्तीय पहुँच विस्तार तथा नियमन

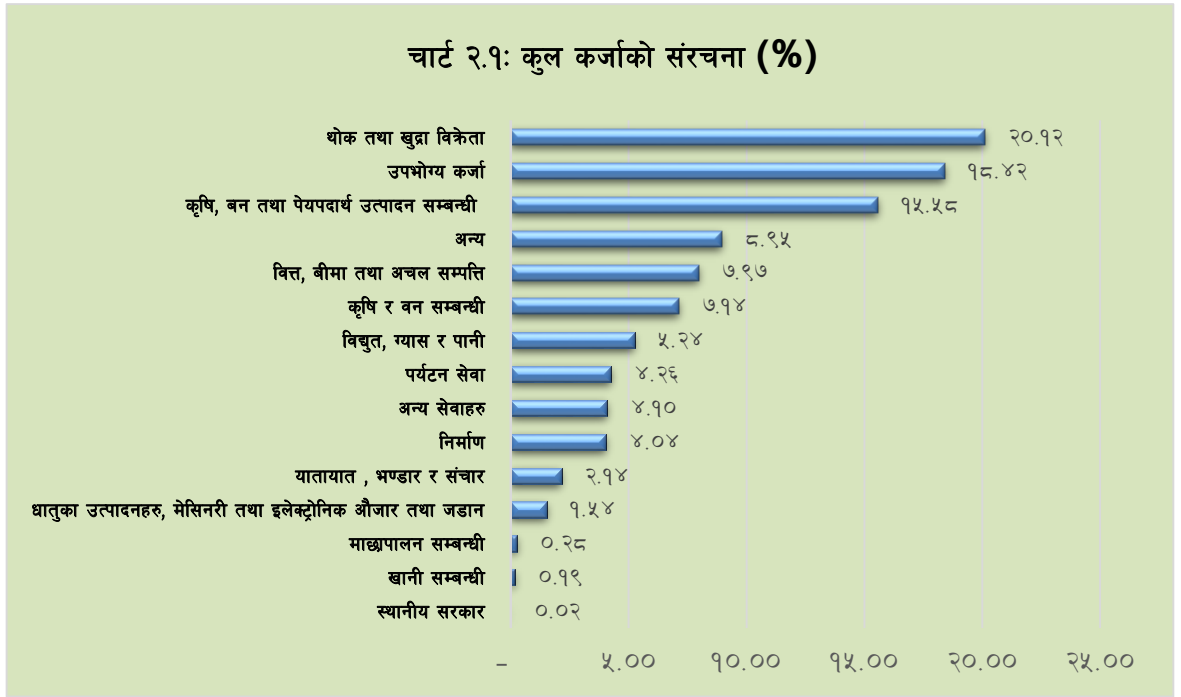
वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि

- २.३२ वित्तीय समावेशीकरण पोर्टल (Financial Inclusion Portal) मार्फत इजाजतपत्र प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाका सम्पूर्ण शाखा, एटिएम र शाखा रहित बैंकिङ केन्द्र रहेको स्थानलाई नक्साङ्कनको माध्यमबाट विश्लेषण गर्ने तथा प्रादेशिक, जिल्लागत तथा स्थानीय तहको निक्षेप र कर्जाको अवस्थाको जानकारी, खाता संख्याको विवरण, मोबाइल/इन्टरनेट बैंकिङको पहुँचको जानकारी प्राप्त गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.३३ वित्तीय संस्थाहरूको शाखा सञ्जाल विस्तारसँगै वित्तीय पहुँच बढ्दै गएको छ । २०७९ असार मसान्तमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या १ सय २६ (पूर्वाधार विकास बैंक सहित) पुगेको छ । त्यसैगरी, २०७९ असार मसान्तमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको शाखा संख्या अघिल्लो वर्षको तुलनामा ७.९१ प्रतिशतले वृद्धि भई ११ हजार ५ सय २८ पुगेको छ । शाखारहित बैंकिङ सेवा प्रदान गर्ने केन्द्रहरूको संख्या गत वर्ष १ हजार ७ सय ६ रहेकोमा घटेर २०७९ असार मसान्तमा १ हजार ५ सय ४८ पुगेको छ । यसरी हेर्दा प्रति शाखामा निर्भर रहेको जनसंख्या अघिल्लो वर्षको तुलनामा २ हजार ८ सय ४४ बाट १०.९७ प्रतिशतले घटेर २ हजार ५ सय ३२ कायम भएको छ । ७ सय ५३ स्थानीय तहमध्ये २०७९ असार मसान्तसम्ममा वाणिज्य बैंकको पहुँच भएका स्थानीय तहको संख्या ७ सय ५२ पुगेको छ । सुदूरपश्चिम प्रदेशको बझाङ जिल्ला, सैपाल गाउँपालिकामा मात्र वाणिज्य बैंकको शाखा पुग्न बाँकी रहेको छ ।

तालिका २.१२ : स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकका शाखा

प्रदेश	स्थानीय तहको संख्या	वाणिज्य बैंकका शाखा पुगेका स्थानीय तह		
		२०७७ असार	२०७८ असार	२०७९ असार
एक	१३७	१३६	१३७	१३७
मधेश	१३६	१३६	१३६	१३६
वागमती	११९	११७	११८	११९
गण्डकी	८५	८५	८५	८५
लुम्बिनी	१०९	१०९	१०९	१०९
कर्णाली	७९	७८	७८	७९
सुदूर-पश्चिम	८८	८६	८७	८७
जम्मा	७५३	७४७	७५०	७५२

२.३४ २०७९ असार मसान्तमा सञ्चालनमा रहेका २६ वटा वाणिज्य बैंकहरूले तोकिएको रु.८ अर्बको चुक्ता पुँजी कायम गरेका छन् भने उक्त समयसम्म वाणिज्य बैंकहरूको जम्मा चुक्ता पुँजी ३ खर्ब ५६ अर्ब ९ करोड रहेको छ । साथै, समीक्षा अवधिमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेको कुल निक्षेप ८.८४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.५१ खर्ब ५९ अर्ब पुगेको छ । त्यसैगरी, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले प्रवाह गरेका कुल कर्जा अघिल्लो वर्षको तुलनामा १२.९० प्रतिशतले वृद्धि भई रु.४७ खर्ब १४ अर्ब पुगेको छ ।

ऋणपत्र निष्काशनको स्वीकृति

२.३५ यस अवधिमा २ वटा बैंकहरूलाई ऋजा ऋणपत्र र १६ वटा बैंकहरूलाई ऋणपत्र जारी गर्न स्वीकृति प्रदान गरिएको छ भने ४ वटा बैंकहरूको पूर्वस्वीकृत ऋणपत्रहरूको व्याजदर परिवर्तन गर्न स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

गाभने/गाभिने तथा प्राप्ति

२.३६ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई एक आपसमा गाभने/गाभिन प्रोत्साहित गर्ने यस बैंकको नीतिगत व्यवस्थालाई यस आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइएको छ । “बैंक तथा वित्तीय संस्था एक आपसमा गाभने वा गाभिने सम्बन्धी विनियमावली, २०७३” कार्यान्वयनमा आएपछि गाभने/गाभिने (मर्जर) तथा प्राप्ति (एक्विजिशन) को कार्यले गति लिएको छ । २०७९ असार मसान्तसम्म कुल २४७ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू एक आपसमा गाभिएर ६८ वटा संस्थाहरू कायम भएका छन् । उक्त अवधिमा भएका गाभने/गाभिने तथा प्राप्ति कुल ८ वटा कार्यमध्ये गाभने/गाभिने (मर्जर) तर्फ ३ र प्राप्ति (एक्विजिशन) तर्फ ५ वटा कार्य सम्पन्न भएका छन् ।

पुनरकजा, सहूलियतपूर्ण कजा तथा विपन्न वर्ग कजा

- २.३७ पुनरकजा कार्यविधि संशोधन भई कार्यान्वयनमा आएको छ । यस कार्यविधिवमोजिम “क”, “ख”, “ग” र “घ”वर्गका ६२ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई रु.९५ अर्ब ३० करोड साधारण पुनरकजा स्वीकृत गरिएको छ । त्यसैगरी “क”, “ख” र “ग” वर्गका २८ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई रु.१२ अर्ब २८ करोड विशेष पुनरकजा एवम् ४० वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई रु.८ अर्ब १० करोड पुनरकजा स्वीकृत गरिएको छ ।
- २.३८ २०७९ असार मसान्तसम्ममा “सहूलियतपूर्ण कजाका लागि ब्याज अनुदानसम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५” बमोजिम प्रवाह गरिएको कजा मध्ये कृषि तथा पशुपंक्षी व्यवसायकजा अन्तर्गत ६० हजार ५ सय ४५ जना ऋणीको रु.१ खर्ब ३९ अर्ब २३ करोड कजा बक्यौता रहेको छ भने अन्य क्षेत्रतर्फ ८६ हजार ८ सय ४८ ऋणीको रु.७४ अर्ब ४५ करोड कजा बक्यौता रहेको छ । नेपाल सरकारले सहूलियतपूर्ण कजाका लागि असार मसान्तसम्म कुल रु.१६ अर्ब ९६ करोड ब्याज अनुदान प्रदान गरेको छ ।
- २.३९ समीक्षा वर्षमा शीतघर तथा खाद्यान्न भण्डारण घर स्थापना कार्यक्रमका लागि ब्याज अनुदान मापदण्ड, २०७३ मा भएको व्यवस्था बमोजिम रु.८ करोड ३ लाख ब्याज अनुदान प्रदान गरिएको छ । साथै, व्यवसायिक निरन्तरता कजा कार्यविधि, २०७७ बमोजिम बैंक तथा वित्तीय संस्थाले २०७९ असार मसान्तसम्ममा विभिन्न ३४ ऋणीहरूलाई प्रदान गरेको व्यवसायिक निरन्तरता कजावापत विभिन्न ८ बैंकहरूलाई रु.७९ करोड ८२ लाख सोधभर्ना उपलब्ध गराइएको छ ।

गुनासो व्यवस्थापन

- २.४० समीक्षा अवधिमा लिखित रूपमा २३ वटा, गुनासो पोर्टलबाट ९ सय ९० वटा र अन्य माध्यम (हेलो सरकार तथा इमेल आदि) बाट १ सय ७० गरी जम्मा १ हजार १ सय ८३ वटा गुनासो तथा उजुरीहरू प्राप्त भएकोमा यस्ता गुनासो तथा उजुरीहरूका प्रकृतिका आधारमा सम्बोधन भएका छन् ।
- २.४१ समीक्षा अवधिमा नेपाल प्रहरीको अपराध अनुसन्धान कार्यालयहरू, आन्तरिक राजस्व विभाग, करदाता सेवा कार्यालयहरू र अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग जस्ता निकायहरूको अनुरोधमा यस विभागबाट ४६५ वटा पत्रहरूमार्फत विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेका खाताहरू रोक्का राख्ने, फुकुवा गर्ने तथा विवरण माग गर्ने कार्यहरू गरिएको छ ।

वित्तीय स्थायित्व प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क

- २.४२ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ असार मसान्तको तथ्याङ्कमा आधारित १३ औँ वित्तीय स्थायित्व प्रतिवेदन (Financial Stability Report) प्रकाशन गरिएको छ ।
- २.४३ एकीकृत निर्देशनबमोजिम बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट यस बैंकमा प्राप्त दैनिक, मासिक तथा त्रैमासिक तथ्याङ्कको आधारमा नियमित रूपमा वेबसाइटमार्फत मासिक विवरण प्रकाशन गरिएको छ ।

विविध

- २.४४ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएका एकीकृत निर्देशनहरूमा भएको संशोधन/परिमार्जन सम्बन्धमा सुपरिवेक्षण विभागहरूसँग २ दिने आवासीय अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।
- २.४५ बैंकिङ क्षेत्रका समसामयिक विषयमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाका संचालक समितिका पदाधिकारीसँग काठमाडौँमा १ दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । त्यस्तै, बैंक तथा वित्तीय संस्थाका सूचना अधिकारीहरूसँग सूचनाको हक र सार्वजनिक रूपमा प्रकाशन गर्नुपर्ने विषयका सम्बन्धमा काठमाडौँमा १ दिने अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।
- २.४६ समीक्षा वर्षमा ५ वटा हायर पर्चेज कजा दिने कम्पनीहरूको कजा कारोवार गर्न प्रदान गरिएको स्वीकृति नवीकरण गरिएको छ । साथै, हायर पर्चेज कजा दिने कम्पनीहरूलाई कजा सूचना केन्द्रको सदस्यता प्रदान गर्न सिफारिस गरिएको छ ।

बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण

बैंक सुपरिवेक्षण

- २.४७ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा जोखिममा आधारित सुपरिवेक्षण विधि अवलम्बन गरी कुल २० वटा वाणिज्य बैंकहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण (Full Scope On-site Inspection) तथा ७ वटा वाणिज्य बैंकहरूको

- लक्षित स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । स्थलगत निरीक्षण गरी बैंकमा देखिएका कमी-कमजोरीहरूलाई सुधार गराउने तथा प्राप्त विवरणको आधारमा बैंकहरूको मूल्याङ्कन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
- २.४८ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कूल २३ वटा वाणिज्य बैंकहरूको AML/CFT Focused लक्षित निरीक्षण (Targeted Inspection) सम्पन्न गरिएको छ । साथै, उजुरी, गुनासो, औचित्यता र आवश्यकताको आधारमा कूल २५ वटा विशेष स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.४९ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा वाणिज्य बैंकहरूको गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण गरी अनिवार्य नगद मौज्जात अनुपात (CRR) को दुई/दुई हप्तामा, कर्जा-निक्षेप अनुपात (CD Ratio) को दैनिक एवम् वैधानिक तरलता अनुपात (SLR) तथा स्प्रेड दरसम्बन्धी विवरणहरूको नियमित रूपमा अनुगमन गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । त्यसैगरी, विपन्न वर्गमा प्रवाह हुने कर्जा र प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्र कर्जाको अनुगमन गरी त्रैमासिक प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । साथै, वाणिज्य बैंकहरूको पुँजी पर्याप्तता सम्बन्धमा मासिक एवम् दवाव परीक्षणको परिणाम (Stress Testing Result) त्रैमासिक रूपमा अनुगमन गरिएको छ ।
- २.५० नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मापदण्ड बमोजिम आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न २७ वटा वाणिज्य बैंकहरूलाई स्वीकृति प्रदान गरिएको छ । वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा बैंकहरूमा स्थलगत निरीक्षण तथा गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षणका क्रममा देखिएका कैफियत लगायत बाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका कैफियतहरू सुधार गर्न तथा त्यस्ता कैफियतहरू पुनः दोहोरिन नदिने व्यवस्था मिलाउनका लागि बैंकहरूलाई निर्देशन दिइएको छ ।
- २.५१ बैंकबाट सम्पन्न गरिएका समष्टिगत, लक्षित, तथा विशेष स्थलगत निरीक्षण तथा गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षणका आधारमा तयार गरिएका प्रतिवेदनहरूमा उल्लेख गरिएका कैफियतहरू तथा सो सम्बन्धमा जारी गरिएका निर्देशनहरूको पालना भए/नभएको नियमित अनुगमन गर्ने गरिएको छ । सम्पूर्ण वाणिज्य बैंकहरूको अर्द्धवार्षिक अनुगमन प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।
- २.५२ Supervisory Information System(SIS) मा सबै बैंकहरूबाट तथ्याङ्क प्रविष्ट भइरहेको तथा सोको परीक्षण र मूल्याङ्कन गरी NRB Reporting Portal र SIS को Consistency को परीक्षण गरी प्रयोगमा ल्याउन विभागको गैरस्थलगत शाखाभिन्न एउटा छुट्टै मूल्याङ्कन तथा अनुगमन एकाई (Evaluation and Monitoring Unit) गठन गरिएको छ ।
- २.५३ ठूला ऋणीहरूको कर्जा उपयोग स्थितिसम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन अन्तिम चरणमा रहेको छ । वित्तीय उपभोक्ता संरक्षण गर्ने प्रयोजनका लागि मार्केट कन्डक्ट सम्बन्धी मार्गदर्शनको प्रारम्भिक खाका तयार भएको छ । Updated CAEL Rating System सहितको Risk Based Supervision Offsite Manual तयार गरी लागु गरिएको छ । साथै, CAMELS र Risk Matrix परिमार्जनको लागि कार्यदल गठन भएको छ । नेपाल राष्ट्र बैंक निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली, २०७४ को संशोधित मस्यौदा स्वीकृतिको चरणमा रहेको छ ।
- २.५४ सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी नियन्त्रण सम्बन्धमा राष्ट्रिय जोखिम मूल्याङ्कन अन्तर्गत बैकिङ्ग क्षेत्रसँग सम्बन्धित पहिचान गरिएका जोखिमहरूलाई न्यूनीकरण गर्न गरिएका व्यवस्था तथा सोको प्रभावकारिता सम्बन्धी प्रतिवेदन तयार भएको छ ।
- २.५५ वाणिज्य बैंकहरूको समष्टिगत सुपरिवेक्षण तथा वित्तीय स्थितिको विश्लेषणसहित आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वार्षिक बैंक सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ ।
- २.५६ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा यस बैंकले तोके बमोजिमको न्यूनतम अनिवार्य नगद मौज्जात अनुपात (CRR) कायम नगरेको कारणले दोस्रो त्रयमासमा एक वाणिज्य बैंकलाई र चौथो त्रयमासमा दुई वाणिज्य बैंकहरूलाई हर्जाना लगाइएको छ । त्यसैगरी, १३ वटा वाणिज्य बैंकहरूले एकीकृत निर्देशन नं. १५ को ब्याजदरसम्बन्धी व्यवस्थाको उल्लंघन गरेको तथा एउटा वाणिज्य बैंकले अन्य निर्देशन पालना नगरेकोले ती बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृतहरूलाई सचेत गराइएको छ ।
- २.५७ कोभिड-१९ को प्रभावका बीचमा पनि वाणिज्य बैंकका परिसूचकहरू सकारात्मक रहेका छन् (तालिका २.१३) ।

तालिका २.१३ : वाणिज्य बैंकहरूका प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)

क्र.सं.	परिसूचकहरू	२०७८ असार मसान्त	२०७९ असार मसान्त
(क)	कुल संख्या	२७	२६
(ख)	कुल चुक्ता पुँजी (रु. अर्बमा)	३२०.६३	३५१.६२
(ग)	प्राथमिक पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	४८८.५७	५४९.४०
(घ)	कुल पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	६३२.६२	६९२.८९
(ङ)	कुल निक्षेप (रु. अर्बमा)	४,२०४.०२	४,५४४.३६
(च)	कुल कर्जा (रु. अर्बमा)	३,७१६.९४	४,१७५.४४
(छ)	प्राथमिक पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१०.९१	१०.७३
(ज)	पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१४.१४	१३.५३
(झ)	कर्जा-स्रोत परिचालन अनुपात (प्रतिशत)	७७.८८*	८६.४७**
(ञ)	खुद तरलता अनुपात (प्रतिशत)	२७.७७	२५.४८
(ट)	वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशत)	२१.९७	१९.८८
(ठ)	निष्क्रिय कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	१.४०	१.२०
(ड)	विपन्न वर्ग कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	७.५	७.१४

नोट : * मासिक औसत कर्जा/प्राथमिक पुँजी तथा निक्षेप अनुपात (CCD Ratio) ।

** मौद्रिक नीति २०७८/७९ बाट विद्यमान कर्जा-स्रोत परिचालन अनुपात (कर्जा/प्राथमिक पुँजी तथा निक्षेप अनुपात, CCD Ratio खारेज भई कर्जा/निक्षेप अनुपात (CD Ratio) कायम गर्ने व्यवस्था गरिएअनुसार असार मसान्तको कर्जा/निक्षेप अनुपात, CD Ratio ।

वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण

- २.५८ साविक विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभाग र वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभाग गाभेर वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग (Financial Institutions Supervision Department- FISD) स्थापना भएको छ ।
- २.५९ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा सञ्चालनमा रहेका १६ विकास बैंकहरू र १५ फाइनेन्स कम्पनीहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ भने ६ वटा विकास बैंकहरूको विशेष निरीक्षण सम्पन्न भएको छ ।
- २.६० वार्षिक साधारण सभा प्रयोजनका लागि १५ वटा विकास बैंक र १५ वित्त कम्पनीहरूलाई आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृत प्रदान गरिएको छ ।
- २.६१ नियमित रूपमा गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण कार्य गरी पुँजीकोषको पर्याप्तता, अनिवार्य नगद अनुपात (CRR), वैधानिक तरलता अनुपात (SLR), ऋण तथा निक्षेप अनुपात C/D Ratio, पुँजी पर्याप्तता, आधार दर, स्प्रेड दर, क्षेत्रगत कर्जा, विपन्न वर्ग कर्जा लगायतका नियमनकारी व्यवस्थाहरूको अनुगमन गरी त्रैमासिक गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । २०७९ असार मसान्तसम्ममा अनिवार्य नगद अनुपात कायम गर्न नसकेका ३ वटा विकास बैंक र एउटा वित्त कम्पनीलाई नगद जरिवाना गरिएको छ । 'ख' र 'ग' वर्गका वित्तीय संस्थाहरूले २०७९ असार मसान्तसम्म विपन्न वर्ग कर्जाको तोकिएको अनुपात कायम गरेका छन् ।
- २.६२ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को दोस्रो अर्द्धवार्षिक कार्यान्वयन प्रतिवेदन र २०७८/७९ को पहिलो अर्द्धवार्षिक कार्यान्वयन प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । 'ख' र 'ग' वर्गका वित्तीय संस्थाहरूको आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वार्षिक सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन वेबसाइटमार्फत सार्वजनिक गरिएको छ ।
- २.६३ यस बैंकबाट जारी गरिएका एकीकृत निर्देशन, NFRS, SIS र Basel II/III जस्ता समसामयिक विषयहरूमा विभागका कर्मचारीहरूबीच ४ वटा ज्ञान आदानप्रदान कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएको छ । संस्थागत सुशासन, सम्पत्ति शुद्धीकरण, जोखिम व्यवस्थापन र आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीका विषयमा छलफल कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । वित्त कम्पनीका सञ्चालक समिति सदस्यहरूसँग एकदिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।
- २.६४ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा विकास बैंकहरूको निष्क्रिय कर्जा अनुपात १.३६ प्रतिशत रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा १३.१४ प्रतिशत रहेको पुँजी पर्याप्तता अनुपात आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा १३.२४ प्रतिशत कायम भएको छ । त्यसैगरी, सोही अवधिमा वित्त कम्पनीहरूको निष्क्रिय कर्जा अनुपात २.५२ प्रतिशत कायम भएको छ भने पुँजी पर्याप्तता अनुपात १८.२० प्रतिशत कायम भएको छ ।
- २.६५ २०७९ असार मसान्तसम्म विकास बैंकहरूबाट पेश भएको अपरिष्कृत वित्तीय विवरणअनुसार समग्र प्रमुख परिसूचकहरू तालिका २.१४ मा दिइएको छ ।

तालिका २.१४ : विकास बैंकहरूको प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)

क्र.सं.	परिसूचकहरू	२०७८ असार मसान्त	२०७९ असार मसान्त	परिवर्तन प्रतिशत
(क)	कुल संख्या	१८	१७	५.५६
	राष्ट्रिय स्तर	८	८	-
	प्रादेशिक/जिल्ला स्तर	१०	९	१०.००
(ख)	कुल चुक्ता पुँजी (रु. अर्बमा)	३२.१०	३६.९९	१५.२३
(ग)	प्राथमिक पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	४३.२१	४९.१५	१३.७५
(घ)	कुल पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	४८.७७	६१.०४	२५.१६
(ङ)	कुल निक्षेप (रु. अर्बमा)	४४५.८४	५०९.४९	१४.२८
(च)	कुल कर्जा (रु. अर्बमा)	३८३.४८	४४१.७८	१५.२०
(छ)	प्राथमिक पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	११.७०	१०.५५	-१.१५
(ज)	पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१३.२१	१३.१०	-०.११
(झ)	कुल कर्जा/प्राथमिक पुँजी तथा निक्षेप अनुपात (प्रतिशत)	८६.०२	८७.१८	१.१६
(ञ)	खुद तरलता अनुपात (प्रतिशत)	२४.९३	२५.२४	०.३१
(ट)	वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशत)	१८.१७	१७.४९	-०.६८
(ठ)	निष्कृत कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	१.३०	१.३६	०.०६
(ड)	विपन्न वर्ग कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	१४.६१	११.४४	-३.१७
(ढ)	निर्देशित क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा (प्रतिशत)	२४.६३	२५.५३	०.९
(ण)	कुल सम्पत्ति (रु. अर्बमा)	५४३.३१	६३३.९२	१६.६८

- २.६६ समीक्षा अवधिमा विकास बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व १६.६८ प्रतिशत (रु. ९० अर्ब ६१ करोड) ले बढेर २०७९ असार मसान्तमा रु. ६ खर्ब ३३ अर्ब ९२ करोड कायम भएको छ (तालिका २.१४)।
- २.६७ समीक्षा अवधिमा विकास बैंकहरूको कुल निक्षेप १४.२८ प्रतिशत (रु. ६३ अर्ब ६५ करोड) ले बढेर रु. ५ खर्ब ९ अर्ब ४९ करोड कायम भएको छ भने सोही अवधिमा कर्जा तथा लगानी १५.२० प्रतिशत (रु. ५८ अर्ब ३० करोड) ले बढेर रु. ४ खर्ब ४१ अर्ब ७८ करोड कायम भएको छ।
- २.६८ २०७९ असार मसान्तसम्म वित्त कम्पनीहरूबाट पेश भएको अपरिष्कृत वित्तीय विवरण अनुसार समग्र प्रमुख परिसूचकहरू तालिका २.१५ मा दिइएको छ।

तालिका २.१५ : वित्त कम्पनीहरूको प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)

क्र.सं.	परिसूचकहरू	२०७८ असार मसान्त	२०७९ असार मसान्त	प्रतिशत परिवर्तन
(क)	कुल संख्या	१७	१७	-
	राष्ट्रिय स्तर	१५	१५	-
	प्रादेशिक/जिल्ला स्तर	२	२	-
(ख)	कुल चुक्ता पुँजी (रु. अर्बमा)	११.७९	१३.५३	१४.७६
(ग)	प्राथमिक पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	१५.२९	१६.७१	९.२९
(घ)	कुल पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	१७.१५	१८.९५	१०.५०
(ङ)	कुल निक्षेप (रु. अर्बमा)	८८.१०	१०३.३६	१७.३२
(च)	कुल कर्जा (रु. अर्बमा)	६८.५४	८८.२८	२८.८०
(छ)	प्राथमिक पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१९.७०	१६.१७	-३.५३
(ज)	पुँजीकोष अनुपात(प्रतिशत)	२२.०९	१८.३२	-३.७७
(झ)	कुल कर्जा/प्राथमिक पुँजी तथा निक्षेप अनुपात (प्रतिशत)	८०.०८	८७.१३	७.०५
(ञ)	खुद तरलता अनुपात(प्रतिशत)	३९.७६	३०.४७	-९.२९
(ट)	वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशत)	३१.०३	२३.४७	-७.५६
(ठ)	निष्कृत कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	३.१६	२.५२	-०.६४
(ड)	विपन्न वर्ग कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	१०.४९	८.२८	-२.२१
(ढ)	निर्देशित क्षेत्रमा कर्जा (प्रतिशत)	१७.३३	२०.३३	३
(ण)	कुल सम्पत्ति (रु. अर्बमा)	११६.४३	१४०.८५	२०.९७

नोट : उपरोक्त वित्तीय परिसूचकहरूमा समस्याग्रस्त वित्त कम्पनीहरूको तथ्याङ्क समावेश नभएको।

२०७८ असारमा समस्याग्रस्त वित्त कम्पनी संख्या : २

२०७९ असारमा समस्याग्रस्त वित्त कम्पनी संख्या : २

- २.६९ समीक्षा अवधिमा वित्त कम्पनीहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व २०.९७ प्रतिशतले बढेर रु.१ खर्ब ४० अर्ब ८५ करोड कायम भएको छ ।
- २.७० साधन परिचालनको प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको निक्षेपमा १७.३२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१ खर्ब ३ अर्ब ३६ करोड पुगेको छ भने कुल कर्जा २८.८० प्रतिशतले वृद्धि भई रु.८८ अर्ब २८ करोड पुगेको छ ।

लघुवित्त वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण

- २.७१ आर्थिक वर्ष २०७८ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको संख्या ७० रहेकोमा २०७९ असार मसान्तमा ६५ कायम भएको छ । जसमध्ये सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू २ वटा, थोक कर्जाको मात्र कारोवार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू ४ वटा र ग्रामीण बैकिङ पद्धति अनुसरणकर्ताको रूपमा रही खुद्रा कर्जाको कारोवार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू ५९ वटा रहेका छन् । कुल ६५ वटा संस्थाहरूमध्ये ४६ वटा राष्ट्रियस्तर, १३ वटा प्रदेशस्तर र ६ वटा जिल्ला स्तरका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू रहेका छन् ।
- २.७२ लघुवित्त सम्बन्धी कारोवार गर्ने 'घ' वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल सम्पत्ति तथा दायित्व २०७८ असार मसान्तको तुलनामा १६.७२ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७९ असार मसान्तमा रु.४ खर्ब ९७ अर्ब ४८ करोड पुगेको छ । २०७९ असार मसान्तमा यी संस्थाहरूको कुल बचत तथा निक्षेप रु.१ खर्ब ५९ अर्ब २ करोड र कुल सापटी रु.२ खर्ब ३३ अर्ब ५८ करोड पुगेको छ भने कुल कर्जा तथा सापट रु. ४ खर्ब ४९ अर्ब ६९ करोड र कुल लगानी रु. ६ अर्ब १० करोड पुगेको छ ।

तालिका २.१६ : लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको प्रमुख परिसूचकहरू

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७७ असार	२०७८ असार	२०७९ असार*	प्रतिशत परिवर्तन	
				२०७७/७८	२०७८/७९*
पुँजी कोष	३३,४१	३९,०९	५०,३३	१७.००	२८.७६
बचत तथा निक्षेप	१,०६,१५	१,३०,४३	१,५९,०२	२२.८७	२१.९३
सापटी	१,४२,०९	२,०७,३५	२,३३,५८	४५.९३	१२.६५
अन्य	२९,५९	३७,४९	४२,१६	२६.७०	१२.४५
नाफा हिसाब	५,४४	११,८४	१२,३८	११७.७४	४.५५
जम्मा साधन	३,१६,६८	४,२६,२०	४,९७,४८	३४.५८	१६.७२
तरलता कोष	३०,३८	२८,२९	२०,३२	(६.८८)	(२८.१७)
लगानी	१०,२०	१४,७१	६,१०	४४.२५	(५८.५७)
कर्जा तथा सापट	२,६२,७३	३,६५,५५	४,४९,६९	३९.१४	२३.०१
अन्य	१३,२८	१७,६३	२१,२२	३२.७२	२०.३३
नोक्सान हिसाब	९	१	१६	(८५.७५)	११७९.२०
जम्मा उपयोग	३,१६,६८	४,२६,२०	४,९७,४८	३४.५८	१६.७२

* अपरिष्कृत

- २.७३ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूमध्ये राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेडसहित ४७ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण र ४ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको विशेष निरीक्षण सम्पन्न भएको छ ।
- २.७४ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को दोस्रो अर्द्धवार्षिक प्रतिवेदन र आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को प्रथम अर्द्धवार्षिक कार्यान्वयन प्रतिवेदन (Enforcement Report) तयार भएको छ । आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को चौथो त्रैमासिक, आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को प्रथम, दोस्रो र तेस्रो त्रैमासिक गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।
- २.७५ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वार्षिक निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन वेबसाइटमार्फत प्रकाशन गरिएको छ । त्यसैगरी, वित्तीय समावेशताको स्थिति सम्बन्धमा वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।
- २.७६ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा यस बैंकको निर्देशन अनुसार न्यूनतम पुँजीकोष कायम नगरेकोले २ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई शीघ्र सुधारात्मक कारवाही गरिएको छ । त्यसैगरी, न्यूनतम अनिवार्य अनुपात कायम

गर्नुपर्ने व्यवस्थाको पालना नगरेका ४ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई कारवाही स्वरूप हर्जना लगाइएको छ ।

गैरबैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण

- २.७७ विदेशी विनिमय कारोवार गर्न ईजाजतपत्र प्राप्त संस्थाहरू, हायर पर्चेज कारोवार गर्ने कम्पनीहरू, हाईड्रोईलेक्ट्रीसिटी ईन्भेष्टमेण्ट एण्ड डेभलपमेण्ट कम्पनी लि. र राष्ट्रिय सहकारी बैंक लि. को निरीक्षण, सुपरिवेक्षण, अनुगमन लगायतका सुपरिवेक्षकीय कार्यहरू सम्पादन गर्ने उद्देश्यले मिति २०७८/११/०१ गतेदेखि गैरबैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग सञ्चालनमा आएको छ । उपरोक्त संस्थाहरूको निरीक्षण, सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन गर्न नेपाल राष्ट्र बैंक विप्रेषण कारोवार निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली, २०७९ लागु गरिएको छ भने विप्रेषण कारोवार निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण कार्यविधि, २०७९ को मस्यौदा तयार गर्ने कार्य भईरहेको छ ।
- २.७८ २०७९ असार मसान्तसम्मको अवधिमा गैरबैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभागबाट विभिन्न १४ वटा मनिचेन्जर, ४ वटा विप्रेषण कम्पनी, ३ वटा हायर पर्चेज कम्पनी र ३ वटा ट्राभल्स एण्ड टुर्स कम्पनीहरूको स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न भएको छ । साथै, सो अवधिमा १४ वटा विप्रेषण कम्पनीको विशेष स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न भएको छ । स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेखित कैफियतहरू उपर ३ वटा विप्रेषण कम्पनी, १० वटा मनिचेन्जर र ४ वटा हायर पर्चेज कम्पनीलाई थप निर्देशन दिइएको छ ।
- २.७९ स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदनका कैफियत, कार्यान्वयनको अवस्था, विभागमा पठाउनु पर्ने तथ्याङ्क र AML/CFT कार्यान्वयन लगायतका विषयमा गैरबैंक वित्तीय संस्थाका प्रतिनिधिहरूसँग छलफल गरिएको छ ।

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन

विदेशी विनिमय नियमन

- २.८० २०७९ असार मसान्तसम्म यस बैंकबाट विदेशी मुद्राको कारोवार गर्न स्वीकृत लिने संस्थामा होटल २ सय २७, ट्राभल एजेन्सी ९ सय १४, ट्रेकिङ्ग १ हजार ५ सय ९७, कार्गो ६५, एयरलाइन्स कम्पनी ७२, मनिचेन्जर ३ सय ४९, रेमिट्यान्स कम्पनी ४२, वाणिज्य बैंक २६, विकास बैंक ७, वित्त कम्पनी ७, नेपाल इन्फ्रास्ट्रक्चर डेभलपमेन्ट बैंक १, नेपाल क्लियरिङ हाउस १ र अन्य ४० गरी जम्मा ३ हजार ३ सय ४८ संस्थाहरूले स्वीकृत लिएका छन् । जसमध्ये काठमाडौं उपत्यकाभित्र ३ हजार ४३ र उपत्यका बाहिर ३ सय ५ संस्थाहरूले इजाजत प्राप्त गरेका छन् ।
- २.८१ नेपाल राष्ट्र बैंक विदेशी लगानी तथा विदेशी ऋण व्यवस्थापन विनियमावली, २०७८ र नेपाल राष्ट्र बैंक मनिचेन्जर इजाजतपत्र तथा निरीक्षण विनियमावली, २०७७ परिमार्जन गरी लागु गरिएको छ । विदेशी विनिमय कारोवार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त निकायलाई जारी गरिएको एकीकृत परिपत्र २०७८ को एकीकृत इ.प्रा. परिपत्र २७/२०७८ सम्पत्ति शुद्धीकरणसम्बन्धी व्यवस्थालाई संशोधन/परिमार्जन गरिएको छ ।
- २.८२ नेपाल सरकारद्वारा प्रकाशित नेपाल राजपत्र (खण्ड ७२) मिति २०७९/०१/१३ (अतिरिक्ताङ्क १) को सूचनाबमोजिम केही वस्तुको पैठारीमा पूर्ण बन्देज लगाएको हुँदा सोही सूचनाबमोजिम गर्न/गराउन बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई परिपत्र जारी गरिएको छ ।
- २.८३ कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेडले Government-to-Government खरिद व्यवस्थाअन्तर्गत भारत सरकार वा भारत सरकारको सार्वजनिक निकायसँग प्रतीतपत्रमार्फत रासायनिक मल खरिद गर्दा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा समेत भुक्तानी गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.८४ नेपाल सरकारद्वारा प्रकाशित नेपाल राजपत्र (खण्ड ७१) संख्या ४८, भाग ५ मिति २०७८/११/२६ मा जारी सूचनाबमोजिम भन्सार उपशीर्षक ०७१३.१०.००, ०८०२.८०.००, ०८०२.९०.०० र ०९०४.११.०० का वस्तुहरू औद्योगिक प्रयोजनको लागि उद्योग विभागको सिफारिस र वाणिज्य आपूर्ति तथा उपभोक्ता संरक्षण विभागको अनुमति आधारमा सम्बन्धित उद्योग आफैले आयात गर्न सक्ने हुँदा सोही व्यवस्थाको अधीनमा रही विदेशी मुद्राको सट्टी सुविधा प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.८५ अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारका लागि जारी हुने प्रतीतपत्रमा प्रचलित व्यवस्थाबमोजिम चोभारको सुख्खा बन्दरगाह भन्सार कार्यालय नाका हुने गरी समेत जारी गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।

- २.८६ लगानी बोर्डबाट राष्ट्रिय महत्वको आयोजनाको रुपमा पहिचान भएको र हाल निर्माण सुरु भएको अरुण तेस्रो जलविद्युत आयोजनाको लागि PDA मा उल्लेख भएबमोजिम आयोजनाको विकासकर्ताले परामर्शदाता/निर्माणकर्ता ठेकेदार/आपूर्तिकर्तालाई दिनुपर्ने भुक्तानीको सटही सुविधा प्रदान गर्नुपर्दा विकासकर्ता कम्पनीबाट कार्यसम्पादन यकिन तथा लगानी बोर्डको कार्यालयबाट सिफारिस भई आएको आधारमा वाणिज्य बैंकहरूले ठेक्का रकमको सीमा ननाघ्ने गरी सिधै भारतीय रुपैयाँको सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ । साथै, विदेशी मुद्राको सटही सुविधा प्राप्त गर्ने निकायको साविक सूचीमा राष्ट्रिय प्रशासन ग्रिड कम्पनी लिमिटेडलाई थप गरिएको छ ।
- २.८७ आयात गर्न सकिने सुनको दैनिक परिमाण १० किलोग्राम कायम गरिएको छ । त्यसैगरी, तातोपानी भन्सार विन्दुमार्फत नगदमा आयात गर्न सकिने व्यवस्था खारेज गरिएको छ । विभिन्न ४७ प्रकारका वस्तुहरूको आयातको लागि प्रतीतपत्र खोल्दा ५० देखि १०० प्रतिशतसम्म नगद मार्जिन राख्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.८८ क्रेडिट सुविधा अन्तर्गत वा उधारोमा आयात हुने मालसामानको हकमा समेत वि.वि.नि. फा.नं. ४(ग) जारी गर्नु पर्ने र धरौटी लिनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ । भारतमा हुने निर्यातको हकमा समेत अग्रिम भुक्तानी प्रमाणपत्र जारी गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.८९ संस्थागत विदेशी निक्षेपकर्ता तथा गैर-आवासीय नेपालीहरूको नाममा बैंक खाता खोल्न तथा सञ्चालन गर्न सकिने व्यवस्थामा सरलीकृत गरी न्यूनतम अमेरिकी डलर एक हजार वा सो बराबरको तोकिएका विदेशी मुद्रामा निक्षेप संकलन गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.९० विप्रेषण कारोबार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त कम्पनीहरूले विप्रेषण कारोबारमा लाग्ने सेवा शुल्क लगायत विनिमय दरसम्बन्धी विवरणलाई आ-आफ्नो वेवसाइटमार्फत प्रकाशन एवम् अद्यावधिक गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.९१ नेपाली फर्म, कम्पनी, उद्योग, बैंक तथा वित्तीय संस्था लगायतले परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋण लिँदा तिर्नुपर्ने ब्याजदरलाई लाइबोर (LIBOR) सँग आबद्ध गर्ने व्यवस्थालाई परिमार्जन गरी विभिन्न बेन्चमार्क ब्याजदरहरू (Benchmark Interest Rates) सँग आबद्ध गरिनुको साथै मार्जिन दरमा पुनरावलोकन गरिएको छ ।
- २.९२ Virtual Currency/Cryptocurrency तथा Networking Marketing अन्तर्गतको कारोबार/व्यवसाय गैरकानूनी हुने सम्बन्धी सूचना प्रकाशन गरिएको छ ।
- २.९३ भा.रु.३ करोडभन्दा बढीको वस्तु आयात अनिवार्य रुपले प्रतीतपत्रमार्फत गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । साथै, भारतबाट क्रेडिटमा आयात हुने वस्तुहरूमा समेत वि.वि.नि.फा.नं. ३ र ४ का प्रावधानहरू लागु हुने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.९४ राहदानीवापतको सटही सुविधा एक वर्षमा बढीमा २ पटकसम्म मात्र प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ । त्यसैगरी, भारतमा उच्च शिक्षा अध्ययनका लागि सटही सुविधा उपलब्ध गराउँदा NOC आवश्यक हुने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.९५ विदेशी मुद्राको वैधानिक स्रोत भएका नेपाली नागरिकले नगद अमेरिकी डलर १,५०० भन्दा अधिक रकम ३५ दिनभित्र सटही गर्नुपर्ने वा बैंक खातामा जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.९६ तेस्रो मुलुकबाट लिएको सेवाको भुक्तानीको लागि अमेरिकी डलर ५,००० वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रासम्म तोकिएका कागजातहरूको आधारमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट नै सटही सुविधा प्रदान हुने, नियामक निकायबाट सम्झौता/सहमति स्वीकृत वा सटही सिफारिसको आधारमा अमेरिकी डलर १२,००० वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रासम्म वाणिज्य बैंकहरूबाट नै सटही सुविधा प्रदान हुने र अमेरिकी डलर १२,००० वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्राभन्दा माथिको भुक्तानीको लागि नियामक निकायको सिफारिससहित विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागको स्वीकृतिको आधारमा मात्र सटही सुविधा प्रदान हुने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.९७ विप्रेषण कारोबारका लागि विदेशी संस्था लाभग्राही (Beneficiary) हुने गरी Prefunding प्रयोजनको लागि बैंक ग्यारेण्टी जारी गर्न नपाइने व्यवस्था गरिएको छ । नेपाली बोलपत्रदाता समेत सहभागी हुन सक्ने गरी आह्वान भएको अन्तर्राष्ट्रिय बोलपत्रका लागि सुरक्षण र जोखिम सम्बन्धित बैंकले नै विश्लेषण गरी विदेशी मुद्राको बैंक जमानत जारी गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.९८ वैदेशिक रोजगारीका लागि दक्षिण कोरिया जाने नेपाली कामदारहरूलाई कोभिड-१९ का कारण क्वारेन्टिन खर्चवापत वैदेशिक रोजगार विभागको सिफारिस पत्रको आधारमा थप अधिकतम अमेरिकी डलर १,५०० सम्म सटही सुविधा विद्युतीय कार्डको माध्यमबाट उपलब्ध गराउन सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।

- २.९९ इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका बैंकले Proprietary अन्तर्गतका Derivatives कारोबारको बक्यौता खरिद र बिक्री दुबैको जोड प्राथमिक पुँजीको १५ प्रतिशतभन्दा बढी गर्न नपाउने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०० वाणिज्य बैंकहरूले गैर-आवासीय नेपाली तथा गैर-आवासीय नेपालीहरूबाट प्रवर्द्धित विदेशस्थित संस्थाहरूबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा बचत निक्षेप संकलन तथा परिचालन गर्न पाउने र उक्त निक्षेप बैंकिङ्ग प्रणालीमार्फत तोकिएका शर्तहरूको अधीनमा रही फिर्ता लैजान सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०१ व्यावसायिक कृषि, उत्पादनमूलक उद्योग, पूर्वाधार निर्माण र पर्यटनसँग सम्बन्धित नेपाली फर्म तथा कम्पनीले विदेशी संस्थाबाट नेपालमा विदेशी ऋण लिने प्रयोजनका लागि वाणिज्य बैंकहरूले विदेशी मुद्राको बैंक ग्यारेण्टी वा Stand by प्रतीतपत्र जारी गर्नसक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०२ खुला बजार आयात इजाजत (OGL) व्यवस्थाअनुरूपको चाँदी आयात गर्दा बैंक ग्यारेण्टी, प्रतीतपत्र र Stand by प्रतीतपत्रको माध्यमबाट मात्र गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ भने चाँदी आयात गर्दा प्रत्येक पटक अमेरिकी डलर पैतीस हजार वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्राको सीमासम्म सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०३ Document against payment तथा Document against acceptance को माध्यमबाट आयात गर्न सकिने रकमको सीमा अमेरिकी डलर ५० हजार वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रासम्म मात्र कायम गरिएको छ ।
- २.१०४ नेपाली सेनाको विभिन्न शान्ति मिशनहरूलाई वार्षिक रूपमा विनियोजित रकम बैंकिङ्ग उपकरण/प्रणालीमार्फत स्थानान्तरण गर्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०५ विप्रेषणबापतको रकम भुक्तानी गर्दा वेनिफिसियरीको सक्कल नागरिकता/राहदानी/नेपाल सरकारले जारी गरेको फोटो सहितको परिचयपत्र रुजु गरी सोको प्रतिलिपिमा सही छाप समेत गराएर मात्र रकम भुक्तानी गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०६ नेपाली निकायहरूले विदेशमा कारोबार सञ्चालन गरी नेपालमा विदेशी मुद्रा भित्र्याउने प्रयोजनका लागि विदेशमा विदेशी मुद्रामा ऋण लिनका लागि बैंक ग्यारेण्टी वा Standby Letter या Credit जारी गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०७ Sight L/C भुक्तानीको प्रयोजनको लागि अधिकतम ९० दिनसम्मको लागि उद्योगले आयात गर्ने कच्चा पदार्थ र मेसिनको हकमा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋण दिन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०८ भारतबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा आयात गरिने औद्योगिक कच्चा पदार्थ तथा मेशिनरी लगायतका वस्तुहरूको सूचीमा १५ वस्तु थप गरी १८२ पुऱ्याइएको छ ।
- २.१०९ राष्ट्रिय गौरवका आयोजना तथा राष्ट्रिय प्राथमिकताप्राप्त आयोजनाहरूले विदेशी संस्थाबाट लिएको सेवा भुक्तानी गर्न तोकिएका कागजातहरूको आधारमा सोभै वाणिज्य बैंकहरूबाट सटही सुविधा प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.११० स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, स्वास्थ्य सेवा विभागको सिफारिसमा गरिने कोभिड-१९ सँग सम्बन्धित औषधीजन्य सामग्री तथा स्वास्थ्य उपकरणहरूको आयात गर्दा एउटै बीजकबाट अमेरिकी डलर १ लाख वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रासम्मको रकम ड्राफ्ट/टि.टि.को माध्यमबाट भुक्तानी गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ । साथै, कोभिड-१९ को उपचारमा प्रयोग हुने अक्सिजन लगायत जीवनरक्षक स्वास्थ्य सामग्री/उपकरणको आयातको हकमा २०७८ चैतमसान्तसम्म ड्राफ्ट/टि.टि.को सीमा लागु नहुने, Beneficiary को Business Credibility Information आवश्यक नपर्ने र स्वास्थ्य सेवा विभागको सिफारिस अनिवार्य नहुने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१११ कोभिड-१९ बाट सिर्जित प्रभाव दृष्टिगत गरी विदेशी मुद्रा कारोबार इजाजतपत्रको नवीकरण गर्दा कुनै पनि शुल्क नलिई एक वर्षको लागि इजाजतपत्रको नवीकरण गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.११२ वायुयान सेवा सञ्चालक संस्थालाई अमेरिकी डलर २५,००० वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रासम्मको सेवा आयातको लागि तोकिएका कागजातहरूको आधारमा वाणिज्य बैंकहरूबाट विदेशी मुद्रा सटही सुविधा उपलब्ध हुने व्यवस्था गरिएको छ ।

- २.११३ विविध कारणले वैदेशिक अध्ययनमा जान नपाएका विद्यार्थीले दाखिला गरेको शिक्षा सेवा शुल्क वापतको रकम सरल र छिटो प्रक्रियाद्वारा फिर्ता दिने प्रयोजनको लागि शिक्षा सेवा शुल्क फिर्तासम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.११४ कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेड र साल्ट टेडिङ्ग कर्पोरेशन लिमिटेडले ग्लोबल टेण्डरमार्फत स्वीकृत गरेको बोलपत्रबाट मल, बीउ आयात गर्दा तेस्रो मुलुकमै निर्मित भई तेस्रो मुलुकबाट Shipment हुने अवस्थामा ग्लोबल टेण्डर पर्ने भारतीय फर्म, कम्पनीको नाममा समेत परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी हुने गरी प्रतीतपत्र खोल्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।

वैदेशिक लगानी तथा ऋण

- २.११५ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रु.७ अर्ब ३४ करोड बराबरको प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी तथा रु.४३ अर्ब २ करोड बराबरको वैदेशिक ऋण भित्र्याउन अनुमति प्रदान भएको छ । सो अवधिमा रु.१० अर्ब ८४ करोड बराबरको विदेशी लगानी र रु.३९ अर्ब २ करोड बराबरको विदेशी ऋणको लेखाङ्कन भएको छ । साथै, उक्त अवधिमा प्रत्यक्ष विदेशी लगानी फिर्ता, ऋण मार्फत भित्रिएको विदेशी लगानीको साँवा र व्याज, विदेशी लगानीबाट आर्जित लाभांश, प्रविधि हस्तान्तरण वापतको रोयल्टी तथा विदेशी लगानीसँग सम्बन्धित विभिन्न शुल्कहरू भुक्तानीको लागि जम्मा रु.२२ अर्ब ५५ करोड बराबरको रकम सटही गर्न स्वीकृत प्रदान गरिएको छ ।

वस्तु तथा सेवा आयात/निर्यात

- २.११६ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा विदेशी फर्म, कम्पनी तथा संस्थसँग नेपालमा दर्ता भएका फर्म, कम्पनी वा संस्थाले सम्भौता गरी सेवा खरिद गरेबापत वाणिज्य बैंकहरूले प्रदान गर्न सक्ने विदेशी मुद्रा सटही सुविधाको सीमाका अतिरिक्त यस बैंकमा पेश हुन आएका २ हजार ५ सय २६ वटा निवेदनमार्फत रु.१९ अर्ब ४३ करोड विदेशी मुद्राको सटही सुविधा प्रदान भएको छ ।
- २.११७ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा निर्यात व्यापारलाई प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले निर्यातकर्ता फर्म, कम्पनी वा संस्थाहरूलाई वाणिज्य बैंकहरूबाट भुक्तानी भएको रु.१ अर्ब ४२ करोड बराबरको निर्यातमा नगद अनुदान रकमको शोधभर्ना उपलब्ध गराइएको छ ।

विदेशी विनिमय सञ्चिति तथा लगानी

- २.११८ नेपाल राष्ट्र बैंक विदेशी विनिमय लगानी निर्देशिका, २०७९; नेपाल राष्ट्र बैंक विदेशी मुद्रा खरिद बिक्री तथा बजार हस्तक्षेप निर्देशिका, २०७८ र नेपाल राष्ट्र बैंक विनिमय दर निर्धारण तथा प्रकाशन कार्यविधि, २०७० (पहिलो संशोधन, २०७८) जारी गरिएको छ ।
- २.११९ २०७८ असार मसान्तमा यस बैंकको विदेशी विनिमय सञ्चिति लगानी अमेरिकी डलर १० अर्ब ५५ करोड रहेकोमा २०७९ असार मसान्तमा घटेर यस्तो रकम अमेरिकी डलर ८ अर्ब २६ करोड रहेको छ ।
- २.१२० विदेशी विनिमय सञ्चितिको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्न सुरक्षा, तरलता तथा प्रतिफललाई क्रमशः प्राथमिकीकरण गर्दै सञ्चिति लगानीलाई विभिन्न बैंकहरूमा आवधिक निक्षेप, केन्द्रीय बैंकबाट जारी हुने ट्रेजरी बिल तथा नोट्स, चीनियाँ सरकारी ऋणपत्र लगायतका उपकरणहरूमा केन्द्रित गरिएको छ ।
- २.१२१ बैंकले अमेरिकी डलर, युरो, पाउण्ड स्टर्लिङ, चीनियाँ युआन, जापानिज येन, अष्ट्रेलियन डलर, क्यानेडियन डलर र भारतीय रुपैयाँका लगानीयोग्य उपकरणहरूमा लगानी गरेको छ । २०७९ असार मसान्तको कुल लगानीमध्ये मुख्य हिस्सा अमेरिकी डलरको रहेको छ ।
- २.१२२ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा बैंकले लगानी व्यवस्थापन गर्ने सिलसिलामा Raiffeisen Switzerland तथा First Abudhabi बैंकसँग सम्बन्ध स्थापना गरी कारोबार शुरु गरेको छ । साथै, सरकारी ऋण भुक्तानी प्रयोजनको लागि Qatar National Bank, Saudi Arabia मा SAR मुद्रामा खाता सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।

भुक्तानी प्रणाली

- २.१२३ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को अवधिमा विभागले ६ वटा वित्तीय संस्थाहरूलाई भुक्तानी सेवा प्रदायक सम्बन्धी कार्य गर्न अनुमतिपत्र प्रदान गरेको छ । त्यस्तै, तोकिएको समयमा आफ्नो कारोबार सञ्चालन नगरेकाले एउटा अनुमतिपत्रप्राप्त संस्थाको अनुमतिपत्र खारेज गरिएको छ ।
- २.१२४ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा अनुमतिपत्रप्राप्त भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थाहरूलाई “भुक्तानी प्रणाली सम्बन्धी एकीकृत निर्देशन-२०७८” जारी गरिएको छ । भुक्तानी प्रणालीसम्बन्धी एकीकृत निर्देशन- २०७८ को अ.प्रा. निर्देशन नं. १४/०७८ (सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी कार्यमा वित्तीय लगानी निवारण सम्बन्धी व्यवस्था) मा यस बैंकबाट अनुमतिपत्रप्राप्त भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थाहरूले AML/CFT सम्बन्धी संस्थागत जोखिम मूल्याङ्कन गरी सोको प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने, जोखिमको अनुगमन तथा सोको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक उपाय अवलम्बन गर्नुपर्ने र क्रेडिट कार्डमार्फत भुक्तानीको लागि मात्र प्रयोग गर्नुपर्ने लगायतका व्यवस्थाहरू थप गरिएका छन् ।
- २.१२५ भुक्तानी तथा फस्यौट ऐन, २०७५ को दफा ३ मा भएको व्यवस्थाबमोजिम आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को अवधिमा राष्ट्रिय भुक्तानी बोर्डको छ (६) वटा बैठक सम्पन्न भएको छ ।
- २.१२६ २०७७ साउनदेखि भुक्तानी प्रणालीको विकाससम्बन्धी सूचकहरू यस बैंकको वेबसाइटमा मासिक रूपमा प्रकाशन गर्ने गरिएको छ । समीक्षा वर्षमा अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा विद्युतीय भुक्तानीका विभिन्न उपकरणहरूको प्रयोगमा उल्लेख्य वृद्धि भई सर्वसाधारणमा यसको पहुँच अभिवृद्धि भएको छ (तालिका २.१७) ।

तालिका २.१७ : भुक्तानी प्रणालीसम्बन्धी सूचकहरू

क्र.सं.	विभिन्न सूचकहरू	२०७८ असार मसान्त	२०७९ असार मसान्त	प्रतिशत परिवर्तन
१	भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक (पि.एस.ओ.)	१०	१०	०
२	भुक्तानी सेवा प्रदायक(पि.एस.पी.)	२८	२७	-३.६
३	पिएसपीका आधिकारीक एजेन्ट	९,२७९	१२,६८५	३६.७
४	वालेट प्रयोगकर्ता	८८,८५,९१४	१,३६,७५,९९३	५३.९
५	डेबिट कार्ड	८८,३९,८५५	१,०८,५६,३५७	२२.८
६	क्रेडिट कार्ड	१९२,३७०	२३८,७९४	२४.१
७	प्रिपेड कार्ड	६८,२६५	१,०८,६४१	५९.१
८	मेवाईल बैंकिङ प्रयोगकर्ता	१,४१,९४,८३९	१,८३,०७,२५५	२८.९
९	इन्टरनेट बैंकिङ प्रयोगकर्ता	११,६०,३२१	१६,८४,३१०	४५.१
१०	आरटिजिएसमा सहभागी	३८	४९	२८.९
११	कनेक्ट आईपिएसमा सहभागी	५,३४,६१५	८,९६,३४१	६७.६
१२	ई.सि.सी.मा सहभागी	६०	५९	-१.७

- २.१२७ नेपाल राष्ट्र बैंक र विश्व बैंक ग्रुपको International Finance Corporation (IFC) बीच विद्युतीय भुक्तानीको पूर्वाधार तथा नीतिगत व्यवस्थाको सुदृढीकरणको लागि गरिएको Advisory Agreement को अवधि सन् २०२१ डिसेम्बर ३१ सम्म रहेकोमा सम्झौताको समयवधि १ वर्ष थप गरिएको छ ।
- २.१२८ National Payment Switch स्थापना र सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा पहिलो चरणको Sub-Project 3 (Enhancement of NPI for Retail Payment Switch) सञ्चालनका लागि नेपाल क्लियरिङ हाउस लिमिटेडलाई स्वीकृति प्रदान गरिएको छ । त्यसैगरी, RTGS GL Interface प्रतिस्थापनको कार्य नेपाल क्लियरिङ हाउस लिमिटेडमार्फत सम्पन्न भई हाल परीक्षणको क्रममा रहेको छ ।
- २.१२९ यस बैंकबाट सञ्चालित RTGS प्रणालीमार्फत हुने कारोबारलाई मिति २०७९ वैशाख २ गतेदेखि दुई सत्रमा सञ्चालन गर्ने गरी व्यवस्था गरिएको छ । जसअनुसार RTGS सञ्चालनको समय आइतबारदेखि विहीबारसम्म विहान ८:०० बजेदेखि बेलुका ८:०० बजेसम्म र शुक्रबार विहान ८:०० बजेदेखि दिउँसो ३:०० बजेसम्म कायम गरिएको छ । यससम्बन्धी कार्यको प्रभावकारीताको लागि "RTGS Session Operating Internal Procedure 2079" स्वीकृत गरी लागु गरिएको छ ।

- २.१३० आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को मौद्रिक नीतिमा डिजिटल कर्जा मार्गदर्शन तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने व्यवस्था भएबमोजिम “विद्युतीय माध्यमबाट प्रवाह हुने कर्जा (Digital Lending) सम्बन्धी मार्गदर्शन २०७८” जारी भई कार्यान्वयनमा आएको छ । साथै, भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थाहरूको निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षणलाई नियमित, व्यवस्थित एवम् प्रभावकारी बनाउन “भुक्तानी प्रणाली निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली, २०७८” कार्यान्वयनमा आएको छ ।
- २.१३१ यस बैंकबाट अनुमतिपत्रप्राप्त भुक्तानीसम्बन्धी कार्यमा संलग्न संस्थाले आफ्नो प्रणाली (System), संयन्त्र (Mechanism) वा उपकरण (Instrument) लाई अन्य संस्थाले प्रचलनमा ल्याएको प्रणाली, संयन्त्र वा उपकरणसँग अन्तरआवद्धता (Interoperability) गरी भुक्तानी सेवालाई सर्वसुलभ बनाई सर्वसाधारणको पहुँच विस्तार गर्ने तथा जोखिम व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले भुक्तानी प्रणालीको अन्तरआवद्धता (Interoperability) तथा पहुँच (Access) सम्बन्धी परिपत्र जारी गरिएको छ । साथै, अनुमतिपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई शाखारहित बैंकिङ्ग सेवा तथा आधिकारिक प्रतिनिधि सम्बन्धमा विभिन्न नीतिगत एवम् प्रक्रियागत व्यवस्था गरी परिपत्र जारी गरिएको छ ।
- २.१३२ RTGS System मार्फत २०७८ साउनदेखि २०७९ असारसम्म कुल ७ लाख ३१ हजार ९ सय ८४ कारोबारमार्फत रु.४२० खर्ब ४ अर्ब ५५ करोडभन्दा बढी रकमको कारोबार भएको छ (तालिका २.१८) ।

तालिका २.१८ : आरटिजिएस प्रणालीमार्फत भएको कारोबारको विवरण

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	मुद्रा	कारोबार संख्या	कारोबार रकम
१.	ने.रु.	७,१५,१४३	४,१९,२७,८७.०३
२.	अमेरिकी डलर	१४,८१७	८२.८१
३.	यूरो	१,०९३	२२.२८
४.	पाउन्ड स्टर्लिङ	५८३	०.४९
५.	जापानी येन	३४८	७५,६३.३६
जम्मा :		७,३१,९८४	४२०,०४,५५.९८

- २.१३३ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को अवधिमा यस बैंकबाट भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्न अनुमतिपत्रप्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका विभिन्न ६७ वटा संस्थाहरूको स्थलगत निरीक्षण र अन्य संस्थाहरूको नियमित रूपमा गैरस्थलगत निरीक्षण सम्पन्न भई कैफियतको आधारमा ६ वटा संस्थालाई सचेत गराउने, नसिहत दिने, कबुलियतनामा गराउने कारवाही गरिएको छ ।

सूचना प्रविधि

- २.१३४ Olympic Banking System को Standard Operating Procedure (SOP) तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । Olympic Banking System को Version Upgrade गर्न Testing को कार्य सम्पन्न गरी केन्द्रीय कार्यालय स्थित Data Centre तथा विराटनगर स्थित DR Site दुबैमा Olympic Banking System को Upgraded Version प्रयोगमा ल्याइएको छ । त्यसैगरी, IBM Power 9 Server खरिद गरी Primary Site मा Install गरिएको छ । साथै, DR Site विराटनगरमा Power 7 Server प्रतिस्थापन गरी Power 8 Server राखिएको छ ।
- २.१३५ विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित पूर्वाधारहरूका साथै Risk Based Supervision अन्तर्गत सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित जोखिमहरूको समेत निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१३६ Cloud Computing Feasibility Study सम्पन्न भएको छ । साथै, SWIFT System Customer Security Programme (CSP) Independent Attestation सम्पन्न भई SWIFT System 7.6 Version Update गरिएको छ । Foreign Exchange Online System जडान गरी सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।
- २.१३७ बैंकमा सञ्चालनमा रहेको Computer Network लाई परिष्कृत गरी Network Infrastructure अद्यावधिक गरिएको छ । बैंकको Data Center मा भएको विभिन्न Server उपकरणहरू अद्यावधिक गर्ने तथा आवश्यकता अनुरूप नयाँ Virtual Server हरू बनाई सम्बन्धित निकायलाई हस्तान्तरण गरिएको छ । बैंकमा सञ्चालनमा रहेको Network, Virtualization System र Security System लगायतका प्रणालीहरूमा प्रयोग हुने Hardware उपकरणहरूको Firmware Upgrade समेत गरिएको छ ।

मुद्रा व्यवस्थापन

२.१३८ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नेपाल राष्ट्र बैंक, नोट छपाइ तथा सिक्का टकमरी निर्देशिका, २०६५ (पहिलो संशोधन, २०७५) मा भएको व्यवस्थाअनुसार नोट छपाइ (खरिद) सम्बन्धी गुरुयोजना र सिक्का टकमरी सम्बन्धी गुरुयोजना अद्यावधिक गरिएको छ । चालु नोट छपाइ चक्रमा रु.५ दरको ३० करोड थान, रु.१० दरको ३४ करोड थान, रु.२० दरको २४ करोड थान, रु.५० दरको १९ करोड थान, रु.१०० दरको ४० करोड थान, रु.५०० दरको १९ करोड थान र रु.१,००० दरको ३१ करोड थान बैंकनोट छपाइका लागि करार सम्भौता भई कार्यान्वयनमा रहेकोमा हालसम्म रु.२०, रु.५०, रु.१०० र रु.१,००० दरको बैंकनोटको डेलिभरी सम्पन्न भइसकेको छ ।

२.१३९ आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ मा रु.५ दरको १४ करोड २० लाख थान, रु.१० दरको १३ करोड थान, रु.२० दरको ७ करोड थान, रु.५० दरको ८ करोड थान, रु.१०० दरको १६ करोड थान, रु.५०० दरको १३ करोड थान र रु.१००० दरको ११ करोड थान छपाइ भई आएका नयाँ नोटहरू बैंकको ढुकुटीमा दाखिला भईसकेको छ ।

२.१४० २०७९ असार मसान्तमा विभिन्न दरका रु.२ खर्ब २७ अर्ब ८ करोड ६७ लाख ४९ हजार बराबरको नयाँ नोट स्टक मौज्जात रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो मौज्जात रु.७९ अर्ब ८१ करोड ११ लाख रहेको थियो (तालिका २.१९)।

तालिका २.१९ : नोट स्टक मौज्जात विवरण

(रु. लाखमा)

दर	२०७७ असार	२०७८ असार	२०७९ असार	वृद्धि प्रतिशत	
				२०७८ असार	२०७९ असार
१	०.५०	०.५०	०.५०	०	०
२	६३.००	६३.००	६३.००	०	०
५	१,३७२.५०	४,६१७.५०	५,४५५.००	२३६.४३	१८.१४
१०	७६५.००	७,८७५.००	९,९१८.९९	९२९.४१	२५.९६
२०	२,४९०.००	३३,७३०.००	२०,४८०.००	१,२५४.६२	(३९.२८)
५०	३०,१५०.००	५९,६७५.००	५४,४५०.००	९७.९३	(८.७६)
१००	५३,८५०.००	१,४३,९००.००	२,११,०००.००	१६७.२२	४६.६३
५००	४०,७५०.००	७,२५०.००	६,१४,५००.००	(८२.२१)	८,३७५.८६
१०००	१,५००.००	५,४१,०००.००	१३,५५,०००.००	३५,९६६.६७	१५०.४६
कुल रकम*	१३,०९,४१.००	७९,८१,११.००	२,२७,०८,६७.४९	५०९.५२	१८४.५३

*नोट : मुद्रा व्यवस्थापन विभाग तथा प्रदेशस्थित कार्यालयहरूमा रहेको मौज्जातको योग ।

२.१४१ २०७८ साउनदेखि २०७९ असार मसान्तसम्मको अवधिमा रु. ५२ अर्ब ६५ करोड ६० लाख बराबरका विभिन्न दरका ६३ करोड ६० लाख थान नयाँ नोटहरू चलनचल्तीको लागि निष्काशन भएको छ (तालिका २.२०)।

तालिका २.२० : आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा नोट स्टकबाट चलनचल्तीमा निष्काशित नोटको विवरण

दर (रु.)	थान (लाखमा)	रकम रु. (करोडमा)
५	१,३५४.००	६७.७०
१०	१,१८५.५०	१,१८.५५
२०	१,४५०.५०	२,९१.१०
५०	९९५.५०	४,९७.७५
१००	१,००३.००	१०,०३.००
५००	८५.५०	४,२७.५०
१०००	२८६.००	२८,६०.००
जम्मा	६,३६०.००	५२,६५.६०

२.१४२ २०७८ असार मसान्तसम्म रु.६ खर्ब ८३ अर्ब ५० करोड बराबरका विभिन्न दरका नोटहरू चलनचल्तीमा रहेकोमा २०७९ असार मसान्तसम्ममा ७.४६ प्रतिशतले कमी भई चलनचल्तीमा रहेको कुल नोट रु.६ खर्ब ३२ अर्ब ४७ करोड रहेको छ (तालिका २.२१) ।

तालिका २.२१ : चलनचल्तीमा रहेको नोटको विवरण (२०७९ असार मसान्तसम्म)

दर (रु.)	चलनचल्तीमा रहेका नोट (थान)	रकम (रु. करोडमा)
१	१६,१०,०२,६६९	१६.१०
२	९,२५,८७,९१८	१८.५२
५	६७,५७,४८,९०३	३,३७.८७
१०	५३,७५,०८,०१९	५,३७.५१
२०	३४,१२,८०,१०२	६,८२.५६
२५	२२,८३,९९२	५.७१
५०	२६,४९,४३,६६५	१३,२४.७२
१००	२७,००,२१,९०७	२७,००.२२
२५०	३४९,७००	८.७४
५००	२६,५६,२३,५५२	१,३२,८१.१८
१०००	४४,३३,३८,७२०	४,४३,३३.८७
जम्मा	३,०५,४६,८९,१४७	६,३२,४७.००

२.१४३ विद्यमान मुद्रा व्यवस्थापन पद्धतिलाई क्रमशः आधुनिकीकरण तथा यान्त्रिकीकरण गर्दै जाने लक्ष्यअनुरूप नोट धुल्याउने कार्यलाई यान्त्रिकीकरण गर्नको लागि मुद्रा व्यवस्थापन विभागअन्तर्गत थापाथलीमा निर्माणाधीन भवनमा १ वटा र यस बैंकको प्रदेशस्थित कार्यालयहरूमा १/१ वटाका दरले ७ वटा गरी जम्मा ८ वटा बैंकनोट श्रेडिङ एण्ड ब्रिकेटिङ सिस्टम (Banknote Shredding and Briquetting System) जडान तथा परीक्षण सम्पन्न भई हाल नियमित रूपमा सञ्चालनमा रहेका छन् ।

२.१४४ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू एवं सर्वसाधारणले यस बैंकमा जम्मा गर्न/सट्टाभर्ना लिन ल्याएका भुत्रा, मैला र च्यातिएका तथा चलनचल्तीमा पठाउन अयोग्य विभिन्न दरका गरी रु.४ अर्ब ४५ करोड ९५ लाख बराबरका नोटहरू जलान गरिएको छ (तालिका २.२२)।

तालिका २.२२ : आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा चलनचल्तीमा पठाउन अयोग्य नोटहरू जलान गरेको विवरण

दर (रु.)	जलानमा पठाएको (थान लाखमा)	रकम (रु. करोडमा)
१	०.०७	०.००
२	०.२५	०.००
५	१०.३०	०.५१
१०	१४.१८	१.४२
२०	३१.०३	६.२१
२५	०.०२	०.०१
५०	६१.८३	३०.९१
१००	५५.७४	५५.७४
२५०	०.००	०.००
५००	३३.२२	१,६६.०८
१,०००	१८.५१	१,८५.०७
जम्मा	२२५.१३	४४५.९५

२.१४५ रु.१ दरको २० करोड थान सिक्का खरिद गर्ने सम्बन्धमा पोल्याण्डको Monnika Polska, S.A. कम्पनी र रु.२ को १० करोड थान सिक्का खरिद गर्न यू.के.को The Royal Mint कम्पनीसँग सम्झौता भएअनुसार आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रु.१ दरको ९ करोड थान र रु.२ दरको ४ करोड थान सिक्का प्राप्त भएको छ ।

२.१४६ नगद व्यवस्थापनलाई यान्त्रिकीकरण तथा आधुनिकीकरण गर्ने उद्देश्यले १ थान Currency Verification and Processing System खरिदका लागि Cash Processing Solutions Limited, United Kingdom सँग सम्झौता भएको छ ।

- २.१४७ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को मौद्रिक नीतिमा उल्लेखित Central Bank Digital Currency विषयक अध्ययन सम्पन्न भई प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ ।
- २.१४८ नोट छपाई गर्ने कम्पनीबाट नोट छपाई गरी आयात गर्दा सिधै वीरगञ्ज/काठमाडौंमा Delivery प्राप्त गर्ने सम्बन्धमा सम्भाव्यता अध्ययन गरी प्रतिवेदन पेश गरिएको छ ।
- २.१४९ नोटकोष सञ्चालन गर्ने नोटकोष रहेका वाणिज्य बैंकहरूको कारोबारहरूको Reporting का लागि Software Installation सम्बन्धी प्रारम्भिक कार्य सम्पन्न भई User Acceptance Test को कार्य भईरहेको छ ।
- २.१५० आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा नेपाल राष्ट्र बैंक, नगद सम्बन्धी विनियमावली, २०६३ मा आवश्यक परिमार्जन गरिएको छ । त्यसैगरी, नेपाल राष्ट्र बैंक, नोट सट्टा भर्ना नियमावली, २०५९ लाई आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गरी स्वीकृतिका लागि नेपाल सरकारसमक्ष पेश गरिएको छ । साथै, पुरानो नोट, सिक्का, असर्फी, मेडालियन, स्मारिका सिक्का तथा पुराना सिक्काहरू विक्री वितरण सम्बन्धमा अध्ययन गरी प्रतिवेदन पेश गरिएको छ ।
- २.१५१ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा शंकास्पद/जालीनोट पहिचान र सफा नोट नीति सम्बन्धमा दोलखा जिल्लाको जिरी र मकवानपुर जिल्लाको दामनमा स्थानीय विद्यार्थी, मजदूर, व्यापारी, किसान, आदिलाई समावेश गरी अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१५२ राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकले नवलपरासी पूर्वको जिल्ला सदरमुकाम कावासोतीमा नोटकोष स्थापनार्थ स्वीकृति दिने प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ ।
- २.१५३ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रु.१ दरको २ करोड २९ लाख १३ हजार ४ सय र रु.२ दरको १ करोड ९७ लाख ८९ हजार ५ सय ५० सिक्काहरू विक्री भई रु.१ र रु.२ को क्रमशः रु. ६ करोड ९९ लाख ७८ हजार ६ सय र ३ करोड ४३ लाख ८० हजार सिक्का मौज्दात रहेको छ ।

जनशक्ति व्यवस्थापन

- २.१५४ २०७९ असार मसान्तमा बैंकमा प्रशासनतर्फ १ हजार १६ र प्राविधिकतर्फ ६६ गरी कुल १ हजार ८२ जना कर्मचारीहरू कार्यरत रहेका छन् । कार्यरत कुल जनशक्तिमध्ये तहगत रुपमा हेर्दा अधिकृततर्फ ५ सय ६१, सहायकतर्फ ४ सय ३८ र श्रेणीविहीन कार्यालय सहयोगीतर्फ ८३ जना रहेका छन् । आर्थिक वर्षको अन्त्यमा कार्यरत कर्मचारीहरूमध्ये अधिकृत स्तरका कर्मचारी र सहायक तथा कार्यालय सहयोगी कर्मचारीको अनुपात १.०७ : १ रहेको छ जुन अधिल्लो वर्ष ०.९७ : १ रहेको थियो । सहयोगी सेवामा करारमा नियुक्ति गरिने व्यवस्था अनुसार २०७९ असार मसान्तसम्ममा सुरक्षातर्फ १ सय ९, चिकित्सक ११, इन्जिनियर ५, अधिकृत (डिजाइनर तथा कम्पाइलर) ५, अधिकृत (सिक्का/मुद्रण/टकमरी) १, ईलेक्ट्रिसियन १, सहायक डिस्पेन्सरी २, चालक ७१ (निजी चालक समेत) र कार्यालय सहयोगी १४ गरी जम्मा २ सय १९ जना करारमा कार्यरत रहेका छन् (तालिका २.२३) ।
- २.१५५ कोभिड-१९ संक्रमण जोखिमको व्यवस्थापन र बैंकको सेवा सुचारु राख्ने कार्ययोजना, २०७७ (दोस्रो संशोधन) मा थप प्रावधान राखी संक्रमणको जोखिम व्यवस्थापन गर्दै बैंकको सेवा सुचारु राख्ने कार्य निरन्तर भैराखेको छ । “नेपाल राष्ट्र बैंक कर्मचारी सेवा विनियमावली, २०६८ (तेस्रो संशोधन, २०७४) को विनियम १७२ बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंक सेवा पुरस्कारसम्बन्धी कार्यलाई बस्तुगत, पारदर्शी र व्यवस्थित गर्न नेपाल राष्ट्र बैंक सेवा पुरस्कारसम्बन्धी कार्यविधि, २०७८ जारी गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । नेपाल राष्ट्र बैंक कर्मचारी सापटीसम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७८ लागु भएको छ । नेपाल राष्ट्र बैंक अनिवार्य भ्रमण विदा सम्बन्धी कार्यविधि संशोधन भएको छ । बैंकका कर्मचारीको तलव तथा तलवमान पुनरावलोकन सम्बन्धमा अध्ययन सम्पन्न भई प्रतिवेदन तयार भएको छ । बैंकमा कार्यरत सबै कर्मचारीको कार्यविवरण पुनरावलोकन गरी आवश्यकतानुसार संशोधन गरिएको छ ।
- २.१५६ नेपाल राष्ट्र बैंक कर्मचारी सेवा विनियमावली, २०६८ (तेस्रो संशोधन २०७४) मा संशोधनसहित परामर्शका लागि लोकसेवा आयोग पठाइएको छ । बैंकको सेवामा महत्वपूर्ण तथा नेतृत्वदायी पदमा कार्यरत कर्मचारीको उचित प्रतिस्थापन गर्न उत्तराधिकारी योजनासम्बन्धी अध्ययन गरी सोको प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । Human Resource Practices at Nepal Rastra Bank विषयमा विशेषअध्ययन गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

तालिका २.२३ : पाँच वर्षको जनशक्ति तथा कार्यरत जनशक्ति सम्बन्धी विवरण

सि. नं.	तह	२०७५ असार मसान्त			२०७६ असार मसान्त			२०७७ असार मसान्त			२०७८ असार मसान्त			२०७९ असार मसान्त		
		प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा
१	अधिकृत विशिष्ट	१७	०	१७	१६	०	१६	१७	०	१७	१७	०	१७	१८	०	१८
२	अधिकृत प्रथम	३१	१	३२	३९	१	४०	४४	१	४५	४९	१	५०	५१	४	५५
३	अधिकृत द्वितीय	११५	१४	१२९	१३९	१३	१५२	१५७	१२	१६९	१६२	१०	१७२	१८६	१२	१९८
४	अधिकृत तृतीय	३२५	२४	३४९	२९६	२२	३१८	२४३	२०	२६३	२६९	१४	२८३	२८७	३	२९०
	अधिकृत जम्मा	४८८	३९	५२७	४९०	३६	५२६	४६१	३३	४९४	४९७	२५	५२२	५४२	१९	५६१
५	सहायक प्रथम	५१	८	५९	८७	८	९५	१२०	१७	१३७	११७	१५	१३२	१४७	१७	१६४
६	सहायक द्वितीय	१६१	३४	१९५	२११	४०	२५१	२४३	३९	२८२	२६३	३४	२९७	२३२	३०	२६२
७	सहायक तृतीय	३६	७	४३	२४	६	३०	१८	३	२१	१७	१	१८	१२	०	१२
	सहायक जम्मा	२४८	४९	२९७	३२२	५४	३७६	३६१	५९	४४०	३९७	५०	४४७	३९१	४७	४३८
८	का.स. प्रथम	३०	०	३०	३५	०	३५	२७	०	२७	१२	०	१२	२५	०	२५
९	का.स. द्वितीय	३५	०	३५	२५	०	२५	२४	०	२४	२४	०	२४	७	०	७
१०	का.स. तृतीय	१	०	१	१	०	१	१	०	१	०	०	०	४२	०	४२
११	का.स. चतुर्थ	६१	०	६१	६१	०	६१	५७	०	५७	५६	०	५६	९	०	९
	का.स. जम्मा	१२७	०	१२७	१२२	०	१२२	१०९	०	१०९	९२	०	९२	८३	०	८३
	कुल	८६३	८८	९५१	९३४	९०	१०२४	९५१	९२	१०४३	९८६	७५	१०६१	१०९६	६६	१०८२

२.१५७ बैंकको कार्यवातावरणलाई सुरक्षित, स्वच्छ, र मर्यादित बनाउने तथा कार्यस्थलमा हुने यौनजन्य दुर्व्यवहारलाई निवारण गर्ने सन्दर्भमा “नेपाल राष्ट्र बैंक, कार्यस्थलमा हुने यौनजन्य दुर्व्यवहारलाई निवारण गर्ने सम्बन्धी कर्मचारी आचार संहिता, २०७८” लागु गरिएको छ। यस बैंकका कर्मचारी तथा निजका एकाघर परिवारका नागरिकता लिएका सदस्यको राष्ट्रिय परिचयपत्रका लागि व्यक्तिगत विवरण दर्ता गर्ने सन्दर्भमा राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभागको सहकार्यमा यस बैंकका कर्मचारी तथा निजका एकाघर परिवारका नागरिकता लिएका २ हजार ३ सय ९४ जनाको व्यक्तिगत विवरण दर्ता गराउने कार्य सम्पन्न भएको छ।

२.१५८ नेपाल राष्ट्र बैंक सहयोगी सेवाका लागि करारमा लिनेसम्बन्धी कार्यविधि, २०७७ मा संशोधन गरिएको छ। बैंकमा करार सेवामा कार्यरत जनशक्तिको सामाजिक सुरक्षा व्यवस्था गर्ने सम्बन्धमा अध्ययन भई प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।

२.१५९ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा सहायक स्तरमा १२ जना र अधिकृत स्तरमा ३८ जना खुला प्रतिस्पर्धाबाट नियुक्त गरिएको छ। त्यसैगरी, आन्तरिकतर्फ कार्यक्षमता मूल्याङ्कन बहुवाबाट ६२, आन्तरिक प्रतियोगिताबाट २२ र स्वतः बहुवा बाट ६४ जना पदपूर्ति गरिएको छ (तालिका २.२४)। साथै, अधिकृत स्तरमा ५८ जना र सहायक स्तरमा २५ जना गरी जम्मा ८३ जना कर्मचारीहरू नियुक्त हुने प्रक्रियामा रहेका छन्। सोही अवधिमा कुल २५ जना कर्मचारीहरू बैंक सेवाबाट अलग भएका मध्ये १९ जना अनिवार्य अवकाश, १ जना राजिनामा दिएको, १ जना बर्खास्त र ४ जनाको मृत्यु भएको कारणले बैंक सेवाबाट अलग भएका हुन्। साथै, यस अवधिमा करारका पदहरूमा अधिकृत (डिजाइनर तथा कम्पाइलर) ५ जना, अधिकृत (सिक्का, मुद्रण/टकमरी) १ जना, सुरक्षा समूहतर्फ ३३ जना र कार्यालय सहयोगीतर्फ १४ जना नियुक्त गरिएको छ।

तालिका २.२४ : आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा भएको पदपूर्ति सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	पद	सेवा	खुला प्रतियोगिताबाट	मूल्याङ्कन बहुवाबाट	आन्तरिक प्रतियोगिताबाट	स्वतः बहुवा
१	अधिकृत विशिष्ट	प्रशासन	-	-	-	-
२	अधिकृत प्रथम	प्रशासन	-	५	१	-
३	अधिकृत प्रथम	प्राविधिक	-	३	-	-
४	अधिकृत द्वितीय	प्रशासन	-	१५	६	-
५	अधिकृत द्वितीय	प्राविधिक	-	४	-	-
६	अधिकृत तृतीय	प्रशासन	५८*	११	-	-
७	अधिकृत तृतीय	प्राविधिक	-	-	-	-
८	सहायक प्रथम	प्रशासन	-	२४	१५	-
९	सहायक प्रथम	प्राविधिक	-	-	-	५

१०.	सहायक द्वितीय	प्रशासन	२५*	-	-	-
११.	सहायक द्वितीय	प्राविधिक	-	-	-	१
१२.	सहायक तृतीय	प्रशासन	-	-	-	-
१३.	कार्यालय सहयोगी	प्रशासन	-	-	-	५८
जम्मा			८३	६२	२२	६४

* लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशन हुन बाँकी रहेको ।

तालिका २.२५ : पाँच वर्षको पदपूर्ति सम्बन्धी विवरण^१

		२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	जम्मा
कार्यकारी निर्देशक	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	१२	७	५	-	४	२८
निर्देशक	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	८	११	९	५	५	३८
	आन्तरिक प्रतियोगिता	४	५	४	२	१	१६
	प्राविधिक	-	-	-	-	३	३
उप-निर्देशक	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	२३	३६	२७	१५	१५	११६
	आन्तरिक प्रतियोगिता	१०	१६	११	७	६	५०
	प्राविधिक	-	-	-	३	४	७
सहायक निर्देशक	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	-	४	-	७	११	२२
	आन्तरिक प्रतियोगिता	३	-	-	-	-	३
	खुला	४५	३३	३५	३८	५८*	२०९
सहायक प्रथम	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	१२	२५	२१	७	२४	८९
	आन्तरिक प्रतियोगिता	८	१६	१५	३	१५	५७
	प्राविधिक	-	-	१३	-	५	१८
सहायक द्वितीय	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	१२	८	४	१	३	२८
	आन्तरिक प्रतियोगिता	-	-	-	-	-	-
	खुला	९६	६८	३१	११	२५*	२३१
	प्राविधिक	१०	-	२	-	१	१३
कार्यालय सहयोगी	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	७	१०	-	२	५८	७७
कुल		२५०	२३९	१७७	१०१	२३८	१,००५

१ विज्ञापन भएको वर्षको आधारमा ।

* नतिजा प्रकाशन हुन बाँकी रहेको ।

विविध

बजेट व्यवस्थापन, संस्थागत जोखिम न्यूनीकरण तथा रणनीतिक योजना

बजेट व्यवस्थापन

२.१६० नेपाल राष्ट्र बैंक, बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन निर्देशिका, २०७७ मा भएको व्यवस्था बमोजिम आर्थिक वर्ष २०७९/८० को वार्षिक बजेट सञ्चालक समितिबाट स्वीकृत भएको छ ।

२.१६१ नेपाल राष्ट्र बैंक, बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन एवम् अनुगमन निर्देशिका, २०७७ मा भएको व्यवस्था बमोजिम प्रत्येक त्रयमासको समाप्ति पछि बजेट केन्द्रहरूबाट प्राप्त प्रतिवेदनका आधारमा बजेट समीक्षा प्रतिवेदन तयार पारी बजेट समीक्षा समितिमार्फत उक्त प्रतिवेदन सञ्चालक समितिमा पेश गरिएको छ ।

जोखिम व्यवस्थापन

२.१६२ जोखिम व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन "जोखिम व्यवस्थापन नीति" तर्जुमा गर्ने, र "जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७३" तथा "Integrated Risk Management Framework, 2015" लाई अद्यावधिक गर्ने कार्य प्रारम्भ भएको छ । सो कार्य सम्बन्धी Technical Assistance (TA) को लागि अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषका परामर्शदाताहरूसँग जोखिम व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारी, लेखा परिक्षण समितिका पदाधिकारी, संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग, गभर्नरको कार्यालय, आन्तरिक लेखा परिक्षण विभाग र अन्य केही सरोकारवाला विभागको सहभागितामा प्रारम्भिक छलफल (Diagnostic Review) समेत सम्पन्न भएको छ ।

रणनीतिक योजना कार्यान्वयन

- २.१६३ बैंकको कामकारवाहीलाई योजनाबद्ध ढंगमा अघि बढाउन हाल बैंकको चौथो रणनीतिक योजना (२०२२-२०२६) तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा रहेको छ । यस रणनीतिमा निरन्तर रूपमा गर्नुपर्ने र रणनीतिक योजना अवधिभित्र सम्पन्न गर्नुपर्ने कार्यहरूको कुल संख्या १ सय ८३ वटा रहेका छन् ।
- २.१६४ यस बैंकको तेस्रो रणनीतिक योजना (२०१७-२०२१) को अन्तिम मूल्याङ्कन प्रतिवेदन स्वीकृत भएको छ । सो रणनीतिक योजनामा समाविष्ट कुल १ सय ७८ कार्य मध्ये रणनीतिक योजना अवधिभरमा सम्पन्न गर्नुपर्ने र निरन्तर गर्नुपर्ने गरी करीब ७४ प्रतिशत कार्य सम्पन्न भएको छ ।

वार्षिक कार्ययोजना कार्यान्वयन

- २.१६५ विभाग तथा कार्यालयहरूले प्रत्येक आर्थिक वर्षमा गर्नुपर्ने नियमित एवम् विशेष प्रकारका कार्यहरूलाई समावेश गरी बैंकको वार्षिक कार्ययोजना तर्जुमा भई कार्यान्वयन हुँदै आएको छ । साथै, त्यस्तो कार्ययोजनाको त्रैमासिक मूल्याङ्कन गर्ने गरिएको छ । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा संशोधन पश्चात् ३ सय ७६ वटा कार्यहरूमध्ये २ सय ८१ वटा कार्यहरू पूर्णरूपमा र ७० वटा कार्यहरू आंशिक रूपमा सम्पादन भएका छन् भने २५ वटा कार्यहरू शुरु हुन बाँकी रहेका छन् ।
- २.१६६ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वार्षिक कार्ययोजनामा अन्य कार्यअन्तर्गत २७ वटा गोष्ठी, १५ वटा तालिम, १ सय ५ वटा अन्तरक्रिया, ४६ वटा अनुशिक्षण र १५ वटा विविध कार्यहरू गरी जम्मा २ सय ८ वटा कार्यहरू रहेकोमा २७ वटा गोष्ठी, ५ वटा तालिम, ९६ वटा अन्तरक्रिया, ४३ वटा अनुशिक्षण र १५ वटा विविध कार्यहरू गरी जम्मा १ सय ८६ वटा कार्यहरू सम्पन्न भएका छन् ।

वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीति कार्यान्वयन

- २.१६७ नेपाल सरकारबाट तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा आएको वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीति (२०७३/७४ - २०७७/७८) को अन्तिम मूल्याङ्कन प्रतिवेदन नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयमा पेश भएको छ ।

ओ एण्ड एम कार्यान्वयन

- २.१६८ वागमती प्रदेशको राजधानी हेटौँडामा यस बैंकको प्रदेशस्तरीय कार्यालय स्थापना गर्ने सम्बन्धमा तयार गरिएको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण प्रतिवेदन स्वीकृत भई कार्यालय स्थापना हुने क्रममा रहेको छ ।
- २.१६९ सूचना प्रविधि महाशाखालाई विभागको रूपमा स्तरोन्नती गर्ने सम्बन्धमा तयार गरिएको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण प्रतिवेदन, विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभाग र वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभागलाई एकीकृत गरी नयाँ विभागको रूपमा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग स्थापना गर्ने सम्बन्धमा तयार गरिएको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण प्रतिवेदन, गैर बैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग स्थापना गर्ने सम्बन्धमा तयार गरिएको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण प्रतिवेदन र गभर्नरको कार्यालय अन्तर्गत रहने गरी वित्तीय समावेशिता तथा ग्राहक संरक्षण महाशाखा (Financial Inclusion and Consumer Protection Division) स्थापना गर्ने सम्बन्धमा तयार गरिएको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण प्रतिवेदनहरू स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आएका छन् ।
- २.१७० भविष्यमा नगद कारोबार सहितको बैकिङ्ग कारोबार गर्ने गरी यस बैंकको सुर्खेत कार्यालयलाई कर्णाली प्रदेश सरकारको सञ्चित कोष र राजस्व लगायतका खाताहरू सञ्चालन गर्न स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

वित्तीय जानकारी इकाई

- २.१७१ इकाईले goAML तथा पत्रमार्फत शंकास्पद कारोबार प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने र सो प्रतिवेदनहरूको विश्लेषण गरी आवश्यकता अनुसार अभिलेखीकरण गर्ने वा अनुसन्धान गर्ने निकायमा निष्कर्ष प्रवाह गर्ने गरेको छ (तालिका २.२६) । इकाईमा अनुसन्धानकारी निकायहरूमध्ये सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभाग, नेपाल प्रहरी, राजस्व अनुसन्धान विभाग तथा आन्तरिक राजस्व विभाग goAML system मा आवद्ध भएको र सोही माध्यमबाट शंकास्पद कारोबार प्रतिवेदनको विश्लेषणको निष्कर्ष प्रवाह (FIU-Nepal Dissemination), पृष्ठपोषण (LEA-Feedback), राष्ट्रिय समन्वय (Domestic-Cooperation) तथा अन्तर्राष्ट्रिय समन्वय (International-Cooperation) लगायतको सूचना उल्लिखित शीर्षकअन्तर्गत आदान-प्रदान हुने गरेको छ । अन्य अनुसन्धानकारी तथा अधिकारप्राप्त निकायहरूलाई समेत goAML System मा आवद्ध गराउन निरन्तर समन्वय भइरहेको छ ।

तालिका २.२६ : आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा प्राप्त शंकास्पद कारोबार सम्बन्धी विवरण

शंकास्पद कारोबारको अवस्था	शंकास्पद कारोबारको संख्या
प्राप्त शंकास्पद कारोबार	२,७८०
विश्लेषण गरिएको शंकास्पद कारोबार	१,०६८
अभिलेखीकरण गरिएको	४०९
विश्लेषणको निष्कर्ष प्रवाह गरिएको	६५९

- २.१७२ आफ्नो कामकारवाहीसम्बन्धी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वार्षिक प्रतिवेदन नेपाल सरकारसमक्ष पेश गरिएको छ । साथै, सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी सम्बन्धी कसूरको प्रकार, कसूर गर्ने प्रविधि, पद्धति तथा प्रवृत्ति समेतका विवरण विश्लेषण गरी Strategic Analysis Report 2022 तयार गरी प्रकाशन समेत गरिएको छ ।
- २.१७३ सबै प्रकारका सूचक संस्थाहरूलाई शंकास्पद कारोबार/गतिविधि पहिचान तथा रिपोर्टिङमा सहजीकरण गर्न शंकास्पद कारोबार/गतिविधि मार्गदर्शन, २०२१ (STR/SAR Guidelines, 2021) वेबसाइटमा फर्म प्रकाशित गरिएको छ ।
- २.१७४ वित्तीय जानकारी इकाई र राजस्व अनुसन्धान विभागबीच शंकास्पद कारोबार प्रतिवेदनको विश्लेषणको निष्कर्ष प्रवाह तथा पृष्ठपोषण लगायतका सूचना आदानप्रदान तथा राष्ट्रिय समन्वयका सम्बन्धमा समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर भएको छ । त्यस्तै, वित्तीय जानकारी इकाई र राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्रबीच goAML System सम्बन्धि सर्वर तथा अन्य उपकरणहरू केन्द्र अन्तर्गतका डाटा सेन्टरहरूमा राख्ने सम्बन्धमा समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर भएको छ ।
- २.१७५ समान प्रकृतिको काम गर्ने मुलुकको निकाय Financial Information Unit (FIU) सँग आवश्यक सूचना माग गर्ने र त्यस्तो निकायको अनुरोधमा सूचना दिने कार्यलाई निरन्तरता दिएको छ । विदेशी FIU बाट १३ पटक सूचना माग भएको छ भने विदेशी FIU सँग १८ पटक सूचना माग गरिएको छ । त्यस्तै, विदेशी FIU बाट ९ पटक spontaneous सूचनाहरू प्राप्त भएका छन् ।
- २.१७६ सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ को अनुसूचीमा उल्लेख भएका सम्बद्ध कसूरहरू सम्बन्धी जानकारी/जनचेतनाका लागि “सम्बद्ध कसूर: जानकारी पुस्तिका” प्रकाशन गरेको छ । इकाईले आफ्ना कार्यक्रम/गतिविधि तथा तथ्याङ्कहरू समेटेर FIU-Nepal Newsletter, 2021 अफिसियल वेबसाइटमा प्रकाशित गरिएको छ ।
- २.१७७ नेपाल र एशिया प्यासिफिक समूहको सचिवालयबीच हुने समन्वयमा प्राथमिक सम्पर्क विन्दुका रूपमा कार्य गर्दै आएको छ । पारस्परिक मूल्याङ्कन सम्बन्धी प्राविधिक टोलीमा इकाईले प्रतिनिधित्व गर्दै आफ्ना कार्यहरू गर्दै आएको छ ।
- २.१७८ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा भौतिक तथा विद्युतीय माध्यमबाट सूचक संस्था, नियामक निकाय, कानून कार्यान्वय गर्ने निकाय तथा अन्य सरोकारवालासँग कुल २७ वटा अन्तरक्रिया, गोष्ठी तथा ज्ञान आदानप्रदान कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१७९ वित्तीय जानकारी इकाईको तथ्याङ्कको सुरक्षाका लागि डिजास्टर रिकभरी प्रणाली स्थापना गर्ने कार्य अन्तिम चरणमा रहेको छ । त्यस्तै, goAML System को सुरक्षासँग सम्बन्धित Active Directory Configuration, Security Information and Event Management (SIEM), Layer 3 Switch, Web Application Firewall (WAF) and EDR antivirus को खरिदको लागि बोलपत्र स्वीकृत गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ ।

कानून तथा वहस/पैरवी

- २.१८० नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को संशोधन प्रस्ताव संसदमा पेश भई संशोधनको प्रक्रियामा रहेको छ । त्यसैगरी, बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ मा संशोधनको प्रस्ताव नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयमा पेश भएको छ ।
- २.१८१ लिजिडसम्बन्धी कानून, वित्तीय ग्राहक संरक्षण सम्बन्धी कानून र वित्तीय सम्पत्ति पुनर्संरचना तथा धितोपत्रीकरण (सेक्युरिटाइजेशन) (एसेट म्यानेजमेन्ट) सम्बन्धी कानूनहरू सरोकारवाला निकायबीच छलफल भई संशोधनको क्रममा रहेका छन् । सामाजिक उत्तरदायित्व सम्बन्धी छुट्टै कानूनको आवश्यकता सम्बन्धमा अध्ययन प्रतिवेदन समेत पेश भई मस्यौदाको चरणमा रहेको छ ।

२.१८२ यस बैंकको निर्देशन उल्लंघन गरेको कारण बैंक तथा वित्तीय संस्था र त्यसमा संलग्न पदाधिकारीहरूलाई गरिएको कारबाहीउपर चित्त नबुझी पुनरावेदन गरेका र यस बैंकलाई समेत विपक्षी बनाई विभिन्न अदालतहरूमा दायर भएका मुद्दाको विवरण तालिका २.२७ मा दिइएको छ ।

तालिका २.२७ : मुद्दाहरूको विवरण

क्र.सं.	मुद्दाहरू	संख्या
१.	चालु मुद्दाहरू	१९८
२.	फैसला भएका मुद्दाहरू	८९
३.	अघिल्लो आर्थिक वर्षमा भएको फैसला	२९
४.	दामासाही सम्बन्धी मुद्दाहरू *	३

* सम्भ्रना फाइनान्स लि., हिमालय फाइनान्स लि. र क्रिप्टल फाइनान्स लि.को दामासाही सम्बन्धी मुद्दाहरू उच्च अदालतमा विचाराधिन रहेको ।

आन्तरिक लेखापरीक्षण

- २.१८३ विभाग/कार्यालय/महाशाखा/इकाईहरूको जोखिम तथा परिपालनामा आधारित नियमित कार्यसम्पादन तथा विशेष लेखापरीक्षण एवम् सो को अनुगमन नियमित रूपमा हुँदै आएको छ ।
- २.१८४ बैंकिङ विभाग, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग, वित्त व्यवस्थापन विभाग, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग, मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग र संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभागको आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को वार्षिक स्थलगत लेखापरीक्षण कार्य सम्पन्न भएको छ । साथै, प्रदेशस्थित ८ वटै कार्यालयहरूको आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को दोस्रो अर्द्धवार्षिक अवधिको नियमित स्थलगत लेखापरीक्षण गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१८५ बैंकिङ विभाग, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग, वित्त व्यवस्थापन विभाग, र प्रदेशस्थित ८ वटै कार्यालयहरूको आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को दोस्रो अर्द्धवार्षिक अवधि र आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को पहिलो अर्द्धवार्षिक अवधिको नियमित स्थलगत लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेखित कैफियतहरूको सुधार तथा लेखापरीक्षण समितिबाट दिईएका निर्देशनहरूको पालना भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१८६ विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग र बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभागको २०७७ माघ १ देखि २०७९ असोज मसान्तसम्म तथा बैंक सुपरिवेक्षण विभाग र भुक्तानी प्रणाली विभागको २०७७ पुस १ देखि २०७९ वैशाख मसान्तसम्म सम्पन्न भएका कामकारवाहीको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण सम्पन्न भएको छ ।
- २.१८७ यस बैंकको सम्पूर्ण विभाग, कार्यालय, महाशाखाहरूको आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को बाह्य लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएका कैफियतहरूको कार्यान्वयन स्थितिको अनुगमन गरी लेखापरीक्षण समितिमा प्रतिवेदन पेश गरिएको छ ।
- २.१८८ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को लेखापरीक्षण समितिको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी सञ्चालक समितिमा पेश गरिएको छ । साथै, कैफियतहरूको सुधार एवं सुभाक्वालाई कार्यान्वयन गर्न विभाग तथा कार्यालयहरूलाई आवश्यक निर्देशन दिइएको छ । साथै, आन्तरिक लेखापरीक्षण विभागले सम्पादन गरेका काम कारवाहीहरूको त्रैमासिक प्रतिवेदन लेखापरीक्षण समितिबाट स्वीकृत गरी श्रीमान् गभर्नरज्यू समक्ष पेश गरिएको छ । त्यसैगरी, लेखापरीक्षण समितिको कामकारवाहीबारे त्रैमासिक प्रतिवेदन तयार गरी सञ्चालक समिति समक्ष पेश गरिएको छ ।
- २.१८९ जोखिममा आधारित आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रणाली र Auditee हरूको धारणा तथा अपेक्षाको वारेमा विभागका कर्मचारीहरू र Auditee हरूको सहभागीतामा एक दिने गोष्ठी सञ्चालन भएको छ । त्यसैगरी, आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षणको क्रममा देखिएका कैफियतहरूका सम्बन्धमा विभाग/कार्यालय/महाशाखा/इकाई तथा प्रदेशस्थित कार्यालय प्रमुखहरूको सहभागितामा एक दिने गोष्ठी सम्पन्न भएको छ ।
- २.१९० नेपाल राष्ट्र बैंक, नेपालगञ्ज कार्यालय, सुर्खेत कार्यालय र मुद्रा व्यवस्थापन विभागको विशेष लेखापरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ । साथै, बैंकको बालुवाटार तथा थापाथलीस्थित भवन निर्माण कार्यको भवनको स्वीकृत Drawing Design अनुसार स्थलगत अनुगमन भएको छ ।
- २.१९१ बैंकको विभिन्न विभाग तथा समितिहरूबाट जारी गरिएका आन्तरिक परिपत्रहरूलाई समेटि परिपत्रहरूको संगालो अद्यावधिक गरिएको छ ।

सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन

- २.१९२ Covid-19 संक्रमणबाट स्वास्थ्य सुरक्षामा आउन सक्ने सम्भावित जोखिमको अवस्थालाई ध्यानमा राखी बैंकबाट प्रवाह हुँदै आएको सेवा प्रवाहलाई निरन्तरता दिन स्वास्थ्य सुरक्षासम्बन्धी जोखिम न्यूनीकरण, आवश्यक स्वास्थ्य सतर्कता सम्बन्धी विविध उपायहरू अवलम्बन गरिएको छ ।
- २.१९३ २०७२ वैशाख १२ को विनाशकारी भूकम्पले क्षतिग्रस्त बालुवाटार र थापाथलीस्थित भवनहरू पुनर्निर्माण गर्न बैंक र नेपाल सरकार, शहरी विकास मन्त्रालय, केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन) बीच MOU भएअनुसार स्वीकृत Master Plan, Drawing, Design बमोजिम थापाथलीस्थित भवनहरू पुनर्निर्माण गर्न निर्माण व्यवसायी BILIL-Contech JV Naxal Kathmandu सम्झौता अनुसार राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन) बाट प्राप्त जानकारी अनुसार २०७९ असार मसान्तसम्ममा भवन निर्माणको करिब ८६ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको छ । त्यसैगरी, बालुवाटारस्थित केन्द्रीय कार्यालयको भवन निर्माण गर्न निर्माण व्यवसायी CICO-Samanantar JV सँग भएको सम्झौताबमोजिम राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन) बाट प्राप्त जानकारीअनुसार २०७९ असार मसान्तसम्ममा ७८ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको छ ।
- २.१९४ कर्णाली प्रदेशको राजधानी सुर्खेत जिल्लाको वीरेन्द्रनगरमा यस बैंकको प्रादेशिक कार्यालय सञ्चालनको लागि बैंकको भवन निर्माण गर्न सुर्खेत जिल्ला, साविक कटकुवा गा.वि.स. वडा नं. ९ स्थित ९.५२५ कठ्ठा जग्गा खरिद गरिएको छ ।

बैंकिङ्ग कारोबार

- २.१९५ बैंकिङ्ग विभाग तथा प्रदेशस्थित कार्यालयहरूबाट सम्पादन हुने बैंकिङ्ग कारोबारहरूलाई व्यवस्थित गर्ने प्रयोजनले तयार गरिएको नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंकिङ्ग कार्य निर्देशिका, २०७८ कार्यान्वयनमा आएको छ ।
- २.१९६ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा सरकारी कारोबार गर्ने विभिन्न वाणिज्य बैंकका उपत्यका बाहिरका १५ वटा तथा उपत्यका भित्रका ५ वटा गरी कुल २० वटा बैंक शाखा/केन्द्रीय कार्यालयहरूको सरकारी कारोबारको निरीक्षण सम्पन्न भएको छ ।
- २.१९७ Electronic Cheque Clearance (ECC) सिस्टममार्फत कारोबार गर्न नमिल्ने रु.३० करोडभन्दा माथिको चेकहरू Manual Clearing गर्ने गरिएको छ ।
- २.१९८ नेपाल सरकार अन्तर्गतका निकाय/कार्यालयहरूको अनुरोधअनुसार आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा ४३ वटा प्रतीतपत्रमध्ये कुल अमेरिकी डलर २७,७९९,६३७.४० को ३४ वटा, कुल युरो १२,११४,९००.०० को ३ वटा, कुल भारतीय मुद्रा १८५,३४९,३३३.०० को ४ वटा, कुल जिबिपी १,६६४,०००.०० को १ वटा र कुल अष्ट्रेलियन डलर ७६,४८२.५५ को १ वटा* र २ वटा Authorization to Pay (A/P) गरी कुल ४५ वटा नयाँ प्रतीतपत्र/एपी खोलिएकोमा विभिन्न प्रतीतपत्रहरूको कागजातको आधारमा नियमित भुक्तानी गरिएको र कार्य सम्पन्न भएका कुल ५७ वटा प्रतीतपत्रहरू बन्द गरिएको छ ।
- २.१९९ राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकको केन्द्रीय कार्यालय र नेपाल बैंक लिमिटेडको बैंकिङ्ग कार्यालयको भा.रु.कोष सीमा अधिकतम भा.रु.१०-१० करोड र वाणिज्य बैंकका अन्य शाखा कार्यालयहरूमा रहेका भा.रु.कोषको न्यूनतम सीमा भा.रु.५ लाख तथा अधिकतम सीमा भा.रु.१० करोड कायम गरिएको छ ।
- २.२०० बैंकिङ्ग विभाग अन्तर्गत रहेका कुल १३ वटा भा.रु. कोषका ढुकुटीहरूको बीमा गर्ने सम्बन्धमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० को लागि कुल भा.रु. २४,७५,००,०००/- बराबरको बीमा रकम नवीकरण स्वीकृतिको निर्णय भएको छ (तालिका २.२८)।
- २.२०१ यस बैंकमा जम्मा हुन आएका आवश्यक मौज्जातभन्दा बढी नेपाली रुपैयाँ २,२५,३३,४२,३५२/- बराबरका विदेशी मुद्राहरू सिङ्गापुरस्थित CIMB Bank मा एजेन्सी बैंकका खाताहरूमा जम्मा गर्न पठाइएको छ ।

* मुद्रा व्यवस्थापन विभागको नाममा शून्य मार्जिनमा अमेरिकी डलर ७,५८२,९४७.०० बराबरको १ वटा, युरो ५,११५,०००.०० बराबरको १ वटा, जिबिपी १,६६४,०००.०० को १ वटा गरी ३ वटा प्रतीतपत्र खोलिएको र बाँकी ४० वटा नेपाली रुपैयाँमा मार्जिन प्राप्त गरी खोलिएको ।

तालिका २.२८ : भा.रु. कोषहरूको बीमा

(रकम भारतीय रुपैयाँमा)

क्र.स	खाता नं.	भा.रु.कोष	भा.रु. कोषको बीमांक सीमा
१	१२०००००/०१०.२३३.३५६	रा.बा.बैं, प्रधान कार्यालय	१०,००,००,०००।-
२	१२०००००/०१०.२६०.३५६	ने.बैं.लि., बैकिङ्ग कार्यालय	१०,००,००,०००।-
३	१२०००००/०१०.२०१.३५६	रा.बा.बैं, भद्रपुर शाखा	५०,००,०००।-
४	१२०००००/०१०.२०२.३५६	रा.बा.बैं, राजविराज शाखा	१,००,००,०००।-
५	१२०००००/०१०.२०४.३५६	रा.बा.बैं, परासी शाखा	५,००,०००।-
६	१२०००००/०१०.२०७.३५६	रा.बा.बैं, बैतडी शाखा	१५,००,०००।-
७	१२०००००/०१०.२०८.३५६	रा.बा.बैं, दार्चुला शाखा	१०,००,०००।-
८	१२०००००/०१०.२१२.३५६	रा.बा.बैं, सिराहा शाखा	६०,००,०००।-
९	१२०००००/०१०.२२९.३५६	रा.बा.बैं, इनरुवा शाखा	६०,००,०००।-
१०	१२०००००/०१०.२३०.३५६	रा.बा.बैं, कलैया शाखा	२५,००,०००।-
११	१२०००००/०१०.२३१.३५६	रा.बा.बैं, बर्दघाट शाखा	१०,००,०००।-
१२	१२०००००/०१०.२५६.३५६	ने.बैं.लि., इलाम शाखा	४०,००,०००।-
१३	१२०००००/०१०.२५९.३५६	ने.बैं.लि., काँकडभित्ता शाखा	१,००,००,०००।-
जम्मा			२४,७५,००,०००।-

संचालक समितिको बैठक

२.२०२ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा संचालक समितिको बैठक ४२ पटक बसेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो बैठक ४५ पटक बसेको थियो।

वैदेशिक सहायता समन्वय

२.२०३ नेपाल सरकारको नीतिगत सुधारका लागि विश्व बैंकले नेपाल सरकारलाई प्रदान गर्दै आएको Development Policy Credit अन्तर्गत सहयोगको रूपमा १५० मिलियन अमेरिकी डलर बराबरको दोस्रो Finance for Growth Development Policy Credit (F4GDPC II) कार्यान्वयनमा रहेको छ। साथै, प्रस्तावित तेस्रो Finance for Growth Development Policy Credit (F4GDPC III) का सम्बन्धमा विश्व बैंकका प्रतिनिधि र नेपाल राष्ट्र बैंकलगायत नेपाल सरकारका विभिन्न निकायबीच छलफल सम्पन्न भएको छ।

२.२०४ Extended Credit Facility अन्तर्गत नेपाल सरकारलाई प्राप्त सहूलियतपूर्ण ऋण सहयोगमा नेपाल राष्ट्र बैंकसँग Data Reporting प्रयोजनलाई व्यवस्थित गर्न कार्यकारी निर्देशकको संयोजकत्वमा एक कार्यदल क्रियाशील रहेको छ।

२.२०५ Financial Sector Stability Review प्राविधिक सहायताको Scoping Mission भर्चुअल माध्यमबाट सम्पन्न भएको छ भने Main Mission नोभेम्बरमा सम्पन्न हुने क्रममा रहेको छ।

वित्तीय साक्षरता सम्बन्धी क्रियाकलापहरू

२.२०६ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा विद्यार्थीसँग नेपाल राष्ट्र बैंक कार्यक्रम ४ वटा तथा वित्तीय चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम ६ वटा गरी वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी जम्मा १० वटा कार्यक्रम सम्पन्न भएका छन्।

२.२०७ पत्रपत्रिका, सामाजिक सञ्जाल र सञ्चार माध्यमहरूमार्फत वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी चेतनामूलक सन्देश सहितका जिङ्गल/श्रव्यदृष्य सामग्री निर्माण गरेर रेडियो, टेलिभिजन, सामाजिक सञ्जाल र बैंकको वेबसाइटमार्फत प्रकाशन/प्रसारण गरिएको छ।

२.२०८ Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) अन्तर्गतको Global Money Week 2022, नेपाल धितोपत्र बोर्ड, बीमा समिति, सहकारी विभाग, National Banking Institute (NBI), एवम् विभिन्न बैंक वित्तीय संस्थाहरूको समन्वय तथा सहभागितामा देशव्यापी रूपमा सम्पन्न भएको छ।

२.२०९ AFI को सहयोगमा Member Series Document प्रकाशन गरिएको छ । त्यसैगरी, Financial Literacy Framework 2020 संशोधनको प्रक्रिया अन्तिम चरणमा रहेको छ ।

तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, भ्रमण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम

- २.२१० आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा ३३ वटा तालिम/कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएका छन् । उक्त तालिम/कार्यक्रमहरूमा १ हजार १ सय १६ जना प्रशिक्षार्थीहरूको सहभागिता रहेको थियो । जम्मा ४ सय ५ सेसनमा सञ्चालित नियमिततर्फका उक्त तालिम कार्यक्रमहरूमा प्यानलिष्ट र कमेन्टेटर बाहेक यस बैंकका १ सय २० र बाह्य ५५ गरी जम्मा १ सय ७५ जना विज्ञ स्रोतव्यक्तिहरूबाट प्रशिक्षण प्रदान भएको थियो ।
- २.२११ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ देखि बैंकबाट सञ्चालन हुने तालिम/कार्यक्रमहरूको सम्पूर्ण जानकारी सहितको Training Catalog प्रकाशन गरिएको छ ।
- २.२१२ यस बैंकले बैंक सदस्य रहेको विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरू तथा अन्य देशका केन्द्रीय बैंकहरूसँग क्षमता विकास लगायतका कार्यमा सहकार्य गर्दै आएको छ । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा भौतिक रूपमा सम्पन्न भएका अन्तर्राष्ट्रिय कार्यक्रम, तालिम, सेमिनार तथा गोष्ठीहरूमा यस बैंकको तर्फबाट ७३ जना कर्मचारीहरूको र Online माध्यमबाट सञ्चालित वैदेशिक तालिम कार्यक्रममा ९७७ जना गरी कुल १ हजार ५० जना कर्मचारीहरूको सहभागिता रहेको थियो (तालिका २.२९) ।

तालिका २.२९: पदअनुसार अन्तर्राष्ट्रिय तालिम तथा कार्यक्रमहरूमा मनोनयनको विवरण

क्र.सं.	पद	सहभागी संख्या
१	उच्च तहका अधिकारीहरू	२६
२	कार्यकारी निर्देशकहरू	६०
३	निर्देशकहरू	२०६
४	उपनिर्देशकहरू	३२४
५	सहायक निर्देशकहरू तथा अन्य	४३४
जम्मा		१,०५०

अध्ययन अनुसन्धान तथा प्रकाशन सम्बन्धी कार्य

- २.२१३ “आर्थिक गतिविधि तथा विशेष अध्ययन मार्गदर्शन २०७६” संशोधन गरिएको छ ।
- २.२१४ सबै प्रदेशको आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वार्षिक तथा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को अर्द्धवार्षिक प्रादेशिक आर्थिक गतिविधि अध्ययन सम्पन्न भई प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ । त्यसैगरी, आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वार्षिक आर्थिक गतिविधिको एकिकृत प्रतिवेदन र २०७८/७९ को अर्द्धवार्षिक आर्थिक गतिविधिको एकिकृत प्रतिवेदन वेबसाइटमार्फत प्रकाशन भएको छ ।
- २.२१५ आर्थिक वर्ष २०७९/८० को वार्षिक बजेटको लागि पूर्वबजेटकालिन अध्ययन सम्पन्न भई सुझाव सहितको प्रतिवेदन तथा नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय समक्ष पेश गरिएको छ ।
- २.२१६ कोभिड-१९ ले अर्थतन्त्रमा पारेको प्रभाव सम्बन्धी तेस्रो पुनरावृत्ति सर्वेक्षण, घरजग्गा मुल्य सर्वेक्षण, "Foreign Direct Investment in Nepal (2020/21)", "Optimal Number of Bank and Financial Institutions in Nepal" र "Microfinance as the Representative of Commercial Bank" विषयक अध्ययन सम्पन्न सम्पन्न भएको छ भने Informal Economy of Nepal विषयक अध्ययन अन्तिम चरणमा रहेको छ । त्यसैगरी, ४ वटा त्रैमासिक Inflation Expectations Survey सम्पन्न भएका छन् ।
- २.२१७ वित्तीय सचेतना सम्बन्धी "Baseline Survey on Financial Literacy" सम्पन्न भई प्रतिवेदन प्रकाशन हुने चरणमा रहेको छ ।
- २.२१८ Database of Nepalese Economy तयार भई वेबसाइटमार्फत प्रयोगमा ल्याइएको छ । त्यसैगरी, कुल गार्हस्थ्य उत्पादन पूर्वानुमानका लागि Univariate Model-ARIMA तयार पारिएको छ ।
- २.२१९ नेपाल राष्ट्र बैंक प्रकाशन निर्देशिका, २०७९ जारी गरिएको छ । त्यसैगरी, नेपाल राष्ट्र बैंक विद्युतीय सूचना व्यवस्थापन एकीकृत कार्यविधि, २०७८ जारी भई बैंकको सामाजिक सञ्जाल (facebook page, तथा twitter account) सञ्चालनमा आएको छ ।

- २.२२० बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शोधनान्तर तथाङ्क तयार गर्ने अधिकारीहरूसँग काठमाडौंमा ITRS का सम्बन्धमा एक दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ। त्यसैगरी, बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाहेकका शोधनान्तर तथाङ्क प्रदायकहरूसँग काठमाडौंमा एक दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ।

प्रदेशस्थित कार्यालयहरूका प्रमुख गतिविधिहरू

विराटनगर कार्यालय

- २.२२१ “प्रदेश नं. १ मा धार्मिक पर्यटनको स्थिति, सम्भाव्यता तथा चुनौतीहरू” विषयक अध्ययन प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ।
- २.२२२ प्रदेश नं. १ मा अवस्थित सम्बद्ध सूचक संस्थाहरू, सरोकारवाला निकाय एवम् संस्थाका वित्तीय जानकारी रिपोर्टिङ कार्यमा संलग्न कर्मचारी, सहकारी संस्थाका कर्मचारी, मनिञ्चेजर र विदेशी मुद्राको कारोवार गर्न इजाजतपत्र प्राप्त होटल सञ्चालकहरूको सहभागितामा “सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण तथा आतङ्ककारी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी नियन्त्रण” विषयक एकदिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ।
- २.२२३ ताप्लेजुङ जिल्लाको फुङ्लिङमा “आर्थिक तथाङ्कको महत्व, उपादेयता तथा तथाङ्क संकलनका समस्याहरू” विषयक एक दिने गोष्ठी सम्पन्न गरिएको छ।
- २.२२४ सरकारी कार्यालय र प्रादेशिक मन्त्रालयका प्रतिनिधि, बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रादेशिक प्रमुख तथा विकास बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत, स्थानीय निकायका प्रतिनिधि, महिला उद्यमी, घरेलु तथा साना उद्योग महासंघका प्रतिनिधि, ब्याज अनुदानमा कर्जा लिने व्यवसायिक कृषकहरूको सहभागितामा विराटनगरमा “सहूलियतपूर्ण कर्जा, पुनरकर्जा एवम् बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व” विषयमा एक दिने अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ।
- २.२२५ Global Money Week 2022 को अवसरमा उदयपुर जिल्लाको बेलका नगरपालिकास्थित श्री जनता नमुना मा.वि., गुरुङचौरीमा सफानोट नीति, जाली तथा शंकास्पद नोट, एवम् वित्तीय साक्षरता सम्बन्धी एक दिने “वित्तीय चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम” सम्पन्न गरिएको छ।
- २.२२६ विराटनगर कार्यालय अन्तर्गत रहेका १२ वटा नोटकोषहरू मध्ये ११ वटा नोटकोषहरूको निरीक्षण गरी आवश्यक निर्देशन दिइएको छ। त्यसैगरी, ४४ वटा मनिचेञ्जरहरूको स्थलगत निरीक्षण गरिएको छ।

जनकपुर कार्यालय

- २.२२७ सिराहा जिल्लाको लहानमा आर्थिक गतिविधि अध्ययन प्रतिवेदनका लागि तथाङ्क उपलब्ध गराउने सरोकारवाला निकायका प्रतिनिधिहरूका लागि “आर्थिक तथाङ्कको महत्व, उपादेयता तथा तथाङ्क संकलनका समस्याहरू” विषयक एक दिने गोष्ठी सम्पन्न गरिएको छ।
- २.२२८ महोत्तरीको बलवामा एक दिने वित्तीय चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ। त्यसैगरी, सरकारी कारोवार सम्बन्धी नीतिगत विषय तथा व्यवहारिक पक्षका सम्बन्धमा अनुशिक्षण कार्यक्रम गरिएको छ। साथै, सहूलियतपूर्ण कर्जा, पुनरकर्जा एवम् बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व सम्बन्धमा एकदिने अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ।

वीरगञ्ज कार्यालय

- २.२२९ वीरगञ्ज कार्यालय अन्तर्गत रहेका चारवटा नोटकोषको निरीक्षण सम्पन्न भई प्रतिवेदन तयार गरिएको छ। साथै, १५ वटा मनिचेञ्जरहरूको निरीक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।
- २.२३० Situation Analysis of Pharmaceuticals Manufacturing Industries of Bara & Parsa Industrial Corridor विषयमा विषेश अध्ययन सम्पन्न भएको छ।
- २.२३१ आर्थिक गतिविधि अध्ययन प्रतिवेदनका लागि तथाङ्क उपलब्ध गराउने सरोकारवाला निकायका प्रतिनिधिहरूको सहभागितामा “आर्थिक तथाङ्कको महत्व, उपादेयता तथा तथाङ्क संकलनका समस्याहरू” विषयक एक दिने गोष्ठी सम्पन्न भएको छ।
- २.२३२ सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी नियन्त्रण सम्बन्धमा सम्बद्ध सूचक संस्थाहरू, सरोकारवाला निकाय एवम् संस्थाहरूको सहभागितामा वीरगञ्जमा एक दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ।

२.२३३ बारा जिल्लाको कलैयास्थित श्री ३ चन्द्र मा.वि.मा एक दिने वित्तीय चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । त्यसैगरी, सरकारी कारोबार सम्बन्धी नीतिगत विषय तथा व्यवहारिक पक्षका सम्बन्धमा भर्चुअल माध्यमबाट अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । सनथै, सहूलियतपूर्ण कर्जा, पुनरकर्जा एवम् बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व सम्बन्धमा वीरगञ्जमा अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।

पोखरा कार्यालय

- २.२३४ पोखरा कार्यालय अन्तर्गतका ९ वटै नोटकोषहरूको निरीक्षण सम्पन्न गरी आवश्यक निर्देशन दिइएको छ । साथै, ३८ वटा मनिचेञ्जर, विदेशी मुद्राको कारोबार गर्न इजाजत प्राप्त होटेल/रिसोर्ट, ट्रेकिङ तथा अन्य संस्थाहरूको कारोबारको स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ भने ७ वटा संस्थाहरूको इजाजत रद्द गरिएको छ ।
- २.२३५ सहूलियतपूर्ण कर्जा, पुनरकर्जा एवम् बैंक तथा वित्तीय संस्थाको सामाजिक उत्तरदायित्व सम्बन्धमा पोखरामा एकदिने अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । त्यसैगरी, सरकारी कारोबारसम्बन्धी नीतिगत विषय तथा व्यवहारिक पक्षका सम्बन्धमा अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२३६ आर्थिक गतिविधि अध्ययन प्रतिवेदनका लागि तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने सरोकारवाला निकायका प्रतिनिधिहरूको सहभागितामा बागलुङ्ग जिल्लामा “आर्थिक तथ्याङ्कको महत्व, उपादेयता तथा तथ्याङ्क संकलनका समस्याहरू” विषयक एक दिने गोष्ठी सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२३७ पर्वत जिल्लाको श्री काफलचौर मा.वि., दुलुङ्गमा वित्तीय चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।
- २.२३८ विदेशी विनिमय कारोबार इजाजतपत्र नलिएका पोखरा कार्यालय अन्तर्गत सम्भावित पर्यटन व्यवसायी तथा अन्य सरोकारवालाहरूलाई समावेश गरी विदेशी विनिमय सम्बन्धी १ दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।
- २.२३९ कोभिड-१९ ले गण्डकी प्रदेशको व्यवसायमा पारेको प्रतिकूल प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्दै उत्पादन तथा रोजगारी वृद्धि गरी उद्यमी तथा व्यवसायीहरूलाई उद्यमशील बनाउनको लागि गण्डकी प्रदेश सरकारले नेपाल राष्ट्र बैंक, पोखरा कार्यालयको समन्वयमा व्यवसाय जीवन रक्षा कोष (सञ्चालन) कार्यविधि, २०७७ तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । उक्त कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि १८ वाणिज्य र ४ विकास बैंकहरूसँग सम्झौता भई २०७९ असार मसान्तसम्म २२ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट रु.१ अर्ब ८० करोड कर्जा प्रवाह भएकोमा २०७९ असार मसान्तमा रु. १ अर्ब ३९ करोड सावाँ वक्यौता रहेको छ ।

सिद्धार्थनगर कार्यालय

- २.२४० “क, ख र ग बर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट महिला उद्यमशील कर्जाको प्रभावकारिता” शीर्षकमा विशेष अध्ययन प्रतिवेदन तयार पारिएको छ ।
- २.२४१ प्रत्येक त्रयमासमा आर्थिक, मौद्रिक एवं बैकिङ्ग विषयमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रमुख/प्रतिनिधिहरूसँग अन्तर्क्रिया सम्पन्न भएको छ ।
- २.२४२ आर्थिक गतिविधि अध्ययन प्रतिवेदनका लागि तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने सरोकारवाला निकायका प्रतिनिधिहरूको सहभागितामा रुपन्देही जिल्लामा “आर्थिक तथ्याङ्कको महत्व, उपादेयता तथा तथ्याङ्क सङ्कलनका समस्याहरू विषयक एक दिने गोष्ठी सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२४३ सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण तथा आतंकवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी नियन्त्रण सम्बन्धमा सम्बद्ध सूचक संस्थाहरू, सरोकारवाला निकाय एवं संस्थाहरूको सहभागितामा सिद्धार्थनगरमा एक दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । त्यसैगरी, नेपाल राष्ट्र बैंक मनिचेञ्जर इजाजतपत्र तथा निरीक्षण विनियमावली, २०७७ सम्बन्धी एक दिने अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।
- २.२४४ सरकारी कारोबार सम्बन्धी नीतिगत विषय तथा व्यावहारिक पक्षका सम्बन्धमा एक दिने अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । त्यसैगरी, सहूलियतपूर्ण कर्जा, पुनरकर्जा एवम् बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व सम्बन्धमा एक दिने अनुशिक्षण कार्यक्रम सिद्धार्थनगरमा सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२४५ सिद्धार्थनगर कार्यालयको कार्य क्षेत्र भित्रका ४० वटा मनिचेञ्जरको निरीक्षण सम्पन्न भएको छ ।
- २.२४६ बैंकको वार्षिकोत्सवको उपलक्ष्यमा प्रभातफेरी र विविध खेलकुद कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएका छन् । त्यसैगरी, Global Money Week को अवसरमा नवलपरासी जिल्लामा वित्तीय सचेतना कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ । साथै, बैंक तथा वित्तीय संस्थाका कर्मचारीहरू, मनिचेञ्जर, ट्राभल्स एवं टूर्स लगायत सरोकारवालाहरूको उपस्थितिमा प्रभातफेरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।

नेपालगञ्ज कार्यालय

- २.२४७ नेपालगञ्ज कार्यालय मातहतका १३ वटा नोटकोषहरूको निरीक्षण कार्य सम्पन्न भएको छ । त्यसैगरी, कार्यालय अन्तर्गत भा.रु. तथा परिवर्त्य विदेशी मुद्रा समेतको कारोवार गर्ने इजाजतपत्र संस्थाहरूमध्ये ६ वटाको निरीक्षण सम्पन्न भएको छ । साथै, नेपालगञ्ज कार्यालय मातहतका ९ वटै मनिचेन्जरहरूको निरीक्षण सम्पन्न भएको छ ।
- २.२४८ बर्दिया जिल्लाको गुलरियामा आर्थिक तथ्याङ्कको महत्व, उपादेयता तथा तथ्याङ्क संकलनका समस्याहरू विषयक एक दिने गोष्ठी सम्पन्न भएको छ ।
- २.२४९ नोटकोष सञ्चालन गर्ने बैंकका कर्मचारीहरूको सहभागितामा “नोटको चलनचल्ती व्यवस्थापन तथा शंकास्पद नोट पहिचान” विषयक एक दिने गोष्ठी नेपालगञ्जमा सम्पन्न भएको छ । त्यसैगरी, सहुलियतपूर्ण कर्जा, पुनरकर्जा एवं बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व सम्बन्धमा एक दिने अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।
- २.२५० सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी नियन्त्रणका लागि सरोकारवाला निकाय एवम् संस्थाहरूका प्रतिनिधीहरूको उपस्थितिमा नेपालगञ्जमा एक दिने अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । त्यसैगरी, श्री भवानी माध्यामिक विद्यालय, बढैयाताल गा.पा.-३, सेमरा, बर्दियामा वित्तीय सचेतना सम्बन्धी एक दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।
- २.२५१ “बाँके, बर्दिया र दाङ जिल्लामा सहुलियतपूर्ण कर्जाको सदुपयोगिताको अवस्था” विषयक विशेष अध्ययन सम्पन्न गरिएको छ ।

धनगढी कार्यालय

- २.२५२ धनगढी कार्यालय अन्तर्गत रहेका कुल ९ वटै नोटकोषहरूको निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरी आवश्यक निर्देशन दिइएको छ । साथै, २ वटा मनिचेन्जरहरूको कारोवारको स्थलगत निरीक्षण कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- २.२५३ महेन्द्रनगरमा “सहुलियतपूर्ण कर्जा, पुनरकर्जा एवम् बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व” सम्बन्धी एक दिने अनुशिक्षण कार्यक्रम र सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी नियन्त्रण सम्बन्धमा सम्बद्ध सूचक संस्थाहरू, सरोकारवाला निकाय एवम् संस्थाहरूको सहभागितामा एक दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । त्यसैगरी, विदेशी मुद्रा कारोवार गर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्था, मनिचेन्जर, ट्राभल र होटलका प्रतिनिधिहरूलाई समावेश गरी “विदेशी मुद्रा कारोवार : विद्यमान व्यवस्था, समस्या र चुनौतीहरू” विषयक एक दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।
- २.२५४ डडेलधुरा जिल्लाको जोगबुडास्थित श्री सिद्धनाथ माध्यमिक विद्यालयमा एक दिने वित्तीय चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।
- २.२५५ आर्थिक गतिविधि अध्ययन प्रतिवेदनका लागि तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने सरोकारवाला निकायका प्रतिनिधिहरूको सहभागितामा “आर्थिक तथ्याङ्कको महत्व, उपादेयता तथा तथ्याङ्क संकलनका समस्याहरू” विषयक एक दिने गोष्ठी बाजुरा जिल्लाको मार्तडीमा सम्पन्न भएको छ ।
- २.२५६ “सुदूरपश्चिम प्रदेशमा प्रादेशिक वित्तीय संस्थाको उपस्थिति” विषयक विशेष अध्ययन सम्पन्न भएको छ ।

सुर्खेत कार्यालय

- २.२५७ कर्णाली प्रदेशमा प्रादेशिक वित्तीय संस्थाको उपस्थिति विषयक विशेष अध्ययन सम्पन्न भएको छ ।
- २.२५८ बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रमुख, उद्योगी एवम् व्यवसायी र अन्य सरोकारवालाहरूलाई समावेश गरी कोभिड-१९ को प्रभाव लगायत समसामयिक आर्थिक तथा बैंकिङ्ग गतिविधि सम्बन्धमा सुर्खेतमा एकदिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।

तालिका १ : चलनचल्तीमा रहेका विभिन्न दरका नोटहरू

(रु. करोडमा)

दर	२०७७ असार मसान्त		२०७८ असार मसान्त		२०७९ असार मसान्त	
	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१	१६.१०	०.०३	१६.१०	०.०३	१६.१०	०.०३
२	१८.५३	०.०३	१८.५३	०.०३	१८.५२	०.०३
५	२९३.९८	०.५०	२९०.९५	०.४३	३,३७.८७	०.५३
१०	४६०.९४	०.७८	४५१.१२	०.६६	५,३७.५१	०.८५
२०	५४८.१४	०.९३	५२६.२६	०.७७	६,८२.५६	१.०८
२५	५.७२	०.०१	५.७१	०.०१	५.७१	०.०१
५०	१०८२.३९	१.८४	१,०४४.६०	१.५३	१३,२४.७२	२.०९
१००	२०३०.४६	३.४५	२,०७४.०५	३.०३	२७,००.२२	४.२७
२५०	८.७४	०.०१	८.७४	०.०१	८.७४	०.०१
५००	१५१०४.६५	२५.६९	१५,०५२.४३	२२.०२	१,३२,८१.१८	२१.००
१०००	३९२३६.३४	६६.७२	४८,८६१.५१	७१.४८	४,४३,३३.८७	७०.१०
जम्मा	५८८०६.००	१००.००	६८,३५०.००	१००.००	६३,२४७.००	१००.००

तालिका २ : नोटको सुरक्षण

(रु. करोडमा)

असार मसान्त	सुन (१)	चाँदी (२)	विदेशी मुद्रा र सेक्युरिटी (३)	जम्मा	सरकारी ऋणपत्रहरू (५)	निष्काशित नोटको सुरक्षण (६)	जम्मा सुरक्षणमा विदेशी मुद्रा तथा सुन चाँदीको प्रतिशत
				(१+२+३) (४)			(४÷६) × १०० (७)
२०६३	७०.३	-	७९७५.६	८०४५.९	४१७.२	८४६३.१	९५.१
२०६४	-	-	८७१३.८	८७१३.८	४१७.२	९१३१.०	९५.४
२०६५	-	-	१०८७७.८	१०८७७.८	४१७.२	११२९५.०	९६.३
२०६६	-	-	१३७०३.८	१३७०३.८	४१७.२	१४१२१.०	९७.०
२०६७	-	-	१५७१२.८	१५७१२.८	४१७.२	१६१३०.०	९७.४
२०६८	-	-	१६३४४.८	१६३४४.८	४१७.२	१६७६२.०	९७.५
२०६९	-	-	१९७०७.८	१९७०७.८	४१७.२	२०१२५.०	९७.९
२०७०	-	-	२३३४६.०	२३३४६.०	-	२३३४६.०	१००.०
२०७१	-	-	२७३२५.०	२७३२५.०	-	२७३२५.०	१००.०
२०७२	-	-	३१९०८.०	३१९०८.०	-	३१९०८.०	१००.०
२०७३	-	-	३८६१६.०	३८६१६.०	-	३८६१६.०	१००.०
२०७४	-	-	४३०९९.०	४३०९९.०	-	४३०९९.०	१००.०
२०७५	-	-	४९४३८.९५	४९४३८.९५	-	४९४३८.९५	१००.०
२०७६	-	-	२२५.७७	२२५.७७	-	२२५.७७	१००.०
२०७७	-	-	५८८०६.००	५८८०६.००	-	५८८०६.००	१००.०
२०७८	-	-	६८३५०.००	६८३५०.००	-	६८३५०.००	१००.०
२०७९	-	-	६३२४७.००	६३२४७.००	-	६३२४७.००	१००.०

तालिका ३ : बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रबाट संचालित तालिमहरू

क. नियमित तालिम

क्र.सं.	तालिमको विषय	तह	मिति	सहभागी संख्या
१	AML/CFT Regime	Officer	२०७८/०५/०८-११	५०
२	Research Methodology and Report Writing	Officer/ Non-officer	२०७८/०५/१३-१८	५०
३	Planning, Budgeting and Risk Management, Business Continuity Plan/ Three Lines of Defense	Officer	२०७८/०५/२७-२९	२९
४	Risk Based Supervision and Basel Core Principles	Officer	२०७८/०६/१०-१५	२५
५	Risk Based Internal Audit	Officer/ Non-officer	२०७८/०६/१७-१९	३०
६	Financial Statement Analysis and NFRS	Officer/ Non-officer	२०७८/०७/०७-१२	३०
७	Currency Management	Officer/ Non-officer	२०७८/०७/२८-०८/०१	३२
८	Macroeconomic Modeling and Forecasting	Officer	२०७८/०८/०५-१०	२९
९	SIS Technical Training	Officer	२०७८/०८/१९-२१	३०
१०	Macroeconomic Management	Officer	२०७८/०९/०४-०९	३२
११	GL Software	Non-officer	२०७८/०९/१८-२०	२९
१२	Central Banking	Officer	२०७८/०९/२५-३०	३०
१३	Payment and Settlement Systems in Nepalese Context	Officer/ Non-officer	२०७८/११/०१-०३	३७
१४	Organization Behavior	Non-officer	२०७८/११/०८-११	२९
१५	Central banking	Non-officer	२०७८/११/२२-२७	३०
१६	Management Development Program	Officer	२०७८/१२/०६-११	२७
१७	Secretariat Training	Non-officer	२०७९/०१/२०-२३	३१
१८	Banking Operations	Officer/ Non-officer	२०७९/०२/०८-११	३१
१९	GL Software	Non-officer	२०७९/०२/२९-०३/०१	३०
२०	Foreign Exchange Management	Non-officer	२०७९/०३/०५-०८	३२
२१	Procurement Through E-bidding (Work Shop)	Officer	२०७८/०५/२७-०६/०१	३०
२२	Behavioral Science for Middle Level Officers (Residential)	Deputy Director	२०७८/०८/२४-२५	७३
२३	Stress Management for Executives (Residential)	Executives	२०७८/०९/०९-१०	५२
२४	Pre service Training for Assistant Director	Officer	२०७८/१२/१०-२२	३८
२५	Pre service Training for Assistant	Non-officer	२०७८/१२/१४-२४	१२
२६	Residential Program for Executives on Information Technology, Security and Central Banks	Executives	२०७९/०२/२१-२२	६६
	जम्मा :			९१४

ख. अतिरिक्त तालिम

क्र.सं.	तालिमको विषय	मिति	सहभागी संख्या
१	Workshop on Risk Based Internal Audit	२०७८/०८/१२-१६	२९
२	Training for Economic Journalist	२०७८/११/१३-१४	३६
३	Protocol Management	२०७९/०२/०७-०८	२१
४	Training for Office Subordinate	२०७९/०२/१२-१३	३४
५	Effective Leadership through Communication and Strategy (NBI)	२०७८/०८/१२-१४	२०
६	Subsidized Interest Program of Gandaki Provincial Government	२०७९/०२/१४-१५	३१
७	Workshop on Macroeconomic Modeling and Forecasting	२०७९/०२/१४-१५	३१

तालिका ४ : वैदेशिक तालिम, सेमिनार, बैठक तथा गोष्ठीहरू

क. भौतिक रूपमा सञ्चालित वैदेशिक तालिममा सहभागिता

क्र.सं.	आयोजक	संख्या
१	AFI and Banco Central de Reservade EL Salvador	२
२	AFI and Superintendencia de la Economia popular y Solidaria de Ecuador	२
३	AFI and Superintendencia General de Entidades Financieras de Costa Rica	३
४	Alliance for Financial Inclusion (AFI)	५
५	APRACA (Asian Pacific Regional Agricultural Credit Association)	२
६	Asian Clearing Union (ACU)	२
७	Bank for International Settlement (BIS)	२
८	Bank Indonesia	२
९	Banque de France	१
१०	BBVA Spain	२
११	Cash Processing Solutions Limited, Matrix House, UK and CRANE Currency	२
१२	CICTAB (Centre for International Co-operation and Training in Agriculture Banking)	५
१३	De La Rue International Limited, Uk	४
१४	Deutsche Bundesbank	२
१५	Egmont Group Secretariat	२
१६	Embassy of Nepal, New Delhi, India	१
१७	Embassy of the Republic of Korea	१
१८	Federal Reserve Bank	२
१९	IFPRI South Asia and IIDS Nepal	१
२०	IMF SARTTAC	११
२१	Office of the Prime Minister and Council of Ministers, Government of Nepal and Bangladesh FIU	४
२२	Public Debt Management Office, MOF, GON	७
२३	Reserve Bank of India (RBI)	४
२४	SECEAN-IMF, Bank Negara	२
२५	Study Center Gerzensee	१
२६	World Bank	१
	जम्मा	७३

ख. अन्लाइन माध्यमबाट सञ्चालित वैदेशिक तालिममा सहभागिता

क्र.सं.	आयोजक	संख्या
१	Asian Development Bank (ADB, ADBI)	३
२	Alliance for Financial Inclusion (AFI, CBK, BCEAO)	१०१
३	Asia Pacific Group Against Money Laundering (APG)	१५
४	APRACA (Asian Pacific Regional Agricultural Credit Association)	४
५	Bank Indonesia	४
६	Bank of England	२
७	Bank of Korea	५
८	Bank of Russia	२
९	Banque de France	१६
१०	Bank Indonesia	७
११	Bank for International Settlements (BIS)	२०
१२	BIS, IMF & IADI	७

१३	Bank of Korea	१२
१४	Bangko Sentral NG Philipinas (BSP)	४
१५	CICTAB (Centre for International Co-operation and Training in Agriculture Banking)	१
१६	College of Supervisors, Reserve Bank of India & Toronto Centre	४
१७	Deutsche Bundesbank	२७
१८	Egmont Group	५
१९	Federal Reserve Bank (FED,FEDNY,BIS)	१५
२०	Financial Stability Institute (FSI) & Financial Stability Board (FSB)	१
२१	Financial Sector Stability Programme (FSSP)	२
२२	IBFI, Bank of France	१
२३	International Finance Corporation (IFC, National Bank of Georgia, World Bank Group)	४९
२४	International Food Policy Research Institute (IFPRI)	१
२५	International Monetary Fund (IMF, FCGO,NRB,WB,CDOT,FSST,SAARTAC,STI,STA,APD)	२९९
२६	IRIS Business Services Ltd	७
२७	Maldives Monetary Authority	९
२८	Monetary Authority of Singapore	२
२९	Malaysian Institute of Management (MIM)	२
३०	New York Fed Central Banker Program	१
३१	Official Sector Service Providers (OSSP)	४
३२	Reserve Bank of India (NRB,NRB Academy,WB,ECB,WB,CoS)	४८
३३	Rice Business Jones Graduate School of Business and Leadership Academy Nepal (LAN)	१
३४	SAARCFINANCE	४
३५	South Asian Network for Economic Modelling	२
३६	SAPPHIRE CONNECT	१
३७	SEACEN (SEACEN, Bank of Indonesia, CRDF Global,BIS,IMF,SARTTAC)	१११
३८	Standard Chartered Bank	३
३९	Study Center Gerzensee	१
४०	TDF-United Nation Capital Development Fund	१
४१	The Global Open Finance Centre of Excellence	२
४२	The institute of Internal Auditors India	२
४३	The World Bank Group (WB,GoN,MOF,PDMO)	३९
४४	Toronto Center	११७
४५	United Nations Department of Economic and Social Affairs (UN DESA)	१
४६	United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (UNESCAP)	३
४७	United Nations Capital Development Fund	४
४८	University of Bank of Russia	१
४९	United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC)	१
५०	World Investment Forum (WIF)	३
	जम्मा	९७७

तालिका ५: पदअनुसार अन्तर्राष्ट्रिय तालिम तथा कार्यक्रमहरूमा मनोनयनको विवरण

क्र.सं.	पद	भौतिक रूपमा सञ्चालित तालिममा सहभागी संख्या	अनलाइन सञ्चालित तालिममा सहभागी संख्या
१	उच्च तहका अधिकारीहरू	३	२३
२	कार्यकारी निर्देशकहरू	१५	४५
३	निर्देशकहरू	१२	१९४
४	उपनिर्देशकहरू	२०	३०४
५	सहायक निर्देशकहरू तथा अन्य	२३	४११
जम्मा		७३	९७७

तालिका ६ : काठमाडौं उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरूबाट आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा भएको तोडा चलान एवम् विदेशी मुद्रा खरिद-बिक्री कारोबारको विवरण

क्र. सं.	कार्यालय	तोडा चलान एवम् दाखिला								विदेशी मुद्रा खरिद बिक्री					
		(रु. करोडमा)					भा.रु. (ने. रु. करोडमा)			अन्य विदेशी मुद्रा		भा. रु.			
		तोडा चलान			तोडा दाखिला*		तोडा चलान		तोडा दाखिलाβ	(ने. रु. करोडमा)		(ने. रु. करोडमा)			
		नोटकोष संख्या+	पटक	रकम रु	पटक	रकम	पटक	रकम	पटक	रकम	खरिद	मौज्दात@	खरिद	बिक्री#	मौज्दात@
१.	विराटनगर	१२	४७	२५२४.०	१३	७४.३६	२	१६.०	०	०	३१.५८	१०.२२	०	०	१०९.९२
२.	जनकपुर	६	२९	१२२०.०	४	९.७८	०	०	०	०	४३.३५	५.२	०	६.३२	७.५८
३.	वीरगञ्ज	४	१६	९४५.७३	७	४६१.२६	०	०	०	०	५.०६	१.९३	०	१५.१७	७४.५१
४.	पोखरा	९	४९	१६९३.०	७	१७.८७	०	०	०	०	१५७.९६	४.९६	०	९.३३	१८.०
५.	सिद्धार्थनगर	८	५१	१८६५.००	५	११.६१	१	५.०	०	०	३६.७०	१.२४	१.२०	३.३२	७३.७५
६.	नेपालगञ्ज	१३	४२	१२६५.१	१८	४६६.०	०	०	०	०	५.२१	१.२७	०.०५	०.४१	६१.४२
७.	धनगढी	९	३७	९७२.२९	९	१३८.४८	०	०	०	०	७.७३	१.७७	०.०१	१७.०५	१४.२२
कुल		६१	२७१	१०,४८५.१२	६३	१,१७९.३६	३	२१.०	०	०	२८७.५९	२६.५९	१.२६	५१.६०	३५९.४०

+ कार्यालय अन्तर्गतको नोटकोष संख्या ।

* नोटकोष रहेका बैंक शाखाहरूबाट उक्त कोषबाटै दाखिला हुन आएको रकम मात्र ।

@ अन्य कार्यालयहरूमा रकमान्तर गरी २०७८ असार मसान्तको बाँकी मौज्दात ।

β भा.रु. दाखिला भन्नाले ने.रा. बैंक बैंकिङ्ग कार्यालयबाट विभिन्न मितिमा प्राप्त भा.रु. ।

अनुसूची २.१ : “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएका निर्देशनहरू

१. हायर पर्चेज कर्जा दिने कम्पनीलाई स्वीकृति दिने नीतिगत एवम् प्रक्यागत व्यवस्था, २०७० (तेस्रो संशोधन, २०७८) जारी गरिएको छ ।
२. वित्तीय साक्षरता मार्गदर्शन २०७८, Guideline On Environmental & Social Risk Management (ESRM) for Banks and Financial Institutions, 2022; Foreign Bank Branch Licensing Policy, 2022 र चालुपुँजी कर्जा सम्बन्धी मार्गदर्शन, २०७८ को मस्यौदा Consultative Document को रूपमा जारी गरिएको छ ।
३. वाणिज्य बैंकहरूले Capital Adequacy Framework, 2015 मा व्यवस्था भएबमोजिमको Countercyclical Buffer कायम गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई आर्थिक वर्ष २०७८/७९ सम्मको लागि स्थगन गर्नुको अतिरिक्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले पुँजीकोष गणना गर्ने क्रममा तोकिएका जोखिमभारहरूमा केही फेरबदल गरिएको छ ।
४. कोभिड-१९ महामारीको कारणले बैंकिङ सम्पत्तिको गुणस्तरमा परेको प्रभावलाई दृष्टिगत गरी समग्र वित्तीय स्थायित्व प्रवर्द्धन गर्न असल वर्गमा वर्गीकरण भएका कर्जाको हकमा इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वार्षिक वित्तीय विवरण तयार गदादेखि साधारण कर्जा नोक्सानी व्यवस्था १ प्रतिशतको अतिरिक्त ०.३ प्रतिशत थप गरी कुल १.३ प्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गरिएको छ ।
५. आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को चौथो त्रयमासको अन्तरिम वित्तीय प्रतिवेदन (संक्षिप्त प्रतिवेदन) प्रकाशन गर्ने अवधि २०७८ साउन मसान्तसम्म कायम गरियो ।
६. २०७८ असार मसान्त भित्रमा असुल हुनुपर्ने ब्याज रकम २०७८ भदौ १५ गते भित्र प्राप्त भएमा त्यस्तो रकमलाई २०७८ असार मसान्तको आम्दानीमा लेखाइकन गर्न सक्ने व्यवस्था गरियो ।
७. इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आफ्ना कर्मचारीहरूको दक्षता अभिवृद्धिका लागि प्रत्येक वर्ष गत आर्थिक वर्षको कुल तलबभत्ता खर्चको न्यूनतम ३ प्रतिशत रकम तालिम तथा वृत्ति विकासमा खर्च गर्नु पर्ने व्यवस्था आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को लागि अनिवार्य नहुने व्यवस्था गरियो ।
८. एक वर्ष भन्दा बढी ग्रेस अवधि भएका ऊर्जा लगायतका पूर्वाधार निर्माणसँग सम्बन्धित परियोजनाहरूमा प्रवाहित असल कर्जाहरूको ग्रेस अवधिसम्म प्रत्येक वर्ष समानुपातिक रूपमा कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरी अन्तिम वर्ष १ प्रतिशत सामान्य कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ । साथै, रेशम, जुट, कपास लगायतका कृषि खेती र व्यवसायिक रूपमा गरिने आँप, सुन्तला, जुनार, मौसम, किवी, ड्रयागन फ्रुट, कागती, लिची, एभोकाडो जस्ता फलफूल खेतीका लागि प्रदान गरिएको कर्जामा पहिलो वर्ष ०.२ प्रतिशत, दोस्रो वर्ष ०.६ प्रतिशत र तेस्रो वर्षदेखि १ प्रतिशत साधारण कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
९. कोभिड-१९बाट प्रभावित विभिन्न पेशामा संलग्न पेशागत व्यवसायीहरूलाई १५ लाख सम्मको कर्जा उपलब्ध हुने तथा कोभिड-१९ बाट अति प्रभावित सार्वजनिक यातायात व्यवसायीलाई सवारी साधन संचालन तथा मर्मत सम्भारको लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाले प्रति सवारी साधन रु.२ लाखसम्म थप कर्जा प्रदान गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
१०. रु.२ अर्ब वा सोभन्दा बढी रकमको बहु-बैंकिङ कर्जा उपभोग गर्ने/गरिरहेका ऋणीहरूको कर्जा सहवित्तीयकरण कर्जामा परिणत गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
११. महामारीजन्य रोगको उपचारको लागि नेपाल सरकारबाट मान्यताप्राप्त खोप उत्पादन गर्ने उद्योग स्थापना गर्ने प्रयोजनको लागि कर्जा माग भएमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले व्यावसायिक योजना मूल्याङ्कन गरी आधार दरमा कर्जा उपलब्ध गराउनुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
१२. अस्पताल नभएका स्थानीयतहमा १०० बेडसम्मको अस्पताल स्थापना गर्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले आधारदरमा अधिकतम २ प्रतिशत विन्दु सम्म प्रिमियम थप गरी रु.२० करोड सम्म कर्जा प्रवाह गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
१३. निर्माणाधीन आयोजनामा प्रवाहित कर्जाको ग्रेस अवधिमा पाकेको ब्याज पुँजीकरण गर्न यस बैंकबाट पूर्व स्वीकृति पाइसकेका कर्जाको हकमा २०७९ असार मसान्तसम्म पुँजीकरण गर्न यस बैंकको स्वीकृति आवश्यक नपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
१४. कोभिड-१९ बाट अति प्रभावित क्षेत्रहरूमध्ये रेष्टुरेण्ट, पार्टी प्यालेस, सार्वजनिक यातायात, शिक्षण संस्था र मनोरञ्जन व्यवसाय तथा नगद प्रवाह अवरुद्ध भएका लघु, घरेलु, साना तथा मझौला व्यवसायीलाई परेको कोभिड-१९ को असर मूल्याङ्कन गरी त्यस्ता ऋणीहरूले २०७८ पुस मसान्तसम्म भुक्तान गर्नुपर्ने साँवा तथा ब्याज दायित्वलाई एक वर्षसम्म म्याद थप गरी कम्तीमा चार किस्तामा असुली गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
१५. कोभिड-१९ बाट अति प्रभावित क्षेत्रहरूमध्ये होटल, ट्राभल, ट्रेकिङ र हवाईसेवा जस्ता बाह्य पर्यटकमा निर्भर रहनुपर्ने व्यवसायीलाई परेको कोभिड-१९ को असर मूल्याङ्कन गरी २०७९ असार मसान्त सम्म पाक्ने ब्याजलाई छुट्टै हिसाब राखी दुई वर्ष सम्ममा कम्तीमा चार किस्तामा असुली गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

१६. कोभिड-१९ को जोखिम न्यूनीकरणका लागि जारी भएको निषेधाज्ञालाई मध्यनजर गरी ऋणीहरूले २०७८ असारसम्म भुक्तानी गर्नुपर्ने ईएमआई/इक्यूआई वा अन्य साँवा-ब्याज निषेधाज्ञाको कारणले भुक्तानी गर्न नसकेको अवस्थामा ऋणीको वित्तीय स्थिति मूल्याङ्कन गरी २०७८ पुस मसान्तसम्म भुक्तानी म्याद थप गर्न सक्ने व्यवस्था गरियो ।
१७. इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट प्रवाह गरिएका कर्जा मध्ये कोभिड-१९ बाट प्रभावित लघु, घरेलु, साना तथा मझौला व्यवसायीको कर्जाको हकमा ऋणीको परियोजना वा व्यवसायमा परेको प्रभाव तथा वित्तीय अवस्थाको मूल्याङ्कन गरी ऋणीको लिखित Business Proposal को आधारमा परियोजनाको प्रकृति, उद्देश्य, Business Model वा Business Idea परिवर्तन गरी फरक ढंगले व्यवसाय सञ्चालन गर्न चाहेमा भविष्यमा उद्योग व्यवसाय सञ्चालनमा आई ऋण चुक्ता हुन सक्नेमा बैंक तथा वित्तीय संस्था आश्वस्त भएमा सम्बन्धित ऋणीको अनुरोधमा एक पटकको लागि २०७८ चैतभित्र व्यवसाय परिवर्तन गर्न सकिने व्यवस्था गरियो ।
१८. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कर्जा प्रवाह गरेका ऋणीहरूमध्ये कोभिड-१९ को कारण वित्तीय अवस्था तथा नगद प्रवाहमा नकारात्मक असर परेका ऋणीहरूलाई बैंक तथा वित्तीय संस्था स्वयम्ले विश्लेषण गरी किस्ता रकम घटाई भुक्तानी अवधि थप गर्न सक्ने र यस किसिमको परिवर्तनलाई कर्जाको पुनरसंरचना वा पुनरतालिकीकरण नमानिने व्यवस्था गरिएको छ ।
१९. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कायम गर्नुपर्ने कर्जा-निक्षेप अनुपात (Credit-Deposit Ratio - CD Ratio) को अधिकतम सीमा ९० प्रतिशत तोकिएको छ ।
२०. यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले यस बैंकमा पेश गर्नुपर्ने तथ्याङ्क तथा जानकारीहरू सुपरिवेक्षकीय सूचना प्रणाली (Supervisory Information System-SIS)मा तोकिए बमोजिमका रिटर्नहरू तथा तदर्थ (ad hoc) तथ्याङ्क र विवरणहरू निर्धारित समयवधिभित्र यस बैंकसमक्ष पठाउनुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
२१. वैदेशिक रोजगारीमा रहेका नेपालीको बैंकिङ्ग प्रणालीबाट प्राप्त हुने विप्रेषण रकम बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा निक्षेप राखेमा न्यूनतम १ प्रतिशत बिन्दु थप गरी ब्याजदर प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
२२. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले प्रदान गर्ने सम्पूर्ण आवधिक प्रकृतिका कर्जाको परिवर्तनीय ब्याजदर (Adjustable Interest Rate) को साथै स्थिर ब्याजदर (Fixed Interest Rate) समेत प्रकाशन गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको ।
२३. तोकिएका क्षेत्रमा प्रवाह गरिने कर्जाको समयवधिमा संशोधन गरिएको छ ।
२४. स्थानीय तहमा ५ भन्दा बढी शाखा रहेका स्थानमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कम्तीमा एक शाखा र एटिएम लाउञ्ज भएका स्थानमा १ एटिएम अपाङ्गमैत्री बनाउनुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
२५. बैंक तथा वित्तीय संस्थाका काम कारवाहीसम्बन्धी गुनासोको सुनुवाई सहज बनाउन बैंक तथा वित्तीय संस्थाले यस बैंकको गुनासो पोर्टल gunaso.nrb.org.np को लिङ्क आफ्नो वेबसाइटमा राख्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
२६. निषेधाज्ञा जारी भएका स्थानमा सञ्चालनमा पूर्ण रोक लगाइएका उद्योग, पेशा, व्यवसायको सम्बन्धमा निषेधाज्ञा अवधिभर बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कुनै पनि प्रकारको असूलीसम्बन्धी सूचना वा लिलामीसम्बन्धी सूचना जारी गर्न नपाइने व्यवस्था गरियो ।
२७. आर्थिक वर्ष २०७८/७९ भित्र वाणिज्य बैंकहरू एक आपसमा गाभ्ने, गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रियामा सहभागी भई एकीकृत कारोबार सञ्चालन गरेमा विद्यमान व्यवस्थाको अतिरिक्त देहायको अन्य थप सुबिधा तथा छुट २०८० असार मसान्तसम्म प्रदान गरिएका छन् ।
 - (क) तोकिएका क्षेत्रमा कर्जा प्रवाह गर्ने अवधि एक वर्ष थप गरिने ।
 - (ख) एकीकृत कारोबार गरेको एक वर्षसम्म अनिवार्य नगद मौज्जातको सीमामा ०.५ प्रतिशत बिन्दुले छुट प्रदान गरिएको ।
 - (ग) एकीकृत कारोबार गरेको एक वर्षसम्म वैधानिक तरलता अनुपातमा १ प्रतिशत बिन्दुले छुट प्रदान गरिएको ।
 - (घ) यस बैंकबाट तोकिएको प्रति संस्था निक्षेप संकलन सीमामा ५ प्रतिशत बिन्दुले थप गरिएको ।
 - (ङ) संचालक समितिका सदस्य र उच्च पदस्थ कर्मचारी पदबाट हटेको कम्तीमा ६ महिना व्यतित नभई यस बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त अन्य संस्थामा आबद्ध हुन नपाउने विद्यमान प्रावधानमा छुट प्रदान गरिएको ।
 - (च) यस बैंकको निर्देशन बमोजिम कायम गर्नु पर्ने कर्जा र निक्षेपको ब्याजदर अन्तरमा १ प्रतिशत बिन्दुले छुट दिइएको ।
 - (छ) एकीकृत कारोबार थालनी गर्दा कर्जा निक्षेप अनुपातले सीमा नाघेमा सो नियमित गर्न एक वर्षको समय प्रदान गरिएको ।
 - (ज) एकीकृत कारोबार सञ्चालनको क्रममा १ कि.मि. भित्रका शाखा कार्यालयहरूमध्ये कुनै एक शाखा कायम राखी अन्य शाखा गाभ्ने वा बन्द गर्न यस बैंकको स्वीकृति आवश्यक नपर्ने व्यवस्था गरिएको ।
 - (झ) वाणिज्य बैंकको ०.१० प्रतिशत वा सोभन्दा कम शेयर धारण गरेका संस्थापक समूहको शेयर धनीहरूले यस्तो शेयर बिक्री गर्दा फिट एण्ड प्रपर टेस्ट अनिवार्य नहुने व्यवस्था गरिएको ।
२८. राष्ट्रियस्तरका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले २०७९ असार मसान्तको वित्तीय विवरण नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान (NFRS) अनुसार समेत समानान्तररूपमा तयार गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

२९. लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले कर्जा प्रवाह गर्दा स्वीकृत कर्जामा १.५० प्रतिशतसम्म सेवा शुल्क लिन सक्ने व्यवस्था गरिएको । साथै, एक वर्षभन्दा कम अवधिको लागि कर्जा प्रवाह गरेको अवस्थामा वार्षिक १.५० प्रतिशतमा नबढ्ने गरी कर्जा अवधिको आधारमा सो दरको दामासाही हिसाबले मात्र सेवा शुल्क लिन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
३०. इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले यस बैंकबाट जारी गरिएको Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP) Guidelines पालना गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
३१. कर्जाको सीमा वृद्धि गरिएमा वृद्धि भएको रकममा मात्र तोकिएको सीमाभित्र रही सेवा शुल्क लिन सकिने र किस्तामा भुक्तानी हुने मध्यम तथा दीर्घकालीन कर्जामा कर्जाको अवधिभर Review charge लगायत अन्य कुनै पनि शीर्षकमा शुल्क लिन नपाइने व्यवस्था गरिएको छ ।
३२. यस बैंकले तोकेबमोजिम बाहेक अन्य जुनसुकै शीर्षकमा शुल्क लिएको वा तोकिएको सीमा भन्दा बढी शुल्क लिएको पाइएमा सो शुल्कमा १० प्रतिशत थप गरी ग्राहकको खातामा जम्मा गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
३३. इजाजतपत्र प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले २०७८ असार मसान्तमा कायम निक्षेपको भारत औसत ब्याजदरको प्रतिशत भन्दा बढी नहुने गरी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को खुद वितरणयोग्य मुनाफाको ३० प्रतिशतसम्म मात्र नगद लाभांस घोषणा तथा वितरण गर्न पाउने र खुद वितरणयोग्य मुनाफा कुल चुक्ता पुँजीको ५ प्रतिशतभन्दा कम भएका संस्थाले कर प्रयोजनका लागि बाहेक नगद लाभांस वितरण गर्न नपाउने व्यवस्था गरिएको छ ।
३४. १० वर्ष देखि शून्य मौज्दात रही कारोबार नभएका खाताहरू इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गरी बन्द गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ । यस्तो खाताको विवरण बैंकको वेबसाइटमा उपलब्ध हुनुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
३५. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले ऋणपत्र जारी गर्दा नै पुँजीकोषको अङ्गको रूपमा रहने वा स्रोत परिचालनमा गणना हुने व्यहोरा स्पष्ट रूपमा खुलाउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ । यसअघि जारी गरिएका वा यस बैंकबाट स्वीकृत प्राप्त गरी जारी हुने प्रक्रियामा रहेका ऋणपत्रलाई सोहीबमोजिम छुट्याउनुपर्ने तथा एकपटक ऋणपत्रको वर्गीकरण गरेपछि पुनः परिवर्तन गर्न नपाइने व्यवस्था गरिएको छ ।
३६. यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूले “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाद्वारा जारी ऋणपत्रमा गरेको लगानी रकमलाई विपन्न वर्ग कर्जामा गणना गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
३७. इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले आफ्ना इन्टरनेट बैंकिङ तथा मोबाइल एप्लिकेशनमा कर्जा एवम् निक्षेपको ब्याजदर प्रष्ट देखिने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
३८. Core banking system मा ग्राहकको कारोबारको विवरण प्रविष्टि गर्दा सो कारोबारको विवरण स्पष्ट बुझिने गरी Narration लेख्नुपर्ने तथा यस प्रयोजनको लागि Alpha-numeric code हरूको प्रयोग गर्न नपाइने व्यवस्था गरिएको छ ।
३९. इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले एकतर्फी रूपले ग्राहकको अनुमतिविना कुनै पनि प्रकारको वित्तीय सेवा उपलब्ध गराउन नपाउने व्यवस्थाका साथै ग्राहकको अनुमति विना उपलब्ध गराइएका त्यस्ता सेवावापत कुनै सेवा शुल्क लिएमा १० प्रतिशत थप गरी ग्राहकको खातामा जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
४०. “क” वर्गका वाणिज्य बैंकहरूले विदेशमा शाखा कार्यालय, सम्पर्क/प्रतिनिधि कार्यालय स्थापना गर्ने व्यवस्थामा समय सापेक्ष संशोधन गरिएको छ ।
४१. थोक कारोबार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाले सहायक आवधिक ऋणपत्र (Subordinated Term Debt) जारी गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
४२. यस बैंकबाट इजाजतपत्र “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई एकीकृत निर्देशन, २०७८, “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई एकीकृत निर्देशन, २०७८ तथा इजाजतपत्रप्राप्त पूर्वाधार विकास बैंकलाई एकीकृत निर्देशन, २०७८ जारी गरियो ।
४३. पूर्वाधार विकास बैंकले ऊर्जा ऋणपत्र जारी गर्नसक्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
४४. कोभिड-१९ को प्रभावलाई मध्यनजर गरी वाणिज्य बैंकहरूले आ-आफ्नो विशेषज्ञताको आधारमा तोकिएका क्षेत्रअन्तर्गतका कृषि, ऊर्जा तथा लघु, घरेलु, साना एवम् मझौला उद्यम क्षेत्रमा प्रवाह गर्नुपर्ने कर्जाको सीमासम्बन्धी व्यवस्था पुनरावलोकन गरिएको छ ।
४५. विदेशी बैंकले नेपालमा शाखा खोल्ने सम्बन्धमा Foreign Bank Branch Licensing Policy, 2022 जारी गरिएको छ । साथै, एकीकृत निर्देशनमा नेपाली बैंकले विदेशमा शाखा खोल्ने सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था गरिएको ।

अनुसूची २.२ : समष्टिगत निरीक्षण गरिएका वाणिज्य बैंकहरू

(क) समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण (जोखिममा आधारित)

१	कृषि विकास बैंक लि.	११	नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लि.
२	बैंक अफ काठमाण्डौ लि.	१२	एन्आइसी एशिया बैंक लि.
३	एभरेष्ट बैंक लि.	१३	एनएमबि बैंक लि.
४	हिमालयन बैंक लि.	१४	नेपाल एस. बी. आई बैंक लि.
५	कुमारी बैंक लि.	१५	प्राइम कमर्शियल बैंक लि.
६	लक्ष्मी बैंक लि.	१६	प्रभु बैंक लि.
७	माछापुच्छ्रे बैंक लि.	१७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.
८	मेघा बैंक लि.	१८	सानिमा बैंक लि.
९	नबिल बैंक लि.	१९	सिद्धार्थ बैंक लि.
१०	नेपाल बैंक लि.	२०	सनराइज बैंक लि.

(ख) लक्षित स्थलगत निरीक्षण (जोखिममा आधारित)

१	ग्लोबल आइएमइ बैंक लि.	५	सेन्चुरी कमर्शियल बैंक लि.
२	स्ट्याण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि.	६	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लि.
३	एनसीसी बैंक लि.	७	नेपाल इन्फ्रास्ट्रक्चर बैंक लि.
४	सिभिल बैंक लि.		

(ग) विशेष निरीक्षण

१	एभरेष्ट बैंक लि.	९	प्रभु बैंक लि.
२	नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लि.	१०	कुमारी बैंक लि.
३	ग्लोबल आइएमइ बैंक लि.	११	सिद्धार्थ बैंक लि.
४	मेघा बैंक लि.	१२	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.
५	नबिल बैंक लि.	१३	लक्ष्मी बैंक लि.
६	नेपाल बङ्लादेश बैंक लि.	१४	प्राइम कमर्शियल बैंक लि.
७	एनसीसी बैंक लि.	१५	स्ट्याण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि.
८	हिमालयन बैंक लि.	१६	बैंक अफ काठमाण्डौ लि.

(घ) AML/CFT मा आधारित विशेष निरीक्षण

१	कृषि विकास बैंक लि.	१२	नेपाल बैंक लि.
२	सेन्चुरी कमर्शियल बैंक लि.	१३	एनसीसी बैंक लि.
३	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लि.	१४	नेपाल बङ्लादेश बैंक लि.
४	सिभिल बैंक लि.	१५	एन्आइसी एशिया बैंक लि.
५	एभरेष्ट बैंक लि.	१६	नेपाल इन्फ्रास्ट्रक्चर बैंक लि.
६	ग्लोबल आइएमइ बैंक लि.	१७	एनएमबि बैंक लि.
७	कुमारी बैंक लि.	१८	प्राइम कमर्शियल बैंक लि.
८	लक्ष्मी बैंक लि.	१९	प्रभु बैंक लि.
९	माछापुच्छ्रे बैंक लि.	२०	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.
१०	मेघा बैंक लि.	२१	सानिमा बैंक लि.
११	नबिल बैंक लि.	२२	सनराइज बैंक लि.

अनुसूची २.३ : समष्टिगत निरीक्षण गरिएका वित्तीय संस्थाहरू

विकास बैंकहरू

(क) समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण

१.	सप्तकोशी विकास बैंक लि.	९.	नारायणी विकास बैंक लि.
२.	कर्पोरेट विकास बैंक लि.	१०.	गरिमा विकास बैंक लि.
३.	लुम्बिनी विकास बैंक लि.	११.	मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.
४.	कामना सेवा विकास बैंक लि.	१२.	महालक्ष्मी विकास बैंक लि.
५.	सालपा विकास बैंक लि.	१३.	कर्णाली विकास बैंक लि.
६.	ग्रीन विकास बैंक लि.	१४.	साइन रेसुङ्गा डेभलपमेन्ट बैंक लि.
७.	एक्सेल विकास बैंक लि.	१५.	ज्योति विकास बैंक लि.
८.	मितेरी विकास बैंक लि.	१६.	सिन्धु विकास बैंक लि.

(ख) विशेष निरीक्षण

१.	सप्तकोशी विकास बैंक लि.	३.	महालक्ष्मी विकास बैंक लि.
२.	कामना सेवा विकास बैंक लि.	४.	साइन रेसुङ्गा डेभलपमेन्ट बैंक लि.

(ग) AML/CFT मा आधारित निरीक्षण

१.	कामना सेवा विकास बैंक लि.	६.	गरिमा विकास बैंक लि.
२.	सालपा विकास बैंक लि.	७.	मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.
३.	ग्रीन विकास बैंक लि.	८.	साइन रेसुङ्गा डेभलपमेन्ट बैंक लि.
४.	एक्सेल विकास बैंक लि.	९.	ज्योति विकास बैंक लि.
५.	मितेरी विकास बैंक लि.	१०.	सांग्रिला डेभलपमेन्ट बैंक लि.

वित्त कम्पनीहरू

(क) समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण

१.	समृद्धि फाइनेन्स कम्पनी लि.	८.	जानकी फाइनेन्स लि.
२.	गुडविल फाइनेन्स लि.	९.	पोखरा फाइनेन्स लि.
३.	गुर्खाज फाइनेन्स लि.	१०.	आइसिएफसि फाइनेन्स लि.
४.	नेपाल फाइनेन्स लि.	११.	मञ्जुश्री फाइनेन्स लि.
५.	श्री इन्भेष्टमेन्ट एण्ड फाइनेन्स कम्पनी लि.	१२.	वेस्ट फाइनेन्स लि.
६.	मल्टीपर्पस फाइनेन्स कम्पनी लि.	१३.	नेपाल शेयरमार्केट्स एण्ड फाइनेन्स लि.
७.	रिलायन्स फाइनेन्स लि.	१४.	क्यापिटल मर्चेन्ट एण्ड फाइनेन्स लि.

(ख) विशेष निरीक्षण

१.	सेन्ट्रल फाइनेन्स लि.
----	-----------------------

अनुसूची २.४ : समष्टिगत निरीक्षण गरिएका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू

(क). स्थलगत निरीक्षण

क्र.सं.	संस्थाको नाम
१.	श्री अभियान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., पनौती, काभ्रेपलाञ्चोक
२.	श्री स्वाभिमान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., तिलोत्तमा, रुपन्देही
३.	श्री आत्मनिर्भर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., घोराही, दाङ
४.	श्री सुपर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., तुलसीपुर, दाङ
५.	श्री देउराली लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बुटवल, रुपन्देही
६.	श्री खप्तड लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., गोदावरी, कैलाली
७.	श्री घोडीघोडा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., श्रीपुर, बेल्लौरी, कञ्चनपुर
८.	श्री इन्फिनिटी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., गैडाकोट, नवलपरासी
९.	श्री गणपति लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., शुक्लागण्डकी, तनहुँ
१०.	श्री आरम्भ चौतारी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
११.	श्री मिथिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., ढल्केबर, धनुषा
१२.	श्री सबैको लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बन्दीपुर, तनहुँ
१३.	श्री सूर्योदय लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., पुतली बजार, स्याङ्जा
१४.	श्री मिर्मिरे लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
१५.	श्री उन्नती सहकार्य लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., सिद्धार्थनगर, रुपन्देही
१६.	श्री समाज लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., मलंगवा, सर्लाही
१७.	श्री किसान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., धनगढी, कैलाली, कर्पोरेट कार्यालय बुढानिलकण्ठ न.पा. काठमाडौं
१८.	श्री नयाँसारथी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., धुलिखेल, काभ्रेपलाञ्चोक
१९.	श्री डिप्रोक्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., रत्ननगर, चितवन, कर्पोरेट कार्यालय सीतापाइला, काठमाडौं
२०.	श्री सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., साङ्गा, काभ्रेपलाञ्चोक
२१.	श्री साधना लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., गोरखा
२२.	श्री आरएसडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बुटवल, रुपन्देही
२३.	श्री आशा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., मदानपुर, नुवाकोट
२४.	श्री नेरुडे लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., विराटनगर, मोरङ
२५.	श्री मेरो माइक्रो फाइनेन्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बट्टार, नुवाकोट
२६.	श्री जनउत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बुटवल, रुपन्देही
२७.	श्री नेशनल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., निलकण्ठ, धादिङ
२८.	श्री महली लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बगधुवा, सप्तरी
२९.	श्री बिपिडब्लु लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
३०.	श्री समता घरेलु लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
३१.	श्री समीट (सजिलो) लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., गोरखा
३२.	श्री युनिक नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., कोहलपुर, बाँके
३३.	श्री उपकार लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., कोहलपुर, बाँके

३४.	श्री धवलागिरी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बागलुङ, बागलुङ
३५.	श्री महिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
३६.	श्री नाडेप लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., गजुरी, धादिङ
३७.	श्री सिवाइसि लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बागलुङ
३८.	श्री मानुषि लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
३९.	श्री नेष्डो समृद्ध लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., कुस्मा, पर्वत
४०.	श्री गुराँस लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., धनकुटा बजार, धनकुटा, कर्पोरेट कार्यालय विराटनगर
४१.	श्री राष्ट्र उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
४२.	श्री सृजनशील लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., गोलबजार, सिराहा
४३.	श्री आदर्श लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
४४.	श्री वोमी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., साङ्गा, काभ्रेपलाञ्चोक
४५.	श्री जाल्पा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., पोखरा, कास्की
४६.	श्री मनकामना स्मार्ट लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., सिद्धार्थनगर, रुपन्देही
४७.	श्री राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेड, कुपन्डोल, ललितपुर

(ख). विशेष स्थलगत निरीक्षण

क्र.सं.	संस्थाको नाम
१.	श्री आँधीखोला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., भिरकोट, स्याङ्जा
२.	श्री बुद्धज्योति लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., लुम्बिनी साँस्कृतिक, रुपन्देही
३.	श्री सुपर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., तुलसीपुर, दाङ
४.	श्री ग्रामीण विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., बुटवल, रुपन्देही

अनुसूची २.५ : बजार निर्माताको इजाजतप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू

क्र.सं.	बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम	क्र.सं.	बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम
१.	मेगा बैंक नेपाल लि.	१९.	कुमारी बैंक लि.
२.	लक्ष्मी बैंक लि.	२०.	सांग्रिला डेभलपमेण्ट बैंक लि.
३.	सिभिल बैंक लि.	२१.	महालक्ष्मी विकास बैंक लि.
४.	नविल बैंक लि.	२२.	गुहेश्वरी मर्चेण्ट बैंकिङ एण्ड फाइनेन्स लि.
५.	सिटिजन्स बैंक इण्टरनेशनल लि.	२३.	आइसीएफसी फाइनेन्स लि.
६.	सिद्धार्थ बैंक लि.	२४.	गुडविल फाइनेन्स लि.
७.	बैंक अफ काठमाण्डू लि.	२५.	नागरिक लगानी कोष
८.	प्रभु बैंक लि.	२६.	नेपाल इन्भेष्टमेण्ट बैंक लि.
९.	सन्राइज बैंक लि.	२७.	ग्लोबल आईएमई बैंक लि.
१०.	सेञ्चुरी कमर्सियल बैंक लि.	२८.	एक्सेल डेभलपमेण्ट बैंक लि.
११.	नेपाल बंगलादेश बैंक लि.	२९.	सेन्ट्रल फाइनेन्स लि.
१२.	एनएमवि बैंक लि.	३०.	श्री इन्भेष्टमेण्ट एण्ड फाइनेन्स कं.लि.
१३.	सानिमा बैंक लि.	३१.	मुक्तिनाथ विकास बैंक लिमिटेड
१४.	कृषि विकास बैंक लि.	३२.	श्री रिलायन्स फाइनेन्स लिमिटेड
१५.	माछापुच्छ्रे बैंक लि.	३३.	श्री पोखरा फाइनेन्स लिमिटेड
१६.	एनआईसी एशिया बैंक लि.	३४.	श्री कामना सेवा विकास बैंक लिमिटेड
१७.	प्राइम कमर्सियल बैंक लि.	३५.	शाइन रेसुझा डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड
१८.	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक		

**अनुसूची २.६ : वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको बिक्री एजेण्टको कार्य गर्न
इजाजतप्राप्त संस्थाहरू**

क्र.सं.	बैंक तथा रेमिट्यान्स कम्पनीहरूको नाम	ठेगाना
१.	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लिमिटेड	कमलादी, काठमाडौं
२.	नबिल बैंक लिमिटेड	दरबारमार्ग, काठमाडौं
३.	माछापुच्छ्रे बैंक लिमिटेड	लाजिम्पाट, काठमाडौं
४.	प्रभु बैंक लिमिटेड	बबरमहल, काठमाडौं
५.	सनराइज बैंक लिमिटेड	गौडिधारा, काठमाडौं
६.	सिद्धार्थ बैंक लिमिटेड	हात्तिसार, काठमाडौं
७.	सानिमा बैंक लिमिटेड	नक्साल, काठमाडौं
८.	सेञ्चुरी कर्मर्सियल बैंक लिमिटेड	पुतलीसडक, काठमाडौं
९.	प्रभु मनि ट्रान्सफर प्रा.लि.	लैनचौर, काठमाडौं
१०.	सेवा रेमिट प्रा.लि.	कुलेश्वर, काठमाडौं
११.	सिटी एक्सप्रेस मनि ट्रान्सफर प्रा.लि.	कमलादी, काठमाडौं
१२.	आइएमई लिमिटेड	पानीपोखरी, काठमाडौं
१३.	एनएमबी बैंक लिमिटेड	बबरमहल, काठमाडौं

**अनुसूची २.७ : संचालक समिति
(२०७९ असार मसान्त)**

श्री महाप्रसाद अधिकारी	अध्यक्ष
श्री मधु कुमार मरासिनी, सचिव, अर्थ मन्त्रालय	सदस्य
डा. नीलम ढुङ्गाना (तिम्सिना)	सदस्य
श्री बमबहादुर मिश्र	सदस्य
डा. सुबोधकुमार कर्ण	सदस्य
श्री चिन्तामणी शिवाकोटी	सदस्य
डा. शंकर प्रसाद आचार्य	सदस्य

अनुसूची २.८ : विशिष्ट श्रेणी र प्रथम श्रेणी अधिकृतहरूको नामावली
(२०७९ असार मसान्त)

अधिकृत विशिष्ट		
१.	डा. नेफिलमातङ्ग मास्के	कार्यकारी निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय
२.	श्री देवकुमार ढकाल	कार्यकारी निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
३.	श्री मुकुन्दकुमार क्षेत्री	कार्यकारी निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
४.	श्री पिताम्बर भण्डारी	कार्यकारी निर्देशक, वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
५.	श्री ऋषिकेश भट्ट	कार्यकारी निर्देशक, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग
६.	श्री प्रदीपराज पौड्याल	कार्यकारी निर्देशक, सूचना प्रविधि विभाग
७.	डा. गुणाकर भट्ट	कार्यकारी निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
८.	श्री नरेश शाक्य	कार्यकारी निर्देशक, मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग
९.	श्री सुमनकुमार अधिकारी	कार्यकारी निर्देशक, लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
१०.	डा. प्रकाशकुमार श्रेष्ठ	कार्यकारी निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
११.	श्री रेवतीप्रसाद नेपाल	कार्यकारी निर्देशक, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग
१२.	श्री रामु पौडेल	कार्यकारी निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
१३.	श्री विश्रुत थापा	कार्यकारी निर्देशक, आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग
१४.	श्री रामबहादुर मानन्धर	कार्यकारी निर्देशक, बैंकिङ विभाग
१५.	श्री दयाराम शर्मा पंगेनी	कार्यकारी निर्देशक, संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग
१६.	श्री तुलसीप्रसाद घिमिरे	कार्यकारी निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
१७.	श्री गुरुप्रसाद पौडेल	कार्यकारी निर्देशक, भुक्तानी प्रणाली विभाग
१८.	श्री बिमलराज खनाल	कार्यकारी निर्देशक, गैरबैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
अधिकृत प्रथम		
१.	श्री विनोदराज आचार्य	निर्देशक, टक्सार महाशाखा
२.	श्री रामप्रसाद गौतम	निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
३.	श्री किरण पण्डित	निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
४.	श्री सत्येन्द्र तिम्लिना	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
५.	श्री चेतप्रसाद उप्रेती	निर्देशक, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग
६.	श्री रोशनकुमार सिग्देल	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
७.	डा. रामशरण खरेल	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, पोखरा कार्यालय
८.	डा. डिल्लीराम पोखेल	निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
९.	श्री दीर्घबहादुर रावल	निर्देशक, वित्तीय जानकारी इकाई
१०.	श्री निश्चल अधिकारी	निर्देशक, भुक्तानी प्रणाली विभाग
११.	श्री अनुज दाहाल	निर्देशक, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग
१२.	श्री दिपकराज लामिछाने	निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
१३.	श्री राजनविक्रम थापा	निर्देशक, वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
१४.	श्री राजेन्द्र भट्टराई	निर्देशक, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग
१५.	श्री हिमप्रसाद न्यौपाने	निर्देशक, संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग
१६.	श्री आनन्द पौड्याल	निर्देशक, बैंकिङ विभाग
१७.	श्री मुक्तिनाथ सापकोटा	निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय
१८.	श्री सुष्मा रेग्मी (रिजाल)	निर्देशक, आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग
१९.	श्री गोविन्दप्रसाद नागिला	निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
२०.	श्री मीना पाण्डे	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, विराटनगर कार्यालय
२१.	श्री सुभाषचन्द्र घिमिरे	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
२२.	श्री सृजना वास्तोला	निर्देशक, लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
२३.	श्री बुद्धराज शर्मा	निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
२४.	श्री सुदिप फुयाल	निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग

२५.	श्री निभा श्रेष्ठ	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, नेपालगञ्ज कार्यालय
२६.	श्री डिलाराम सुवेदी	निर्देशक, आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग
२७.	श्री केशवबहादुर के.सी.	निर्देशक, लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
२८.	श्री शैलेन्द्र रेग्मी	निर्देशक, मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग
२९.	श्री विरेन्द्रदत्त अर्वास्थ	निर्देशक, गैरबैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
३०.	श्री देवेन्द्र गौतम	निर्देशक, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग
३१.	श्री ईश्वरीप्रसाद भट्टराई	निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
३२.	श्री राजनदेव भट्टराई	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, वीरगञ्ज कार्यालय
३३.	श्री लक्ष्मीप्रसाद प्रसाई	निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
३४.	श्री रमेश आचार्य	निर्देशक, वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
३५.	डा. राजनकृष्ण पन्त	निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
३६.	श्री दुर्गेशगोपाल श्रेष्ठ	निर्देशक, बैंकिङ विभाग
३७.	श्री इन्द्रा चम्लागाई (मैनाली)	निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
३८.	श्री रन्जना पौडेल पण्डित	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, सिद्धार्थनगर कार्यालय
३९.	श्री नीरा ताल्चाभडेल	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, जनकपुर कार्यालय
४०.	श्री विज्ञानराज सुवेदी	निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
४१.	श्री थानेश्वर आचार्य	निर्देशक, कानून महाशाखा
४२.	श्री नारायणप्रसाद पोखेल	निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय
४३.	श्री माधव दंगाल	निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
४४.	श्री सत्येन्द्र राज सुवेदी	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
४५.	श्री आर्या जोशी	निर्देशक, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग
४६.	श्री बासु देव भट्टराई	निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
४७.	श्री अशोक घिमिरे	निर्देशक, बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्र
४८.	श्री विनोदराज लेखक	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, धनगढी कार्यालय
४९.	श्री शरण कुमार अधिकारी	निर्देशक, संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग
५०.	श्री गिरीजा प्रसाद कोइराला	निर्देशक, बैंकिङ विभाग
५१.	श्री अजित रेग्मी	निर्देशक, सूचना प्रविधि विभाग
५२.	श्री शिवराम दवाडी	निर्देशक (आई.टी.), सूचना प्रविधि विभाग
५३.	इ. सौरभ दास मानन्धर	निर्देशक (आई.टी.), सूचना प्रविधि विभाग
५४.	इ. कृष्ण राम धुञ्जु	निर्देशक (आई.टी.), सूचना प्रविधि विभाग
५५.	इ. तरुण कुमार भ्ना	निर्देशक (आई.टी.), सूचना प्रविधि विभाग

भाग

३

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय स्थिति

सम्पत्ति तथा दायित्व	१०९
आय विवरण	११०
वार्षिक वित्तीय विवरण	१११

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय विवरण

सम्पत्ति तथा दायित्व

३.१ २०७९ असार मसान्तको वासलातअनुसार नेपाल राष्ट्र बैंकको सम्पत्ति तथा दायित्व २०७८ असार मसान्तको तुलनामा ०.७२ प्रतिशतले ह्रास भई रु.१५ खर्ब २७ अर्ब २० करोड ६१ लाख ४० हजार कायम भएको छ।

३.२ २०७९ असार मसान्तमा कायम कुल सम्पत्तिमा लगानीको अंश ६७.७२ प्रतिशत, नगद तथा बैंक मौज्जात सम्पत्तिको अंश ५.८३ प्रतिशत र बाँकी अन्य सम्पत्तिको अंश २६.४५ प्रतिशत रहेको छ। २०७८ असार मसान्तमा उपर्युक्त सम्पत्तिहरूको अंश क्रमशः ७८.९६ प्रतिशत, ६.५७ प्रतिशत र १४.४७ प्रतिशत रहेको थियो।

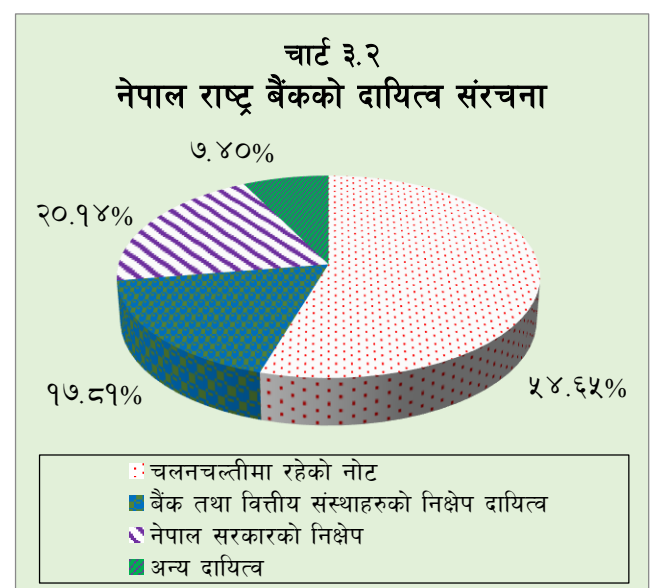
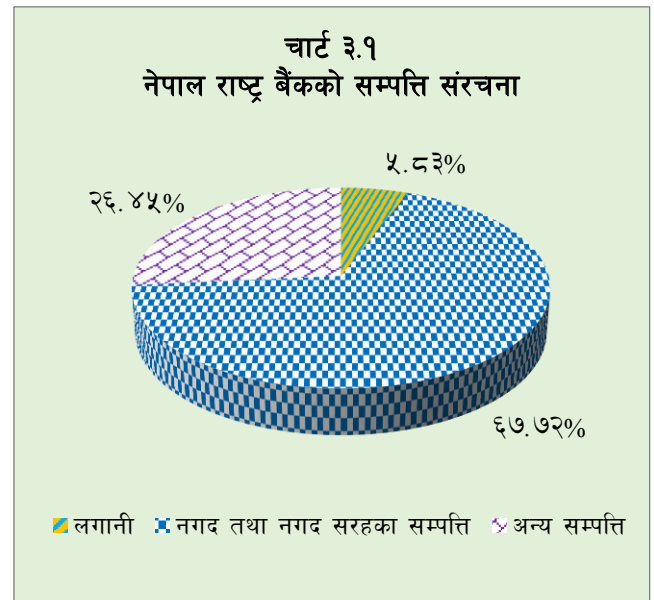
३.३ २०७८ असार मसान्तको तुलनामा २०७९ असार मसान्तमा यस बैंकले विभिन्न उपकरणमा गरेको लगानी १४.८५ प्रतिशतले घटी रु. १० खर्ब ३४ अर्ब २२ करोड ३३ लाख ८० हजार कायम भएको छ। २०७८ असार मसान्तमा उपरोक्त बमोजिमको लगानी रु.१२ खर्ब १४ अर्ब ६४ करोड ०६ लाख ०२ हजार रहेको थियो।

३.४ २०७८ असार मसान्तको तुलनामा २०७९ असार मसान्तमा यस बैंकको नगद तथा बैंक मौज्जात सम्पत्ति ११.९८ प्रतिशतले घटी रु.८८ अर्ब ९७ करोड २३ लाख २२ हजार कायम भएको छ। २०७८ असार मसान्तमा नगद तथा नगद सरहका सम्पत्ति रु.१ खर्ब ०१ अर्ब ०७ करोड ७९ लाख १९ हजार रहेको थियो।

३.५ २०७९ असार मसान्तको कुल दायित्व तथा इक्विटीमा दायित्वको अंश ७३.३३ प्रतिशत र इक्विटीको अंश २६.६७ प्रतिशत रहेको छ। २०७८ असार मसान्तमा उपर्युक्त दायित्व तथा इक्विटीहरूको अंश क्रमशः ७६.९० प्रतिशत र २३.१० प्रतिशत रहेको थियो।

३.६ २०७९ असार मसान्तमा कायम कुल दायित्वमा चलनचल्तीमा रहेको नोटको अंश ५४.६५ प्रतिशत, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप दायित्वको अंश १७.८१ प्रतिशत, नेपाल सरकारको निक्षेप दायित्वको अंश २०.१४ प्रतिशत र बाँकी अन्य दायित्वको अंश ७.४० प्रतिशत रहेको छ। २०७८ असार मसान्तमा उपर्युक्त दायित्वहरूको अंश क्रमशः ५६.६० प्रतिशत, २१.१० प्रतिशत, १७.७२ प्रतिशत र ४.५८ प्रतिशत रहेको थियो।

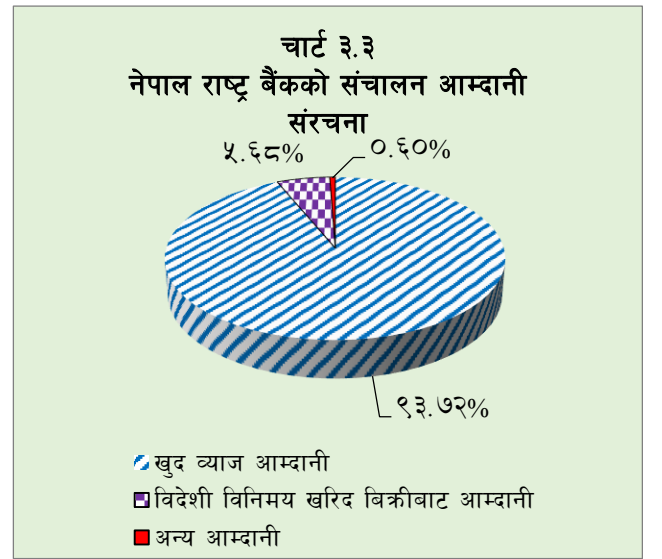
३.७ २०७८ असार मसान्तको तुलनामा चलनचल्तीमा रहेको नोट ८.५९ प्रतिशतले ह्रासभई २०७९ असार मसान्तमा रु.६ खर्ब १२ अर्ब ०२ करोड ७६ लाख ०३ हजार कायम भएको छ। २०७८ असार मसान्तमा चलनचल्तीमा रहेको नोटको रकम ६ खर्ब ६९ अर्ब ५१ करोड ३७ लाख ५८ हजार रहेको थियो।

- ३.८ २०७८ असार मसान्तको तुलनामा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको यस बैंकमा रहेको निक्षेप २०.२६ प्रतिशतले घटी २०७९ असार मसान्तमा रु.१ खर्ब ९९ अर्ब ४२ करोड ६७ लाख ९९ हजार रहेको छ। २०७८ असार मसान्तमा त्यस्तो निक्षेप दायित्व रु.२ खर्ब ४९ अर्ब ६३ करोड ९ लाख २५ हजार रहेको थियो।
- ३.९ २०७८ असार मसान्तको तुलनामा यस बैंकमा रहेको नेपाल सरकारको निक्षेप ७.६० प्रतिशतले वृद्धि भई २०७९ असार मसान्तमा रु.२ खर्ब २५ अर्ब ५० करोड ६८ लाख ५५ हजार रहेको छ। २०७८ असार मसान्तमा त्यस्तो निक्षेप दायित्व रु.२ खर्ब ९ अर्ब ५७ करोड ७८ लाख ७४ हजार रहेको थियो।
- ३.१० २०७८ असार मसान्तको तुलनामा २०७९ असार मसान्तमा कुल इक्विटीमा १४.६५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। यस अन्तर्गत जगेडा कोष १४.८६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४ खर्ब ०२ अर्ब ३८ करोड ९४ लाख २८ हजार रहेको छ। २०७८ असार मसान्तमा उक्त कोषमा रु. ३ खर्ब ५० अर्ब ३२ करोड ९६ लाख ४६ हजार रहेको थियो।
- ३.११ २०७८ असार मसान्तमा यस बैंकको शेयर पुँजी रु.५ अर्ब रहेकोमा २०७९ असार मसान्तमा समेत सोही रकम कायम रहेको छ।

आय विवरण

३.१२ २०७८ साउन १ गतेदेखि २०७९ असार ३२ गते सम्मको आय विवरण अनुसार आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा नेपाल राष्ट्र बैंकको जम्मा खुद संचालन आम्दानी अघिल्लो वर्षको तुलनामा ४५.११ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.३५ अर्ब ७६ करोड ९९ लाख २४ हजार कायम भएको छ। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को खुद संचालन आम्दानीमा खुद व्याज आम्दानीको अंश ९३.७२ प्रतिशत, विदेशी विनिमय खरिद बिक्रीबाट आम्दानी ५.६८ प्रतिशत र अन्य संचालन आम्दानीको अंश ०.६० प्रतिशत रहेको छ।

- ३.१३ खुद व्याज आम्दानी अघिल्लो वर्षको तुलनामा समीक्षा वर्षमा ५३.६४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.३३ अर्ब ५२ करोड २४ लाख ७६ हजार कायम भएको छ भने विदेशी विनिमय खरिद बिक्रीबाट हुने आम्दानी ६.६९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२ अर्ब ०३ करोड १२ लाख ३९ हजार कायम भएको छ। त्यसैगरी, अन्य आम्दानीमा ७६.६९ प्रतिशतले हास आई रु.२१ करोड ६२ लाख ०८ हजार कायम भएको छ।
- ३.१४ आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को विदेशी विनिमय तथा अन्य सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन लाभ/हानि समायोजन अघिको खुद आय अघिल्लो वर्षको तुलनामा ४७.४४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२८ अर्ब ४२ करोड ७ लाख ६८ हजार कायम भएको छ। यस्तो खुद आय आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु.१९ अर्ब २७ करोड ६१ लाख ६२ हजार रहेको थियो।
- ३.१५ समीक्षा वर्षको विदेशी विनिमय पुनर्मूल्याङ्कन लाभ रु.३४ अर्ब ७८ करोड ९१ लाख ४८ हजार र सुन तथा चाँदी पुनर्मूल्याङ्कन हानी रु.१ अर्ब २२ करोड ९२ लाख ४ हजार समायोजन पश्चात् खुद आय रु.६१ अर्ब ९८ करोड ०७ लाख १३ हजार कायम भएको छ। गत वर्ष खुद आय ३० अर्ब ४७ करोड ५३ लाख १ हजार रहेको थियो।
- ३.१६ समीक्षा वर्षमा अन्य विस्तृत (Comprehensive) आय/व्यय पश्चात्को कुल विस्तृत आय ६३ अर्ब १३ करोड ६१ लाख ५९ हजार रहेको छ। अघिल्लो वर्ष कुल विस्तृत आय रु.३२ अर्ब ४७ करोड १२ लाख ३१ हजार रहेको थियो।

Nepal Rastra Bank

Statement of Financial Position

As at 32 Asar 2079

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

ASSETS	Note	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Foreign currency financial assets			
Cash and balances with banks	4.1	88,961,585,354	101,063,328,870
Derivative financial assets		-	-
IMF related assets	4.2	25,568,182,155	419,318,478
Term deposit with foreign banks	4.3	427,181,452,899	592,315,062,701
Investments in foreign securities	4.4	542,561,959,053	554,297,524,988
Other receivables	4.5	-	-
Total foreign currency financial assets		1,084,273,179,461	1,248,095,235,037
Foreign currency non-financial assets			
Investment in Gold Certificates	4.6	60,369,440,847	51,370,814,890
Total foreign currency non-financial assets		60,369,440,847	51,370,814,890
Total foreign currency assets		1,144,642,620,308	1,299,466,049,927
Local currency financial assets			
Balances with banks		10,736,269	14,590,238
Investment in Government securities	4.7	54,463,057,558	59,734,566,721
Investment in bonds & term deposit	4.8	6,223,965,975	5,144,986,459
Advances and receivable from Government	4.9	1,460,000,000	1,460,000,000
Loan and advances to bank and financial institutions	4.10	271,722,596,364	123,948,305,630
Other loan and advances	4.11	8,842,400,112	9,784,761,051
Equity investment	4.12	3,792,944,780	3,148,462,010
Other receivables	4.13	3,718,581	50,122,171
Total local currency financial assets		346,519,419,639	203,285,794,280
Local currency non-financial assets			
Gold and silver assets	4.14	27,644,895,537	29,361,048,708
Inventories	4.15	2,218,884,676	1,780,867,822
Property, plant and equipment	4.16	4,807,428,838	3,533,577,429
Intangible assets	4.17	48,327,345	63,862,300
Other assets	4.18	1,324,563,582	743,201,309
Total local currency non-financial assets		36,044,099,978	35,482,557,568
Total local currency assets		382,563,519,617	238,768,351,848
Total assets		1,527,206,139,925	1,538,234,401,775

The significant accounting policies and notes form an integral part of the financial statements

.....
Mr. Mukunda Kumar Chhetri
Executive Director
Financial Management Department

.....
Dr. Shankar Prasad Acharya
Board Member

.....
Mr. Chintamani Siwakoti
Board Member

.....
Dr. Suvod Kumar Karna
Board Member

.....
Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

.....
Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

As per our report of even date

.....
Mr. Krishna Hari Pushkar
Secretary MOF/Board Member

.....
Mr. Maha Prasad Adhikari
Governor

.....
Bamdev Sharma Adhikari
Deputy Auditor General
Office of Auditor General

Date: 29/07/2079

Place: Kathmandu

Nepal Rastra Bank Statement of Financial Position

As at 32 Asar 2079

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

LIABILITIES	Note	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Foreign currency financial liabilities			
Derivative financial liabilities		-	-
Deposit of bank and financial institutions	4.19	10,583,507,979	12,803,557,028
IMF related liabilities	4.20	36,615,934,363	11,563,834,777
Total foreign currency financial liabilities		47,199,442,342	24,367,391,805
Local currency financial liabilities			
Bills Payable		114,733,829	358,166,889
Deposit of bank and financial institutions	4.19	188,843,291,327	236,827,368,666
Deposit of Government	4.21	225,506,854,704	209,577,874,326
Deposit of other institutions	4.22	18,917,533,184	19,422,187,641
Currency in circulation	4.23	612,027,603,970	669,513,758,854
Due to bank and financial institutions	4.24	-	-
IMF related liabilities	4.20	11,462,342,410	11,462,342,410
Surplus payable to Government		11,070,000,000	6,661,646,673
Other liabilities	4.25	1,314,392,646	2,524,041,088
Total local currency financial liabilities		1,069,256,752,070	1,156,347,386,547
Other liabilities			
Pension and other employment benefits payable	4.26	3,360,517,597	2,189,977,144
Total local currency liabilities		1,072,617,269,667	1,158,537,363,691
Total liabilities		1,119,816,712,009	1,182,904,755,496
EQUITY			
Capital		5,000,000,000	5,000,000,000
Reserves	4.27	402,389,427,916	350,329,646,279
Total equity		407,389,427,916	355,329,646,279
Total liabilities and equity		1,527,206,139,925	1,538,234,401,775

The significant accounting policies and notes form an integral part of the financial statements

.....
Mr. Mukunda Kumar Chhetri
Executive Director
Financial Management Department

.....
Dr. Shankar Prasad Acharya
Board Member

.....
Mr. Chintamani Siwakoti
Board Member

.....
Dr. Suvod Kumar Karna
Board Member

.....
Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

.....
Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

As per our report of even date

.....
Mr. Krishna Hari Pushkar
Secretary MOF/Board Member

.....
Mr. Maha Prasad Adhikari
Governor

.....
Bamdev Sharma Adhikari
Deputy Auditor General
Office of Auditor General

Date: 29/07/2079

Place: Kathmandu

Nepal Rastra Bank

Statement of Net Income and Other Comprehensive Income

For the year ended 32 Asar 79

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	Note	32 Asar 2079	31 Asar 2078
OPERATING INCOME			
Foreign currency income and expenses			
Interest income on foreign currency financial assets	4.28	18,729,214,236	17,498,121,495
Interest expense on foreign currency financial liabilities	4.29	(93,348,090)	(9,798,760)
Net foreign currency income		18,635,866,146	17,488,322,735
Local currency income and expenses			
Interest income on local currency financial assets	4.30	14,959,956,345	4,444,907,185
Interest expense on local currency financial liabilities	4.31	(73,346,447)	(114,720,942)
Net local currency income		14,886,609,898	4,330,186,243
Net interest income		33,522,476,044	21,818,508,978
Other income			
Fee and commission income	4.32	114,998,443	92,042,521
Net gold trading income	4.33	(352,442,154)	74,816,604
Gain or loss on sale of securities			
Realized gain on foreign exchange transaction		2,031,239,442	1,903,840,197
Other income	4.34	488,882,695	940,362,101
Less: Fee and commission expense	4.35	(44,798,816)	(100,340,659)
Net other income		2,237,879,610	2,910,720,764
Allowance for ECL (loss)/gain on financial assets	4.36	9,567,915	(79,231,600)
Total net operating income		35,769,923,569	24,649,998,142
OPERATING EXPENSES			
Personnel expenses	4.37	3,382,666,378	2,716,278,909
Note printing expense		2,403,732,130	1,639,375,055
Administrative expenses	4.38	1,308,700,402	753,707,680
Depreciation, amortisation and impairment	4.39	254,056,442	264,474,177
Total operating expenses		7,349,155,352	5,373,835,821
Net profit/(loss) before revaluation gain/loss		28,420,768,217	19,276,162,321
Revaluation gain/(loss)			
Gold and silver revaluation gain/loss		(1,229,203,928)	3,006,927,915
Net foreign exchange revaluation gain/(loss)		34,789,148,334	8,192,211,285
Net profit/(loss) for the year		61,980,712,623	30,475,301,521

The significant accounting policies and notes form an integral part of the financial statements

.....
Mr. Mukunda Kumar Chhetri
Executive Director
Financial Management Department

.....
Dr. Shankar Prasad Acharya
Board Member

.....
Mr. Chintamani Siwakoti
Board Member

.....
Dr. Suvod Kumar Karna
Board Member

.....
Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

.....
Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

As per our report of even date

.....
Mr. Krishna Hari Pushkar
Secretary MOF/Board Member

.....
Mr. Maha Prasad Adhikari
Governor

.....
Bamdev Sharma Adhikari
Deputy Auditor General
Office of Auditor General

Date: 29/07/2079

Place: Kathmandu

Nepal Rastra Bank

Statement of Net Income and Other Comprehensive Income

For the year ended 32 Asar 79

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	Note	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Net profit/(loss) for the year		61,980,712,623	30,475,301,521
Other comprehensive income			
Items that are or may be reclassified subsequently to profit or loss:			
Net unrealised gain from securities at FVOCI		636,982,769	987,900,306
Subtotal		636,982,769	987,900,306
Items that will not be reclassified to profit or loss:			
Property revaluation gain/loss			
Re-measurement gain from defined benefit plan		518,464,020	1,008,028,980
Subtotal		518,464,020	1,008,028,980
Total other comprehensive income		1,155,446,789	1,995,929,286
Total comprehensive income		63,136,159,412	32,471,230,807

The significant accounting policies and notes form an integral part of the financial statements

.....
Mr. Mukunda Kumar Chhetri
Executive Director
Financial Management Department

.....
Dr. Shankar Prasad Acharya
Board Member

.....
Mr. Chintamani Siwakoti
Board Member

.....
Dr. Suvod Kumar Karna
Board Member

.....
Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

.....
Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

As per our report of even date

.....
Mr. Krishna Hari Pushkar
Secretary MOF/Board Member

.....
Mr. Maha Prasad Adhikari
Governor

.....
Bamdev Sharma Adhikari
Deputy Auditor General
Office of Auditor General

Date: 29/07/2079

Place: Kathmandu

Nepal Rastra Bank

Statement of Cash Flows

For the year ended 32 Asar 79

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Cash flows from operating activities		
Interest income received	32,216,225,136	21,854,156,746
Fees, commission and other income received	2,528,811,927	2,940,903,957
Interest expense paid	(71,239,965)	(114,455,829)
Personnel expense paid	(1,793,158,329)	(2,148,700,957)
Fees and commission Expense paid	(44,798,816)	(100,340,659)
Note printing expense paid	(2,403,732,130)	(1,639,375,055)
Administrative expense paid	(1,277,516,901)	(753,707,680)
Net cash flow from operating activities before changes in operating assets and liabilities	29,154,590,922	20,038,480,523
Net (increase)/decrease in operating assets		
Loan and advances to BFIs	(147,353,428,634)	(115,216,458,663)
Other loan and advances	(247,467,544)	(1,308,353,159)
Inventories	(438,016,854)	315,200,450
Other receivables	(1,651,630,168)	(1,705,329,286)
Other assets	979,417	(64,572,560)
Net increase/(decrease) in operating liabilities		
Deposit of bank and financial institutions	(50,204,126,388)	(47,499,387,742)
Deposit of Government	15,928,980,378	67,237,682,960
Deposit of other institutions	(504,654,457)	1,757,172,023
Other liabilities	(1,458,823,651)	769,982,672
Cash flow from changes in operating assets and operating	(185,928,187,901)	(95,714,063,305)
Net cash flow from operating activities	(156,773,596,979)	(75,675,582,782)
Cash flows from investing activities		
Net purchase of property and equipment	(792,123,115)	(732,334,596)
Purchase of intangible assets	(12,076,042)	(4,125,419)
Sale of property and equipment	6,680,166	19,528,645
Net Sale/(purchase) of securities	(48,214,817,661)	(91,488,074,942)
Receipt from/(Investment) in term deposit	74,291,827,439	151,602,483,494
Net purchase of gold and silver	(8,953,644,831)	(6,477,636,202)
Dividend income received	128,796,317	65,036,629
Net cash flow from investing activities	16,454,642,273	52,984,877,609

.....
Mr. Mukunda Kumar Chhetri
Executive Director
Financial Management Department

.....
Dr. Shankar Prasad Acharya
Board Member

.....
Mr. Chintamani Siwakoti
Board Member

.....
Dr. Suvod Kumar Karna
Board Member

.....
Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

.....
Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

As per our report of even date

.....
Mr. Krishna Hari Pushkar
Secretary MOF/Board Member

.....
Mr. Maha Prasad Adhikari
Governor

.....
Bamdev Sharma Adhikari
Deputy Auditor General
Office of Auditor General

Date: 29/07/2079

Place: Kathmandu

Nepal Rastra Bank
Statement of Cash Flows
For the year ended 32 Asar 79

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Cash flows from financing activities		
Net increase/(decrease) in currency in circulation	(57,486,154,884)	89,775,126,463
Lease payments	(39,096,811)	(8,046,682)
Net increase/(decrease) in liabilities with IMF	24,998,011,755	363,674,182
Interest paid on IMF related liabilities	(35,718,821)	(8,566,249)
Surplus paid to Government	(5,000,000,000)	(6,000,000,000)
Net cash flow from financing activities	(37,562,958,761)	84,122,187,714
Net increase/(decrease) in cash and cash equivalents	(177,881,913,467)	61,431,482,541
Exchange rate effect on cash and cash equivalents	34,789,148,334	8,192,211,285
ECL effect on cash and cash equivalents	-	-
Cash and cash equivalents as at the beginning of the year	625,239,674,554	555,615,980,728
Cash and cash equivalents as at the end of the year	482,146,909,421	625,239,674,554

The significant accounting policies and notes form an integral part of the financial statements

Cash and cash equivalent includes following assets:

Assets	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Foreign currency cash in hand	19,809,038,240	10,112,660,692
Balances with other central banks	38,476,108,567	62,688,085,166
Balances with banks	30,652,494,541	28,284,230,964
SDR Holdings	25,568,182,155	419,318,478
Term deposit with maturity of 3 months	82,957,932,423	173,447,449,401
Treasury bills with maturity of 3 months	284,683,153,495	350,287,929,853
Total	482,146,909,421	625,239,674,554

.....
Mr. Mukunda Kumar Chhetri
Executive Director
Financial Management Department

.....
Dr. Shankar Prasad Acharya
Board Member

.....
Mr. Chintamani Siwakoti
Board Member

.....
Dr. Suvod Kumar Karna
Board Member

.....
Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

.....
Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

As per our report of even date

.....
Mr. Krishna Hari Pushkar
Secretary MOF/Board Member

.....
Mr. Maha Prasad Adhikari
Governor

.....
Bamdev Sharma Adhikari
Deputy Auditor General
Office of Auditor General

Date: 29/07/2079

Place: Kathmandu

Nepal Rastra Bank
Statement of Changes in Equity
For the year ended 32 Asar 79

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	Note	Capital	General reserve	Monetary Liability Reserve	Financial Stability Fund	Exchange Equalisation Fund	Gold and Silver Equalisation Reserve	Fair Value Reserve	Acturial Gain Reserve	Other reserve	Retained Earning	Total
Balance as at 1 Sawan 2077		5,000,000,000	49,125,292,717	9,781,673,782	6,584,159,784	153,827,709,004	46,948,884,027	4,124,304,383	1,394,048,212	54,378,494,420	(1,078,225,216)	330,086,341,113
Restatement due to ECL											(566,278,968)	(566,278,968)
Restated Balance as at 1 Sawan 2077		5,000,000,000	49,125,292,717	9,781,673,782	6,584,159,784	153,827,709,004	46,948,884,027	4,124,304,383	1,394,048,212	54,378,494,420	(1,644,504,184)	329,520,062,145
Net profit/(loss) for the year											30,475,301,521	30,475,301,521
Other comprehensive income for the year								987,900,306	1,008,028,980			1,995,929,286
Appropriation of profit :												-
General reserve			6,608,900,534								(6,608,900,534)	-
Monetary liability reserve				967,823,509							(967,823,509)	-
Financial stability fund					967,823,509						(967,823,509)	-
Exchange equalisation fund						8,192,211,285					(8,192,211,285)	-
Gold and silver equalisation reserve							2,934,500,765				(2,934,500,765)	-
Other reserve										5,757,879,412	(5,757,879,412)	-
Net cumulative surplus fund										17,676,108	(17,676,108)	-
Inter fund transfer												-
Other reserve to retained earning								(2,631,077,638)			2,631,077,638	-
Surplus transfer to Government											(6,661,646,673)	(6,661,646,673)
Balance as at 31 Asar 2078		5,000,000,000	55,734,193,251	10,749,497,291	7,551,983,293	162,019,920,289	49,883,384,792	2,481,127,051	2,402,077,192	60,154,049,940	(646,586,820)	355,329,646,279
Balance as at 1 Sawan 2078		5,000,000,000	55,734,193,251	10,749,497,291	7,551,983,293	162,019,920,289	49,883,384,792	2,481,127,051	2,402,077,192	60,154,049,940	(646,586,820)	355,329,646,279
Net profit/(loss) for the year											61,980,712,623	61,980,712,623
Other comprehensive income for the year								636,982,769	518,464,020			1,155,446,789
Appropriation of profit :												-
General reserve			7,914,819,265								(7,914,819,265)	-
Monetary liability reserve				1,421,038,411							(1,421,038,411)	-
Financial stability fund					1,421,038,411						(1,421,038,411)	-
Exchange equalisation fund						34,789,148,334					(34,789,148,334)	-
Gold and silver equalisation reserve							(1,229,203,928)				1,229,203,928	-
Other reserve										5,923,738,790	(5,923,738,790)	-
Net cumulative surplus fund										23,546,520	(23,546,520)	-
Inter fund transfer												-
Administrative expense reimbursement of RSRF										(6,377,775)	-	(6,377,775)
Surplus transfer to Government											(11,070,000,000)	(11,070,000,000)
Balance as at 32 Asar 2079		5,000,000,000	63,649,012,516	12,170,535,702	8,973,021,704	196,809,068,623	48,654,180,864	3,118,109,820	2,920,541,212	66,094,957,475	-	407,389,427,916

The significant accounting policies and notes form an integral part of the financial statements

Nepal Rastra Bank
Notes Forming part of Financial Statements
Fiscal Year 2078/79 (2021/22 AD)

1. General Information

Nepal Rastra Bank (hereinafter referred to as 'NRB' or 'the Bank'), the Central Bank of Nepal, was incorporated under Nepal Rastra Bank Act, 2012 as superseded by NRB Act 2058 (amended on 2073). The Bank is domiciled in Nepal and its central office is located at Baluwatar, Kathmandu. The Bank's jurisdiction is spread throughout the country. The primary objective of the Bank is to maintain economic stability; price stability as well as external sector stability, promote financial access and develop secured, healthy and stable payment systems. In order to attain these objectives, the bank's principal functions include:

- a. Formulating necessary monetary and foreign exchange policies.
- b. Issuing of currency of circulation.
- c. Foreign reserve management
- d. Promoting stability and liquidity required in banking and financial sector.
- e. Developing a secure, healthy and efficient system of payment.
- f. Regulating, inspecting, supervising and monitoring the banking and financial system.
- g. Promoting entire banking and financial system of Nepal.

2. Basis of Preparation

2.1 Statement of Compliance

The financial statements are prepared in accordance with Nepal Financial Reporting Standards (NFRS) as issued by Accounting Standards Board, Nepal which are generally in compliance with the International Financial Reporting Standards as issued and applicable, except mentioned hereinafter. NFRS also includes interpretations (IFRIC and SIC) as issued by International Accounting Standards Board.

Items	Measurement Basis
Financial Instrument at Fair value through profit or Loss	Fair value
Debt Instrument and other similar financial Instrument	Fair Value as well as Amortised Cost
Equity investments	Fair value
Monetary Gold	Fair value
Inventories (Including gold& silver kept for further processing)	Cost or Net realizable value whichever is lower
Net defined benefit liability/ (assets)-gratuity & pension fund and staff security fund	Fair value of plan assets less the present value of the defined benefit obligation

The financial statements include Statement of Financial Position, Statement of Net Income and Other Comprehensive Income, Statement of Changes in Equity, Statement of Cash Flows and Notes to Accounts. Assets and liabilities are presented in the Statement of Financial Position in the order of their liquidity. Expenses are classified as per their nature.

2.2 Basis of Measurement

The financial statements are prepared on a historical cost basis except for following material items.

2.3 Responsibility of Financial Statements

The Board of Directors of the Bank is responsible for preparation and presentation of the bank's financial statements and for the estimates and judgments used in them. The financial statements are approved by the Board Meeting held on 15th November 2022.

2.4 Presentation of Financial Statements

The bank has presented assets and liabilities broadly in order of liquidity in the statement of financial position. Income and expense, in the statement of net income, are presented based on nature of income/expense. Financial assets and financial liabilities, and their associated income and expense are further distinguished between foreign currency and local currency.

The cash flow statement has been prepared by using the "Direct Method" in accordance with the NAS 7 - Statement of Cash Flow.

For the purposes of the Statement of Cash Flows, cash and cash equivalents consist of cash and cash equivalents as defined in point no. 3.2.

2.5 Functional and Presentation Currency

Bank's functional and presentation currency is Nepalese Rupees (NRs). All financial information presented in Nepalese Rupees except otherwise indicated. The figure has been rounded to the nearest rupee.

2.6 Materiality and Aggregation

Each material class of similar item is presented separately in the Financial Statements. Items of dissimilar nature or function are presented separately unless they are immaterial

2.7 Offsetting

Financial assets and liabilities are offset and the net amount presented in Statement of Financial Position when and only when, the Bank has a legal right to set off the recognized amounts and it intends either to settle on a net basis or to realize the asset and settle the liability simultaneously.

The bank has offset the cash at vault with the currency in circulation and presented the net amount of currency in circulation as liabilities in Statement of Financial Position.

2.8 Comparative Information

The comparative information is reclassified whenever necessary to conform with the current year's presentation. The narrative and descriptive information has been given in notes to the financial statements, where relevant, for the understanding of the current year's financial statements.

2.9 Fiscal Year

The financial statements relate to the fiscal year 2078/79 i.e. 1st Sawan 2078 to 32nd Asar 2079 corresponding to Gregorian calendar 16th July 2021 to 16th July 2022. The previous year was 1st Sawan 2077 to 31st Asar 2078 (16th July 2020 to 15th July 2021).

2.10 Use of Estimates, Assumptions or Judgments

The preparation of the financial statements in conformity with NFRS requires management to make judgment, estimates and assumption that affect the application of accounting policies and the reported amounts of assets, liabilities, income and expenses. Actual result may differ from these estimates.

The Financial Statements have been prepared on going concern basis. Estimated and underlying assumptions are reviewed on an ongoing basis. Revision to accounting estimates are recognized in the period in which the estimates are revised and in any future period affected.

Information about significant areas of estimates, uncertainty and critical judgment in applying accounting policies that have the most significant effect on the amounts recognized in the financial statements are:

- Key assumptions used in discounted cash flow projections
- Measurement of defined benefit obligations
- Provisions and contingencies
- Determination of net realizable value
- Determination of useful life of the property, plants and equipment
- Determination of capitalization value and useful life of the intangible assets

2.11 Controlling Body

The controlling body of the Bank is the Government of Nepal (GoN) holding 100 percent of its capital. In the normal course of its operations, the Bank enters into following transactions with GoN and state controlled enterprises/entities:

- The Bank shall be the banker and financial advisor of Government of Nepal and a financial agent of the Government.
- Government of Nepal shall consult the Bank on any matters that are within the jurisdiction of its competence. It shall be the duty of the Bank to advice on matter consulted by the Government of Nepal.
- Government of Nepal shall, while preparing annual budget, consult the Bank on the domestic debt including overdrafts.
- The Bank shall submit a pre-budget review report to Government of Nepal each year on the economic and financial matters.

The Bank does not generally collect any commission, fees or other charges for services, which it renders to the Government or related entities except where agreement states otherwise.

2.12 Basis of Consolidation

As per NFRS 10- Consolidated Financial Statements, “an investor controls an investee when it is exposed, or has rights, to variable returns from its involvement with the investee and has the ability to affect those returns through its power over the investee.” The Bank's investment in Rastriya Beema Sansthan and Agriculture Project Service Center is in excess of 50% of the paid up capital of those entities. These investments were made under the specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. Accordingly, the Bank did not exercise control or significant influence on the entities except for regulatory purposes. As the requirement of NFRS 10- Consolidated Financial Statements does not meet for consolidation, the consolidation of the financial

statements of the subsidiaries is not done. These investments are accounted at fair value through other comprehensive income as per NFRS 9.

2.13 Basis of Accounting for Investment in Associates

NAS 28 mentions that an entity with joint control of, or significant influence over, an investee shall account for its investment in an associate or a joint venture using the equity method. Further, the standard clarifies that significant influence is the power to participate in the financial and operating policy decisions of the investee but is not control or joint control of those policies. The Bank's investment in National Productivity and Economic Development Ltd. is in excess of 20% of the paid up capital of those entities. These investments were made under the specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. Accordingly, the Bank did not exercise significant influence on the entities except for regulatory purposes. As the requirement of NAS 28- Investments in Associates for being the associates of the bank does not meet, the equity accounting for such investment has not been done. These investments are accounted at fair value through other comprehensive income as per NFRS 9

2.14 Changes in Accounting Policies

The bank has applied its accounting policies consistently except for the following two cases. The changes in accounting policies have been applied retrospectively as per the requirement of NAS 8: "Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors".

A) Accounting of allowances for expected credit loss

The bank had recognized the allowances for impairment based on Incurred Loss model as per the requirement of NAS 39: Financial Instruments: Recognition and Measurement. During the year, the bank has changed its accounting policy to recognize allowance for impairment based on Expected Credit Loss model as per the requirement of NFRS 9: Financial Instruments. The change in models of accounting for allowances for impairment has resulted into the changes in accounting policy and has been required by NFRS 9.

B) Measurement of Right of Use Assets and Lease Liabilities

The bank had recognized lease payment to operating lease to Statement of Net Income as per NAS 17: Lease to the earlier years. During the year new NFRS 16 on Lease become effective and requires to recognize the present value of lease payments as Right of Use Asset and Lease liabilities. In order to comply with the requirement of NFRS 16, the bank has changed its accounting policy for lease payment. Accordingly, the present value of lease payment on operating lease is recognized as Right of Use Assets and Lease Liabilities at its initial measurement. In subsequent measurement, depreciation on right of use asset and interest expense on lease liabilities is recognized. The change in recognition and measurement has resulted into the changes in accounting policy.

The effects of changes in above accounting policies are as follows:

Impact on Financial Statements	Allowances for Expected Credit Loss	Right of Use Asset/Lease Liabilities	Total
Charged to Opening Equity (1 st Sawan 2077)	566,278,968	-	566,278,968
Increase/(decrease) in previous year expense	79,231,598	1,076,254	80,307,852

Increase/(decrease) in current year expense	(9,567,914)	3,615,177	(5,952,737)
Increase in allowances for Expected Credit Loss	635,942,652	-	635,942,652
Increase in Right of Use Assets	-	90,228,230	90,228,230
Increase in Lease Liabilities	-	94,919,661	94,919,661
Total negative impact on Equity	635,942,652	4,691,431	640,634,083

3. Significant Accounting Policies

3.1 Financial Assets and Financial Liabilities

A financial instrument is any contract that gives rise to a financial asset of one entity and a financial liability or equity instrument of another entity.

A. Financial Assets

A financial asset is any asset that is cash, an equity instrument of another entity, a contractual right to receive cash or another financial asset from another entity or to exchange financial assets or financial liabilities with another entity under conditions that are potentially favorable to the entity.

i) Recognition

The Bank initially recognizes loans and advances, deposit with other bank, investment in securities on the date of which the bank becomes a party to the instruments. All other financial instruments (including regular-way purchases and sales of financial assets) are recognized on the trade date which is the date on which the Bank becomes a party to the contractual provisions of the instruments.

ii) Classification and measurement

The classification and measurement of financial assets will depend on how these are managed (the entity's business model) and their contractual cash flow characteristics. These factors determine whether the financial assets are measured at amortized cost, fair value through other comprehensive income ('FVTOCI') or fair value through profit or loss ('FVTPL').

The Bank classifies its financial assets into one of the following categories:

- Financial asset measured at amortized cost:

Financial assets at amortized cost are non-derivative financial assets with fixed or determinable payments for which the business model of the Bank is to collect contractual cash flows and the contractual cash flows includes solely payment of principal and interest only. Financial assets measured at amortized cost are initially recognized at fair value plus any transaction cost. Subsequent to initial recognition, such financial assets are measured at amortized cost using effective interest rate method less any impairment losses.

- Following financial instruments are measured at amortized cost:

a) Cash in hand and balance with banks

Cash in hand and balance with banks includes notes and unrestricted balances held with banks domiciled domestically and at abroad. This also includes balances at current account of foreign central banks and Bank for International Settlement. These balances are measured at amortized cost and the

transaction amount is the initial fair value of the asset. There is no any transaction cost on these balances and interest income if any on bank balances is recognized at effective interest rate. The Bank has recognized allowances for impairment on these assets using expected credit loss method.

b) IMF related assets

International Monetary Fund (IMF) related assets include Special Drawing Right (SDR) holding of the Bank at IMF and interest receivable from IMF. These assets are measured at amortized cost. Initial measurement is made at fair value which is the transaction value and there is no any transaction cost. Interest income is recognized at effective interest rate. Due to the nature of the transaction with IMF, the allowance for impairment loss on this asset determined at zero.

c) Term deposit with banks

The term deposit with banks includes term deposit with foreign banks as well as domestic banks and financial institutions. These are the interest bearing deposit with banks for specific period of time. These assets are measured at amortized cost. Initial measurement is made at fair value which is the transaction value and there is no any transaction cost. Interest income is recognized at effective interest rate. The Bank has recognized allowances for impairment on these assets using expected credit loss method.

d) Investments in Government securities

Investment in Government securities includes investment in coupon bonds, treasury bills and treasury notes of foreign Government. This account also includes investment in development bonds, citizen saving bonds, foreign employment bonds and treasury bills issued by Nepal Government. These assets are measured at amortized cost. Initial measurement is made at fair value which is the transaction value. Transaction cost is recognized in this account. Any premium or discount paid/received on transaction or at the maturity of the investment is amortized over the tenure of specific instrument using effective interest rate. Interest income is recognized at effective interest rate. The Bank has recognized allowances for impairment on foreign Government securities using expected credit loss method. Allowance for impairment loss on Nepal Government securities is determined at zero due to nature of relation with Nepal Government.

e) Loan and advances to bank and financial institutions

Loan and advances to bank and financial institutions stand for loan and advances made as per monetary policy instrument. This includes standing liquidity facilities, repos transaction, lender of last resort and refinance facilities. These assets are measured at amortized cost. Initial measurement is made at fair value which is the transaction value. Interest income is recognized at effective interest rate. The Bank has recognized allowances for impairment using expected credit loss method. Allowance for impairment loss on standing liquidity facility and repos is determined at zero due to nature of transaction. These transactions are fully secured by collateral of Nepal Government securities.

f) Other Loan and Advances

Loan and advances to others include loans to employees, pension advance, construction advance, travelling advance, other advances etc. These assets are measured at amortized cost. Initial measurement is made at fair value. Since, the loan to employees is subsidized or interest free loan, its

fair value is measured by adopting valuation technique of projected cash flow method. Fair value of other assets is taken as transaction value. Interest income on loan to staff is recognized at effective interest rate. The Bank has recognized allowances for impairment using expected credit loss method.

- **Financial asset measured at fair value through other comprehensive income:**

Financial assets measured at fair value through other comprehensive income include investment in equity instruments of other entities. The Bank has made irrevocable election at initial recognition to recognize the changes in fair value through other comprehensive income. All investments in equity instrument of other entities are classified under this heading. No other asset than investment in equity instruments These investments are initially measured at fair value. The initial fair value is the transaction value. Transaction cost, if any is recognized in the investment amount. The subsequent measurement of these assets is done at fair value. The fair value is market value of particular instrument. If market value is not available for any instruments, its fair value is determined by adopting valuation method. The change in fair value is recognized in other comprehensive income.

- **Financial asset measured at fair value through profit or loss:**

All financial assets other than measured at amortized cost and at fair value through other comprehensive income are measured at financial assets measured at fair value through profit or loss. Assets classified under this class are measured at fair value. Transaction cost is recognized in statement of net income. The change in fair value is recognized to statement of net income. There is no any asset classified under this heading during the year.

iii. De-recognition:

The Bank derecognizes a financial asset when the contractual rights to the cash flow from the financial assets expire, or it transfers the rights to receive the contractual cash flows in a transaction in which substantially all of the risk and rewards of the ownership of the financial assets are transferred or in which the Bank neither transfer nor retains substantially all of the risk and rewards of the ownership and it does not retain control of the financial assets.

On de-recognition of financial assets, the difference between the carrying amount of the assets (or the carrying amount allocated to the portion of the assets derecognized) and the consideration received (including any new assets obtained less any new liability assumed) is recognized in income or expenditure. Any interest in transferred financial assets that does not qualify for de-recognition that is created or retained by the Bank is recognized as a separate assets or liability.

B. Financial liabilities:

A financial liability is any liability that is a contractual obligation to deliver cash or to exchange financial assets or financial liabilities with another entity under conditions that are potentially unfavorable to the entity, a contract that will or may be settled in the entity's own equity instrument.

i) Recognition and Measurement

All financial liabilities are recognized initially on the trade date, which is the date that the bank becomes a party to the contractual provisions of the instrument except for Debt Securities which are initially recognized on the date that they are issued. Such financial liabilities are recognized initially

at fair value less any directly attributable transaction cost. Subsequent to initial recognition, these financial liabilities are measured at amortized costs using effective interest rate method.

ii) De-recognition

A financial liability is derecognized when its contractual obligations are discharged, cancelled or expired.

C. Offsetting:

The financial assets and financial liabilities are offset and the net amount presented in the statement of financial position when and only when, the bank has a legal right to set off the amounts and it intends either to settle them on a net basis or to realize the asset and settle the liability simultaneously. Please refer to Note 2.6 for further details.

D. Amortized cost measurement:

The 'amortized cost' of a financial asset and financial liability is the amount at which the financial asset or financial liability is measured at initial recognition, minus principal repayments, plus or minus the cumulative amortization using the effective interest method of any difference between initial amount recognized and the maturity amount minus any reduction for impairment.

E. Fair value measurement:

The Bank measures financial instruments, such as, investment in equity instrument, at fair value at each reporting date. The fair values of financial instruments measured at amortized cost are disclosed in Note 5.6.4

Fair value of a financial instrument is the amount for which an asset could be exchanged, or a liability settled, between knowledgeable, willing parties at an arm's length transaction. The fair value measurement is based on the presumption that the transaction to sell the asset or transfer the liability takes place in the principal market. Quoted market values represent fair value when a financial instrument is traded in an organized and liquid market. Where quoted market values are not available, fair values are estimated by other techniques such as discounted cash flows. All assets and liabilities for which fair value is measured or disclosed in the financial statements are categorized within the fair value hierarchy, described as follows, based on the lowest level input that is significant to the fair value measurement as a whole:

- Level 1 — Quoted (unadjusted) market prices in active markets for identical assets or liabilities
- Level 2 — Valuation techniques for which the lowest level input that is significant to the fair value measurement is directly or indirectly observable.
- Level 3 — Valuation techniques for which the lowest level input that is significant to the fair value measurement is unobservable.

Details related to fair value hierarchy is presented in Note 5.6.5.

F. Impairment of financial assets:

The Bank recognizes loss allowances for ECL on the financial instruments that are measured at amortized cost. Loss allowance on financial assets measured at fair value through other

comprehensive income is not recognized as this class of assets includes investment in equity instrument only which are measured at fair value. The loss allowance is recognized in profit or loss.

The Bank measures loss allowances at an amount equal to 12 months ECL for Stage 1 financial instruments. Stage 1 financial instruments include financial assets which are not due or due for up to 30 days as well as assets which are in investment grade i.e. sovereign and other investment grade rated assets. Life time loss allowance is measured on financial instrument which are classified as “Stage 2 financial instruments”. Stage 2 financial instruments includes asset which are past due for more than 30 days but up to 90 days. Stage 2 financial instruments also include assets which are referred to noninvestment grade investment. Life time ECL is also measured for credit impaired assets which is referred to as “Stage 3 financial instruments” A financial asset is “credit-impaired” when one or more events that have a detrimental impact on the estimated future cash flows of the financial asset have occurred. Evidence that a financial asset is credit impaired includes the following observable data:

- significant financial difficulty of the borrower or issuer;
- the assets is past due for more than 90 days or a breach of contract such as a default;
- it is becoming probable that the borrower will enter bankruptcy or other financial reorganization

- **Measurement of allowances for expected credit loss:**

The Bank uses "internal default experience" method for measurement of allowances for expected credit loss. For the financial assets on which there is no any default history, allowance for expected credit loss is measuring by adopting "mapping to external data" method. The mechanism of the ECL calculations is outlined below with the key elements.

- **Exposure at Default:**

The Exposure at Default is an estimate of the exposure at a future default date. The exposure at default includes principal amount and interest receivable. The committed amount of investment is also included in exposure at default.

- **Probability of Default (PD):**

The Probability of Default is an estimate of the likelihood of default over a given time horizon. A default may only happen at a certain time over the assessed period. The Bank considers a particular obligor has defaulted in any of following two events:

- The obligor is past due for more than 90 days, or
- The bank considers that the obligor is unlikely to pay its credit obligations to the banking group in full, without recourse by the bank to actions such as realizing security if any held.

The Bank uses credit rating specific PD's of issuers/counterparties from S&P for all its foreign investments amortized cost. Sovereign credit rating is used for central bank, foreign government and bank for international settlement. PD's for local currency is calculated based on default history. In the absence of default history, a floor rate for PD is used as backstop.

- **Loss Given Default (LGD):**

The Loss Given Default is an estimate of the loss arising in the case where a default due and those that the lender would expect to receive, including from the realization of any collateral. The Bank

determines LGD for local assets based on historical recovery rates. Floor rate, for financial assets without default experience, is used as backstop.

- **Write off:**

Loans and debt securities are written off (either partially or in full) when there is no reasonable expectation of recovering a financial asset in its entirety or a portion thereof. This is generally the case when the Bank determines that the borrower does not have assets or sources of income that could generate sufficient cash flows to repay the amounts subject to the write-off. This assessment is carried out at the individual asset level. Recoveries of amounts previously written off are included in “impairment losses on financial instruments” in the Statement of Income and OCI.

G. Designation at fair value through Profit or Loss:

The Bank has designated financial assets and financial liabilities at fair value through profit or loss in either of the following circumstances:

- The assets or liabilities are managed, evaluated and reported internally on a fair value basis.
- The designation eliminates or significantly reduces an accounting mismatch that would otherwise arise.

3.2 Cash and Cash Equivalents

Cash and cash equivalents include notes, unrestricted balances held with banks and highly liquid financial assets with original maturities of three months or less from the acquisition date that are subject to an insignificant risk of changes in their fair value. The Bank holds cash and cash equivalent for management of its short-term commitments and it is carried at amortized cost in the Statement of Financial Position. Allowance for expected credit loss is recognized on cash and cash equivalent.

3.3 Trading Assets and Liabilities

Trading assets and liabilities are those assets and liabilities that the Bank acquires or incurs principally for the purpose of selling or repurchasing in the near term, or holds as part of a portfolio that is managed together for short-term profit or position taking. These assets are accounted for on trade date.

Trading assets and liabilities are initially recognized and subsequently measured at fair value in the statement of financial position with transactions cost recognized in statement of income. All changes in the fair value are recognized as part of the net trading income in statement of income. Further, the difference in the book value of the trading assets and the disposal proceeds is recognized in statement of net income.

3.4 Gold and Silver

Gold and silver assets include paper gold deposit, trading gold; and physical gold and silver held at reserve. Gold and silver is measured at fair value. Fair value paper of gold deposit and trading gold at initial recognition is measured at transaction price. Subsequently, the fair value is taken as fixing rate from London Bullion and Metal Association. The fair value of gold and silver held at reserve is measured as market rate offered by Federation of Nepal Gold and Silver Dealers Association. Transaction cost is recognized in statement of net income. The change in fair value is recognized in

statement of net income. Revaluation gain/loss arises on gold and silver is appropriated to “Gold and Silver Equalization Reserve” at the time appropriation of profit.

3.5 Foreign Currency Transaction

Income and expenditure denominated in foreign currency are translated into Nepalese Rupees on the basis of exchange rate prevailing on the value date.

Monetary assets and liabilities denominated in foreign currencies at the reporting date are translated into the functional currency at the rate of exchange prevailing on that date. The foreign currency gain or loss on monetary items is the difference between the amortized cost in the functional currency at the beginning of the year/origination date, adjusted for effective interest and payment during the year and the amortized cost in the foreign currency translated at the rate of exchange at the reporting date.

Non-monetary assets and liabilities are measured at fair value in a foreign currency are translated into the functional currency at the rate of exchange prevailing at the date on which the fair value is determined. Non-monetary items that are measured based on historical cost in the foreign currency are translated using the rate of exchange on the date of transactions.

An amount equivalent to the net exchange gain /loss during the year is transferred to/from ‘Exchange Equalization Fund’ through Statement of Appropriation.

3.6 Income tax

Income of the NRB is exempted from taxes under section 8 of the NRB Act, 2058 as well as Section 10 of Income Tax Act, 2058.

3.7 Property, Plant and Equipment

Property, plant and equipment are tangible items that:

- a. are held for use in production or supply of goods or services or for administrative purposes; and
- b. are expected to be used during more than one period.

i. Recognition

The cost of an item of property, plant and equipment is recognized as an asset if, and only if:

- a. it is probable that future economic benefits associated with the item will flow to the bank; and
- b. cost of the item can be measured reliably.

However, any asset having value below Rs 25,000 other than land is directly expensed to statement of net income account in the year of purchase.

The cost of construction or acquisition of the item of property, plant and equipment is capitalized under the respective head of Property, Plant and Equipment only on completion of the construction work.

ii. Measurement

a. Initial Measurement

The cost of an item of property, plant and equipment comprises its purchase price, including import duties and non-refundable purchase taxes, after deducting trade discounts and rebates and any costs directly attributable to bringing the asset to the location and condition necessary for it to be capable

of operating in the manner intended by management. However, administration and other general overhead costs are not be capitalized.

b. Subsequent Measurement

Property, Plant and equipment are measured using cost model. Hence, the value of the asset is recognized as cost less accumulated depreciation and any accumulated impairment losses.

iii. De-recognition

The carrying amount of an item of property, plant and equipment is derecognized on disposal or when no future economic benefits are expected from its use or disposal. Any gain or loss on disposal of an item of property and equipment (calculated as the difference between the net proceeds from disposal and carrying amount of the items) is recognized within other income in Statement of Net Income.

iv. Depreciation

Depreciation is the systematic allocation of the depreciable amount of an asset over its useful life. Depreciable amount is the cost of an asset, or other amount substituted for cost, less its residual value. Land is not depreciated. All other property, plant and equipment are depreciated from immediate next month of the date they are available for use or in respect of self-constructed assets, from the date that the construction is completed and ready for use. Similarly, while disposing any depreciable asset, the depreciation is charged till the immediate preceding month from the date of disposal.

Depreciation is charged on straight-line method over the estimated useful life of current and comparative years of significant items of property, plant and equipment. The Bank estimates the useful life and residual value of the depreciable assets. Since the bank does not have any intention to sell or dispose the items of Property, Plant and Equipment before the expiry of their useful life, the residual value of all such assets has been considered to be Re 1. Useful lives are reviewed on each reporting date and adjusted if required.

The estimated useful lives of the significant items of Property & Equipment are as follows:

Class of assets	Estimated useful life
Building	Above 33 years
Office and Computer Equipment	5 years
Fixtures and fittings	10 years
Machinery Equipment	5 years
Vehicles	4-5 years
Others	5 years

v. Impairment

At each reporting date, the Bank reviews the carrying amounts of its assets under Property, Plant and Equipment to determine where there is an indication of impairment. If such indication exists (i.e. if Book Value > Recoverable Amount), then the asset's recoverable amount is estimated.

Impairment losses are recognized in Statement of Net Income. Any reimbursements received from Insurance Companies related to the claims of the impaired assets are recognized separately as “Other Income” in the Statement of Net Income.

vi. Assets received in grant

Grant at fair value is not recognized until there is reasonable assurance that the bank will comply with the conditions attaching to them and the grant will be received. The bank follows the alternative approach to account for the assets received in grant i.e. it records both the assets and the grant amount in nominal value.

Accordingly, equipment acquired under grant is recognized as "Grant Assets" at nominal value and included under respective head of property, plant and equipment.

3.8 Intangible Assets

An Intangible Asset is an identifiable non-monetary asset without physical substance. Intangible assets include software purchased by the bank.

i. Recognition

An intangible asset shall be recognized if, and only if

- a. the asset is identifiable
- b. it is probable that the economic benefits that are attributable with the item will flow to the bank; and
- c. cost of the asset can be measured reliably.

ii. Measurement

Intangible assets are measured initially at cost. The cost of a separately acquired intangible asset comprises its purchase price, including import duties and non-refundable purchase taxes, after deducting trade discounts and rebates; and any directly attributable cost of preparing the asset for its intended use. Subsequently, the intangible assets are measured at cost less accumulated amortization and any impairment losses. Costs incurred in the ongoing maintenance of software are expensed immediately as incurred. Subsequent cost on software is capitalized only when it increases the future economic benefits embodied in the specific asset to which it relates.

iii. Amortization

Software, useful life of which have been defined by terms of contract or conditions for use are amortized on straight-line basis over the useful life of asset. Software, useful life of which have not been clearly defined by terms of contract or condition of use as well have a definite useful lives due to technological obsolescence are amortized on straight-line basis over estimated useful life of ten years and five years for business application software and other software respectively.

iv. Impairment

When there is an indication of impairment (i.e. if Book Value > Recoverable Amount), then the impairment of such intangible asset is recognized. Impairment losses are recognized in Statement of Net Income.

v. De-recognition

Intangible assets are derecognized on disposal or when no future economic benefits are expected from its use or disposal. The gain or loss a rising formed-recognition of an intangible asset shall be determined as the difference between the net disposal proceeds, if any, and the carrying amount of the asset. It shall be recognized in PL account on disposal.

3.9 Leases

Payments made under operating leases to are accounted as per NFRS 16. At the inception of the lease, the Bank recognize right of use asset and lease liabilities. Right of use asset is measured at cost which comprises the amount of initial measurement of lease liabilities, any lease payments made at or before the commencement of the lease less any incentives received, any initial direct cost incurred by the Bank and an estimated cost of dismantling and removing the underlying asset. The right-of-use asset is subsequently depreciated using straight-line method from the commencement date to the end of the lease term. In addition, the right-of-use asset is periodically reduced by impairment losses, if any, and adjusted for certain re-measurements of the lease liability.

Lease liability is measured at present value of lease payments that are not paid at the commencement of the lease. The lease payments are discounted by incremental borrowing rate to determine the present value. The Bank does not have any borrowing during the year, so general refinance rate is taken as proxy of incremental borrowing rate of the Bank. Subsequently, the carrying amount of lease liability is increased to reflect the interest on lease liability, decreased by the amount of lease payments and adjusted for re-measurement of carrying amount to reflect any reassessment or lease modification.

The lease liability is re-measured when there is changes in future lease payments than the agreed amount or the Bank opts for the extension of lease term. When the lease liability is re-measured, corresponding adjustment is made to the carrying amount of the right-of-use asset, or is recorded in income statement if the carrying amount of the right-of-use asset has been reduced to zero.

Interest on lease liability is recognized in statement of net income. Interest amount is determined in each period during the lease term at the amount that produce constant periodic rate of interest on outstanding lease liabilities. Variable payments if any that is not included in the measurement of lease liabilities are recognized in statement of net income in the period in which the event or condition that triggers those payments occurs.

3.10 Investment Property

Investment property is property held either to earn rental income or for capital appreciation or for both but not for sale in the ordinary course of business, use in the supply of services or for administrative purpose.

3.11 Impairment of Non-Financial Assets

At each reporting date, the Bank reviews the carrying amounts of its non-financial assets to determine where there is an indication of impairment. If such indication exists, then the asset's recoverable amount is estimated. The Bank assesses whether events or changes in circumstances indicate that the carrying value may be impaired, whether there is an indication that a non-financial asset may be impaired. If any such indication exists, the bank makes an estimate of the asset's recoverable amount. Where the carrying amount of an asset exceeds its recoverable amount, the asset is considered impaired and is written down to its recoverable amount. The 'recoverable amount' of an asset is the greater of its value in use and its fair value less costs to sell. 'Value in use' is based on the estimated future cash flows, discounted to their present value using a pre-tax discount rate that reflects current market assessments of the time value of money.

Impairment losses are recognized in Statement of Net Income. Impairment loss is reversed only to the extent that assets carrying amount does not exceed the carrying amount that would have been determined, net of depreciation or amortization, if no impairment loss has been recognized.

3.12 Inventories

Inventories of the bank include gold and silver stock physically held for minting and processing purpose, coin stock, metal and numismatic stock and dispensary stock. Inventories are initially measured at cost and it is carried at cost or net realizable value whichever is lower. Cost for gold and silver is determined on the basis of specific identification method where-as cost for other inventories is determined under the weighted average method. Other stores items are charged directly to Statement of Net Income.

Allowance is made for slow moving inventories. Numismatic and Medallion coins and Non-moving metals are written down to zero as there is no any net realizable value of those assets in the normal course of the business. The loss is recognized in Statement of Net Income. Carrying amount of inventories are reviewed at each balance sheet date and adjusted to reflect the current best estimates. Changes in the net realizable value below the cost are recognized as income/expense in the Statement of Net Income.

3.13 Deposits and Borrowings

Deposits and borrowings (debt securities issued) are the source of funds of the bank in addition to its reserves.

The Bank accepts interest free deposits from Government of Nepal (GON) since it acts as a banker of GON as per Nepal Rastra Bank Act, 2058. Similarly, being the banker of all banks, the bank accepts deposits from the banks and financial institutions as well. Further, deposits from other institutions such as Public Entity, Foreign Central Banks, International Banks and other International Organizations are also accepted by the bank during the course of its operation. These deposits are accounted for as Financial Liabilities.

Further, deposits and borrowings (including debts securities issued) are initially measured at fair value minus incremental direct transaction cost and subsequently measured at their amortized cost using the effective interest method, except where the Bank designates liabilities at fair value through profit or loss.

3.14 IMF Related Liabilities

IMF Related Liabilities include Special Drawing Right (SDR) Allocation and Interest Bearing Loan under Rapid Credit Facility (RCF) and Extended Credit facility (ECF). Interest needs to be paid on amount of loan provided by IMF where-as no any interest needs to be paid on deposit amount placed by IMF in NRB. Such liability is accounted for at amortized cost. Contractual interest rate is considered to be the effective interest rate for accounting purpose since there is no any other directly attributable cost incurred for this purpose.

The liability is derecognized when such liability is paid off or when IMF waives the right to receive the amount of liability. Any difference in the book value and amount paid to settle the liability is recognized in PL account.

3.15 Currency in Circulation

Currency in circulation represents notes issued by the Bank as a sole currency issuing authority in Nepal. Currency notes issued by the Bank are legal tender under the NRB Act, 2058. This represents the liability of the Bank towards the holder of the currency note. The liability for notes in circulation is recorded at face value in the balance sheet. These liabilities are secured by assets including foreign currency and foreign securities etc. as permitted by Nepal Rastra Bank Act, 2058.

The Bank also issues coins of various denominations for circulation. Currency circulation liability does not include the liability on account of coins in circulation, as allowed by the Act.

The bank offsets the cash at vault with the currency in circulation and presented the net amount of currency in circulation as liabilities in Statement of Financial Position.

All costs incurred during circulation of the currency are expensed in statement of net income. Any amount that has been removed from the economy is accounted for as disposal of Financial Liabilities.

3.16 Transactions on Repurchase Obligations (Repo) and Reverse Repo

Repurchase Arrangements (Repo) and Reverse Repo of securities are recorded as follows:

- a. Securities purchased under Repurchase Agreement (Repo) are recognized as loans and advances to BFIs under the heading of refinance and loan to banks. Interest income on Repo facility is recognized as per effective interest rate method. The difference between the purchase price and sale price is recognized as interest income over the tenure of the facility using effective interest rate.
- b. Securities sold under Reverse Repurchase Agreement ('Reverse Repo') are recognized as short term borrowings. Interest expense on Reserve Repo is recognized as per effective interest rate method. The difference between the sale price and purchase price is recognized as interest expense over the tenure of the facility using effective interest rate.

Securities lent to counterparties are also retained in the statement of financial position.

3.17 Bills Payable and Bills Receivable

The Bank carries out the function of repayment of Government securities and interest thereon on behalf of the Government of Nepal (GON). Bills Payable primarily represents the year-end undisbursed or unadjusted amount of payments received from GON in respect of interest / repayment liabilities of such securities. The year-end balance of Bills Purchased represents the amounts paid by the Bank to the security holders but the corresponding claim adjustment with Bills Payable is pending.

3.18 Provisions

A provision is recognized if as a result of a past event, the Bank has a present legal or constructive obligation that can be estimated reliably, and it is probable that an outflow of economic benefits will be required to settle the obligation. Provisions are determined by discounting the expected future cash flows at the pre-tax rate that reflects current market assessment of the time value of money and the risks specific to the liability. The unwinding of the discount is recognized as finance cost. Where the Bank expects a provision to be reimbursed, the reimbursement is recognized as a separate asset but only when the reimbursement is probable to be received.

3.19 Employee Benefits

- **Short term employee benefits**

Short-term employee benefits are the benefits that are expected to be settled wholly before twelve months after the end of the annual reporting period in which the employees render the related services. Short term employee benefits are expensed as the related service is provided. A liability is recognized for the amount expected to be paid if the Bank has a present legal or constructive obligation to pay this amount as a result of past service provided by the employees and obligation can be estimated reliably. These includes salary, overtime, various allowance, staff Welfare etc.

- **Post-Employment Benefits**

Post-employment benefits are employee benefits that are payable after the completion of employment.

A. **Defined Contribution Plan**

A defined contribution plan is a post-employment benefit plan under which an entity pays a fixed contribution to a separate entity and has no legal or constructive obligation to pay future amounts. Obligations for contributions to defined contribution plans are recognized as employee benefit expense in the Statement of Net Income in the periods during which the related service are rendered by employees. Pre-paid contributions are recognized as an asset to the extent that cash refund or reduction in future payments is available. Contributions to a defined contribution plan being due for more than 12 months after the end of the period in which the employees render the service are discounted at their present value. Following are the defined contribution plan provided by the bank to its employees:

i. **Contributory Retirement Fund:**

All permanent employees are entitled for participation in employee's Provident Fund (Retirement Fund) wherein the employees contribute at various rates of their current drawn salaries. The bank contributes 10% of basic salary (with grade) to this fund, which is separately administered as a defined contribution plan as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law, 2068: Rule 78, Sub-rule 1(a) & 1(c). The Bank's obligations for contributions to the above Fund are recognized as an expense in Statement of Net Income as the related services are rendered.

ii. **Welfare Provident Fund:**

Certain amounts as prescribed by the Board are annually transferred to this fund, which is meant to be a defined contribution scheme for the welfare of the employees, as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(b) and 1(c). Contributions by the Bank are expensed in Statement of Net Income as the related services are accounted.

B. **Defined Benefits Plan**

A defined benefit plan is a post-employment benefit plan other than a defined contribution plan. The Bank's net obligation in respect of defined benefit plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefit that employees have earned in return for their service in current and prior periods. That benefit is discounted to determine its present value. The discount rate is the yield at the reporting date on corporate bonds, that have maturity dates approximating the terms

of the Bank's obligation and that are denominated in the currency in which the benefits are expected to be paid.

The calculation of defined benefit obligation is performed annually by a qualified actuary using the projected unit credit method. The Bank recognizes all actuarial gains and losses arising from defined benefit plans immediately in other comprehensive income and all expenses related to defined benefits plans in employee benefit are expensed in Statement of Net Income.

Re-measurements of the net defined benefit liability comprise actuarial gains and losses. The return on plan assets (excluding interest) and the effect of the assets ceiling (if any excluding interest) are recognized immediately in other comprehensive income. The Bank determines the net interest expense (income) on the net defined liability (assets) for the period by applying the discount rate used to measure the defined benefit obligation at the beginning of the annual period to the then-net defined benefits liability (assets), taking into account any changes in the net defined benefits liability (asset) during the period as a result of contribution and benefits payments. Net interest expenses and other expenses related to defined benefit plans are recognized in personnel expenses in Statement of Net Income.

Following are the defined benefit plans provided by the bank to its employees:

i. Gratuity and Pension Scheme:

Gratuity and Pension Scheme is a defined benefit obligation under which employees having service period of five years or more but less than twenty years are eligible for gratuity, which is based on last pay-scale of staff's existing designation and completed years of service. Similarly, employees having service period of twenty years or more are eligible for pension, which is based on last pay-scale of staff's existing designation and completed years of service. The bank measures the obligation of this plan as valued by a qualified actuary using projected unit credit method. All expenses related to defined benefits plans in employee benefit are expensed in Statement of Net Income.

ii. Staff Security Fund:

Staff Security Fund is defined benefit plan under which all the permanent employees are entitled to staff security fund at the time of retirement, death or termination from the service by any other circumstances at the predetermined factor prescribed by the bank, which is based on last drawn salary and completed years of service as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(e). Employees having service period of thirty years are eligible for maximum sixty-three months' salary. The bank measures the obligation of this plan as valued by a qualified actuary using projected credit method. All expenses related to defined benefits plans in employee benefit are expensed in Statement of Net Income.

• Other long term employee benefits

Other long-term employee benefits are all employee benefits other than short-term employee benefits, post-employment benefits and termination benefits. The bank's net obligation in respect of long term employee benefits is the amount of future benefits that employees earned in return for their service in the current and prior period. That benefit is discounted to determine its present value. The present obligation on these liabilities is determined by actuary adopting projected unit credit method. Re-

measurement gains/losses are recognized in Statement of Net Income in the period in which they arise.

i. Leave Encashment:

As per Nepal Rastra Bank Staff By-Law, 2068: Rule 86, 87 and 91, the employees are entitled to encash their un-utilized accumulated leave at the time of retirement or any other prescribed time as decided by the management of the bank. Home leave, Sick leave and Special Leave are defined benefit plans which are recognized when the leave remains un-availed at the time of closing date. Provision is created for liability on employees' leave based on obligation dischargeable to employees at balance sheet date.

ii. Staff Medical Fund:

Employees are eligible for medical benefits based on the specified slabs as per medical rules, last drawn salary and completed years of service, as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(d). Incremental liability is provided for and transferred to this Fund.

• **Termination Benefits**

Termination benefits are employee benefits provided in exchange for the termination of an employee's employment as a result of either an entity's decision to terminate an employee's employment before the normal retirement date; or an employee's decision to accept an offer of benefits in exchange for the termination of employment. The termination benefits are expensed at the earlier of which the Bank can no longer withdraw the offer of those benefits and when the Bank recognizes costs for restructuring. If benefits are not expected to be wholly settled within 12 months of the reporting date, then they are discounted.

3.20 Interest Income and Expenses

Revenue is recognized when it is probable that the economic benefits associated with the transaction will flow to the Bank and the amount of revenue can be measured reliably. Expenses are accounted on accrual basis.

Interest income/(expenses) is recognized in Statement of Net Income using the effective interest method when it is probable that the economic benefits associated with the transaction will flow to the Bank and the amount of revenue can be measured reliably.

The effective interest rate is the rate that exactly discount estimated future cash receipt or payment through expected life of the financial instrument or where appropriate a shorter period, to the net carrying amount of the financial asset and liability. While calculating the effective interest rate, the Bank estimates cash flows considering all contractual terms of the financial instrument but excluding future credit losses. The calculation includes all amount paid or received by the Bank that are an integral part of the effective interest rate of the financial instrument, including the transaction costs and other premium or discounts.

Interest income on stage 1 and stage 2 financial assets measured at amortized cost is recognized on gross carrying amount. Interest income on stage 3 financial assets is recognized on net carrying amount.

Interest income on investments from certain banks and financial institutions which are declared as problematic and receipt of interest from which is not forthcoming are not recognized.

3.21 Non Interest Income

i. Fees and Commission income

Fees and commission income is earned for currency exchange and government transactions and other services. These are measured on accrual basis.

ii. Net trading income

Net trading income comprises gains less losses relating to trading assets and liabilities and includes all realized and unrealized fair value changes.

iii. Net income from financial instruments designated at fair value

All gains and losses from the changes in the fair value of financial assets and liabilities designated at fair value are recognized through Net Income. Interest income and expenses and dividend income arising on these financial instruments are also included, except for interest arising from debt securities issued by the Bank, and derivatives managed in conjunction with those debt securities which is recognized in Interest expense.

Net income from other financial instrument at fair value through profit and loss related to non-trading derivatives held for risk management purposes that do not form part of the qualifying hedge relationships are recognized through statement of net income. It includes realized and unrealized fair value changes, interest, dividend and foreign exchange differences.

iv. Other Income and Expense

Other income and expenses are recognized on an accrual basis. The following incomes are recognized based on the recognition criteria explained here under.

- Balances unclaimed and outstanding for more than three clear consecutive accounting years in unclaimed account is written back to income.
- Dividend income is recognized when the right to receive income is established.
- Penal income is accounted on cash basis.
- Profit/loss from sale of precious metal and coins are recognized when the sale is made
- Grant Income is not recognized until there is reasonable certainty that the entity will comply with the conditions attaching to it, and that the grant will be received. Grant that becomes receivable as compensation for expenses or losses already incurred or for the purpose of giving immediate financial support with no future related costs is recognized in statement of net income of the period in which it becomes receivable.

Gains and losses arising from incidental activities to the main revenue generating activities and those arising from a group of similar transactions which are not material are aggregated, reported and presented on a net basis.

3.22 Note Printing Expense

The Bank procures note printing service from note printing service provider outside from the country. Note printing expense includes cost of printing notes and cost incurred to bring note to our premises.

These costs include transportation cost, transit insurance and loading/unloading expense. Note printing expense is recognized in statement of income at the time of receipt of the notes by the Bank.

3.23 Unclaimed Account

Unclaimed account under Sundry Liabilities represents amount that remained unclaimed and outstanding for more than two years. Amount outstanding for more than three years in unclaimed account is transferred to miscellaneous income in Statement of Net Income.

3.24 Contingent Liabilities and Commitments

Contingent liabilities are possible obligations whose existence will be confirmed only by uncertain future events or present obligations where the transfer of economic benefit is not probable or cannot be reliably measured. All outstanding letter of credit issued, capital commitments, litigation amount and unclaimed amount recognized as income, which are not recognized as liabilities in Statement of Financial Position, are shown under respective headings disclosed as Contingent Liabilities and Capital Commitments items. Where applicable, such amounts are measured at best estimates.

3.25 Consolidation of Project Accounts

The Bank manages and implements various projects, which are helpful in attaining its objectives, on its own by entering into project agreement with the funding agencies or subsidiary loan agreements with Government of Nepal or on behalf of Government of Nepal (GON).

The projects for which the Bank has entered into separate subsidiary loan agreements with Government of Nepal or has entered into separate project agreements with other funding agencies are consolidated with the Bank's account. For projects which are implemented by the bank on behalf of the GON, the accounts of these projects are not consolidated with bank's financial statements as the Bank has no obligation towards such projects or any other counter party and there is no right of the Bank in assets, liabilities, equity, income and expense of such projects. However, disclosure of financial and other information of such projects is given in the notes.

3.26 Presentation

The presentation of certain line items of previous year financial statements have been changed (regrouped or rearranged) to align the financial statements as disclosed in details in notes.

3.27 Events Occurring after the Reporting Date

All material subsequent events after the reporting date have been considered and where appropriate adjustments or disclosures have been made in the respective notes to the Financial Statements.

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 32 Asar 2079

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	32 Asar 2079	31 Asar 2078
4.1 Cash and balances with banks		
Foreign currency cash in hand	19,809,038,240	10,112,660,692
Balances with other central banks	38,476,108,567	62,688,085,166
Balances with foreign banks	30,641,756,822	28,269,638,756
Money at overnight placements with other central banks	-	-
Interest receivable	45,852,755	2,548,970
Less: Allowances for expected credit loss	(11,171,030)	(9,604,714)
Total cash and balance with banks	88,961,585,354	101,063,328,870
4.2 IMF related assets		
Special drawing right holding	25,568,182,155	419,318,478
Interest receivable	-	-
Less: Allowances for expected credit loss	-	-
Total IMF related assets	25,568,182,155	419,318,478
Details disclosure regarding the financial position on IMF is provided in Note 5.14		
4.3 Term deposit deposit with foreign banks		
Term deposit with maturity of 3 months or less	82,957,932,423	173,447,449,401
Term deposit with maturity of more than 3 months	343,570,402,730	418,890,812,169
Interest receivable	1,090,599,413	390,315,126
Less: Allowances for expected credit loss	(437,481,667)	(413,513,995)
Total term deposit with banks	427,181,452,899	592,315,062,701
4.4 Investment in foreign securities		
Investment measured amortised cost		
Treasury bills	284,683,153,495	350,287,929,853
Treasury Notes	95,502,142,430	65,361,640,349
Coupon bonds	160,747,943,754	137,429,723,433
Interest receivable	1,874,564,663	1,498,709,319
Less: Allowances for expected credit loss	(245,845,289)	(280,477,966)
Investment measured fair value through OCI		
Treasury bills	-	-
Treasury Notes	-	-
Coupon bonds	-	-
Less: Allowances for expected credit loss	-	-
Investment measured fair value through profit or loss		
Treasury bills	-	-
Treasury Notes	-	-
Coupon securities	-	-
Coupon bonds	-	-
Total investment in securities	542,561,959,053	554,297,524,988

Nepal Rastra Bank Notes to the financial statements

As at 32 Asar 2079

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	32 Asar 2079	31 Asar 2078
4.5 Other receivables		
Receivable from Asian Clearing Union		
Other receivable	-	-
Less: Allowances for expected credit loss	-	-
Total interest and other receivable	-	-
4.6 Investment in Gold Certificates	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Investment in paper gold	55,870,042,475	44,655,278,083
Trading gold	4,351,023,730	6,477,636,202
Interest receivable on paper gold	148,374,642	237,900,605
Total investment in gold certificates	60,369,440,847	51,370,814,890
Details disclosure regarding the investment in gold is provided in Note 5.1		
4.7 Investment in Government securities	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Investment in treasury bills	15,067,960,116	15,460,827,981
Investment in bond	36,422,088,576	41,273,125,452
Investment in Government bond issued for IMF related liabilities	2,280,557,961	2,280,557,961
Interest receivable	692,450,905	720,055,327
Less: Allowances for expected credit loss	-	-
Total investment in Government securities	54,463,057,558	59,734,566,721
4.8 Investment in bonds & term deposit	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Investment in corporate bonds	-	-
Term deposit with Bank and Financial Institutions	6,158,744,000	5,130,162,000
Interest receivable	125,123,905	74,580,707
Less: Allowances for expected credit loss	(59,901,930)	(59,756,248)
Total fixed deposit with Bank and Financial Institutions	6,223,965,975	5,144,986,459
4.9 Advances and receivables from Government	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Overdraft provided to Government	-	-
Advance payment to Government	1,460,000,000	1,460,000,000
Receivable from Government against payment to IMF	-	-
Advance to project/fund operated by Government	-	-
Less: Allowances for expected credit loss	-	-
Total advance to Government	1,460,000,000	1,460,000,000

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 32 Asar 2079

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.10 Loan and advances to bank and financial institutions	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Standing liquidity facility	158,102,500,000	-
Refinance	111,961,238,775	122,703,932,366
Lender of last resort	-	-
Securities purchased under repurchase agreement	-	-
Other loans to BFIs	118,622,225	125,000,000
Interest receivable	1,555,565,894	1,136,108,545
Less: Allowances for expected credit loss	(15,330,530)	(16,735,281)
Total Loan and advances to bank and financial institutions	271,722,596,364	123,948,305,630
4.11 Other loan and advances	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Staff loans	7,253,368,196	4,927,921,951
Less: Amortization	(1,244,125,062)	(661,783,372)
Pension advance	2,284,770,378	2,597,864,646
Travelling advances to staff	2,493,108	854,010
Advance for construction	514,643,797	1,222,258,881
Staff endowment policy advance	7,626,642	8,907,350
Other advance	21,877,821	1,687,624,220
Interest receivable	1,745,232	1,113,365
Less: Allowances for expected credit loss	-	-
Total other loan and advances	8,842,400,112	9,784,761,051
4.12 Equity investment	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Investment in equity instruments measured at fair value through OCI		
Cost price	697,947,274	697,947,274
Fair Value Changes	3,094,997,506	2,450,514,736
Total equity investment	3,792,944,780	3,148,462,010
Details disclosure regarding the equity investment is provided in Note 5.6.5		
4.13 Other receivables	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Dividend receivable	-	35,596,721
Sundry debtors	8,796,017	8,462,593
Deposits	1,486,138	1,481,138
Other receivables	1,926,937	12,281,866
Less: Allowances for expected credit loss	(8,490,511)	(7,700,147)
Total interest and other receivables	3,718,581	50,122,171

Nepal Rastra Bank
Notes to the financial statements
As at 32 Asar 2079

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	32 Asar 2079	31 Asar 2078
4.14 Gold and silver assets		
Gold held in reserve at cost	27,351,269	27,351,269
Silver held in reserve at cost	20,658,886	20,658,886
Changes in fair value	27,596,885,382	29,313,038,553
Total gold and silver assets	27,644,895,537	29,361,048,708
Details disclosure regarding the gold and silver assets is provided in Note 5.1		
4.15 Inventories		
Gold stock	2,015,809,480	1,691,268,802
Silver stock	59,611,969	53,768,750
Coin stock	139,155,154	31,490,826
Numismatic stock	3,782,171	12,581,687
Other metal stock	31,285,014	22,485,498
Dispensary stock	422,428	453,799
Gross inventories	2,250,066,216	1,812,049,362
Less: Write down of inventories to net realiable value		
Coin stock	(22,465,540)	(22,465,540)
Other metal stock	(8,716,000)	(8,716,000)
Net inventories	2,218,884,676	1,780,867,822

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 32 Asar 2079

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.16 Property, Plant and equipment

Please see accounting policy in Note 3.7. The details are given as below:

Particulars		Land	Building	Computer & Accessories	Vehicles	Machinery Equipment	Office Equipment	Furniture and Fixture	Other Assets	Right of Use Assets	Capital Work in Progress	Total Assets
Depreciation Rate			3%-20%	20%	20%-25%	20%	20%	10%	20%			
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2077	193,834,552	837,320,420	240,115,865	451,454,120	121,983,298	179,252,253	64,150,247	5,816,750		1,827,915,628	3,921,843,133
	Addition during the Year	-	55,459,923	54,400,083	98,600,000	1,809,134	11,040,697	1,439,941	287,137	133,287,846	509,297,681	865,622,442
	Disposal/Write Off/Adjustment	(861,400)	(107,531,567)	(20,630,503)	(11,936,885)	(4,007,541)	(12,106,253)	(829,180)	(4)		(14,217,070)	(172,120,403)
	Balance as on 31st Asar 2078	192,973,152	785,248,776	273,885,445	538,117,235	119,784,891	178,186,697	64,761,008	6,103,883	133,287,846	2,322,996,239	4,615,345,172
Accumultaed Depreciation	Balance as on 1st Sawan 2077	-	351,824,044	166,063,923	217,043,072	106,786,924	123,963,685	27,470,409	4,932,831		-	998,084,888
	Depreciation for the Year	-	24,231,546	31,455,551	71,707,328	4,895,830	19,585,750	5,099,477	234,539	7,625,312	-	164,835,333
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	(34,485,832)	(20,222,050)	(9,765,850)	(4,007,530)	(11,842,047)	(829,169)	-		-	(81,152,478)
	Balance as on 31st Asar 2078	-	341,569,758	177,297,424	278,984,550	107,675,224	131,707,388	31,740,717	5,167,370	7,625,312	-	1,081,767,743
Net Book Value as on 31st Asar 2078		192,973,152	443,679,018	96,588,021	259,132,685	12,109,667	46,479,309	33,020,291	936,513	125,662,534	2,322,996,239	3,533,577,429
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2078	192,973,152	785,248,776	273,885,445	538,117,235	119,784,891	178,186,697	64,761,008	6,103,883	133,287,846	2,322,996,239	4,615,345,172
	Addition during the Year	167,650,000	77,321,691	66,938,574	163,065,462.49	216,992,583.32	17,127,332.15	8,285,131.52	60,000.00	1,629,764	782,721,623	1,501,792,161
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	(6,280,248)	(19,013,973)	(23,930,500.00)	(195,292.45)	(8,411,553.17)	(770,003.72)	(88,104.00)		-	(58,689,674)
	Balance as on 32nd Asar 2079	360,623,152	856,290,219	321,810,046	677,252,197	336,582,182	186,902,476	72,276,136	6,075,779	134,917,610	3,105,717,862	6,058,447,659
Accumultaed Depreciation	Balance as on 1st Sawan 2078	-	341,569,758	177,297,424	278,984,550	107,675,224	131,707,388	31,740,717	5,167,370	7,625,312	-	1,081,767,743
	Depreciation for the Year	-	24,103,401	37,761,816	93,597,643.24	4,714,481.06	19,200,698.34	5,330,059.47	268,213.37	37,064,068		222,040,380
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	(3,582,208)	(17,424,709)	(22,473,823.35)	(199,039.45)	(8,340,384.94)	(769,137.81)	-			(52,789,303)
	Balance as on 32nd Asar 2079	-	362,090,951	197,634,531	350,108,370	112,190,666	142,567,701	36,301,639	5,435,583	44,689,380	-	1,251,018,821
Net Book Value as on 32nd Asar 2079		360,623,152	494,199,268	124,175,515	327,143,827	224,391,516	44,334,775	35,974,497	640,196	90,228,230	3,105,717,862	4,807,428,838

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 32 Asar 2079

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.17 Intangible Assets

Please refer accounting policies in Notes 3.8. The details of balance are as follows:

Particulars	Computer Software			Capital Work in Progress	Total Intangible Assets	
	Useful Life Defined by Contractual Agreements	Other Useful Life				
Amortisation Rate		20%	10%			
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2077	2,521,595	20,381,923	241,450,624	-	264,354,141
	Addition during the Year	-	3,291,044	834,375	-	4,125,419
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	-	-	-	-
	Balance as on 31st Asar 2078	2,521,595	23,672,967	242,284,999	-	268,479,560
Accumulated Amortisation	Balance as on 1st Sawan 2077	1,953,324	11,403,741	164,806,085	-	178,163,150
	Depreciation for the Year	252,530	2,066,208	24,135,372	-	26,454,110
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	-	-	-	-
	Balance as on 31st Asar 2078	2,205,854	13,469,949	188,941,457	-	204,617,260
Net Book Value as on 31st Asar 2078	315,741	10,203,018	53,343,542	-	63,862,300	
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2078	2,521,595	23,672,967	242,284,999	-	268,479,561
	Addition during the Year	7,845,816	2,748,759	1,587,286	-	12,181,861
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	-	-	-	-
	Balance as on 32nd Asar 2079	10,367,411	26,421,726	243,872,285	-	280,661,422
Accumulated Amortisation	Balance as on 1st Sawan 2078	2,205,854	13,469,949	188,941,457	-	204,617,260
	Depreciation for the Year	681,549	2,784,386	24,250,882	-	27,716,817
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	-	-	-	-
	Balance as on 32nd Asar 2079	2,887,403	16,254,335	213,192,339	-	232,334,077
Net Book Value as on 32nd Asar 2079	7,480,008	10,167,391	30,679,946	-	48,327,345	

4.18 Other Assets

Particulars	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Deferred Employees Benefits	1,244,125,062	661,783,372
Project Assets	-	-
Prepaid expense	80,438,520	81,417,937
Other Assets	-	-
Total	1,324,563,582	743,201,309

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 32 Asar 2079

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.19	Deposit of bank and financial institutions	32 Asar 2079	31 Asar 2078
	Foreign Currency		
	Deposit of commercial banks	10,556,040,520	12,760,473,479
	Deposit of development banks	27,253,242	43,062,122
	Deposit of finance companies	214,217	21,427
	Deposit of microfinance financial institutions	-	-
	Total foreign currency deposit	10,583,507,979	12,803,557,028
	Local Currency		
	Deposit of commercial banks	170,164,694,523	216,921,403,381
	Deposit of development banks	13,537,692,545	13,959,929,689
	Deposit of finance companies	3,427,670,355	4,358,887,485
	Deposit of microfinance financial institutions	1,713,233,904	1,587,148,111
	Total local currency deposit	188,843,291,327	236,827,368,666
	Total deposit of bank and financial institutions	199,426,799,306	249,630,925,694
4.20	IMF related liabilities	32 Asar 2079	31 Asar 2078
	Foreign Currency		
	Special Drawing Right allocation	36,560,642,669	11,562,630,914
	Interest bearing loans	-	-
	Interest payable	55,291,694	1,203,863
	Total foreign currency IMF related liabilities	36,615,934,363	11,563,834,777
	Local Currency		
	IMF account no.1	11,461,367,826	11,461,453,112
	IMF account no.2	974,584	889,298
	Total local currency IMF related liabilities	11,462,342,410	11,462,342,410
	Total IMF related liabilities	48,078,276,773	23,026,177,187
	Details disclosure regarding the financial position on IMF is provided in Note 5.14		
4.21	Deposit of Government	32 Asar 2079	31 Asar 2078
	Deposit of Central Government	93,700,782,670	30,349,572,646
	Deposit of Province Government	103,214,201,325	94,125,038,969
	Deposit of Local Authorities	28,591,870,709	85,103,262,711
	Total deposit of Government	225,506,854,704	209,577,874,326
4.22	Deposit of other institutions	32 Asar 2079	31 Asar 2078
	Deposit of public enterprises	1,526,933,362	1,463,111,400
	Deposit of Government for Interest Subsidy & Subsidies Loan	10,252,337,011	8,363,985,597
	LC margin deposit	6,660,204,983	8,930,427,943
	Deposit of other organisations	478,057,828	664,662,701
	Total deposit of other institutions	18,917,533,184	19,422,187,641

Nepal Rastra Bank
Notes to the financial statements
As at 32 Asar 2079

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.23	Currency in Circulation	32 Asar 2079	31 Asar 2078
	Currency Issued (Denomination)		
	1	161,002,669	161,012,732
	2	185,175,836	185,270,698
	5	3,378,744,515	2,909,495,620
	10	5,375,080,190	4,511,227,900
	20	6,825,602,040	5,262,600,100
	25	57,099,800	57,140,500
	50	13,247,183,250	10,446,017,500
	100	27,002,190,700	20,740,491,200
	250	87,425,000	87,426,250
	500	132,811,776,000	150,521,259,500
	1000	443,338,720,000	488,618,058,000
	Gross Amount of Currency in Circulation	632,470,000,000	683,500,000,000
	Less: Cash at Vault of the Bank	(20,442,396,030)	(13,986,241,146)
	Net Amount of Currency in Circulation	612,027,603,970	669,513,758,854
4.23.1	Reserve against currency in circulation	32 Asar 2079	31 Asar 2078
	Foreign Treasury Bills	284,683,153,495	350,287,929,853
	Foreign Bank Balance (Including Term Deposits)	327,344,450,475	319,225,829,001
	Total	612,027,603,970	669,513,758,854
4.24	Due to bank and financial institutions	32 Asar 2079	31 Asar 2078
	Holding of NRB bond issued	-	-
	Deposit collection	-	-
	Reverse repo liabilities	-	-
	Total due to bank and financial institutions	-	-
4.25	Other liabilities	32 Asar 2079	31 Asar 2078
	Payable to Asian Clearing Union	209,544,881	964,112,683
	Deposit & Earnest money	14,535,000	13,112,740
	Unclaimed account	81,178,438	80,120,303
	Unclaimed Deposit of Bank and Financial Institutions	14,127,434	-
	Lease liabilities	94,919,661	126,738,788
	Loan from Government for project operation	75,100,000	88,050,000
	Provision for expense	78,219,219	47,035,718
	Taxes payable	71,562,444	74,527,169
	Payable to retired staff	496,042,351	680,134,692
	Other liabilities	179,163,218	450,208,995
	Total other liabilities	1,314,392,646	2,524,041,088
4.26	Pension and other employment benefits payable	32 Asar 2079	31 Asar 2078
	Pension and gratuity fund	18,979,279,196	18,789,259,309
	Less: Plan Assets for pension and gratuity fund	(18,966,513,926)	(19,438,656,973)
	Staff security fund	2,123,566,882	1,971,672,919
	Less: Plan Assets for staff security fund	(2,024,185,775)	(1,906,411,721)
	Leave encashment	1,322,973,961	956,207,913
	Staff medical fund	1,211,261,887	1,168,631,579
	Welfare Provident fund	714,135,372	649,274,118
	Total pension and other employment benefit payable	3,360,517,597	2,189,977,144

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

As at 32 Asar 2079

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.27 Reserve	32 Asar 2079	31 Asar 2078
General Reserve	63,649,012,516	55,734,193,251
Monetary Liabilities Reserve	12,170,535,702	10,749,497,291
Financial Stability Fund	8,973,021,704	7,551,983,293
Exchange Equalization Fund	196,809,068,623	162,019,920,289
Gold and Silver Equalization Reserve	48,654,180,864	49,883,384,792
Net Cumulative Surplus Fund	1,384,411,112	1,360,864,592
Development Fund	57,095,989,244	51,595,989,244
Banking Development Fund	1,601,941,806	1,601,941,806
Development Finance Project Mob. Fund	300,387,474	291,144,361
Mechanisation Fund	1,891,316,414	1,891,316,414
Scholarship Fund	61,594,504	61,594,504
Mint Development Fund	1,097,712,943	1,097,712,943
Gold Replacement Fund	2,356,917,187	1,942,421,510
Rural Self Reliance Fund	253,400,000	253,400,000
Rural Self Reliance Fund (Administration Expense Reimbursement Fund)	51,286,791	57,664,566
Actuarial Gain Reserve	2,920,541,212	2,402,077,192
Fair Value Reserve for Equity Instruments	3,118,109,820	2,481,127,051
Impact on Retained Earning due to ECL & Lease	-	(646,586,820)
Total Reserves	402,389,427,916	350,329,646,279

4.27 (a) Appropriation of Net Profit/(Loss)

Particulars	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Net Income/(Expenditure) for the year	63,136,159,412	32,551,538,659
Foreign Exchange Gain/(Loss) - Unrealised	(34,789,148,334)	(8,192,211,285)
Net Gold and Silver Revaluation Gain/(Loss)	1,229,203,928	(2,934,500,765)
Transfer from Fair Value Reserve	-	2,657,128,858
Transfer to Fair Value Reserve	(636,982,769)	(1,013,951,526)
Transfer to Actuarial Reserve	(518,464,020)	(1,008,028,980)
Surplus/(Deficit) Due to Changes in Accounting Policies	(646,586,820)	(1,078,225,216)
Surplus Available for Distribution	27,774,181,397	20,981,749,745
Less: Appropriations		
General Reserve	(7,914,819,265)	(6,608,900,534)
Monetary Liability Reserve	(1,421,038,411)	(967,823,509)
Financial Stability Fund	(1,421,038,411)	(967,823,509)
Development Fund	(5,500,000,000)	(4,650,000,000)
Development Finance Project Mobilisation Fund	(9,243,113)	(8,056,486)
Gold Replacement Fund	(414,495,677)	(1,099,822,926)
Net Cumulative Surplus Fund	(23,546,520)	(17,676,108)
Balance Payable to Government of Nepal	11,070,000,000	6,661,646,673

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

For the year ended 32 Asar 79

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.28 Interest income on foreign currency financial assets	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Interest income on term deposit	4,098,540,617	4,520,451,958
Interest income on treasury bills	10,836,988,704	10,106,101,819
Interest income on fixed income securities	3,729,279,902	2,869,601,735
Interest income on SDR holdings	64,405,013	1,965,983
Other FCY interest income	-	-
Total	18,729,214,236	17,498,121,495
4.29 Interest expense on foreign currency financial liabilities	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Interest on SDR Allocation	89,806,652	8,566,249
Interest on interest bearing loans	-	-
Other interest expense	3,541,438	1,232,511
Total	93,348,090	9,798,760
4.30 Interest income on local currency financial assets	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Interest income on Treasury Bills	1,352,316,775	694,888,739
Interest income on Government bonds	1,475,518,611	1,552,061,630
Interest income on Refinance	3,329,427,792	1,549,940,717
Interest income on Standing Liquidity Facility and Repo	8,255,008,441	210,550,286
Other LCY interest income	547,684,726	437,465,813
Total	14,959,956,345	4,444,907,185
4.31 Interest expense on local currency financial liabilities	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Interest expense on Deposit Collection	-	-
Interest expense on Reverse Repo	-	-
Interest expense on NRB Bond	-	-
Interest expense on Lease Liabilities	5,647,920	1,497,624
Other interest expense	67,698,527	113,223,318
Total	73,346,447	114,720,942

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

For the year ended 32 Asar 79

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

	32 Asar 2079	31 Asar 2078
4.32 Fee and commission income	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Commission Income	98,281,956	80,850,535
Letter of credit commission	807,049	1,113,682
RTGS fee	15,909,438	10,078,304
Total	114,998,443	92,042,521
4.33 Net gold trading income	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Gain or loss on sale of trading gold	155,757,112	147,243,754
Gain or loss on revaluation of trading gold	(508,199,266)	(72,427,150)
Total	(352,442,154)	74,816,604
4.34 Other income	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Income from Mint (Sale of Coin)	66,317	54,026
Gain from Sale of Precious Metals and Coins	258,738,565	952,642,658
Provisions written back	7,500,000	3,375,258
Fine/Penalty Charge	6,842,443	14,253,517
Profit/(Loss) on Sale of Investment Securities	-	(181,325,100)
Profit/loss on Sale of Assets	5,609,057	1,745,456
Dividend Income	93,199,596	65,036,629
Project Income/(Loss)	9,243,113	8,056,486
Grant Income	-	123
Miscellaneous income	107,683,604	76,523,048
Total Other Income	488,882,695	940,362,101
4.35 Fee and commission expense	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Agency commission and service charges	22,128,886	98,371,004
Other fee and commission expense	22,669,930	1,969,655
Total	44,798,816	100,340,659

Nepal Rastra Bank
Notes to the financial statements
For the year ended 32 Asar 79

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.36 Allowance for ECL (loss)/gain on financial assets

	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Cash & Bank Balance	(1,565,795)	563,906
Investment in Securities	34,632,677	24,987,703
Term Deposit	(24,113,354)	(87,380,733)
Loans and advances to BFIs	1,404,751	(15,698,128)
Other Receivables	(790,364)	(1,704,348)
Total	9,567,915	(79,231,600)

The details of movement and stagewise information on allowance for expected credit loss/gain is further disclosed in note no. 5.6.1.

4.37 Personnel expenses

	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Salary	684,043,299	627,870,663
Allowances	802,801,948	635,209,443
Provident Fund Contribution	68,404,330	62,787,066
Staff Welfare Provident Fund Contribution	713,764,926	650,530,482
Pension & Gratuity Expense	392,190,599	316,285,188
Staff Security Expense	119,762,350	75,066,772
Staff Leave Compensation	386,461,714	144,221,939
Staff Medical Fund Contribution	95,473,268	117,785,852
Amortisation of deferred employees benefits	99,496,424	72,750,541
Others	20,267,520	13,770,963
Total	3,382,666,378	2,716,278,909

Nepal Rastra Bank

Notes to the financial statements

For the year ended 32 Asar 79

(all amounts in Nepalese Rupees unless otherwise stated)

4.38 Administrative expenses	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Directors Fees and Expenses	6,679,397	6,094,836
Mint Expenses	152,468,830	1,593
Security charges	241,851,335	61,258,332
Fund Transfer Expense	32,906,634	38,300,267
Travelling Expenses	163,607,065	47,651,435
Insurance Charges	106,420,694	122,602,657
Repair & Maintenance	37,199,665	22,950,679
Banking Promotion	53,482,886	28,919,160
Audit Fees and Expenses	25,205,945	2,553,977
Utilities Expenses	50,241,502	40,075,100
Postal and Communication Expenses	20,542,105	19,291,693
House Rent	2,101,095	36,987,291
Training Seminar and Membership	48,339,150	52,490,939
Expenses on Miscellaneous Assets	9,184,840	4,685,616
Consumable Expenses	20,183,154	11,944,942
Books and Periodicals	11,417,733	8,069,328
Software Annual Maintenance Charges	101,021,913	112,725,437
Meeting Fee and Expense	41,513,895	23,752,498
Advertisement	10,680,950	11,529,373
Wages	59,182,218	47,614,287
Miscellaneous Expenses	114,469,396	54,208,240
Total	1,308,700,402	753,707,680
4.39 Depreciation, amortisation and impairment	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Depreciation on Property & Equipment	185,084,861	157,210,020
Impairment of Property & Equipment	4,296,516	73,184,735
Amortisation of intangible assets	27,610,997	26,454,110
Impairment of intangible assets	-	-
Depreciation on Right of Use Assets	37,064,068	7,625,312
Total	254,056,442	264,474,177

Nepal Rastra Bank

Notes Forming Part of Financial Statements

Fiscal Year 2078/79(2021-22 AD)

5. Significant Disclosures

5.1. Gold and Silver

The bank has been holding gold and silver for reserve purpose as well as for minting purpose. The gold and silver held for reserve purpose, being the financial assets, has been measured at fair value and the gold and silver held for minting purpose, being the inventories of the bank, has been measured at lower of cost or net realizable value.

The gold and silver measured at fair value along with its quantity is as follows:

Particulars	As on 32 nd Asar 2079		As on 31 st Asar 2078	
	Weight (Kg)	Total Fair Value (NRs.)	Weight (Kg)	Total Fair Value (NRs.)
Investment in Paper Gold	7,280.53515	55,691,575,757	5,863.058408	44,655,278,083
Trading gold	566.99	4,351,023,730	850.485	6,477,636,202
Gold held in reserve	1,953.66	15,711,350,608	1,953.662100	15,610,737,010
Silver held in reserve	121,522.86	11,933,544,929	121,522.860782	13,750,311,697
Total		87,687,495,024	74,016,326,790	80,493,962,992

Fair value for investment in paper gold; and gold and silver held at reserve is determined based on the closing rate prevailing in London Bullion and Metal Association; and Nepal Gold & Silver Dealer's Association respectively. For gold physically held with the bank, the rate for Fine Gold (9999) has been considered for the purpose of fair value.

Minting Division of the bank has held gold and silver for minting purpose and is treated as inventories kept for further processing/minting. The inventories are measured at lower of cost or net realizable value. The gold and silver held by the bank as inventories which is measured at cost or net realizable value whichever is lower is as follows:

Particulars	As on 32 nd Asar 2079		As on 31 st Asar 2078	
	Weight (Kg)	Value (NRs.)	Weight (Kg)	Value (NRs.)
Gold held in Stock	834.6871	2,015,809,480	564.35500	1,691,268,802
Silver held in Stock	3,007.31635	59,611,969	3,037.37785	53,768,750
Total		2,075,421,449		1,745,037,552

5.2. Year-end Exchange Rates

The year-end exchange rates of Nepalese Rupees for major currencies used for reinstating the balances of foreign currency assets and liabilities were as per below.

S.N.	Currency	Current Year 78-79	Previous Year 77.78
1	US Dollar	127.51	119.04
2	UK Pound Sterling	150.86	164.83
3	Euro	128.19	140.39
4	Swiss Franc	130.17	129.53
5	Australian Dollar	86.15	88.67

6	Canadian Dollar	97.52	95.21
7	Singapore Dollar	90.9	87.8
8	Japanese Yen	0.919	1.77
9	Chinese Yuan	18.88	18.4
10	Saudi Arabian Riyal	33.96	31.74
11	Qatari Riyal	34.71	32.69
12	Thai Baht	3.48	3.64
13	UAE Dirham	34.72	32.41
14	Malaysian Ringgit	28.66	28.34
15	South Korean Won	0.0962	0.1036
16	Swedish Kroner	12.1	13.75
17	Danish Kroner	17.22	18.88
18	Hong Kong Dollar	16.24	15.33
19	Kuwait Dinar	413.95	395.76
20	Bahrain Dinar	338.25	315.75
21	SDR	167.34	169.79
22	Indian Rupees	1.60	1.60

5.3. Related Parties Disclosure

5.3.1. Key Management Personnel

The key management personnel are those persons having authority and responsibility of planning, directing and controlling the activities of the entity, directly or indirectly including any director. The key management of the Bank includes members of its Board of Directors and Special Class Officers (Executive Directors). The name of the key management personnel who were holding various positions in the office during the year were as follows:

S.N.	Name	Post	Date	Remarks
1	Mr. Maha Prasad Adhikari	Governor	2076.12.24	
2	Mr. Krishna Hari Pushkar	Finance Secretary	2079.05.01	
3	Mr. Madhu Kumar Marasini	Finance Secretary	2078.04.18	Discharge of position w.e.f. 2079.04.06
4	Mr. Sishir Kumar Dhungana	Finance Secretary	2076.11.01	Discharge of position w.e.f. 2078.04.17
5	Dr. Neelam Dhungana (Timsina)	Deputy Governor	2077.11.25	
6	Mr. Bam Bahadur Mishra	Deputy Governor	2077.11.25	
7	Mr. Chinta Mani Siwakoti	Board Member	2079.02.06	
8	Mr. Shankar Prasad Acharya	Board Member	2079.02.06	
9	Dr. Sri Ram Poudyal	Board Member	2074.01.03	Discharge of position w.e.f. 2079.01.03
10	Mr. Ramjee Regmi	Board Member	2074.01.03	Discharge of position w.e.f. 2079.01.03
11	CA. Dr. Suvod Kumar Karn	Board Member	2075.01.11	
12	Mr. Bhuban Kadel	Executive Director	2072.12.03	Retired w.e.f 2078.09.10
13	Dr. Nephil Matangi Maskay	Executive Director	2073.01.12	
14	Mr. Dev Kumar Dhakal	Executive Director	2074.12.14	
15	Mr. Mukunda Kumar Chhetri	Executive Director	2074.12.14	
16	Mr. Pitambar Bhandari	Executive Director	2074.12.14	
17	Mr. Rishikesh Bhatta	Executive Director	2075.05.12	
18	Mr. Pradeep Raj Poudyal	Executive Director	2075.06.18	
19	Dr. Gunakar Bhatta	Executive Director	2075.07.06	
20	Mr. Naresh Shakya	Executive Director	2076.02.31	

21	Mr. Suman Kumar Adhikari	Executive Director	2076.03.11	
22	Dr. Prakash Kumar Shrestha	Executive Director	2076.03.11	
23	Mr. Revati Prasad Nepal	Executive Director	2076.10.13	
24	Mr. Ramu Poudel	Executive Director	2077.01.12	
25	Mr. Vishrut Thapa	Executive Director	2077.01.12	
26	Mr. Ram Bahadur Manandhar	Executive Director	2077.01.12	
27	Mr. Dayaram Sharma	Executive Director	2078.06.19	
28	Mr. Tulashi Prasad Ghimire	Executive Director	2078.06.19	
29	Mr. Guru Prasad Paudel	Executive Director	2078.09.23	
30	Mr. Bimal Raj Khanal	Executive Director	2078.12.01	

The transactions, if any, with director-related or key management personnel – related entities occurred in the normal course of NRB's operations were conducted as arm's length transactions.

i. *Transactions with Key Management Personnel*

In addition to salaries, non- cash benefits (Vehicle Facility, Accommodation Facility to governor) were provided to special class officers and the executive Board members. Governor and Deputy Governors are also entitled to post employee benefits. The data relating to total compensation paid to key management personnel were as follows:

Particulars	Current Year (NRs.)	Previous Year (NRs.)
Short term employee benefits	87,840,213	74,688,900
Post-employment and other long term benefits	7,930,688	24,191,300
Total	95,770,901	98,880,200

Other transactions with the Key Management Personnel and the status of yearend balances with them were as per below.

Particulars	Current Year(NRs.)	Previous Year(NRs.)
Meeting Fees/ Incidental Expenses to Directors	13,196,311	12,236,904
Loan Facilities	123,836,979	108,305,819

ii. *Salary, Benefits and Other Facilities of Board Members*

Board Members are entitled for meeting allowance of NRs.9,000 per meeting (increased with effect from 1st Manghir 2078 from existing amount of Nrs.5,000 per meeting). In addition, non-executive board members are entitled for fuel, vehicle repair, telephone, newspaper, internet, driver facility, and medicine facilities. Details of such salary, benefits and other facilities provided to executive as well as non-executive board members for FY 2078/79 are provided below:

S.N.	Name	Post	Salary	Board Meeting Allowance	Other Allowances & Facilities
1	Mr. Maha Prasad Adhikari	Governor	1,418,400	305,000	3,181,855
2	Mr. Krishna Hari Pushkar	Finance Secretary	-	-	-
3	Mr. Madhu Kumar Marasini	Finance Secretary	-	258,000	485,425
4	Mr. Sishir Kumar Dhungana	Finance Secretary	-	10,000	31,238
5	Dr. Neelam Dhungana (Timsina)	Deputy Governor	1,269,600	273,000	2,717,513
6	Mr. Bam Bahadur Mishra	Deputy Governor	1,269,600	296,000	2,636,417
7	Mr. Chinta Mani Siwakoti	Board Member	-	90,000	35,564
8	Dr. Shankar Prasad Acharya	Board Member	-	90,000	23,412
9	Dr. Sri Ram Poudyal	Board Member	-	206,000	1,132,354
10	Mr. Ramjee Regmi	Board Member	-	215,000	362,019
11	CA. Dr. Suvod Kumar Karn	Board Member	-	152,000	695,516
TOTAL			3,957,600	1,895,000	11,301,311

5.3.2. Government of Nepal

The bank, being the Central Bank of Nepal, was incorporated under Nepal Rastra Bank Act, 2012 and the Government of Nepal (GON) is the controlling body of the bank holding 100% of its capital.

i. Transactions with Government of Nepal

The transaction with GON and the status of yearend balances with GON is as follows:

Particulars	Current Year(NRs.)	Previous Year(NRs.)
Transactions during the year		
Commission Income received from GON	117,802,422	78,093,958
Payment made to GON from surplus (As per Financial Statement of Previous Year)	5,000,000,000	6,000,000,000
Adjustment of Receivable from Surplus Payable to Government	1,661,646,673	-
Balances at the year end		
Deposit from GON	225,506,854,704	209,577,874,327
Receivable from GON on sales of shares of CIT	-	1,661,646,673
Advance to GON for Business Continuity Loan	1,460,000,000	1,460,000,000
Investment in Treasury Bills (GON)	15,067,960,116	15,460,827,981
Investment in Bonds (GON)	35,698,245,536	43,369,513,412
Investment in Saving Certificates (GON)	3,004,401,000	184,170,000
Interest and Commission Receivable	428,944,464	447,298,511

ii. Government of Nepal Treasury Position

Balance of Government of Nepal as of 32nd Asar 2079 as per the records of the bank was a surplus balance of NRs. 225,506,854,704 (PY NRs. 209,577,874,327). The balance is yet to be confirmed by Comptroller General's office of GON. However, based on past experience management believes that difference if any, between records of the bank and Comptroller General's office shall be insignificant and will not have material impact on financial position.

5.4. Inter-Office Transactions

There is no any net balance of at the end of the year on inter-office transactions. There was balance of NRs. 6,972,436 at the end of previous year. It was presented as general account under the accounts head "Other liabilities"

5.5. Assets Received in Grant

The various assets received as grant under the Financial Sector Restructuring Project (phase I and II) was valued at NRs. 11,585,586, out of which there was a written down balance of NRs. 7 (PY NRs.123) at the year end. During the year, no grant assets were received.

5.6. Financial Instruments

Financial Risk Management–Overview

Risk Management Framework

The Bank's Board of Directors has the overall responsibility for the establishment and oversight of the Bank's Risk Management Framework. The Board of Directors has formed the Risk Management Committee, which is responsible for developing and monitoring the Bank's risk management policies. The committee reports regularly to the Board of Directors about its activities.

The Bank's risk management policies are established to identify and analyze the risk faced by the Bank, set appropriate risk limits and control, and monitor risks and adherence to the limit. Risk management policies and systems are reviewed regularly to reflect the changes in market conditions and the Bank's activities. The Bank through its training and management standards and procedures, aims to develop a disciplined and constructive control environment in which all employees understand their roles and obligations.

The Bank's Audit Committee oversees how the management monitors compliance with the Bank's risk management policies and procedures and reviews the adequacy of the risk management framework in relation to the risks faced by the Bank. The Audit Committee is assisted in its oversight role by Internal Audit Department. Internal Audit Department undertakes both regular and ad hoc review of risk management controls and procedures, the results of which are reported to the Audit Committee.

The Bank has exposure to the following risk arising from financial instruments

- A. Credit Risk
- B. Liquidity Risk
- C. Market Risk

5.6.1. Credit Risk

Credit Risk is risk of financial loss to a party if a customer or counterparty to a financial instrument fails to meet its contractual obligation. The Bank's credit risk in relation to a financial instrument is the risk that its customer or counter party fails to discharge its obligation in accordance with agreed terms and cause the Bank to incur a financial loss. The Bank's credit risk arises principally from the Bank's investment securities and receivable from customers. The credit risk in the bank's foreign exchange reserve is monitored and reviewed by using credit limits based on credit ratings by international rating agency.

5.6.1.1. Exposure to Credit Risk

The maximum exposure to credit risk at the year end was as follows:

a) By Nature of Assets

Particulars	32 Asar 2079	31 Asar 2078
Foreign currency financial assets		
Cash and balances with banks	88,961,585,354	101,063,328,870
Derivative financial assets	-	-
IMF related assets	25,568,182,155	419,318,478
Term deposit with foreign banks	427,181,452,899	592,315,062,701
Investments in foreign securities	542,561,959,053	554,297,524,988
Other receivables	-	-
Total foreign currency financial assets	1,084,273,179,461	1,248,095,235,037
Local currency financial assets		
Balances with banks	10,736,269	14,590,238
Investment in Government securities	54,463,057,558	59,734,566,721
Investment in bonds & term deposit	6,223,965,975	5,144,986,459
Advances and receivable from Government	1,460,000,000	1,460,000,000
Loan and advances to bank and financial institutions	271,722,596,364	123,948,305,630
Other loan and advances	8,842,400,112	9,784,761,051
Equity investment	3,785,444,780	3,148,462,010
Other receivables	3,718,581	50,122,171
Total local currency financial assets	346,511,919,639	203,285,794,280
Total financial assets	1,430,785,099,100	1,451,381,029,317

b) By Geographical Region

Particulars	As on 32.03.2079	As on 31.03.2078
Australia	149,189,220	239,365,362
Bahrain	60,104,668,182	83,660,754,789
Belgium	214,765,363	34,623,447
Canada	189,708,637	1,177,566,907
China	163,223,012,167	139,317,808,059
Germany	333,597,791	1,154,619,775
Hong kong	76,923,993,303	138,587,634,347
India	267,968,611,393	313,266,303,335
Japan	1,468,220,102	590,574,355
Malaysia	81,941,701	826,642,818

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय विवरण

Qatar	48,424,063,658	44,310,709,967
Singapore	120,663,083,782	207,743,823,594
Switzerland	83,646,412,869	48,064,567,740
Thailand	99,936,620	89,087,891
U.A.E.	48,903,638,343	89,871,086,931
United Kingdom	3,419,126,118	3,685,087,875
USA	189,344,669,958	166,065,913,829
Nepal	366,404,682,299	213,482,648,618
Total	1,431,563,321,506	1,452,168,819,637
<i>Less: Expected Credit Loss</i>	<i>(778,222,406)</i>	<i>(787,790,320)</i>
Grand Total	1,430,785,099,100	1,451,381,029,317

c) By Nature of the Entity

Particulars	As on 32.03.2079	As on 31.03.2078
Bank for International Settlement	278,005,714	12,140,538,950
Central Banks	133,827,660,604	53,947,909,111
Foreign Commercial Banks	458,620,361,410	617,597,852,556
International Monetary Fund	25,568,182,155	419,318,478
Foreign Government	446,864,429,324	554,580,551,924
Domestic Banks and FIs	277,892,091,523	129,054,829,916
Government of Nepal	55,945,363,564	60,747,268,209
Equity Instruments	3,792,944,780	3,148,462,010
Other Parties	28,774,282,431.67	20,532,088,483.01
Total	1,431,563,321,506	1,452,168,819,637
<i>Less: Expected Credit Loss</i>	<i>(778,222,406)</i>	<i>(787,790,320)</i>
Grand Total	1,430,785,099,100	1,451,381,029,317

d) By Credit Rating

Particulars	As on 32.03.2079		As on 31.03.2078	
	Amount (NPR)	%	Amount (NPR)	%
<u>Foreign Currency</u>				
AAA	44,297,725,251	3.10%	60,918,138,470	4.20%
AA+	181,876,615	0.01%	-	0.00%
AA	3,600,066,072	0.25%	34,623,447	0.00%
AA-	2,703,120,304	0.19%	73,519,756,760	5.07%
A+	96,027,338,448	6.71%	16,054,110,283	1.11%
A	94,187,487,648	6.58%	262,434,173,558	18.08%
A-	30,241,449,383	2.11%	7,853,388,223	0.54%
BBB+	619,445	0.00%	751,126	0.00%
BB+	26,033,176,419	1.82%	64,927,362,238	4.47%
BB	52,395,573,834	3.66%	-	0.00%
BBB-	113,795,608,139	7.95%	131,324,688,962	9.05%
Other*	621,503,635,890	43.44%	631,731,838,645	43.53%
Total	1,084,967,677,448	75.83%	1,248,798,831,711	86.04%
<i>Less: Expected Credit Loss</i>	<i>(694,497,987)</i>		<i>(787,790,320)</i>	
Grand Total-Foreign Currency Financial Assets	1,084,273,179,461		1,248,011,041,391	
<u>Local Currency</u>				
Other*	346,595,644,059	24.22%	203,369,987,926	14.01%
<i>Less: Expected Credit Loss</i>	<i>(83,724,420)</i>		<i>(84,193,645)</i>	
Total Financial Assets	1,430,785,099,100	100%	1,451,381,029,317	100%

All of the above ratings are as per S&P.

*Rating not available or rating not required as per NRB's Investment Policy

5.6.1.2. Loss Allowances for Expected Credit Loss

The bank had recognized the allowances for impairment based on Incurred Loss model as per the requirement of NAS 39: Financial Instruments: Recognition and Measurement. During the year, the bank has changed its accounting policy to recognize allowance for impairment based on Expected Credit Loss

model as per the requirement of NFRS 9: Financial Instruments. The change in models of accounting for allowances for impairment has resulted into the changes in accounting policy and has been required by NFRS 9. Impairment on financial asset is measured at the end of each reporting period and the movement in the allowances for impairment of financial assets during the year is as follows:

Particulars	Allowances for Expected Credit Loss for:					
	Cash Bank Balance	Investment in Securities	Term Deposit	Loans and advances to BFIs	Other Receivables	Total
Balance as on 31st Asar 2077	10,170,590	305,465,669	385,889,510	1,037,153	5,995,799	708,558,721
Impairment Loss Recognized	-	-	87,380,733	15,698,128	1,704,348	104,783,209
Amount Written Off	-	-	-	-	-	-
Reversal of Impairment Loss	563,906	24,987,703	-	-	-	25,551,609
Balance as on 31st Asar 2078	9,606,684	280,477,966	473,270,243	16,735,281	7,700,147	787,790,321
Impairment Loss Recognized	1,565,795	-	24,113,354	-	790,364	26,469,513
Amount Written Off	-	-	-	-	-	-
Reversal of Impairment Loss	-	34,632,677	-	1,404,751	-	36,037,428
Balance as on 32nd Asar 2079	11,172,479	245,845,289	497,383,597	15,330,530	8,490,511	778,222,406

Credit Exposure Movement-ECL Stage wise:

Allowances for Expected Credit Loss for	Balance as on 32 nd Asar 2079				Balance as on 31 st Asar 2078			
	Stage I	Stage II	Stage III	Total	Stage I	Stage II	Stage III	Total
Bank Balance	6,738,079	-	4,434,400	11,172,479	9,606,684	-	-	9,606,684
Investment in Securities	245,845,289	-	-	245,845,289	280,477,966	-	-	280,477,966
Term Deposit	438,314,376	-	59,069,222	497,383,597	414,201,021	-	59,069,222	473,270,243
Loans and advances to BFIs	15,330,529	-	-	15,330,529	16,735,281	-	-	16,735,281
Other Receivables	3,019,408	-	5,471,103	8,490,511	2,229,044	-	5,471,103	7,700,147
Total	709,247,682	-	68,974,724	778,222,406	723,249,996	-	64,540,324	787,790,320

Financial Assets are written off (either in full or partially) when there is no reasonable expectation of recovering a financial asset in its entirety or a portion thereof. This is generally the case when the Bank determines that the borrower does not have assets or sources of income that could generate sufficient cash flows to repay the amounts subject to the write-off.

5.6.1.3. Credit Quality

The credit quality of counterparty of the financial assets is assessed based on credit policy (Investment Directives) formed by the Board of Directors. Investment is made in the foreign counterparty whose credit rating is within the acceptable standard. In case of domestic investment, investment is made in the

counterparty who meets the minimum standard level set by the credit policy. An analysis of credit quality of financial assets not impaired is as follows:

Counterparties	As on 32.03.2079	As on 31.03.2078
External Credit Rating at least AAA/BBB- from credit rating agency	463,186,035,844	604,926,454,116
Non Rated Counterparties	15,243,363,806	22,784,059,132
Central Banks	133,827,660,604	53,947,909,111
Bank for International Settlement	278,005,714	12,140,538,950
Foreign Government	446,864,429,324	554,580,551,924
International Monetary Fund	25,568,182,155	419,318,478
Government of Nepal	55,945,363,564	60,747,268,209
Financial Assets with Other Counterparties:		
Party with Normal Risk	290,529,149,392	142,479,148,614
Party with High Risk	121,131,103	143,571,103
Total	1,431,563,321,506	1,452,168,819,637
<i>Less: Expected Credit Loss</i>	<i>(778,222,406)</i>	<i>(787,790,320)</i>
Grand Total	1,430,785,099,100	1,451,381,029,317

5.6.1.4. Collateral held and other credit enhancement

The Bank holds collateral and other credit enhancements against certain of its credit exposures. The following table sets out the principal types of collateral held against different types of Financial Assets.

Type of Credit Exposure	% of Exposure subject to collateral requirement		Principal type of collateral held
	2079/03/32	2078/03/31	
Securities purchased under Resale Agreement	110	110	Government Securities
Refinance to BFIs	100	100	Good Loans of BFIs
Standing Liquidity Facilities	110	110	Government Securities
Loans to Staffs	100-125	100-125	Land and Buildings, Insurance Policies, Retirement Fund Balance, and Accrued Retirement Benefits.

5.6.2. Liquidity Risk

Liquidity Risk is the risk that the Bank will encounter difficulty in meeting the obligation associated with the financial liabilities that are settled by delivering cash or other financial assets. The Bank's approach to managing liquidity risk is to ensure as far as possible, that it will always have sufficient liquidity to meet its liabilities when due, provide finance to maintain liquidity in financial market and provide for foreign exchange to finance import of the country under both the normal and stressed conditions, without incurring unacceptable losses or risking damage to the Bank reputation. In order to control liquidity risk, the bank has maintained sufficient balance in the current account with other central banks, demand and call deposit with foreign banks and investment in highly liquid securities. The Bank maintains cash and cash equivalents and other highly marketable securities in excess of expected cash flows on financial liabilities and other obligation.

Further, the bank has credit arrangement for Rapid Credit Facilities (RCF) and Extended Credit Facilities (ECF) provided by International Monetary Fund in case of stressed condition like deficit of Balance of Payment of the country. The Government of Nepal provides credit facility to the Bank in case of financial crisis.

5.6.2.1. Assets Held for Managing Liquidity Risk

The Bank holds a diversified portfolio of cash, balances with foreign banks and high-quality highly-liquid securities to support payment obligations and contingent funding in a stressed market environment. The Bank's assets held for managing liquidity risk comprise:

- Cash and balances with foreign banks in the form of demand and call deposit
- Balance with foreign central banks and banks for international settlement
- Investment in Government of Nepal and foreign Governments' bonds and other securities that are readily acceptable in repurchase agreements with central banks; and
- A secondary source of liquidity in the form of highly liquid instruments in the Bank's trading portfolios.

5.6.2.2. Maturity Profile of Financial Assets and Financial Liabilities

The followings are the remaining contractual maturities and other forms of financial assets and financial liabilities at the end of the reporting period:

Current Year Figures (NRs.)

Particulars	Contractual and Other Cash Flows					
	Carrying Amount	upto 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Year	More than 3 Year
Foreign currency financial assets						
Cash and balances with banks	88,961,585,354	88,961,585,354				-
Derivative financial assets						-
IMF related assets	25,568,182,155	25,568,182,155				-
Term deposit with foreign banks	427,618,934,566	65,092,581,836	18,955,950,000	343,570,402,730		
Investments in foreign securities	542,807,804,342	35,217,297,585	275,309,069,955	56,186,876,000	121,405,479,352	54,695,254,862
Other receivables					-	-
Total foreign currency financial assets	1,084,956,506,417	214,839,646,930	294,265,019,955	399,757,278,730	121,405,479,352	54,695,254,862
Local currency financial assets						
Balances with banks	10,736,269	10,736,269				-
Investment in Government securities	54,463,057,558	2,064,250,105	12,620,943,551	9,950,350,049	16,829,064,885	12,998,448,967
Investment in bonds & term deposit	6,223,965,975	348,565,975		5,875,400,000		-
Advances and receivable from Government	1,460,000,000				1,460,000,000	
Loan and advances to bank and financial institutions	271,722,596,364			271,722,596,364		
Other loan and advances						
Staff Loan	6,009,243,134	186,887,461	354,545,345	721,109,176	841,294,039	3,905,407,113
Pension Advance	2,284,770,378	29,702,015	45,695,408	2,741,724	333,119,521	1,873,511,710
Travelling advances to staff	2,493,108	2,493,108				
Staff endowment policy advance	7,626,642	7,626,642				
Other advance	21,877,821	21,877,821				
Interest Receivable	1,745,232	1,745,232				
Equity investment	3,785,444,780					3,785,444,780
Total local currency financial assets	345,993,557,261	2,673,884,628	13,021,184,304	288,272,197,313	19,463,478,445	22,562,812,570
Total financial assets	1,430,950,063,678	217,513,531,558	307,286,204,259	688,029,476,043	140,868,957,797	77,258,067,432
Foreign currency financial liabilities						
Derivative financial liabilities	-	-				
Deposit of bank and financial institutions	10,583,507,979		10,583,507,979			-
IMF related liabilities	36,615,934,363	36,615,934,363				
Total foreign currency financial liabilities	47,199,442,342	36,615,934,363	10,583,507,979			
Local currency financial liabilities						
Bills Payable	114,733,829	114,733,829				
Deposit of bank and financial institutions	188,843,291,327	37,768,658,265		18,884,329,133	132,190,303,929	
Deposit of Government	225,506,854,704	47,356,439,488	54,121,645,129	72,162,193,505	51,866,576,582	
Deposit of other institutions	18,917,533,184	4,540,207,964	4,351,032,632	10,026,292,588		
IMF related liabilities	11,462,342,410	11,462,342,410				
Other liabilities	1,314,392,651		1,314,392,651			
Total local currency financial liabilities	446,159,148,105	101,242,381,956	59,787,070,412	101,072,815,226	184,056,880,511	
Total Financial Liabilities	493,358,590,447	137,858,316,319	70,370,578,391	101,072,815,226	184,056,880,511	
Net Financial Asset Position	937,591,473,231	79,655,215,239	236,915,625,868	586,956,660,817	(43,187,922,714)	77,258,067,432

Previous Year Figures (NPR)

Particulars	Contractual and Other Cash Flows					
	Carrying Amount	up to 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Year	More than 3 Year
Foreign currency financial assets						
Cash and balances with banks	101,063,328,870	101,063,328,870				-
Derivative financial assets						-
IMF related assets	419,318,478	419,318,478				-
Term deposit with foreign banks	592,728,576,696	390,315,126	173,447,449,401	418,890,812,169		-
Investments in foreign securities	554,578,002,954	5,921,058,212	356,940,094,116	19,997,897,599	147,990,649,355	23,728,303,672
Other receivables					-	-
Total foreign currency financial assets	1,248,789,226,998	107,794,020,686	530,387,543,517	438,888,709,768	147,990,649,355	23,728,303,672
Local currency financial assets						
Balances with banks	14,590,238	14,590,238				-
Investment in Government securities	59,734,566,721	720,055,327	15,460,827,981		43,553,683,413	
Investment in bonds & term deposit	5,144,986,459	74,580,707	252,600,000	4,817,805,752		-
Advances and receivable from Government	1,460,000,000				1,460,000,000	
Loan and advances to bank and financial institutions	123,948,305,630			123,948,305,630		
Other loan and advances						
Staff Loan	4,266,138,579	132,676,910	251,702,176	511,936,629	597,259,401	2,772,563,463
Pension Advance	2,597,864,646	33,772,240	51,957,293	3,117,438	378,768,665	2,130,249,010
Travelling advances to staff	854,010	854,010				
Staff endowment policy advance	8,907,350	8,907,350				
Other advance	1,687,624,220	1,687,624,220				
Interest Receivable	1,113,365	1,113,365				
Equity investment	3,148,462,010					3,148,462,010
Total local currency financial assets	202,013,413,228	2,674,174,367	16,017,087,450	129,281,165,449	45,989,711,479	8,051,274,483
Total financial assets	1,450,802,640,226	110,468,195,053	546,404,630,967	568,169,875,217	193,980,360,834	31,779,578,155

Particulars	Contractual and Other Cash Flows					
	Carrying Amount	up to 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Year	More than 3 Year
Foreign currency financial liabilities						
Derivative financial liabilities	-	-				
Deposit of bank and financial institutions	12,803,557,028		12,803,557,028			-
IMF related liabilities	11,563,834,777	11,563,834,777				-
Total foreign currency financial liabilities	24,367,391,805	11,563,834,777	12,803,557,028	-	-	-
Local currency financial liabilities						
Bills Payable	358,166,889	358,166,889				
Deposit of bank and financial institutions	236,827,368,666	47,365,473,733		23,682,736,867	165,779,158,066	
Deposit of Government	209,577,874,327	44,011,353,609	50,298,689,838	67,064,919,785	48,202,911,095	
Deposit of other institutions	19,422,187,641	4,661,325,034	4,467,103,157	10,293,759,450		
IMF related liabilities	11,462,342,410	11,462,342,410				
Other liabilities	2,525,670,850		2,525,670,850			
Total local currency financial liabilities	480,173,610,783	107,858,661,675	57,291,463,845	101,041,416,102	213,982,069,161	-
Total Financial Liabilities	504,541,002,588	119,422,496,452	70,095,020,873	101,041,416,102	213,982,069,161	-
Net Financial Asset Position	946,261,637,638	(8,954,301,399)	476,309,610,094	467,128,459,115	(20,001,708,327)	31,779,578,155

5.6.3. Market Risk

Market risk is the risk that changes in market prices, such as foreign exchange rates, interest rates and equity prices and other assets prices may affect the Bank's income or the value of its holding of financial instruments. Market risk arises from open position in interest rates, currency and equity products all of which are exposed to general and specific market movement and changes in the level of volatility of the market rates or interest rates, foreign exchange rates and equity prices. The objective of market risk management is to manage and control market risk exposure within the acceptable parameters, while optimizing the return.

5.6.4. Currency Risk:

Currency risk is the risk, where the value of financial instruments may fluctuate due to changes in foreign exchange rates. Foreign currency activities result mainly from the Bank's holding of foreign currency assets under its foreign exchange reserves management function. The investment committee reviews the currency composition of the reserve and monitors the Bank's compliance with the limits established for foreign currency positions by the board. The major holding of foreign currency assets are denominated in USD, CNY, CAD, JPY, AUD, GBP, EURO and INR.

The summary quantitative data about the Bank's exposure to currency risk at the reporting period was as follows:

Current Year Figures (NRs.)

Particulars	USD	CNY	GBP	CAD	AUD	SAR	JPY	EUR	SDR
% of Total Foreign Currency Financial Assets	48.06%	20.17%	1.72%	0.94%	0.56%	0.20%	0.17%	0.29%	2.36%
Foreign Currency Financial Assets									
Cash and balances with banks	63,512,419,229	1,332,279,054	3,588,427,999	1,410,192,473	626,437,703	2,216,384,550	1,845,065,242	3,125,943,500	
Derivative financial assets	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IMF related assets	0	0	0	0	0	0	0	0	25,568,182,155
Term deposit with foreign banks	343,216,219,505	55,039,081,354	15,112,587,732	8,811,942,008	5,439,103,966	0	0	0	0
Investments in foreign securities	114,668,408,924	162,487,986,692	0	0	0	0	0	0	0
Other receivables	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total foreign currency financial assets	521,397,047,659	218,859,347,100	18,701,015,731	10,222,134,481	6,065,541,669	2,216,384,550	1,845,065,242	3,125,943,500	25,568,182,155
Foreign Currency Financial Liabilities									
Derivative financial liabilities	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Deposit of bank and financial institutions	8,381,976,706	0	162,483,597	0	8,857,641	0	98,317,500	1,894,922,300	0
IMF related liabilities	0	0	0	0	0	0	0	0	36,615,934,363
Total foreign currency financial liabilities	8,381,976,706	0	162,483,597	0	8,857,641	0	98,317,500	1,894,922,300	36,615,934,363
Net Foreign Currency Exposure	513,015,070,953	218,859,347,100	18,538,532,134	10,222,134,481	6,056,684,028	2,216,384,550	1,746,747,742	1,231,021,201	(11,047,752,208)

Previous Year Figures (NRs.)

Particulars	USD	CNY	AUD	CAD	GBP	JPY	SAR	EUR	SDR
% of Total Foreign Currency Financial Assets	56.08%	16.08%	0.96%	0.68%	0.30%	0.07%	0.02%	0.12%	0.03%
Financial assets									
Cash and balances with banks	67,828,082,113	3,686,261,696	9,042,196,315	2,333,067,558	3,734,586,324	898,798,831	222,442,236	1,542,567,705	
Derivative financial assets									
IMF related assets									419,318,478
Term deposit with foreign banks	525,401,278,229	58,209,114,887	2,926,852,094	6,191,331,486					
Investments in foreign securities	107,092,858,159	138,857,905,630							
Other receivables									
Total Financial assets	700,322,218,501	200,753,282,213	11,969,048,409	8,524,399,044	3,734,586,324	898,798,831	222,442,236	1,542,567,705	419,318,478
Financial Liabilities									
Derivative financial liabilities									
Deposit of bank and financial institutions	1,764,148,055		55,194,622		247,601,493	264,591,104		10,425,545,948	
IMF related liabilities									11,563,834,777
Total Financial liabilities	1,764,148,055	0	55,194,622	0	247,601,493	264,591,104	0	10,425,545,948	11,563,834,777
Net Financial Position Currency Exposure	698,558,070,445	200,753,282,213	11,913,853,788	8,524,399,044	3,486,984,831	634,207,728	222,442,236	(8,882,978,243)	(11,144,516,299)

Besides above currency exposures, the bank's net foreign currency exposure also consists of major portion of Indian currency (INR) denominated net assets which stands around 25.12% (PY 24.01%) of total of net financial position exposure. Since, the exchange rate of Nepalese rupee is pegged to INR the net exposure position of INR has not been presented in above table. Net foreign currency exposure denominated in currencies other than stated above and INR stands for 0.42.% (PY 2.36%) of the total foreign currency reserve.

5.6.3.1. Sensitivity Analysis of Currency Risk

A strengthening (weakening) of USD, AUD, EUR, GBP, CNY, CAD, SDR, JPY and SAR against Nepalese rupee at the end of reporting period would have affected the value of financial instruments denominated in a foreign currency and increased (decreased) in profit or loss by the amount shown below. This analysis is based on foreign exchange rate variances that the Bank considered to be reasonably possible at the end of the reporting period. This analysis assumes that all other variables, in particular interest rates, remain constant and ignore any impact of forecast cash flows.

	Impact on Profit or Loss			
	In case of Strengthening or Weakening of Currency by 10%			
	For the Year Ended 2079		For the Year Ended 2078	
	Strengthening	Weakening	Strengthening	Weakening
USD	51,301,507,095	-51,301,507,095	69,855,807,045	69,855,807,045
AUD	605,668,403	-605,668,403	1,191,385,379	1,191,385,379
EUR	123,102,120	-123,102,120	-888,297,824	-888,297,824
GBP	1,853,853,213	-1,853,853,213	348,698,483	348,698,483
CNY	21,885,934,710	-21,885,934,710	20,075,328,221	20,075,328,221
CAD	1,022,213,448	-1,022,213,448	852,439,904	852,439,904
SDR	-1,104,775,221	1,104,775,221	-1,114,451,630	-1,114,451,630
JPY	174,674,774	-174,674,774	63,420,773	63,420,773
SAR	221,638,455	-221,638,455	22,244,224	22,244,224
Total	76,083,816,998	-76,083,816,998	90,406,574,574	90,406,574,574

5.6.3.2. Interest Rate Risk:

Interest rate risk is the risk that the value of financial assets will fluctuate due to changes in market interest rate. Cash flow interest rate risk is the risk that the future cash flows of a financial instrument will fluctuate because of changes in market interest rates. Fair value interest rate risk is the risk that the value of a financial instrument will fluctuate because of changes in market interest rates.

The Bank takes on exposure to the effects of fluctuations in the prevailing levels of market interest rates on both its fair value and cash flow risks. Interest margins may increase as a result of such changes but may reduce losses in the event that unexpected movements arise. The Board sets limits on the level of mismatch of interest rate re-pricing which is monitored daily by the Bank Treasury.

The Bank has kept substantial investments on short-term loans thereby controlling the interest rate risk to significant extent. The interest rate profile of the interest-bearing financial instruments is as below:

Particulars	Weighted Average Interest Rate %	As on 32-03-2079	As on 31-03-2078
<i>Interest Sensitive Financial Assets</i>			
Balances with Other Banks	0.01	69,117,865,389	90,957,723,922
GOI Treasury Bills	4.63	265,657,582,138	308,627,239,165
US Government Treasury Bills	2	19,031,744,769	41,660,690,688
Time Deposit (less than 3 month)	0.03	82,957,932,423	173,447,449,401

Particulars	Weighted Average Interest Rate %	As on 32-03-2079	As on 31-03-2078
Investment in FIXBIS	-	-	-
IMF Related Assets: SDR Holdings	1.607	25,568,182,155	419,318,478
General Refinance	3	87,317,920,489	78,914,655,011
Special/Export Refinance	1	10,469,242,216	12,649,267,913
Zero Interest Loan	-	-	2,891,114
Loan to MSME	3.02	14,174,076,069	31,137,118,328
Standing Liquidity Facility	7	158,102,500,000	-
Loans to Employees			
House loan Uninsured	1	425,000	450,000
House Repair Loan Uninsured	1	1,330,380,622	552,429,433
Vehicle Loan Uninsured	3	973,500	0
Staff Loan Uninsured 2068	1	701,767,000	715,143,133
Investment in Paper Gold	0.63	55,870,042,475	44,655,278,083
US Government Treasury Notes/Bonds	0.64	95,502,142,430	65,361,640,349
Government Treasury Notes/Bonds (CNY)	2.99	160,747,943,754	137,429,723,433
Investment in Mid-term Instruments	-	-	-
Notice Deposit (JPY)	-	-	-
Time Deposit-Investment	1.57	343,570,402,730	418,890,812,169
Fixed deposit with Bank & Financial Institutions	10.06	6,158,744,000	5,130,162,000
Government Treasury Bills (GON)	4.91	15,067,960,116	15,460,827,981
Saving Certificates (GON)	3.89	3,003,401,000	184,170,000
Total Interest Sensitive Financial Assets		1,414,351,228,275	1,426,196,990,601
<u>Interest Sensitive Financial Liabilities</u>			
IMF Related Liabilities	1.607	48,022,985,079	23,024,973,324
Short Term Borrowings	-	-	-
Total Interest Sensitive Financial Liabilities		48,022,985,079	23,024,973,324
Net Interest Sensitive Financial Position		1,366,328,243,196	1,403,172,017,277

5.6.3.3. Other Market Prices Risk

Equity price risk arises from investment as fair value through Other Comprehensive Income as well as investment as fair value through profit or loss. The Bank monitors the mix of debt and equity securities in its investment portfolio based on market indices. Material investments within the portfolio are managed on individual basis. The objective for investment in equity instruments is to promote overall financial system of the country. These investments were made under the specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. At the end of reporting period, the Bank held equity instruments of the various 9 institutions. All the investments were measured at fair value.

5.6.5. Classification and Fair Value of financial assets

The fair value of financial assets and liabilities together with the carrying amounts as at the year end were as follows:

Particulars	Fair Value through OCI	Amortized Cost	Cash & Cash Equivalents	Financial Liabilities	Total Carrying Amount	Fair Value
Foreign currency financial assets						
Cash and balances with banks			88,961,585,354		88,961,585,354	88,961,585,354
Derivative financial assets					-	-
IMF related assets		25,568,182,155			25,568,182,155	25,568,182,155
Term deposit with foreign banks		427,181,452,899			427,181,452,899	427,181,452,899
Investments in foreign securities		542,561,959,053			542,561,959,053	542,561,959,053
Other receivables					-	-
Total foreign currency financial assets	-	995,311,594,107	88,961,585,354	-	1,084,273,179,461	1,084,273,179,461
Local currency financial assets						
Balances with banks			10,736,269		10,736,269	10,736,269
Investment in Government securities		54,463,057,558			54,463,057,558	54,463,057,558
Investment in bonds & term deposit		6,223,965,975			6,223,965,975	6,223,965,975
Advances and receivable from Government		1,460,000,000			1,460,000,000	1,460,000,000
Loan and advances to bank and financial institutions		271,722,596,364			271,722,596,364	271,722,596,364
Other loan and advances		8,842,400,112			8,842,400,112	8,842,400,112
Equity investment	3,785,444,780				3,785,444,780	3,785,444,780
Other receivables		3,718,581			3,718,581	3,718,581
Total local currency financial assets	3,785,444,780	342,715,738,590	10,736,269	-	346,511,919,639	346,511,919,639
Total financial assets	3,785,444,780	1,338,027,332,697	88,972,321,623	-	1,430,785,099,100	1,430,785,099,100

Particulars	Fair Value through OCI	Amortized Cost	Cash & Cash Equivalents	Financial Liabilities	Total Carrying Amount	Fair Value
Foreign currency financial liabilities						
Derivative financial liabilities	-	-				
Deposit of bank and financial institutions				10,583,507,979	10,583,507,979	10,583,507,979
IMF related liabilities				36,615,934,363	36,615,934,363	36,615,934,363
Total foreign currency financial liabilities	-	-	-	47,199,442,342	47,199,442,342	47,199,442,342
Local currency financial liabilities						
Bills Payable				114,733,829	114,733,829	114,733,829
Deposit of bank and financial institutions				188,843,291,327	188,843,291,327	188,843,291,327
Deposit of Government				225,506,854,704	225,506,854,704	225,506,854,704
Deposit of other institutions				18,917,533,184	18,917,533,184	18,917,533,184
Currency in circulation				612,027,603,970	612,027,603,970	612,027,603,970
Due to bank and financial institutions				-	-	-
IMF related liabilities				11,462,342,410	11,462,342,410	11,462,342,410
Other liabilities				1,314,392,651	1,314,392,651	1,314,392,651
Total local currency financial liabilities	-	-	-	1,058,186,752,075	1,058,186,752,075	1,058,186,752,075
Total Financial Liabilities	-	-	-	1,105,386,194,417	1,105,386,194,417	1,105,386,194,417
Net Financial Asset Position	3,785,444,780	1,338,027,332,697	88,972,321,623	(1,105,386,194,417)	325,398,904,683	325,398,904,683

5.6.6. Fair Value Hierarchy

Fair value measurements have been classified using a "fair value hierarchy" that categorizes the inputs to valuation techniques used to measure fair value. The fair value hierarchy has three different levels and gives the highest priority to quoted (unadjusted) prices in active markets and the lowest priority to unobservable inputs. The different levels are defined as follows.

Level 1 inputs are quoted prices (unadjusted) in active markets for identical assets and liabilities the entity can access at the measurement date.

Level 2 inputs are inputs other than quoted market prices included within Level 1 that are observable for the asset or liability, either directly or indirectly, quoted prices for similar assets or liabilities in active markets.

Level 3 inputs are unobservable inputs for the asset or liability.

All the financial assets are measured at amortized cost except for the equity investment-which has been recognized at fair value through other comprehensive income. The details showing the carrying amounts of financial assets that are measured at Fair Value using the "fair value hierarchy" and segregating Fair Value to Level 1 – 3 inputs are presented below:

Current Year Figures (NPR)

Particulars	Carrying Value	Fair Value	Level 1	Level 2	Level 3
Equity investment	3,785,444,780	3,785,444,780		3,681,501,584	103,943,196
Total financial assets at Fair Value	3,785,444,780	3,785,444,780	-	3,681,501,584	103,943,196

Previous Year Figures (NPR)

Particulars	Carrying Value	Fair Value	Level 1	Level 2	Level 3
Equity investment	3,148,462,010	3,148,462,010		168,426,475	2,980,035,535
Total financial assets at Fair Value	3,148,462,010	3,148,462,010	-	168,426,475	2,980,035,535

5.7. Employees Benefits - Defined Benefit Plans

The Bank currently offers two defined benefit post-employment plans to its employees, based on length of service and amount of compensation. These post-employment benefits plans are 'Gratuity or Pension Plan' and 'Staff Security Plan'. The bank also offers two other long term benefits: "Staff Medical Fund" and "Leave Encashment". A defined benefit plan is post-employment benefit plan other than a defined contribution plan. The bank's net obligation in respect of defined benefits plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefit that employees have earned in return for their service in current and prior period; and the benefit is discounted to determine its present value. The bank determines the net interest expense (income) on the net defined benefit liability (asset) for the period by applying discount rate used to measure the defined benefit obligation at the beginning of the period to the net defined liability (asset). The obligation under 'Gratuity or Pension Plan' and 'Staff Security Plan' is calculated by a qualified actuary every year using projected unit credit method. The discount rate used is the yield at the reporting date on high quality Government Bond having maturity dates approximating the terms of the obligations and are denominated in the Nepalese rupee in which the benefits are expected to be paid.

The 'Gratuity and Pension Plan' and 'Staff Security Plan' are funded plan wherein the bank makes earmarked investment out of fund created for these plans. 'Leave encashment' and "Staff Medical Fund" are not a funded plan.

There were no plan amendments and curtailments during the reporting period.

The details of the net liabilities based on actuarial valuation of obligation for the defined benefit plans, viz., the Gratuity and Pension plan, and the Staff Security Fund are as follows:

Amount Recognized in the Statement of Financial Position

Particulars	As on 32 nd Asar 2079		As on 31 st Asar 2078	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Present Value of Obligations	18,979,279,196	2,123,566,882	18,789,259,309	1,971,672,919
Fair Value of Plan Assets/Current Balance of Provision Account	(18,966,513,926)	(2,024,185,776)	(19,438,656,973)	(1,906,411,721)
Net Liability/(Asset)	12,765,270	99,381,106	(649,397,664)	65,261,198

Changes in Fair Value of Defined Benefit Obligation

Particulars	For the Year Ended 32 nd Asar 2079		For the Year Ended 31 st Asar 2078	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Opening Obligation	18,789,259,309	1,971,672,919	19,037,326,365	1,956,932,094
Current Service Cost	392,190,599.00	119,762,350.00	316,285,188	75,066,772
Interest Cost	1,691,033,338.00	177,450,563.00	1,659,860,352	168,285,089
Actuarial Losses (Gains)	(671,753,680.00)	(51,264,664.00)	(1,035,345,466.00)	(54,415,502.00)
Losses (Gains) on Curtailments	-	-	-	-
Benefits Paid	(1,221,450,370.00)	(94,054,286.00)	(1,188,867,130.00)	(174,195,534.00)
Closing Obligation	18,979,279,196.00	2,123,566,882.00	18,789,259,309.00	1,971,672,919.00

Changes in Fair Value of Plan Assets

Particulars	For the Year Ended 32 nd Asar 2079		For the Year Ended 31 st Asar 2078	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Opening Fair Value	19,438,656,973	1,906,411,721	19,432,685,089	1,723,117,729
Investment adjustment	-	-	(339,852,414)	2,552,497
Expected Return	1,749,479,128	171,577,055	1,695,442,637	157,763,443
Actuarial Gains (Losses)	(191,944,412)	(12,609,912)	(160,751,209)	(36,640,779)
Contribution by Employer	(808,227,393)	52,861,198	-	233,814,365
Benefits Paid	(1,221,450,370)	(94,054,286)	(1,188,867,130)	-174,195,534
Closing Fair Value	18,966,513,926	2,024,185,776	19,438,656,973	1,906,411,721

Amount Recognized in the Statement of Comprehensive Income

Particulars	For the Year Ended 32 nd Asar 2079		For the Year Ended 31 st Asar 2078	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Charged to Statement of Income	333,744,809	125,635,858	280,702,903	85,588,418
Actuarial Income/(Loss) Recognized in OCI	(479,809,268)	(38,654,752)	(874,594,257)	(17,774,723)
Total Employee Benefit Income /(Expense)	-146,064,459	86,981,106	(593,891,354)	67,813,695

Major Categories of Plan Assets as a Percentage of Total Plans

Particulars	For the Year Ended 32 nd Asar 2079		For the Year Ended 31 st Asar 2078	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Government of Nepal Securities	0%	0%	0%	0%
High quality Corporate Bonds	0%	0%	0%	0%
Equity shares of listed Companies	0%	0%	0%	0%
Property	0%	0%	0%	0%
Fixed Deposit of Banks and FIs	100%	100%	100%	100%
Others	-	-	-	-
Total	100%	100%	100%	100%

Principal Actuarial Assumption at the End of the Reporting Period

Particulars	For the Year Ended 32 nd Asar 2079		For the Year Ended 31 st Asar 2078	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Discount Rate	9%	9%	9%	9%
Expected Return on Plan Asset	9%	9%	9%	9%
Future Salary Increase	10%	10%	10%	10%
Future Pension Increase	6.67%	-	6.67%	-
Withdrawal Rate	0.50%	0.50%	0.50%	0.50%

The Sensitivity of the Defined Benefit Obligation to Changes in Principal Assumptions

Particulars	Change	For the Year Ended 32 nd Asar 2079		For the Year Ended 31 st Asar 2078	
		Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Discount Rate	-1%	12.46%	8.33%	12.08%	12.23%
	1%	-10.20%	-7.28%	-9.96%	-10.31%
Salary & Pension Increment Rate	-1%	-10.09%	-7.28%	-7.49%	-9.49%
	1%	12.10%	8.17%	8.56%	10.99%

The above sensitivity analyses are based on a change in an assumption while holding all other assumptions constant.

Expected Benefit payments to be paid out by the plans in coming five years

Years	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
2023	1,427,722,566.00	87,578,922.00
2024	1,344,447,093.00	13,176,835.00
2025	1,379,900,086.00	266,405,137.00
2026	1,447,281,713.00	530,183,103.00
2027	1,543,816,176.00	699,236,010.00

5.8. Employees Benefits – Other Long Term Benefits Plan

The Bank currently offers accumulated leave as other long term benefits plan. The bank's net obligation in respect of other long term benefits plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefit that employees have earned in return for their service in current and prior period; and the benefit is discounted to determine its present value. The bank determines the net interest expense (income)

on the net other long term benefit liability (asset) for the period by applying discount rate used to measure the other long term benefit obligation at the beginning of the period to the net other long term benefit liability (asset). The obligation under 'Accumulated Leave' is calculated by a qualified actuary every year using projected unit credit method. The discount rate used is the yield at the reporting date on high quality Government Bond having maturity dates approximating the terms of the obligations and are denominated in the Nepalese rupee in which the benefits are expected to be paid.

'Leave encashment' is not a funded plan. Same assumptions are taken for measurement of the leave liabilities as adopted for defined benefit liabilities.

There were no plan amendments and curtailments during the reporting period. Actuarial gains/losses in other long term benefit plan are charged to statement of income.

5.9. Other Employee Benefits

- Staff Welfare: the bank provides 12% of basic salary as staff welfare fund. During the year the bank has provided NRs. 81,885,244 (PY NRs. 76,094,407) as staff welfare fund.
- Staff Welfare Provident Fund: The bank provides after the approval from the board of directors up to 10% of last year profit as staff welfare provident fund to be credited into the retirement fund. Total expenses under this head amounts to NRs. 631,879,682 (PY NRs. 574,436,075).
- The bank provides staff medical fund facility to the staffs of which payments are made as per the eligible medical claim while rest amount is paid at the retirement. NRs. 95,473,268 (PY NRs. 117,785,852) is expensed as staff medical fund.

5.10. Reserves

The Bank has maintained different reserves and funds. Some of the reserves are statutory and maintained as per the requirement of the Nepal Rastra Bank Act, 2058. Section 41 of the Act has prescribed the sequences of the appropriation of the net income. As per the section, Foreign Exchange Revaluation Gain/Loss, Gold and Silver Revaluation Gain/Loss, and Securities Revaluation Gain/Loss shall be appropriated to Foreign Exchange Equalization Reserve and respective Revaluation Reserves maintained by the Bank. The Bank shall also appropriate 10%, 5% and 5% of net income available for appropriation to General Reserve, Monetary Liability Reserve and Financial Stability Reserve respectively. In addition, an amount equal to the capital expenditure included in annual budget shall be appropriated to General Reserve and the amount decided by Board will be maintained in Net Cumulative Surplus Reserve. The purpose of these funds is specified in the Act and they shall be utilized for the said purpose. Besides these statutory funds, different other reserve and fund are maintained and an amount is annually allocated by the Board of Directors out of the each year's Net Income to that reserves and funds. Impacts resulting from other comprehensive income are directly transferred to respective reserves. The Board of Directors is authorized by Nepal Rastra Bank Act to allocate a part of Net Income to these reserves and funds. The details of statutory and other reserve and funds are as follows:

5.10.1. Statutory Reserves

a) Monetary Liability Reserve

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section an amount equal to five percent of the net income available for appropriation of each year shall be allocated and kept in such reserve. This year NRs. 1,421,038,411 (PY NRs. 967,823,509) was appropriated to this fund.

b) Financial Stability Reserve

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section an amount equal to five percent of the net income available for appropriation of each year shall be allocated

and kept in such reserve. This year NRs. 1,421,038,411 (PY NRs. 967,823,509) was appropriated to this fund.

c) General Reserve

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section, an amount prescribed by the Board not less than ten percent of the net income available for appropriation of the Bank shall be allocated in the general reserve fund established by the Bank. While allocating an amount in the general reserve, an additional amount shall be appropriated to cover the capital expenditure referred to in the annual budget of the Bank. Further, an amount equals to penalty income is also appropriated to this reserve as per the provision of Nepal Rastra Bank Act. Accordingly, NRs. 7,914,819,265 (PY NRs. 6,608,900,534) is appropriated in General Reserve during the year.

d) Net Cumulative Surplus Fund

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section, an amount as decided by the board shall be allocated and kept in such reserve. This year NRs. 23,546,520 (PY NRs. 17,676,108) was appropriated to this fund. This fund is introduced after the amendments in NRB Act in 2073.

e) Exchange Equalization Fund

This fund has been maintained as per section 41 (1) (ka) of the NRB Act and as per the provision of the section the amount equal to the revaluation profit shall be kept in the revaluation reserve fund. It represents net exchange gains on various foreign currency assets and liabilities. An amount of NRs. 34,789,148,334 (PY revaluation gain of NRs. 8,192,211,285) which is equivalent to net exchange gain was appropriated to this fund during the year.

f) Gold and Silver Equalization Reserve

This fund has also been maintained as per section 41 (1) (ka) of the NRB Act. This reserve represents the gain or loss on the revaluation of gold and silver. Any appreciation or depreciation on revaluation of gold and silver is taken to/from this reserve out of net income of the year. Accordingly, an amount of NRs. 1,229,203,928 (PY revaluation gain of NRs. 2,934,500,765) which is equivalent to net revaluation loss on revaluation of gold and silver was appropriated out of this fund.

5.10.2. Other Reserve and Funds

Board of Directors of the Bank is authorized by section 41 (1)(ga) of the NRB Act to appropriate the remaining Net Income in other funds as may be necessary and pay the remaining amount to Government of Nepal. Accordingly, the Bank has maintained different reserve and fund as per Accounts Directive of the Bank and the Board of Directors appropriate some part of the net income available for distribution to these reserves and fund annually. The amount kept under these reserves and funds shall be utilized for the purpose of the reserve or fund as mentioned in the Account Directive. The following reserves/funds have been maintained:

a) Development Fund

This is the specific fund created as per Monetary Policy of the Bank to provide support for loans and refinance to banks and Financial Institutions as well as to make investment in the shares and debentures of these Institutions. The Board of Directors of the Bank annually appropriates a part of net income to this fund. Accordingly, an amount of NRs. 5,500,000,000 (PY NRs. 4,650,000,000) has been allocated to this fund during the year.

b) Banking Development Fund

This fund was created to meet the expenses relating to banking promotion research and development work. The Board of Directors of the Bank annually appropriates a part of net income to this fund. No amount (PY NRs. -) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

c) Development Finance Project Mobilization Fund

This fund was created as a cushion to meet the probable loss on project loan. An amount equivalent to the projects' profits are appropriated and transferred to this fund. An amount equals to net income of the projects is allocated to this fund annually. Accordingly, an amount of NRs. 9,243,113 (PY NRs. 8,056,486) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

d) Mechanization Fund

This fund was created to meet the amount required to develop and install modern software, hardware and allied mechanization system. An amount as required for mechanization is allocated by Board of Directors to this fund annually. No amount (PY NRs. -) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

e) Scholarship Fund

This fund was created to meet the amount required from time to time for the development of skilled manpower by way of providing training and higher studies to the employees of the Bank. No amount has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

f) Mint Development Fund

This fund was created to meet the heavy capital expenditure required from time to time for construction of factory building and installation of machinery for minting activities. No amount (PY NRs.-) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

g) Gold Replacement Fund

This fund has been created for replacing the gold / silver sold during the year. An amount equal to profit from sale of gold and silver is appropriated to this fund annually and the amount kept under this fund is utilized for replacement of gold. Accordingly, an amount of NRs. 414,495,677 (PY NRs. 1,099,822,926) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

h) Rural Self Reliance Fund (GS Kosh)

This fund was created as per the NRB Monetary Policy to provide wholesale credit for lending purpose to the deprived sector through MFIs, corporate and NGOs and refinancing in tea, cardamom plantation and production as well as construction of cold storage etc. No amount has been appropriated to this fund during the year.

i) Rural Self Reliance Fund (Administration Expense Reimbursement Fund)

This fund was created out of the surplus fund amounting NRs. 61,390,949 received while transferring the RSRF Program to Sana Kisan Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd. The fund is utilized to provide reimbursement of the administrative expense subsidy as claimed by the cooperatives in case of the loans and advances disbursed and approved till the date of transfer of RSRF program to Sana Kisan Bikas Laghubitta Bittiya sanstha Ltd. . Accordingly, administrative expense subsidy amounting to NRs. 63,77,775 has been reimbursed in the current year . However, no amount had been reimbursed in the previous fiscal year to Sana Kisan Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.

j) Actuarial Reserve

This reserve is created out of the actuarial gain in defined benefit retirement schemes recognized in Other Comprehensive Income (OCI). Any actuarial loss in defined benefit retirement schemes recognized in OCI shall be expensed through this reserve. An amount of NRs. 518,464,020 (PY NRs. 1,008,028,980) has been transferred to Actuarial Gain Reserve.

k) Fair Value Reserve

Fair Value Reserve is created for maintaining the gain of investment in equity instrument classified as Investment measured at Fair Value through Other Comprehensive Income. a gain of NRs. 636,982,769 (PV. NRs. 987,900,306) has been transferred to the reserve from Other Comprehensive Income

5.11. Foreign Exchange Reserve

As per section 66 of Nepal Rastra Bank Act, 2058, the Bank shall maintain a Foreign Exchange Reserve. As per the provision of the section, such reserve shall be denominated in the respective foreign exchange and shall consists of gold and other precious metals, foreign currencies and securities denominated in foreign currency, special drawing rights, bill of exchange, promissory note, certificate of deposit, bonds, and other debt instrument payable in convertible foreign currencies etc. The Bank also maintains record of the foreign exchange reserve held by the licensed Banks and Financial Institutions. The gross foreign exchange reserve holding of the Banking System of Nepal at the end of the reporting period is as follows:

(in NRs. billion)

Particulars	Current Year	Previous Year
Foreign Exchange Reserve		
(a) Held by Nepal Rastra Bank		
Convertible Foreign Currency	783.82	934.25
Non-Convertible Foreign Currency	272.58	318.72
Gold Reserve	60.04	60.27
Special Drawing Rights	25.57	0.42
Sub Total	1,142.01	1,313.65
(b) Held by Banks and Financial Institutions		
Convertible Foreign Currency	134.06	137.94
Non-Convertible Foreign Currency	9.68	16.45
Sub Total	143.75	154.39
Total Foreign Exchange Reserve of Banking System	1,285.75	1,468.04

Instrument wise Investment of Foreign Exchange Reserve of the Banking System in terms of percentage of total reserves are as follows:

Particulars	Current Year (in %)	Previous Year (in %)
Foreign Exchange Reserve:		
US Treasury Bills	1.81	2.85
Indian Treasury Bills	23.56	21.12
BIS FIXBIS		-
Bonds/Notes	24.40	13.87
Mid Term Instrument		0.00
Call Deposits	4.16	18.09
Time Deposit (Currency)	40.45	28.66
Gold Deposit	5.62	4.12
Special Drawing Rights	-	0.03
Balance with NRB and BFIs	-	11.26
Total	100	100.00

5.12. Projects' Asset and Liability

The assets, liabilities, equity, income and expense of four projects, namely, Poverty Alleviation Project in Western Terai (PAPWT) and Third Livestock Development Project (TLDP) which were run during the

reporting period under subsidiary loan agreements with GON or project agreements with other funding agencies were consolidated with the Bank's financial statements. The Financial Position and Income statements of these projects are as below:

For the Year ended 32nd Asar 2079

Statement of Financial Position

Particulars	PAPWT	TLDP	Total
Equity & Liabilities			
Reserve & Surplus	23,726,540	57,901,164	81,627,704
Loans	7,300,000	67,800,000	75,100,000
Accounts Payable	-	-	-
Total Equity & Liabilities	31,026,540	125,701,164	156,727,704
Assets			
Loan to PFIs			
Investment	26,531,000	118,713,000	145,244,000
Other Receivables	332,786	1,405,669	1,738,455
Cash and Bank Balance	4,162,754	5,582,495	9,745,249
Total Assets	31,026,540	125,701,164	156,727,704

Statement of Comprehensive Income

Particulars	PAPWT	TLDP	Total
A. Income			
Interest Income	2,704,858	9,803,005	12,507,863
From Loan to PFIs			
On Investment	2,704,858	9,803,005	12,507,863
Foreign Exchange Gain			
Loan Loss Prov. Written back			
Other Income			
Total Income	2,704,858	9,803,005	12,507,863
B. Expenditure			
Administrative Expenses			
Interest Expenses	383,250	2,881,500	3,264,750
Depreciation			
Total Expenses	383,250	2,881,500	3,264,750
Surplus (Deficit) (A-B)	2,321,608	6,921,505	9,243,113

For the Year ended 31st Asar 2078

Statement of Financial Position

Particulars	PAPWT	TLDP	Total
Equity & Liabilities			
Reserve & Surplus	21,404,932	50,979,659	72,384,591
Loans	14,600,000	73,450,000	88,050,000
Accounts Payable	-	-	-
Total Equity & Liabilities	36,004,932	124,429,659	160,434,591
Assets			
Loan to PFIs	-	-	-
Investment	31,430,000	117,632,000	149,062,000
Other Receivables	292,128	1,012,036	1,304,164
Cash and Bank Balance	4,282,804	5,785,622	10,068,426
Total Assets	36,004,932	124,429,659	160,434,591

Statement of Comprehensive Income

Particulars	PAPWT	TLDP	Total
A. Income			
Interest Income	2,890,925	8,875,310	11,766,235
From Loan to PFIs			
On Investment	2,890,925	8,875,310	11,766,235
Foreign Exchange Gain			
Loan Loss Prov. Written back			
Other Income			
Total Income	2,890,925	8,875,310	11,766,235
B. Expenditure			
Administrative Expenses			
Interest Expenses	602,250	3,107,500	3,709,750
Depreciation			-
Total Expenses	602,250	3,107,500	3,709,750
Surplus (Deficit) (A-B)	2,288,675	5,767,810	8,056,485

Two projects namely, Community Ground water Irrigation Sector Project (CGISP) and Gramin Kshetrama Bittiya Pahunch Karyakram (KFW) were run by the bank on behalf of the GON. The assets, liabilities, equity, income and expense of such projects were not consolidated in the accounts of the Bank. The Financial Position and Income statements of these projects are as below:

Statement of Financial Position

Particulars	As on 32nd Asar 2079		As on 31st Asar 2078	
	CGISP	KFW	CGISP	KFW
Equity				
Capital Contribution	17,548,370		17,548,370	
Surplus	295,968,002	191,911,413	265,296,592	141,150,528
Financial Risk Fund	5,200,000		5,200,000	
Long- term Liabilities				
Loan from ADB - Non-Current Portion	103,704,465		103,704,465	
Current Liabilities and Provision				
Loan from ADB - Current Portion	97,013,855		97,013,855	
Service Charge due on Loan from ADB	31,008,892		29,001,709	
Loan From GON		978,428,926		906,240,347
Loan Loss Provision	-		14,581	
Accounts Payable	328,176		328,176	
Total Equity & Liabilities	550,771,760	1,170,340,339	518,107,748	1,047,390,875
Assets				
Non-Current Assets				
Fixed Assets	47,012		58,764	
Loan to PFI- Non Current Portion			-	
Investment	417,508,000		365,395,000	
Current Assets				
Interest Receivables	4,493,442	13,683,818	3,077,644	4,396,274
Loan to PFI-current portion		916,208,242	1,458,092	885,500,119
Cash and cash equivalents	128,723,306	240,448,279	148,118,248	157,494,482
Total Assets	550,771,760	1,170,340,339	518,107,748	1,047,390,875

Statement of Comprehensive Income

Particulars	As on 32nd Asar 2079		As on 31st Asar 2078	
	CGISP	KFW	CGISP	KFW
A. Income				
Interest Income	32,719,721	50,760,886	28,363,575	37,361,180
From Loan to PFIs	43,302	50,760,886	317,891	37,361,180
On deposit with banks	32,676,419		28,045,684	
On Investment				
Other Income			-	
Loan Loss Provision Written back	14,581		67,351	
Total Incomes	32,734,302	50,760,886	28,430,926	37,361,180
B. Expenditure				
Administrative Expenses	43,957		35,293	-
Provision for Service Charge	2,007,183		2,007,183	
Loan Loss Provision			-	-
Depreciation	11,752		14,690	-
Total Expenses	2,062,892		2,057,166	-
Surplus (Deficit) (A-B)	30,671,410	50,760,886	26,373,760	37,361,180

5.13. Interest in other entities

The Bank has invested in quoted & unquoted equity securities of nine different entities as presented below.

5.13.1. Investment in quoted securities

Investment in quoted equity securities includes the following. The bank holds promoter shares of the following entity.

Particulars	% of holding	No of Shares	Investment at cost		Investment at Fair value	
			32-03-2079	31-03-2078	32-03-2079	31-03-2078
Grameen Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.	2.799	274,982	27,498,200	27,498,200	103,943,196	168,426,475
Total			27,498,200	27,498,200	103,943,196	168,426,475

Holdings on Grameen Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd. are promoter shares which are not traded freely in the market. The shares are revalued on the basis of latest trading price of promoter share of respective institution in *Nepal Stock Exchange* -the stock market. In absence of trading of promoter share of Grameen Bikas Laghu Bitta Bittiya Sanstha Ltd, ratio of share price of promoter share & public share is considered as 50%. Hence, fair value of the shares is assumed at 50% of the closing trading price of respective public shares

5.13.2. Investment in unquoted securities

The bank has investment in unquoted equity securities of the following entities:

Particulars	%	No of Shares	Investment at cost		Investment at Fair value	
			32-03-2079	31-03-2078	32-03-2079	31-03-2078
Agricultural Project Services Centre	62.5	-	5,000,000	5,000,000	-	-
Rastriya Beema Sansthan - Life Ins	55.56	1,005,667	1,000,000	1,000,000	330,505,213	289,142,763
Nepal Stock Exchange Ltd.	14.59	1,459,979	5,097,510	5,097,510	987,710,324	726,744,705
National Productivity and Eco. Dev.	31.52	-	2,500,000	2,500,000	-	-
Deposit & Credit Guarantee Fund	10	10,000,000	607,594,000	607,594,000	1,965,395,324	1,652,222,519
Nepal Clearing House	10	567,663	15,000,000	15,000,000	144,488,613	105,524,004
Credit Information Bureau	10.03	437,400	3,500,000	3,500,000	223,098,436	177,814,448
National Banking Institute	15.29	76,452	7,645,250	7,645,250	30,303,673	28,587,097
Total			647,336,760	647,336,760	3,681,501,584	2,980,035,536

Fair Value of the shares investment in unquoted equity securities has been arrived based on the latest available unaudited financial statements of respective entities.

All of the equity holdings are promoter shares which are not traded freely in the market. Hence, fair value of the shares is assumed same as the net worth per share.

5.13.3. Significant Interest in entities

The bank has significant interest in the following entities. The details regarding interest in those entities are as under:

Name of Entity	Paid up capital (Rs.)	Investment at Face Value (Rs.)	% of share	Principal Activity	Principal Place of Business
Agricultural Project Services Centre Pvt. Ltd.	8,000,000	5,000,000	62.50	Provides services related to agricultural activity	Singhadurbar, Kathmandu
Rastriya Beema Sansthan - Life Insurance	181,020,000	100,566,667	55.56	Life insurance service	Ramshahpath, Kathmandu
Nepal Stock Exchange Ltd.	1,000,000,000	145,997,900	14.59	Impart free marketability and liquidity to the government and corporate securities by facilitating transactions in its trading floor through member, market intermediaries, such as broker, market makers etc.	Singhadurbarplaza, Kathmandu
National Productivity and Eco.Dev. Ltd.	7,932,500	2,500,000	31.52	Provides research and consultancy services, offers socio-economic, productivity, management, policy planning, and energy conservation consultancy services.	Balaju, Kathmandu

Significant interest in above four entities is because of the investment in equity instruments (promoter shares) of such entities which were made under specific directives or policies of the Government of Nepal

and other relevant statutes. The bank is in the process of divestment of such investment by selling the shares the bank holds. The cost and its carrying amounts of assets recognized in the financial statements on such entities are as follows:

Particulars	Investment at cost		Carrying Amounts	
			(Investment at Fair value)	
	32-03-2079	31-03-2078	32-03-2079	31-03-2078
Agricultural Project Services Centre	5,000,000	5,000,000	-	-
Rastriya Beema Sansthan - Life Insurance	1,000,000	1,000,000	330,505,213.13	289,142,763.00
Nepal Stock Exchange Ltd.	5,097,510	5,097,510	987,710,324.05	726,744,705.00
National Productivity and Eco. Dev.	2,500,000	2,500,000	-	-
Total	13,597,510	13,597,510	1,318,215,537	1,015,887,468

In the absence of audited financial statements of Agricultural Project Services Centre, and National Productivity & Economic Development Ltd., the bank is not able to estimate the fair value of investment in such entities. Therefore, the bank has made impairment by full amount for the investment in Agricultural Project Service Centre and National Productivity & Economic Development Ltd. and has not expected for its recovery. In addition, Agricultural Project Service Centre is in the process of liquidation since long.

The carrying amount of NRs 1,318,215,537 (PY NRs. 1,015,887,468) as shown in above tables has been included under Equity Investment in the Statement of Financial Position. Being all the above entities as limited liability Company, this is the maximum exposure to loss from its significant interest in such entities.

5.13.4. Transactions with Entities having Significant Interest

The bank has done some transactions with the entities having significant interest of the bank. Such transactions were occurred in the normal course of NRB's operations and conducted as arm's length transactions. The details of such transactions were as follows:

Entity	Nature of Transaction	FY 2078-79	FY 2077-78
Rastriya Beema Sansthan - Life Insurance	Insurance Premium paid by the bank	205,288,646	184,990,659
Nepal Stock Exchange Ltd.	Dividend Income received by the bank	87,598,740	21,899,685

5.14. Transaction with the International Monetary Fund (IMF)

The Bank transacts with IMF as an agent of the Government in respect of quota where in case of Special Drawing Rights (SDRs), Loans etc. from them it transacts in its own right. The IMF revalues quota at the end of April every year and gains or losses arising from such revaluation relating to quota are borne by Government. In case of other transactions such gain/losses are borne by NRB. The Basic policies followed by the NRB on such accounts are as follows:

- Country's quota with the IMF is recorded by the Bank as depository of the Government and exchange gain/loss arising on quota are borne by Government.
- Exchange gains or losses in respect of borrowings under ECF and other facilities of the IMF, allocation of SDRs and holding of SDRs are recognized in the Income Statement.

The position of Nepal Rastra Bank and Nepal Government's account with the IMF account is presented as below:

Details of the Fund

Particulars	As on 32 nd Asar 2079		As on 31 st Asar 2078	
	Local Currency (NRs.)	SDR Equivalents	Local Currency (NRs.)	SDR Equivalents
1. For Transaction with Nepal Rastra Bank				
Special Drawing Right				
Net cumulative allocation	36,560,642,669	218,481,192	11,562,630,914	68,099,599
Holdings	25,568,182,155	152,791,814	419,318,478	2,469,630
2. For Transaction with Nepal Government				
Outstanding Purchases & Loans				
RCF Loans	30,431,615,700	181,855,000	31,482,461,823	185,420,000
ECF Arrangements	13,136,190,000	78,500,000	-	-
Other Information	Per cent of Quota		Per cent of Quota	
Quota	100	156,900,000	100	156,900,000
Currency Holding	89.82	140,923,637	89.82	140,923,637
Reserve Tranche Position	10.19	15,982,092	10.19	15,982,092

The SDR is converted into Nepalese rupees at conversion rate of NRs. 167.34 (PY NRs. 169.79) per SDR.

5.15. Contingent Liabilities and Capital Commitments

The bank has following amounts of contingent liabilities and capital commitments.

PARTICULARS	As on Asar 32, 2079	As on Asar 31, 2078
	NRs.	NRs.
Note Printing Commitments	4,546,706,253	4,545,344,251
Unclaimed Account Transfer to P/L Account	136,986,870	136,744,740
Capital Commitments	1,113,311,623	1,352,388,275
Total	5,797,004,745	6,034,477,266

Contingent liabilities in respect of note printing commitments are determined on the basis of LCs opened for procurement of notes. The capital commitments include cost for the construction of the bank's Central Office Building of Baluwatar; Banking Office Building of Thapathali; Guesthouse and Director's Residence of Siddharthanagar; Director's Residence of Nepalgunj; Banknote Shredding and Briquetting System (BSBS) infrastructure construction of Biratnagar and Master plan formulating cost of making infrastructures of Sanothimi and of Biratnagar as per the contract agreements less payments made till the end of the reporting period; which are expected to be settled over the period of the buildings' construction. Likewise, capital commitments also include letter of credits opened for procuring Banknote Shredding and Briquetting System (BSBS) and Currency Verification and Processing System (CVPS).

5.16. Lease liabilities

The bank has entered with the lease agreement with different counterparties for availing office space for conduct of its operation. The bank accounted the present value of lease assets as lease liabilities and right to use assets. Lease payments on short term leases are recognized as expense on straight line basis. The maturity analysis of lease liabilities is present here:

Period	FY 2078/79	FY 2077/78
Less than one year	29,440,885	32,789,529
One year to five year	36,091,765	55,580,053
More than five year	29,387,011	38,369,207
Total Lease Liabilities	94,919,661	126,738,788

Monetary Operations and Refinance

The bank conducts open market operations to manage liquidity in banking sector. Bank usually injects money through inter day liquidity facility, standing liquidity facility, reverse repurchase agreement and lender of last resort. Loan amount provided under the open market operation is fully secured (110 percent of loan amount) with collateral of Nepal Government securities. The bank absorbs excess liquidity from market through reverse repo & deposit collection.

Besides these, the bank also provides refinance facility to bank and financial institutions for providing the loans to borrowers. The loan under refinance facility is fully secured (100 percent of loan amount) with good loan of bank and financial institutions. The year-end outstanding balance and other details of monetary operations and refinance are given below:

Particulars	As on Asar 32, 2079			As on Asar 31, 2078		
	Value	Interest (min/max)	FV of collateral received	Value	Interest (min/max)	FV of collateral received
1. Monetary Operations						
<i>Assets</i>	158,102,500,000	5-7%	173,912,750,000	-		-
Standing liquidity facility	158,102,500,000	5-7%	173,912,750,000	-		-
Lender of last resort	-			-		
Securities purchased under repurchase agreement	-			-		
Inter-day liquidity facility	-			-		
<i>Liabilities</i>	-			-		
Deposit Collection	-			-		
Reverse Repo	-			-		
2. Refinance	111,961,238,775	1-5%	111,961,238,775	122,703,932,366	1-5%	134,974,325,603

5.17. Claims against the bank

There are 198 (PY 129) cases filed in the court against the various decisions of the bank against which the bank is not expected to incur a significant monetary liability. However, the bank may incur the loss to the extent of the salaries and benefits payable to the then 8 employees who have filed the legal suit against the bank.

5.18. Number of Employees

The number of employees holding office at the year-end was 1082 (PY 1,061).

5.19. Presentation (Regrouping/Rearrangement)

The presentation of some of the line items of previous year financial statements have been changed (regrouped or rearranged) to align the financial statements.

5.20. Events after the Reporting Period

In addition to above, there was no material events occurred after the reporting period that requires adjustments or disclosure in the financial statements.